

Forsknings samarbeidet Norge-EU

Årsrapport fra EU-kontoret 2010

EU's 7. rammeprogram
European Research Area (ERA)

© Norges forskningsråd 2011

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO
Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01
bibliotek@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no/

Publikasjonen kan bestilles via internett:
www.forskningsradet.no/publikasjoner

eller grønt nummer telefaks: 800 83 001

Grafisk design omslag: Design et cetera AS
Trykk: 07 Gruppen
Opplag: 450

Oslo, juni 2011

ISBN 978-82-12-02 945-3 (trykksak)
ISBN 978-82-12-02 946-0 (pdf)

Forord

I denne rapporten presenterer Forskningsrådet omfanget av samarbeidet med EU innen rammen av forskning, teknologisk utvikling og demonstrasjon. Rapporten presenterer mobilisering og uttelling oppnådd i de fire første årene av EUs syvende rammeprogram med tilleggende randsoneaktiviteter.

De nasjonale kontaktpersonene (NCP) har vurdert de respektive områdene, og det er foretatt en samlet vurdering av uttellingene. Materialet legges til grunn for vurdering av tiltak for fortsatt økt og styrket deltakelse i dette EU-samarbeidet.

Det er vårt håp at rapporten kan nyttes av så vel departement som forskningsmiljøer, næringslivet og brukere av forskningsresultater fremskaffet av store internasjonale konsortier og nettverk.

Oslo, juni 2011

Simen Ensby
Direktør
Internasjonalt kontor

Innhold

1	Sammendrag	9
2	INNLEDNING	12
2.1	Rapportens omfang	12
2.2	Metode og data	12
DEL I: NORGES DELTAKELSE I EUs 7. RAMMEPROGRAM. RESULTATER, ERFARINGER, TILTAK OG AKTIVITETER.		
3	FoU-SAMARBEIDET I EUs 7.RAMMEPROGRAM.....	13
3.1	EUs 7.rammeprogram (FP7).....	13
3.2	Ytterligere aktiviteter med egne utlysninger for implementering av EUs 7.rammeprogram	15
4	RESULTATER OG ERFARINGER	21
4.1	Samlede resultater fra norsk deltakelse i FP7	21
4.1.1	TELLEKANTER – OMFANGET AV FORSKNINGSRÅDETS AKTIVITETER TILKNYTTET FP7	21
4.1.2	AGGREGERTE NORSKE RESULTATER	24
4.2	Resultater fra norsk deltakelse i de enkelte programmene i FP7 og tilstøtende randsoneaktiviteter	33
4.2.1	COOPERATION	33
4.2.2	IDEAS	93
4.2.3	PEOPLE.....	97
4.2.4	CAPACITIES	102
4.2.5	JOINT RESEARCH CENTRE (JRC).....	121
4.2.6	EURATOM.....	122
4.3	Norges arbeid og suksess innenfor marine og maritime temaer i FP7 og ERA.....	123
4.3.1	STRATEGISK POSISJONERING OG INNSPILL TIL “OCEAN OF TOMORROW” FOR FREMTIDIGE ARBEIDSPROGRAMMER OG INTEGRERTE MARINE SATSINGER.....	124
5	ØVRIGE TILTAK.....	125
5.1	Informasjon og veiledning.....	125
5.2	Prosjektetableringsstøtte (PES)	126
5.3	EU-kontoret i Brussel	128
5.4	Nasjonale eksperter	129
5.5	Møteplasser	130
5.6	Representasjon og dialog.....	130
5.7	Analyse og rapportering	132
DEL II: UTVIDEDE RESULTATER FRA NORGES DELTAKELSE I EUs 7. RAMMEPROGRAM.....		
6	SAMLEDE RESULTATER I FP7.....	133
6.1	Status norske søknader og innstilte prosjekter	134
6.1.1	STATUS FOR NORSKE SØKNADER I FORHOLD TIL POENGGRENSENE FOR FINANSIERING	134
6.1.2	KOORDINATORER	135

6.1.3	GEOGRAFISK FORDELING AV DE NORSKE DELTAKELSENE	140
6.1.4	PROSJEKTTYPER.....	143
6.2	Kontrakter	145
6.2.1	KONTRAKTSDATA	145
6.3	Norsk deltakelse fordelt på sektorer	146
6.3.1	TOTALE NORSKE RESULTATER FORDELT PÅ SEKTORER	148
6.3.2	UNIVERSITETS- OG HØGSKOLESEKTOREN (UoH-sektoren).....	151
6.3.3	INSTITUTTSEKTOREN	154
6.3.4	BEDRIFTSSEKTOREN.....	163
6.3.5	ANDRE	164
6.4	Resultater for andre land og sammenligninger med Norge.....	167
6.4.1	TOP-20-LANDENES ANDELER AV DELTAKELSER, SØKT PROSJEKTSTØTTE OG KOORDINATORER.....	167
6.4.2	FORDELINGEN AV INNSTILTE PROSJEKTER PÅ PROGRAMMER FOR HENHOLDSVIS NORGE OG ALLE DELTAKERLANDENE.....	169
6.4.3	KVALITETEN PÅ SØKNADENE TIL EU's MEDLEMSLAND OG DE ASSOSIERTE LANDENE.....	170
6.5	Norges samarbeidsrelasjoner med andre land.....	173
6.5.1	NORGES VIKTIGSTE SAMARBEIDSLAND.....	173
6.5.2	NORGES SAMARBEID MED TREDJELAND	176
DEL III: EUROPEAN RESEARCH AREA (ERA)		188
7	UTVIKLINGEN I EU's FORSKNINGSSAMARBEID, ERA OG DE FEM NYE ERA-INITIATIVENE.....	188
7.1	European Research Area (ERA) – Bakgrunn, utvikling og utfordringer på vei mot en europeisk forskningspolitikk.....	188
7.1.1	INNLEDING	188
7.1.2	BAKGRUNN.....	188
7.1.3	TOWARDS A EUROPEAN RESEARCH AREA OG LISBOASTRATEGIEN. 190	
7.1.4	FRA LISBOASTRATEGIEN OG LISBOATRAKTATEN TIL ET NYTT EUROPEISK FORSKNINGSLANDSKAP	193
7.2	Felles europeiske forskningsprogrammer (Joint Programming Initiatives – JPI).....	195
7.3	Strategic Forum for International S&T Cooperation (SFIC).....	201
7.3.1	KOMITEENS FORMELLE STATUS, MÅLSETTING OG NORSK DELTAKELSE	201
7.3.2	AKTIVITETER I 2010. NORSK INNSPILL OG SYNSPUNKTER UNDERSTREKES.	202
7.3.3	SENTRALE UTFORDRINGER VIDERE I KOMITEENS ARBEID MED SIKTE PÅ UTVIKLINGEN AV ERA OG DET NYE RAMMEPROGRAMMET.....	202
7.4	Working Group on Knowledge Transfer	203
7.4.1	KOMITEENS FORMELLE STATUS, MÅLSETTING OG NORSK DELTAKELSE	203

7.4.2	AKTIVITETER I 2010. NORSK INNSPILL OG SYNSPUNKTER UNDERSTREKES	204
7.4.3	SENTRALE UTFORDRINGER VIDERE I KOMITEENS ARBEID MED SIKTE PÅ UTVIKLINGEN AV ERA OG DET NESTE RAMMEPROGRAMMET	204
7.5	European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI).....	205
7.5.1	ESFRI ROADMAP	206
7.5.2	NORSK DELTAKELSE I PROSJEKTER PÅ ESFRI ROADMAP	207
7.6	Steering Group for Human Resources and Mobility (SGHRM) Better careers and more mobility – A European Partnership for Researchers	208
7.6.1	DELEGATER.....	208
7.6.2	ARBEIDSFORM	209
7.6.3	PRIORITERTE SATSINGSOMRÅDER.....	209
7.6.4	EURAXESS.....	210
7.6.5	CHARTER & CODE (C&C)	210
7.6.6	EU PRESIDENCY CONFERENCES.....	211

1 Sammendrag

Norge gjør det bra i EUs sjuende rammeprogram for forskning og utvikling. Ved årskiftet deltok vi i 728 prosjekter, et tall som er økt til over 800 prosjekter i juni 2011. Utviklingen bærer preg av at norske forskningsmiljøer nå har lengre erfaring med rammeprogrammene og skriver gode søknader. Hver fjerde søknad vi er med i har fått finansiering så langt. Dette er to prosentpoeng høyere enn snittet for de andre deltakerlandene. Det er særlig verdt å merke seg den positive utviklingen på viktige felter som har skjedd våren 2011. Norske aktører er med i nesten sju prosent av alle prosjekter som finansieres. Dette viser at norske forskningsmiljøer hevder seg godt på mange felter.

Tema:

Norge har gjennom hele FP7 hatt spesielt høy uttelling innenfor energiforskning og på miljø- og klimafeltet. Også innenfor romvirksomhet og sikkerhetsforskning har vi lenge gjort det svært godt. I det siste året har også den norske deltakelsen innenfor helseforskning steget, og vi er blant de fremste når det gjelder suksessrate på dette feltet. Dette er gledelig av flere grunner, også fordi dette er et felt der de enkelte prosjekter blir tildelt relativt store midler. Norge har også et ytterligere potensial på helsefeltet, som kan utløses gjennom å utvikle flere søknader.

Prosjekter med marint- og maritimt innhold utgjør cirka en fjerdedel av alle prosjekter Norge deltar i. Det er transport-, miljø- og romprogrammene som har de høyeste andelene av sin prosjektportefølje innenfor marine/maritime temaer. Til sammen er det tolv områder i FP7 med marint/maritimt innhold der norske aktører deltar i innstilte prosjekter.

I det prestisjetunge Ideas-programmet, som tildeler store bevilgninger til de mest fremtredende forskerne i Europa, har Norge lenge slitt med å gjøre seg gjeldende. Imidlertid har suksessraten steget betydelig i 2010, og i vårsemesteret 2011 ligger Norge an til å gjøre det meget skarpt i dette programmet. ERC-stipendiene, både for de yngre og mer erfarne forskerne, er relativt store, og det er viktig at Norge hevder seg i denne konkurransen.

Norsk deltakelse fordelt på sektor:

Det er instituttsektoren som står for flest deltakelser fra norsk side. Mer enn hver tredje norske deltakelse i de innstilte prosjektene er en instituttdeltakelse. Deretter følger bedriftene, etterfulgt av UoH-sektoren, som begge står bak cirka hver fjerde deltakelse. I den siste restgruppen "andre" finner vi blant annet Forskningsrådets deltakelser.

UoH-sektoren har den laveste suksessraten for sine deltakelser av de fire sektorgruppene, noe både universitetene og høyskolene bidrar til. Universitetene gjør det imidlertid svært bra innenfor programmer som SiS og Energy, mens det motsatte er tilfellet i ICT-programmet. Universitetene i Tromsø, Stavanger og Bergen gjør det alle godt i rammeprogrammet, og aller best av alle UoH-aktørene.

UoH-sektoren har en tilnærmet like høy andel av de norske deltakelsene i FP7-prosjektene, som de hadde i FP6-kontraktene.

Isolert sett gjør høyskolene det relativt svakt i rammeprogrammet. De er med i bare sju prosent av alle deltakelsene i UoH-sektoren. Det er altså universitetene som dominerer i denne sektoren. Så langt er det kun en koordinator fra høyskolene i de innstilte prosjektene. Imidlertid ser vi flere positive signaler fra høyskolenes side våren 2011.

Instituttsektoren har flest koordinatorene og høy kvalitet på sine søknader. De har jevnt over oppnådd gode suksessrater i de aller fleste programmene. De teknisk-industrielle instituttene, med SINTEF i spissen, utgjør den største undergruppen med 39 % av alle instituttdeltakelsene. Denne gruppen har også den aller høyeste koordinatorandelen av alle de norske aktørgruppene.

Det Norske Veritas (DNV) er den norske bedriftsaktøren som deltar i flest prosjekter så langt i FP7. DNV lykkes svært godt med sine søknader, nesten halvparten av bedriftens søknader er innstilt. Til tross for den høye kvaliteten, er DNVs koordinatorandel svært lav.

Sektorgruppen "andre" er den sektoren som har færrest deltakelser og lavest koordinatorandel, men med den høyeste suksessraten. Den høye suksessen tilskrives Forskningsrådet, som deltar i hvert tredje innstilte prosjekt i denne gruppen.

En betydelig del av deltakelsene i søknadene fra gruppen andre tilhører helseforetakene. Suksessraten til helseforetakene er imidlertid lav, i tillegg til at kun en aktør fra denne gruppen er koordinator i de innstilte prosjektene.

Randsoneaktiviteter:

Målet om et felles europeisk forskningsområde (ERA) har ført til en raskt økende utvikling av randsoneaktiviteter og initiativer ved siden av FP7. Dette skyldes behovet for nye samarbeidsmønstre, blant annet mellom offentlige og private penger, mellom ulike nasjonale forskningsprogrammer og for å fremme resultatene fra den europeiske FoU-virksomheten. Randsoneaktivitetene kommer blant annet til uttrykk gjennom såkalte Joint Technology Initiatives (JTI) og egne samarbeidsprogrammer som er hjemlet i Lisboa-traktatens artikkel 185.

En stor randsoneaktivitet foregår innenfor det skalte Joint Research Centre (JRC), et nettverk av europeiske forskningssentre som er viktige aktører i EUs policyutvikling. Store satsinger foregår også innenfor jordobservasjon (GMES) og utviklingen av et europeisk navigasjonssystem (Galileo).

Samarbeidet mellom medlemslandene og de assosierte landene utvikles i enkelte tilfeller til nye felles forskningsprogrammer. I 2010 har det vært et særlig stort engasjement på norsk side for å få etablert et av de ti Joint Programming Initiatives; det såkalte JPI Oceans har kommet i stand etter et norsk-belgisk-spansk forslag, og er fysisk lokalisert til Forskningsrådets kontor i Brussel. JPI Oceans har nå kommet gjennom den første etableringsfasen og har fått en viktig formell anbefaling av Europakommisjonen for videre drift.

Forskningsrådets rolle:

Det er stor virksomhet i Forskningsrådet rundt arbeidet med den norske deltakelsen i rammeprogrammet og det stadig økende omfanget av tilknyttede aktiviteter og initiativer. De mange oppgavene, som dette arbeidet medfører, utføres i hovedsak av EU-kontorets ansatte, vårt Brusselkontor og NCP-ene (National Contact Points) rundt om i Forskningsrådets avdelinger. I tillegg er det opprettet et stort antall kontaktpersoner ved ulike norske forskningsinstitusjoner og større bedrifter. Dette er sentrale personer i arbeidet med å rekruttere norske aktører til deltakelse i rammeprogrammet og randsoneaktivitetene. Det har vært høy informasjonsaktivitet både i form av møtearrangementer, telefon- og mailkontakt, utsendelser av nyhetsbrev, drifting av nettsider, tildeling av prosjektetableringsstøtte samt produksjon av ulike rapporter, beslutningsgrunnlag med mer. Forskningsrådet er i tillegg representert i en rekke komiteer, utvalg og fora tilknyttet EU-samarbeidet og tilliggende aktiviteter, samt fører dialog med ulike norske instanser og EU-kommisjonen tilknyttet dette arbeidet.

European Research Area (ERA):

European Research Area (ERA) ble lansert som en del av Lisboastrategien i 2000. Siden den gang har ERA utviklet seg fra å være en visjon til å bli en stadig mer håndfast ramme rundt det europeiske forskningssamarbeidet.

Det skal nå utformes en policy for hva som skal være innholdet i EUs forskningssamarbeid og hvordan dette kan koordineres med nasjonale initiativ og prioriteringer. utfordringene for EU selv blir ikke minst å kunne samle alle de ulike europeiske initiativene og programmene som allerede finnes på europeisk nivå til en samlet politikk: rammeprogrammet, innovasjonsprogrammet, tiltak under strukturfondet, European Institute of Technology, Joint Research Centres (JRC) og en serie målrettede og tematisk avgrensede programmer eller samarbeidstiltak. I 2014 skal det nye europeiske forskningslandskapet stå klart.

Det grunnlaget som ble lagt for utvikling av ERA i Lisboastrategien, rammeprogrammet og andre initiativ i perioden 2000 til 2010 følges nå opp i den nye strategien Europa 2020 som skal gjelde for de neste 10 årene. Det pågår flere prosesser hvor utforming av en samlet policy for det europeiske forskningssamarbeidet er en viktig del:

- Det sjuende rammeprogrammet som nå pågår avsluttes i 2013, og forberedelsene til neste rammeprogram som skal starte i 2014 er allerede i gang.
- EUs nye strategi for de neste 10 årene er vedtatt. Forskning får stor plass og knyttes sterkere til innovasjon og kunnskapstriangel.
- EU arbeider med et nytt langtidsbudsjett (Multiannual Financial Framework - MFF) for perioden 2014 til 2020. Første utkast ventes i juni 2011 og budsjettet for et nytt rammeprogram er en del av MFF. Budsjettet vil vise hvordan strategien Europa 2020 skal implementeres og her kommer de første signalene om budsjett for et nytt rammeprogram.
- Kommisjonen har sendt utkast til en ny forskningspolitikk og nytt rammeprogram til høring i form av en grønnbok. Da kommentarfristen gikk ut 20. mai, hadde det kommet inn over 700 posisjonspapirer og over 1300 nettbaserte svar.

På et overordnet nivå er ERA en ide om et åpent samarbeidende Europa, og denne ideen har funnet sitt uttrykk i den vedtatte Vision 2020 for ERA. Helt konkret arbeides det nå med tiltak gjennom fem ERA-initiativ eller komiteer på følgende områder: igangsetting av felles programmer, felles infrastruktur for forskning, mobilitet, opphavsrett og kunnskapsoverføring, samt internasjonalt samarbeid utenfor Europa.

2 INNLEDNING

2.1 Rapportens omfang

Årsrapporten om forskningssamarbeidet Norge - EU 2010 er i hovedsak en utkwittering av Forskningsrådets handlingsplan 2009-2010. Rapportens del I inneholder blant annet en beskrivelse av FoU-samarbeid i EUs rammeprogram og ytterligere aktiviteter med egne utlysninger for implementering av EUs FP7, resultater med tallmaterieell, beskrivelser av tiltak og komitéarbeid, en oversikt over Forskningsrådets innsats og virksomhet på ulike områdene (blant annet tellekanter) med mer. Etter ønske fra departementene er det i tillegg utarbeidet en egen del II i rapporten med utvidet statistikk fra den norske deltakelsen, tilpasset departementenes behov.

Rapporten omfatter hovedsakelig aggregerte norske resultater fra de fire første årene av FP7, dvs. f.o.m. 2007 tom. 2010. Den omtaler både den norske innsatsen samlet sett, pr. program og for den marine/maritime delen av vår portefølje. I tillegg til deltakelsen i rammeprogrammets egne programmer, så rapporteres det også på Norges deltakelse i randsoneaktivitetene til rammeprogrammet.

I motsetning til tidligere årsrapporter om forskningssamarbeidet Norge-EU i FP7, så omfatter samledataene i denne rapporten resultatene fra alle programmene i FP7. I de foregående årsrapportene har vi, av ulike årsaker, holdt resultatene fra Ideas (ERC), People (MCA) og Euratom utenfor. Hovedårsaken til at vi nå velger å inkludere disse resultatene, er ønsket om rapportere i henhold til Kommissjonens rapporteringspraksis. Dette fører også til at samledataene i denne rapporten ikke er direkte sammenlignbare med tidligere årsrapporter.

En liste over alle figurer og tabeller i rapporten følger i vedlegg 6.

2.2 Metode og data

Datakilde:

E-Corda, EU Kommissjonens egen database for statistikk, er hoved datakilde for statistikken i denne rapporten. E-Corda opererer med en database for søknadsdata og en for kontraktsdata. Denne rapporten omfatter hovedsakelig søknadsdataene. Kontraktsdataene er rapportert i eget kapittel, kapittel 5.2, i rapportens del II. E-Corda ble sist oppdatert med nye data i november 2010.

Når det gjelder dataene fra utlysningene innenfor randsoneaktivitetene er disse manuelt registrert med utgangspunkt i ulike dokumenter med evalueringsresultater, som er distribuert til de respektive kontaktpersonene i Forskningsrådet. Resultatene fra randsoneaktivitetene ligger ikke i E-Corda.

Begrensninger i datagrunnlaget:

Rapporten omfatter kun resultater fra gyldige søknader, dvs. de som er evaluert, og fra de søknadene som gikk videre til andre evalueringstrinn i tottrinnsprosessene. Det betyr at søknader med formelle feil, duplikater eller søknader som er trukket etter at de er sendt inn ikke er med i tallgrunnlaget. Det samme gjelder alle søknader som ble avslått i første evalueringstrinn i tottrinnsprosessene. Følgende programmer har hatt utlysninger med tottrinnsprosesser så langt i FP7; Health, BIO, NMP, Energy, ERC, MCA og SME.

I E-Cordas søknadsdatabase ligger det finansielle data for alle prosjektene tilknyttet programmene i FP7, foruten for MCA-programmet (People). Bare et fåtall av prosjektene i MCA-programmet

har finansielle data. I kontraktsdatabasen er imidlertid disse dataene komplette for alle programmene.

Dessverre kan vi ikke vise data med navn på deltakerinstitusjonene i årsrapporten, da dataene ikke er offisielle på dette nivået. Dataene er imidlertid tilgjengelige for departementene til eget bruk, og oversikter over enkeltaktørers resultater kan fås ved henvendelse til EU-kontoret. Tilsvarende kan de enkelte deltakerinstitusjonene henvende seg til EU-kontoret for å få en oversikt over egne resultater.

Indikatorer og begreper:

En liste over ulike begreper og variabler, som benyttes ved rapportering av resultatene fra rammeprogrammet, følger i vedlegg 1.

Resultatene fra deltakelsen i rammeprogrammet rapporteres på to forskjellige nivåer;

- Resultater målt pr. prosjekt/søknad
- Resultater målt pr. deltakelse

Et prosjekt/søknad kan ha flere norske deltakelser. Det er viktig at leseren er klar over denne forskjellen, da det rapporteres på suksessrater og koordinatorandeler knyttet opp mot begge disse to parameterne i denne rapporten. En suksessrate beregnet med utgangspunkt i prosjektene vil gi et annet utfall enn en suksessrate beregnet ut fra deltakelsene. Altså er dette to ulike variabler, som begge er beskrevet i vedlegg 1.

Annet:

Stort sett alle finansielle beløp i rapportens tabeller vises i euro. Ved omtale nevnes som oftest også krone-beløpet. Det er brukt en kurs på 8 ved omregning fra euro til norske kroner.

DEL I: NORGES DELTAKELSE I EUs 7. RAMMEPROGRAM. RESULTATER, ERFARINGER, TILTAK OG AKTIVITETER.

3 FoU-SAMARBEIDET I EUs 7. RAMMEPROGRAM

Fra å være et ordinært rammeprogram har EUs 7. rammeprogram (FP7) utviklet seg til også å omfatte en rekke ulike tilstøtende randsoneaktiviteter. Selve rammeprogrammet, og de tilhørende randsoneaktivitetene, omtales i dette kapitlet.

3.1 EUs 7. rammeprogram (FP7)

EUs FP7 for forskning og teknologisk utvikling har ambisjoner om å forene forskningspolitikk og forskningsfinansiering, og å bygge sterke relasjoner mellom de mest fremtredende miljøene i Europa. Målsetningene er å styrke Europas stilling som ledende forskningsregion, og å fremme europeisk konkurranseevne, i et stadig mer konkurransedrevet globalt kunnskapssamfunn. Dette griper inn i norsk forskning på en langt mer omfattende måte enn tidligere, både hva angår antall

involverte aktører, men også hva angår konsekvenser for struktureringen og internasjonaliseringen av norsk forskning.

FP7 er en vital kilde til kunnskap i verdensklasse, og mulighetene i rammeprogrammet er mange. Prosjektene samler de beste forskerne og deltakerinstitusjonene fra nesten 200 forskjellige land, og sammen er de med på å styrke Europas konkurransevne som verdens ledende kunnskapssamfunn.

Norge har deltatt i EUs rammeprogrammer for forskning og teknologisk utvikling siden begynnelsen av det fjerde rammeprogrammet i 1994. Deltakelsen er nedfelt i EØS-avtalen, som gjør at Norge deltar på linje med de andre 40 landene i dette FoU-samarbeidet (27 medlemsland og 13 assosierte land). EØS-landenes kontingent til rammeprogrammet regnes ut etter en andel av BNP. Norges kontingent for deltakelse i FP7 for forskning og teknologisk utvikling vil være på om lag 8,9 mrd. kroner totalt, eller i gjennomsnitt 1,28 mrd. kroner pr. år. Det totale budsjettet for rammeprogrammet er på 50,5 mrd. euro.

Rammeprogrammet er en åpen konkurransearena, hvor alle land kan delta. Det er imidlertid kun EUs medlemsland og land med særavtaler som mottar EU-finansiering via rammeprogrammet. Tyngdepunktet i FP7 ligger på konsortier av europeiske partnere, samarbeide over grenser, samordning, fleksibilitet og fremragende forskning. FP7 er formet for å støtte et bredt spekter av deltakere; fra universiteter, offentlige myndigheter og småbedrifter til forskere i utviklingsland.

FP7 har en varighet på sju år (fra 2007 til 2013). Forskningsmidlene fra FP7 blir tildelt via følgende fem særprogrammene: 1) Samarbeid - Cooperation (ti store programmer pluss ERA-NET hvis formål er koordinering av forskningsaktiviteter); 2) Ideer - Ideas (grensesprengende forskning); Mennesker – People (Forskermobilitet); 3) Kapasitet – Capacities (seks kapasitetsfremmende aktiviteter); og 5) EUs felles forskningssenter – Joint Research Centre. To andre særprogrammer for Nuclear Research omfattes ikke av EØS-avtalen, men Norge deltar i det ene (Euratom) innenfor strålevern.

Rammeprogrammene er EUs viktigste finansielle redskap for å støtte forskning og utviklingsaktiviteter i Europa. FP7 omfatter de fleste FoU-områder, og gir også adgang til samarbeid med så å si samtlige ikke-europeiske land.

Veiledende fordeling av budsjettet på særprogrammene i EUs FP7 er følgende:

		Budsjett i mill Euro	Budsjett i % av total
I - Cooperation		32 292	64 %
1) Health	HEALTH	6 050	12 %
2) Food, Agriculture and Fisheries, and Biotechnology	BIO	1 935	4 %
3) Information and Communication Technologies	ICT	9 110	18 %
4) Nanosciences, Nanotechnologies, Materials and new Production Technologies	NMP	3 500	7 %
5) Energy	ENERGY	2 300	5 %
6) Environment (including Climate Change)	ENVIRONMENT	1 900	4 %
7) Transport (including Aeronautics)	TRANSPORT	4 180	8 %
8) Socio-economic Sciences and the Humanities	SSH	610	1 %
9) Security	SECURITY	1 350	3 %
10) Space	SPACE	1 430	3 %
II - Ideas	ERC	7 460	15 %
III - People	MCA	4 727	9 %
IV - Capacities		4 291	8 %
Research Infrastructures	RI	1 850	4 %
Research for the benefit of SMEs	SME	1 336	3 %
Regions of Knowledge	REGIONS	126	0 %
Research Potential	POTENTIAL	558	1 %
Science in Society	SIS	370	1 %
Activities of International Co-operation	INCO	185	0 %
Euratom	Euratom	0	0 %
Non-nuclear actions of the Joint Research Centre (JRC)	JRC	1 751	3 %
TOTAL		50 521	100 %

Figur 2.1 Budsjettet for FP7.

To tredjedeler av budsjettet tilhører Cooperation-delen av FP7, som omfatter de tematiske programmene.

Budsjettbeløpet for FP7 er splittet opp på år, og det øker fra år til år i løpet av perioden. Størst er budsjettet i slutten av rammeprogrammets syvårige periode. Bare noe over en tredjedel av FP7s budsjettmidler er tildelt ved utgangen av 2010.

3.2 Ytterligere aktiviteter med egne utlysninger for implementering av EUs 7. rammeprogram

I tillegg til det syvende rammeprogrammet for forskning (omtalt i kapittel 2.1 ovenfor), er det opprettet aktiviteter med egne utlysninger av midler for å implementere rammeprogrammet. Noen av aktivitetene får medfinansiering fra rammeprogrammet.

Aktivitetene er:

a) Samarbeidsprogrammer, såkalte Joint Technology Initiatives (JTI-er), mellom Kommisjonen og europeisk næringsliv (Public-Private Partnerships) der det utlyses særskilte midler for å støtte teknologiutvikling og innovasjonsaktiviteter innenfor nøkkelområder for europeisk næringsliv. Disse har hjemmel i Lisboa-traktatens artikkel 187 (tidligere artikkel 171); Finansiering kommer fra Europakommisjonen og fra medlemsstater som deltar i en Joint

Undertaking. Næringslivet bidrar i form av egeninnsats (varer og tjenester) og forutsettes å finansiere 50 % eller mer av kostnadene knyttet til det enkelte forskningsprosjektet som settes i gang.

Det er hittil etablert fem JTI-er med mål om å fremme Europas teknologiutvikling innenfor følgende områder:

- ARTEMIS (Advanced Research & Technology for Embedded Intelligence and Systems)
IKT/innebygde systemer.
- ENIAC (The European Nanoelectronics Initiative Advisory Council)
IKT/mikroelektronikk.
- Fuel Cells and Hydrogen (FCH)- og brenselcellebasert energiteknologi.
- Clean Sky – miljøvennlig luftfartsteknologi.
- IMI (Innovative Medicines Initiative) - innovativ medisinsk teknologi.

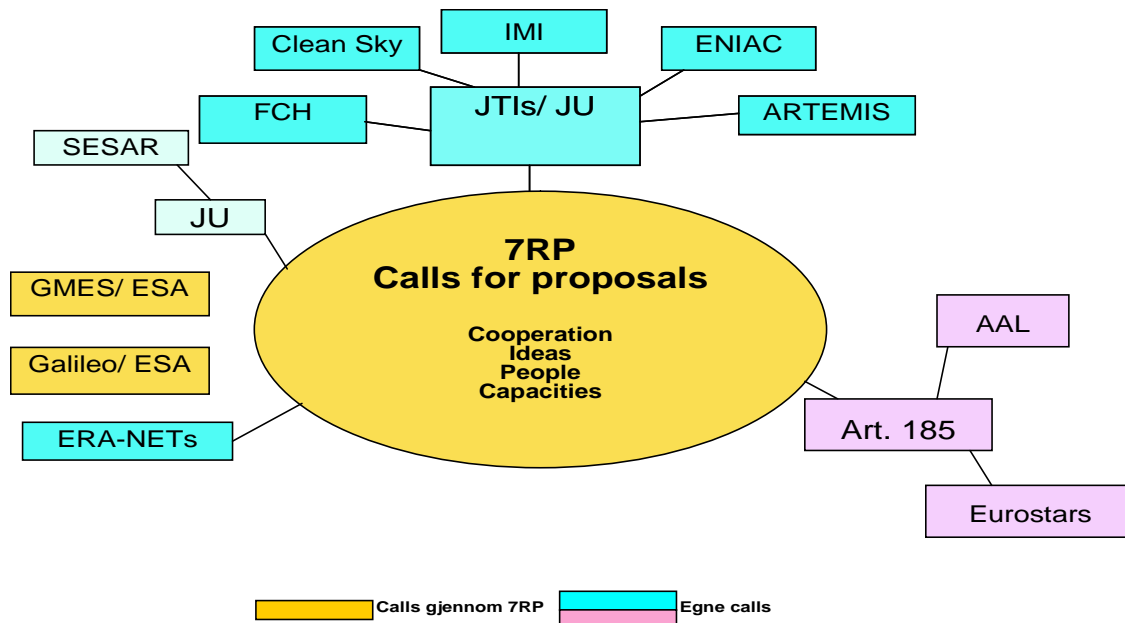
b) Samarbeid mellom offentlige forskningsprogrammer i medlemslandene og de assosierte landene med felles utlysninger (ERA-NET og ERA-NET + med medfinansiering fra EU);
Det er satt i gang en rekke ERA-NET og noen ERA-NET+ med egne utlysninger.

c) Samarbeid mellom offentlige forskningsprogrammer i medlemslandene og de assosierte landene med deltakelse fra EU, hjemlet i Lisboa-traktatens artikkel 185 (tidligere artikkel 169); Aktivitetene i programmene kan omfatte områder som ikke er direkte knyttet til temaene i Cooperation-delen av rammeprogrammet, såfremt dette gir europeisk merverdi. Finansiering kommer dels fra programbudsjetter i EUs medlemsland og de assosierte landene, og dels fra rammeprogrammet.

Fire initiativer er igangsatt med hjemmel i artikkel 185:

- AAL (Ambient Assisted Living)
- Eurostars
- EMRP (European Metrology Research Programme)
- BONUS-169

Aktivitetene er illustrert i figuren nedenfor.

Figur 2.2: Randsoneaktiviteter i FP7.

d) Felles forskningsprogrammer etablert av EUs medlemsland og de assosierte landene - Joint Programming Initiatives (JPI);

Joint Programming er en prosess hvor EUs medlemsland og de assosierte landene sammen definerer store samfunnsutfordringer hvor det er behov for europeisk samordning av forskningsprogrammer og felles forskningsfinansiering.

NÆRMERE OM DE ENKELTE AKTIVITETENE:

1) Felles europeiske forskningsprogrammer med deltakelse og finansiering fra næringslivet og det offentlige (JTI-er) (artikkel 187);

Strategisk samarbeid mellom EU, EUs medlemsstater, de assosierte landene og europeisk næringsliv har ført til nye arenaer for søkerne. Europeiske teknologiplattformer har utarbeidet felles europeiske forskningsagendaer. I enkelttilfelle har dette ledet til opprettelse av særskilte europeiske forskningsprogrammer, såkalte Joint Technology Initiatives (JTI-er), med egne utlysninger av forskningsmidler.

JTI-ene er opprettet som Joint Undertakings (JU-er), og er egne rettssubjekter/juridiske personer. Det innebærer at søkerne sender søknadene til den enkelte JTI-en, som forestår hele søknads-, godkjennings- og tildelingsprosessen. Reglene for deltakelse i utlysninger fastsettes av den enkelte JTI.

De enkelte JTI-ene:

ARTEMIS (Advanced Research & Technology for Embedded Intelligence and Systems) og ENIAC (The European Nanoelectronics Initiative Advisory Council).

JTI-ene ARTEMIS og ENIAC tillater søknader fra alle land som har valgt å medfinansiere. Norge har sagt ja til å bidra med nasjonale midler for norske søkere som får tilslag på sine søknader.

Begge JTI-ene er knyttet til IKT-delen av FP7. ARTEMIS er rettet mot teknologi for systemer med innebygget elektronikk og programvare, mens ENIAC dreier seg om mikro- og nanoelektronikk. I disse to JTI-ene deles den offentlige finansieringen mellom EUs rammeprogram og nasjonale midler, slik at dette til sammen gir en støtteandel som er sammenlignbar med finansieringsvilkårene i ICT-programmet.

Siden dette dreier seg om næringsrettet FoU, forutsettes det en vesentlig egenfinansiering fra prosjektdeltakerne. Deltakerlandene i ARTEMIS og ENIAC må for hver (årlig) prosjektutlysning melde inn en forpliktende bevilgningsramme som finansiering til nasjonale deltakere i de prosjektene som kommer best ut av søknadsbehandlingen. Norge har meldt seg inn som deltaker i begge disse programmene, og har til utlysningene for hvert av programmene i både 2008 og 2009 meldt inn en bevilgningsramme på 1,5 mill. euro. Begge programmene har også hatt utlysninger i 2010, men bevilgningsrammene for disse er foreløpig ukjente.

Resultatene fra norsk deltakelse i henholdsvis ARTEMIS og ENIAC følger i kapittel 3.2.1.3.

Fuel Cells and Hydrogen (FCH) – hydrogen- og brenselcellebasert energiteknologi.

Opprettelse av en JTI på hydrogen og brenselceller ble vedtatt på EUs Konkurranserådsmøte i mai 2008, og JTI-en ble offisielt lansert i oktober 2008. I perioden 2008 til 2013 vil denne JTI-en ha et totalbudsjett på 940 mill. euro, fordelt mellom Kommisjonen og europeisk industri. FCH JU er en egen juridisk enhet som heretter vil stå for all praktisk oppfølging av hydrogen og brenselcelleaktivitetene, herunder utlysningene som igjen er basert på en årlig implementeringsplan.

Resultatene fra norsk deltakelse i FCH følger i kapittel 3.2.1.5.

Clean Sky– miljøvennlige fly og helikoptre.

Målet for CLEAN SKY er å utvikle mer miljøvennlig teknologi innen luftfart. Utslipp av CO₂ skal halveres, NO_x-utslipp skal reduseres med 80 %, støy skal halveres og hele prosessen fra design av fly til håndtering av avfallsprodukter skal gjøres mest mulig miljøvennlig. Disse arbeidene vil derfor i stor grad omfatte dagens leverandører av fly, motorer og deler til flyindustrien i Europa. Clean Sky JU ble formelt etablert i november 2009. Resultatene fra norsk deltakelse i Clean Sky følger i kapittel 3.2.1.7.

IMI (Innovative Medicines Initiative).

IMI er prekompetitiv rettet grunnforskning for ny kunnskap om biomedisinske mekanismer bak sykdomsutvikling som vil lette utviklingen av nye biomarkører, diagnostika, behandlingsstrategier og medikamenter.

IMI har fokus på fem sykdomsgrupper; metabolske sykdommer, hjernesykdommer, inflammatoriske sykdommer, kreft og infeksjonssykdommer, beskrevet i en Strategic Research Agenda. For hver utlysning velges et antall deltema som spesifiseres.

Resultatene fra norsk deltakelse i IMI følger i kapittel 3.2.1.1.

2) Samarbeid mellom offentlige forskningsprogrammer i medlemslandene og de assosierte landene med felles utlysninger (ERA-NET og ERA-NET + med medfinansiering fra EU);

Aktivitetene:

ERA-NET og ERA-NET+.

ERA-NET ble lansert under FP6 og videreføres i FP7. ERA-NET skal samordne ulike lands nasjonale forskningsprogrammer og aktiviteter. Det er de forskningsfinansierende organisasjonene i Europa som er deltakere i ERA-NET. De gjennomfører utlysninger i de enkelte ERA-NET-ene. De norske resultatene fra disse utlysningene er omtalt i kapittel 3.2.1.11.

ERA-NET og ERA-NET+ fungerer også i enkelte tilfelle som forstadier til forskningsprogrammer etablert med hjemmel i artikkel 185 (tidligere artikkel 169). Eksempel er samarbeidsprogrammet BONUS.

3) Forskningsprogrammer etablert av EUs medlemsland og de assosierte landene, med deltakelse fra EU (artikkel 185);

Samarbeidsprogrammer mellom medlemslandene og de assosierte landene hvor EU, med hjemmel i Lisboatraktatens artikkel 185 (tidligere artikkel 169), kan delta. Aktivitetene i programmene kan omfatte områder som ikke er direkte knyttet til temaene i Cooperation-delen av rammeprogrammet, såfremt dette gir europeisk merverdi.

Aktivitetene:

AAL (Ambient Assisted Living) – utvikling av IT-baserte produkter og tjenester for å øke eldres livskvalitet.

AAL ble lansert i 2008 som et samarbeidsprogram med hjemmel i artikkel 169 (nå artikkel 185). Programmet finansierer utviklingen av IT-baserte produkter og tjenester, som skal øke de eldres livskvalitet. Norge er med i denne fellessatsingen. Forskningsrådet forvalter ordningen og finansierer søknader fra norske aktører, som sammen med gode konsortier blir evaluert som støtteverdige. Resultatene fra den norske deltakelsen i AAL følger i kapittel 3.2.1.3.

Eurostars.

Eurostars er et program etablert i fellesskap av landene i EUREKA-nettverket og Europakommisjonen. Programmet har løpende utlysninger, som er basert på en kombinasjon av nasjonale penger og midler fra rammeprogrammet. Deltakerlandene må forplikte seg til å stille et nasjonalt beløp til disposisjon. I den første utlysningen stilte Norge 2 mill. euro til disposisjon. På grunn av mange gode prosjekter fra norsk side, ble dette beløpet økt til 5 mill. euro fra og med den andre utlysningen i Eurostars.

Eurostars er ment for de ambisiøse, fremgangsrrike og vekstkraftige små og mellomstore bedrifter (SMB-er). Det forventes også at FoU-resultatene kommersialiseres i løpet av to år etter prosjektslutt.

Resultatene fra den norske deltakelsen i Eurostars følger i kapittel 3.2.4.2

EMRP (European Metrology Research Programme).

European Metrology Research Programme (EMRP) er et langtids program for felles forskning på metrologifeltet i Europa. Programmet koordinerer forskningen og sikrer tettere integrering av nasjonale forskningsprogrammer.

EMRP støttes av Europa-kommisjonen og de deltagende land innenfor European Association of National Metrology Institutes (EURAMET e.V.). EMRP skal sikre samarbeid mellom nasjonale måleinstitutter.

BONUS-169.

BONUS er et syvårig forskningsprogram mellom Østersjøstatene Danmark, Estland, Finland, Latvia, Litauen, Polen, Sverige og Tyskland.

Forskningen er hovedsakelig rettet inn mot miljøspørsmål, men vil også omfatte forskning om hvordan fiske, akvakultur, landbruk, infrastruktur, energi og transport påvirker økosystemet.

BONUS skal sikre koordinering av medlemstatenes nasjonale forsknings- og utviklingsprogrammer rettet mot Østersjøen, slik at koordineringen som resultat gir et godt integrert, tverrfaglig og varig multinasjonalt forskningsprogram med tilstrekkelig kritisk masse.

Programmet skal støtte gjennomføringen av Østersjøstrategien, EUs marine og maritime strategi og vannrammeverksdirektivet.

BONUS-programmet skal implementeres gjennom 'Baltic Organisations' Network for Funding Science, BONUS EEIG'.

EU vil matche bidragene fra de åtte deltagende stater, med opp til 50 mill. euro for hele syvårsperioden.

4) Felles forskningsprogrammer etablert av EUs medlemsland og de assosierte landene - Joint Programming Initiatives (JPI):

Joint Programming er en prosess hvor EUs medlemsland og de assosierte landene sammen definerer store samfunnsutfordringer hvor det er behov for europeisk samordning av forskningsprogrammer og felles forskningsfinansiering.

Landene må komme til enighet om hvordan felles samordning og felles finansiering av programmene skal gjennomføres.

Landene ferdigstiller et forskningsprogram på grunnlag av en felles mal, og forelegger denne for en høynivågruppe (GPC). Gruppen gir en anbefaling om foreleggelse av initiativet for forskningsministrene. Etter at forskningsministrene har gitt klarsignal for initiativet, bearbeides dette videre av de samarbeidende landene for å gjøre klart til felles utlysninger. Europakommisjonen bidrar i arbeidet, blant annet med sikte på mulig europeisk tilleggsfinansiering av initiativet. I 2009 fattet forskningsministrene vedtak om å sette i gang et initiativ innenfor neurodegenerative sykdommer, ledet av Frankrike.

Flere initiativ i 2010 ble gitt klarsignal for etablering. Norges initiativ, Healthy and Productive Seas and Oceans (omtalt i årsrapportens del III), begynte arbeidet for å gjøre det modent til lansering i 2011. Norge er enten deltaker eller observatør i samtlige initiativ som er lansert eller under etablering.

5) Andre tiltak;

SESAR - utvikling av fremtidens luftfartsteknologi.

SESAR JU (Single European Sky ATM Research Joint Undertaking), ble etablert i 2008 for å bidra til forbedring av teknologier knyttet til luftfart, og er styringsorgan for SESAR-programmet. SESAR-programmet for utvikling av fremtidens europeiske ATM-utstyr (ATM = Air Traffic Management) er inndelt i følgende tre faser:

- 1) Definisjonsfasen (2005-2008)
- 2) Utviklingsfasen (2008-2013)
- 3) Implementeringsfasen (2014-2020)

SESAR JU har som oppgave å styre arbeidet i utviklingsfasen av programmet. Det innebærer at dette organet administrerer den såkalte masterplanen for gjennomføringen av utviklingsfasen, herunder disponering av de bevilgningene til dette formålet som stilles til disposisjon fra offentlige og private instanser.

Resultatene fra norsk deltakelse i SESAR-programmet følger i kapitel 3.2.1.7.

EIT (The European Institute of Innovation and Technology) skal styrke både høyere utdanning, forskning og innovasjon med mål om å bidra til løsningen av viktige samfunnsutfordringer. Institusjonens hovedoppgave er å utlyse og sette i gang såkalte Knowledge and Innovation Communities (KIC). En KIC vil bestå av akademia og næringsliv som gjennom langvarige partnerskap samler kritisk masse og skal utvikle seg til yngleplass for nye ideer og omsetning av FoU-resultater.

JRC (Joint Research Centre).

EUs felles forskningssenter, JRC, ble etablert gjennom Euratom avtalen i 1957. Forskningssentret består av syv institutter, som tilbyr mange muligheter for forskningssamarbeid, stillinger, forskningsopphold og faglige nettverk.

EUs forskningssenter har blant annet som oppgave å fungere som uavhengig rådgiver for EU. JRC er organisert som et eget direktorat i Europakommisjonen. De syv forskningsinstituttene ligger i fem av EUs medlemsland.

En bredere omtale av JRC følger i kapitel 3.2.5.

GMES (Global Monitoring for Environment and Security) - Kopernikus - Europas program for jordobservasjon.

For ti år siden tok EU initiativet til GMES/Kopernikus. Kopernikus er et program som gir Europa styrket evne til jordobservasjon, ved bruk av sensorer i rommet, i luften, på havet eller på bakken. Kopernikus gir beslutningsdeltakere tilgang til uavhengige data som grunnlag for avgjørelser. Allerede i dag bygges egne satellitter for Kopernikus, i et samarbeid mellom EU og ESA (der Norge er medlem). Satellittene skal utføre tjenester innen blant annet oseanografi, vegetasjonskartlegging og assistanse ved naturkatastrofer. Kopernikus kan også bli svært viktig når det gjelder innsamling av globale klimadata.

I dag finansieres Kopernikus med bidrag fra EUs FP7 (Space-programmet) og ESA. Prosjekter i før-operasjonell fase finansieres gjennom FP7. Det er målsetningen at Kopernikus skal over i operasjonell fase fra 2011.

Mer om GMES følger i kapittel 3.2.1.9.

Galileo - Europas system av navigasjonssatellitter

Galileo er et europeisk system av navigasjonssatellitter som nå er under etablering. Systemet skal fullt utbygget bestå av 30 satellitter og være et sivil system under sivil kontroll.

I dag er det to Galileo testsatellitter i bane, og de fire første "ordentlige" Galileo-satellittene skal skytes opp sommeren 2011 (to satellitter) og mot slutten av 2011 (to satellitter). Utviklings- og valideringsfasen har foregått i regi av European Space Agency (ESA), med noe finansiering fra Europakommisjonen, mens den operasjonelle fasen skal finansieres og styres av Europakommisjonen. Galileo ligger under Transportområdet i Kommisjonen.

4 RESULTATER OG ERFARINGER

Dette kapitlet åpner med en beskrivelse av omfanget av Forskningsrådets aktiviteter tilknyttet FP7, målt i tellekanter. Deretter rapporteres de samlede resultatene for den norske deltakelsen i FP7 og så resultatene, tiltakene og komitéarbeidet tilknyttet hvert enkelt program og randoneaktivitet. Til slutt følger resultatene fra den norske deltakelsen i de marine og maritime temaene i FP7.

4.1 Samlede resultater fra norsk deltakelse i FP7

4.1.1 TELLEKANTER – OMFANGET AV FORSKNINGSRÅDETS AKTIVITETER TILKNYTTET FP7

Det er stor aktivitet i Forskningsrådet tilknyttet arbeidet med å informere og gi råd til ulike miljøer, skape møteplasser, koordinere aktiviteter, administrere oppgaver og rapportere resultater i forbindelse med Norges deltakelse i FP7. Det er i hovedsak EU-kontorets ansatte og de ulike NCP-ene, som er involvert i dette arbeidet. Utviklingen av ERA (European Research Area) medfører at arbeidet med FP7 utvides til også å omfatte et bredere utvalg av tilstøtende randoneaktiviteter og initiativer. Dette trekker flere av Forskningsrådets øvrige ansatte inn i dette arbeidet.

Norske representanter i FP7

EU-kontorets ansatte fylte i 2010 10,4 årsverk. I tillegg er 10,1 NCP-årsverk, fordelt på 23 personer spredt ut over Forskningsrådets ulike fagdivisjoner. Ytterligere 9 personer i Forskningsrådet bruker deler av sin stilling til å arbeide med, og å være kontaktpersoner for,

JTIene (Joint Technology Initiatives), Eurostars, AAL (Ambient Assisted Living), SESAR (Single European Sky ATM Research Joint Undertaking), GMES (Global Monitoring for Environment and Security) og de fem ERA-initiativene (oppfølgingsområder fra Ljubljana-prosessen). Det er også 2 personer, som fyller ett årsverk, tilknyttet søknad om prosjektetableringsstøtte for EU-søknadene (PES) og samfinansieringsordningen (SAM-EU). Tre fjerdedeler av dette årsverket brukes på PES-ordningen.

I tillegg er det oppnevnt 26 komitérepresentanter (ekspert) fra Forskningsrådet, inklusiv en fra Norsk Romsenter, samt 20 komitédelegater fra forskjellige departementer til å delta i de ulike programkomitéene.

Kommisjonen har en målsetning om 40 % kvinner i alle grupper, komitéer med mer. Denne målsetningen er nådd for Norges NCP-er og samlet sett for komitérepresentantene og -delegatene. Henholdsvis 40 % av de norske NCP-ene, og 43 % av komitérepresentantene og -delegatene, er kvinner.

Det er opprettet en eller flere nasjonale kontaktpersoner ved ulike norske forskningsinstitusjoner og større bedrifter, som er sentrale personer i arbeidet med å rekruttere norske aktører til deltakelse i rammeprogrammet. Til sammen er det 147 personer som innehar denne rollen.

Telefon- og mailhenvendelser

Antall telefon- og mail henvendelser er samlet sett estimert til 47 000 pr. år for alle EU-kontorets ansatte og NCP-ene. Det betyr at totalt 188 000 telefon- og mail henvendelser er ukvittert i løpet av de fire første årene av FP7.

Møteaktivitet

EU-kontoret har arrangert 187 møter hittil i FP7. Godt over en tredjedel av disse møtene er infomøter, i tillegg til et betydelig antall NCP-forum, regelverksmøter, samlinger for EU-rådgiverne og NCP-ene samt andre typer møter.

I tillegg til møtene i regi av EU-kontoret, så arrangerer også de enkelte programmene egne møter via NCP-ene. Så langt i FP7 har det vært avholdt 909 slike møter i regi av programmene. Dette er infomøter, møter med de ulike deltakerne og deltakergrupper, møter med departementene, Kommisjonen, programstyrene i Forskningsrådet osv. I tillegg kommer en rekke uformelle samtaler o.l. som ikke lar seg kvantifisere.

Når det gjelder Space-programmet, hvor NCP-en er tilknyttet Norsk Romsenter, så er FP7-arbeidet integrert med det øvrige informasjons- og veiledningsarbeidet som Norsk Romsenter gjør i forhold til norske romforsknings- og jordobservasjonsaktører. Dette arbeidet er derfor ikke kvantifisert og tatt med i tallene her.

Det har vært avholdt alt fra ett til ni møter i programkomitéene pr. år. Til sammen for alle programmene er det blitt avholdt totalt 291 slike møter i løpet av de fire første årene av FP7.

Det er en stor og omfattende virksomhet ved EU-kontorets Brusselkontor, hvor det i FP7-perioden har vært avholdt mer enn 635 forskjellige møter, seminarer og arrangementer. I tillegg har Brusselkontoret hatt mer enn 2 100 forskjellige besøk og kontakter totalt i perioden 2007-2010.

Nyhetsbrev

EU-kontoret utgir jevnlig sitt nyhetsbrev "Nytt om EU-forskningen", som kommer i papirversjon. Siden starten av FP7 og fram til i dag har det vært utgitt 14 utgaver av denne, dvs. henholdsvis tre og fire utgaver pr. år. I tillegg til dette sender også noen av NCP-ene ut egne nyhetsbrev via mail

for sine programmer. Totalt er det blitt sendt ut 252 slike nyhetsbrev i FP7. Noen av programmene har felles nyhetsbrev, og noen har nyhetsbrev sammen med et nasjonalt program. Programmene informerer selvfølgelig også løpende via mail og har jevnlig dialog med aktuelle og interesserte søkere. Dette gjelder naturlig nok også de programmene som ikke sender ut organiserte nyhetsbrev.

Virksomheten til PES (Prosjektetableringsstøtte)

Forskningsrådets ordning med prosjektetableringsstøtte viser at det ved utgangen av 2010 er forbrukt 189,3 mill. kroner på prosjektetablering så langt gjennom PES i FP7. Det aller meste, dvs. 71,5 %, av dette er gått til aktører innenfor UoH- og instituttsektorene. Bedriftsaktørene i FP7, samt i Eureka/Eurostars, har mottatt 26,5 % av midlene. Den lille resterende andelen, dvs. 2,2 %, er brukt på EØS-finansieringsordningen.

Det gis en bredere omtale av PES-ordningen i rapportens kapittel 4.2.

SAM-EU (Samfinansieringsordning)

SAM-EU, med nasjonalt tilskudd til institutter som oppnådde tildeling fra EUs 6. rammeprogram, ble opprettet i 2004. Den trappes nå gradvis ned fordi instituttene som deltar i prosjekter i FP7 får dekket opp til 75 % av sine kostnader direkte fra EU, og fordi alle som kan falle inn under ordningen har søkt om og fått tildelt støtte. Enkelte løpende prosjekter får likevel justert sine støttebeløp fortløpende dersom omfanget på deres forskning endres.

SAM-EU gjelder kun for to typer samarbeidsformer i FP6, nemlig IP (Integrated Projects) og STREP (Specific Targeted Research Projects).

Siden 2004 er det innvilget støtte til 239 prosjekter. 42 prosjekter er avsluttet. 197 er fremdeles aktive. Mindre enn 25 % av disse har sluttrapportert i 2010. Utbetaling av sluttbeløp gjøres etter at Kommisjonen har godkjent sluttrapport for hele prosjektet. Det tar erfaringsmessig lang tid å avslutte prosjektene.

Det er inngått forpliktelser for 287,9 mill. kroner for alle SAM-EU prosjektene for hele perioden, mens det er utbetalt 276 mill. kroner. Vi har dermed fremdeles forpliktelser for 11,9 mill. kroner, som vil bli utbetalt etter hvert som prosjektene sender inn godkjent EU-sluttrapport.

Rapporter og handlingsplaner

EU-kontoret rapporterer jevnlig på resultatene fra den norske deltakelsen i rammeprogrammet til ulike interessenter. Mye rapporteres ad-hoc og ved behov, i tillegg til de faste årlige og halvårslige rapportene. Av faste rapporter har det i perioden 2007-2010 vært produsert fem årsrapporter (inkludert gjeldende rapport) og tre halvårsrapporter om forskningssamarbeidet Norge - EU. Det har blitt produsert en årsrapport i for hvert av årene i FP7, med unntak av 2008 hvor det ble produsert to i 2008 (en ordinær og en spesielt myntet på departementene). I 2007 ble det ikke produsert en egen halvårsrapport, siden FP7 da kun hadde vart i kort tid. Årsrapportene og halvårsrapportene om forskningssamarbeidet Norge - EU rapporterer hovedsakelig opp mot Forskningsrådets handlingsplan for den norske deltakelsen i rammeprogrammet. Årsrapporten har imidlertid blitt utvidet med en egen del tilpasset departementenes behov.

I FP7-perioden har det også vært produsert to rapporter, som kvitterer ut de 24 tiltakspunktene i KDs Strategi for Norges samarbeid med EU om forskning og utvikling.

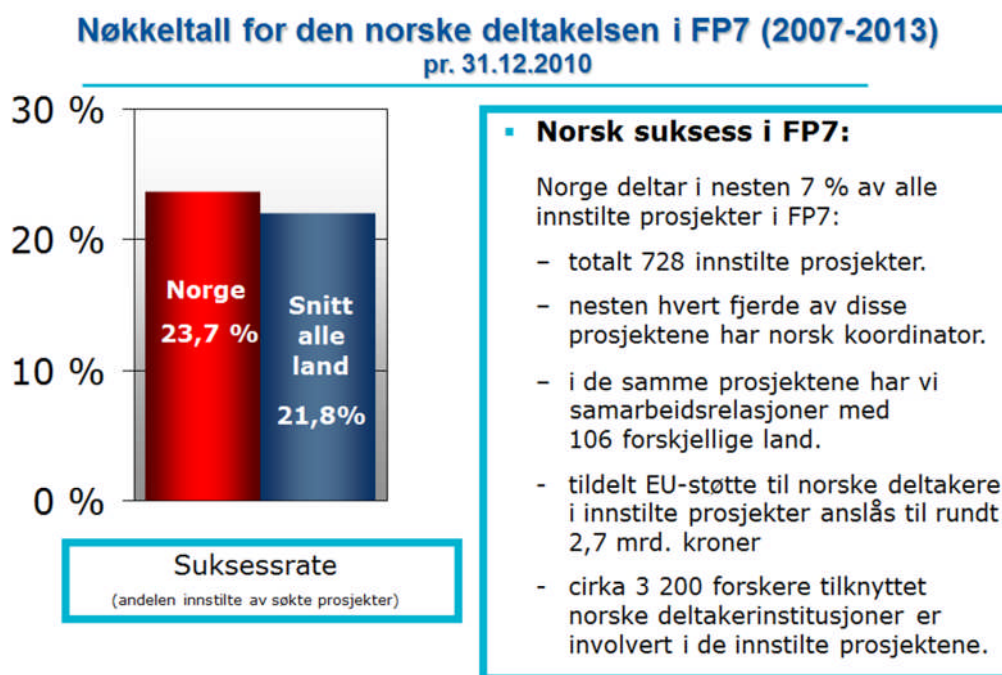
Så langt har EU-kontoret, i samarbeid med NCP-ene, utarbeidet to handlingsplaner tilknyttet den norske deltakelsen i FP7. Disse handlingsplanene, som er forankret i Forskningsrådets Direktørmøte og Hovedstyre, bygger på Forskningsrådets strategi for FP7 og gjelder for to år av

gangen. Planene danner først og fremst et grunnlag for hvordan Forskningsrådet, og i sær NCP-ene, skal arbeide de neste årene. Den første handlingsplanen ble utarbeidet ved oppstart av FP7 og gjaldt for rammeprogrammets to første år, 2007-2008. Denne ble deretter erstattet av en ny plan, som gjelder for årene 2009-2010. Ny handlingsplan for de tre siste årene av FP7 er under utarbeidelse.

4.1.2 AGGREGERTE NORSKE RESULTATER

Pr. 31.12.2010 er det kommet inn resultater fra 216 utlysninger, alle FP7-programmer inkludert. 48 av disse utlysningene har ikke norsk deltakelse.

I figuren nedenfor vises først en kort oppsummering av den norske uttellingen så langt i FP7;

Figur 3.1 Nøkkeltall for norsk deltakelse i EUs FP7.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Sammenligning av de norske resultatene i FP7 med tilsvarende resultater i FP6:

Tabellen nedenfor viser en sammenligning av de norske resultatene fra FP7 ved utgangen av 2010 med resultatene fra FP6 for alle programmer, målt i ulike nøkkeltall. Begge resultatseriene dekker en fireårsperiode.

	ALLE PROGRAMMER	
	FP6 (2003-2006)	FP7 (2007-des 2010)
Antall prosjekter med norsk deltakelse	849	728
Suksessrate norske prosjekter	27,1 %	23,7 %
Andel prosjekter med norsk deltakelse av alle innstilte prosjekter	8,4 %	6,7 %
Antall norske deltakelser	1 299	1 059
Antall norske koordinatore	148	170
Estimert EU-støtte til norske deltakere (kroner)	2,3 mrd	2,7 mrd
Norsk andel av all tilgjengelig støtte	1,7 %	1,8 %

Tabell 3.1 Nøkkelresultater for norsk deltakelse i henholdsvis FP6 og FP7.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Norge har deltatt i færre prosjekter etter de fire første årene av FP7, enn hva vi gjorde i FP6. I så måte skiller de norske resultatene seg ut fra resultatene i FP7 som helhet. Det var totalt sett færre kontrakter i FP6, enn det er innstilte prosjekter så langt i FP7. Ved utgangen av 2010 er det totalt cirka 10 800 innstilte prosjekter, mens det ble inngått rundt 10 100 kontrakter i FP6.

Det samme gjelder også når vi kun sammenligner de tematiske programmene i FP7 og FP6, men da er differansene langt lavere. Det er 9 færre innstilte prosjekter med norsk deltakelse i Cooperation, enn det var i kontraktene i de tematiske programmene i FP6. Samtidig er det cirka 260 flere innstilte prosjekter i de tematiske programmene i FP7 enn det var i tilsvarende programmer i FP6.

Det er også litt færre norske deltakelser pr. prosjekt i FP7, enn i FP6. Allikevel har vi mottatt mer i støtte via FP7-prosjektene, enn hva vi gjorde i FP6. Hvert prosjekt Norge har deltatt i FP7 har derfor vært av større økonomisk verdi for oss enn i FP6. Bildet er det samme når vi kun sammenligner resultatene fra de tematiske programmene med norsk deltakelse i de rammeprogrammene. Dette kan delvis forklares av at EU finansierer opp til 75 % av prosjektkostnadene i FP7 sammenliknet med 50 % i FP6.

Målt mot FP6, så er det flere norske koordinatore i FP7. Årsaken til dette ligger i ERC- og MCA-programmene i FP7. I ERC-prosjektene, og delvis også i MCA, er det kun koordinatorene som er deltakere. Man hadde ikke noe program som tilsvarende ERC i FP6. Hvis vi kun ser på utviklingen i de tematiske programmene fra FP6 til FP7, så er det færre norske koordinatore i FP7.

*

Den norske suksessraten er lavere i FP7 enn i FP6. Noe av årsaken til det er at den gjennomsnittlige suksessraten er lavere i FP7 enn i FP6.

Andelen innstilte prosjekter med norsk deltakelse av alle innstilte prosjekter har også falt, dvs. fra 8,4 % i FP6 til 6,7 % ved utgangen av 2010 i FP7. Den samme trenden er også gjeldende, hvis man kun ser på de tematiske programmene.

Utviklingen av de norske resultatene innenfor FP7:

Neste tabell viser utviklingen innenfor FP7. Denne utviklingen er målt i de samme nøkkeltallene som vises i tabellen ovenfor for utviklingen fra FP6 til FP7, i tillegg til at denne tabellen også viser andelen søknader med norsk deltakelse som er gode nok til å kunne bli finansiert (dvs. som har status "over threshold").

	ALLE PROGRAMMER		
	Pr. 31.12.2008	Pr. 31.12.2009	Pr. 31.12.2010
Antall prosjekter med norsk deltakelse	358	493	728
Suksessrate norske prosjekter	20,5 %	22,6 %	23,7 %
Søknader kvalifisert for finansiering (over threshold)	57,7 %	64,2 %	62,0 %
Andel prosjekter med norsk deltakelse av alle innstilte prosjekter	8,5 %	7,1 %	6,7 %
Antall norske deltakelser	510	706	1 059
Antall norske koordinatore	70	112	170
Estimert EU-støtte til norske deltakere (kroner)	1,0 mrd kr	1,7 mrd kr	2,7 mrd kr
Norsk andel av all tilgjengelig støtte	1,6 %	1,7 %	1,8 %

Tabell 3.2 Nøkkresultater for utviklingen av den norske deltakelsen i FP7.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Den norske suksessraten har økt jevnt i løpet av rammeprogrammet, og har også styrket seg litt i forhold til den gjennomsnittlige suksessraten for alle deltakerlandene i FP7. I likhet med nesten alle de andre landene som deltar i FP7, så har derimot den norske deltakelsen målt i andelen av alle innstilte prosjekter falt i samme periode. Dette gjelder når vi ser på den norske deltakelsen i alle programmene totalt i FP7. Hvis vi derimot skiller ut de tematiske programmene, altså Cooperation-delen, så har den norske andelen i alle innstilte prosjekter økt jevnt fra 12,2 % ved utgangen av 2008 til 12,8 % ved utgangen av 2010. Hovedårsaken til at den norske andelen faller ligger i MCA-programmet, hvor nesten halvparten av alle innstilte prosjekter så langt hører hjemme. Så til tross for at den norske andelen av alle innstilte prosjekter i MCA er lav, så gir det et merkbart utslag.

Selv om den norske andelen av alle innstilte prosjekter faller, så viser Norges andel av all disponibel EU-støtte en svakt økende tendens innenfor FP7. Denne ligger nå på nesten 1,8 %. Støttebeløpet pr. deltakelse i MCA-programmet er relativt lavt sammenlignet med andre programmer i FP7. Det betyr at lav deltakelse i MCA påvirker støttebeløpet i mindre grad enn deltakelsen i flere av de andre programmene gjør.

Kvaliteten på søknadene med norsk deltakelse er svært god. Det viser blant annet andelen søknader med norsk deltakelse, som er kvalifisert for finansiering. Denne andelen har ligget mellom 58 % og 64 % hittil i FP7. Ved utgangen av 2010 er den norske andelen 9,5 prosentpoeng høyere enn snittet for alle landene som deltar. Mangel på budsjettmidler, og ikke kvaliteten, fører imidlertid til at en mindre andel av disse gode søknadene blir finansiert.

4.1.2.1 Status prosjektsøknader, koordinatore, deltakelser med sektorfordeling og samarbeidsland i FP7

Tabellen nedenfor viser status for prosjektsøknadene med norsk deltakelse og de norske koordinatorene.

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatore
	Antall	i %	Antall
MAINLIST	728	24%	170
RESERVE	249	8%	59
REJECTED	2 094	68%	541
TOTAL	3 071	100%	770

Tabell 3.3 Status norske prosjektsøknader og koordinatore totalt.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Ved utgangen av 2010 er det kommet inn 3 071 søknader med norsk deltakelse, derav er 728 innstilt for finansiering.

Hittil har vi fått data som bekrefter at 549 av de totalt 728 innstilte prosjektene er blitt til kontrakter, og kan igangsettes. Kontraktene omtales i rapportens del II, kapitel 5.2.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over søkte og innstilte prosjekter pr. program med suksessrater, fordelt på henholdsvis resultatene til alle deltakerlandene samlet og de norske.

Kortnavn	Søknader		Innstilte prosjekter			Suksessrater	
	Tot ant søknader Alle land	Herav med NO partner	Tot ant prosjekter Alle land	Herav med NO partner	NO andel av total %	NO suksess rate %	Ranking over/under snitt for alle land (prosentp.)
HEALTH	2 726	224	552	59	11%	26%	6,1
BIO	1 485	227	258	43	17%	19%	1,6
ICT	7 300	568	1 120	79	7%	14%	-1,4
NMP	1 072	104	396	40	10%	38%	1,5
ENERGY	1 066	146	216	50	23%	34%	14,0
ENVIRONMENT	1 628	286	277	77	28%	27%	9,9
TRANSPORT	1 750	150	411	39	9%	26%	2,5
SSH	1 611	224	147	29	20%	13%	3,8
SPACE	385	40	118	18	15%	45%	14,4
SECURITY	814	118	122	27	22%	23%	7,9
ERA-NET	29	6	23	5	22%	83%	4,0
Sum Cooperation:	19 866	2 093	3 640	466	13%	22%	3,9
RI	598	98	223	48	22%	49%	11,7
SME	2 186	300	412	79	19%	26%	7,5
REGIONS	238	14	49	1	2%	7%	
POTENTIAL	1 520	2	124	1	1%	50%	
SIS	567	69	151	26	17%	38%	11,0
COH	27	1	15		0%	0%	
INCO	243	13	74	8	11%	62%	31,1
Sum Capacities:	5 379	497	1 048	163	16%	33%	13,3
ERC/Ideas	9 282	130	1 314	13	1%	10%	-4,2
MCA/People	14 724	343	4 717	80	2%	23%	-8,7
EURATOM	170	8	78	6	8%	75%	
TOTALT ALLE PROGRAMMER:	49 421	3 071	10 797	728	7%	24%	1,9

Tabell 3.4 Antall søknader og innstilte prosjekter fordelt på programmer.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Søknader med norsk deltakelse utgjør rundt 6 % av alle søknadene i FP7 ved inngangen til 2010. Tilsvarende tall for de innstilte er 7 %. Norsk suksessrate er på nesten 24 %, cirka to prosentpoeng over snittet for alle søknadene som er kommet inn. Det gir Norge en tiende plass blant alle EUs medlemsland og de assosierte landene.

Alle EU-prosjektene som har passert en viss poenggrense, såkalt "threshold", er i utgangspunktet kvalifisert for finansiering. Begrensende budsjettmidler fører imidlertid til at det som oftest kun finnes midler nok til å finansiere de beste av disse. Hele 62 % av alle søknader med norsk deltakelse har så langt vært "gode nok" til å kunne bli finansiert. Tilsvarende snitt for alle deltakerlandene i FP7 ligger på 52 %. Det indikerer en svært høy kvalitet på de norske søknadene. Hvordan disse resultatene fordeler seg på de ulike programmene vises i tabell 5.1 i rapportens del II, kapitel 5.1.1.

Det er fortsatt innenfor Environment Norge er aller sterkest representert, hvor mellom hver tredje og fjerde innstilte prosjekt har norsk deltakelse. Samtidig er suksessraten på 27 %, dvs. ti prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene i Environment.

I tillegg til Environment gjør Norge det også godt i flere av de andre programmene. Programmene Energy, SiS, SME, Space, RI og Security fortjener alle å bli nevnt. I Energy-programmet, og også i SiS sammen med Estland, har Norge oppnådd den aller høyeste suksessraten av alle EUs medlemsland og de assosierte landene. I SME-programmet har vi oppnådd den nest høyeste suksessraten blant de samme landene, bare slått av Luxembourg med langt færre søknader. I Energy, Security og RI er det norsk deltakelse i mer enn hvert femte innstilte prosjekt.

Flest innstilte prosjekter i antall har Norge innenfor SME og ICT-programmene, tett etterfulgt av Environment. For ICT har dette sin naturlige forklaring i at dette programmet har rammeprogrammets største budsjett. For de to andre programmene er det Norges gode innsats som gjør utslaget.

Koordinatorer

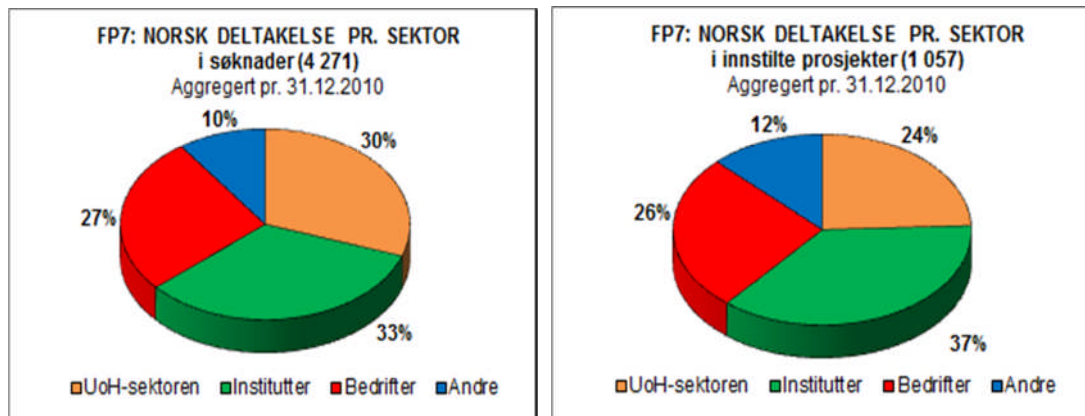
I søknadene er det 770 norske koordinatører, mens det er 170 i de innstilte prosjektene. Det betyr at søknader med norsk deltakelse også har en norsk koordinator i rundt 25 % av søknadene, mens tilsvarende tall i de innstilte prosjektene er på 23 %. Suksessraten til de norskkoordinerte søknadene er på nesten 22 % i snitt, altså litt lavere enn for de øvrige søknadene med norsk deltakelse i FP7. En grundigere gjennomgang av resultatene for de norske koordinatorerne følger i rapportens del II, kapittel 5.1.2 og 5.1.3.

Deltakelser og sektorfordelingen av disse

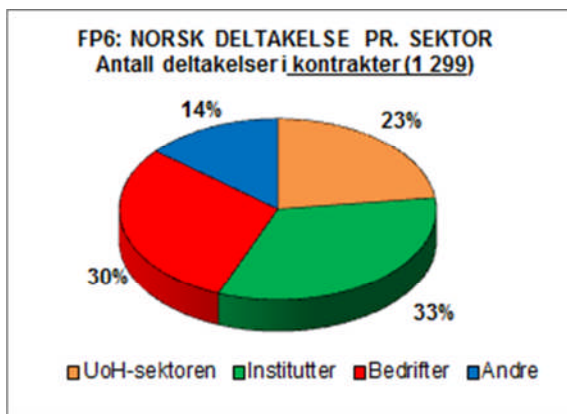
Det er 4 271 norske deltakelser i søknadene og 1 057 i de innstilte prosjektene. Dermed er det nesten 1,5 norske deltakelser, både pr. søknad og innstilte prosjekt. De 1 057 norske deltakelsene i de innstilte prosjektene antas å involvere nesten 3 200 forskere. Da benytter vi et nøkkeltall på tre forskere for hver registrerte norske deltakelse i et prosjekt.

De ti mest aktive norske aktørene står for nesten 40 % av all norsk deltakelse. De samme aktørene bekler over halvparten av alle norske koordinatorroller, både i søknadene så vel som i de innstilte prosjektene.

Det rapporteres på følgende fire sektorgrupper; UoH-sektoren, institutter, bedrifter og andre. En nærmere definisjon av disse gruppene følger i vedlegg 4.

Figur 3.2 Norske deltakelser pr. sektor i søknader i FP7. Figur 3.3 Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i FP7. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.4 Norske deltakelser pr. sektor i kontrakter i FP6.

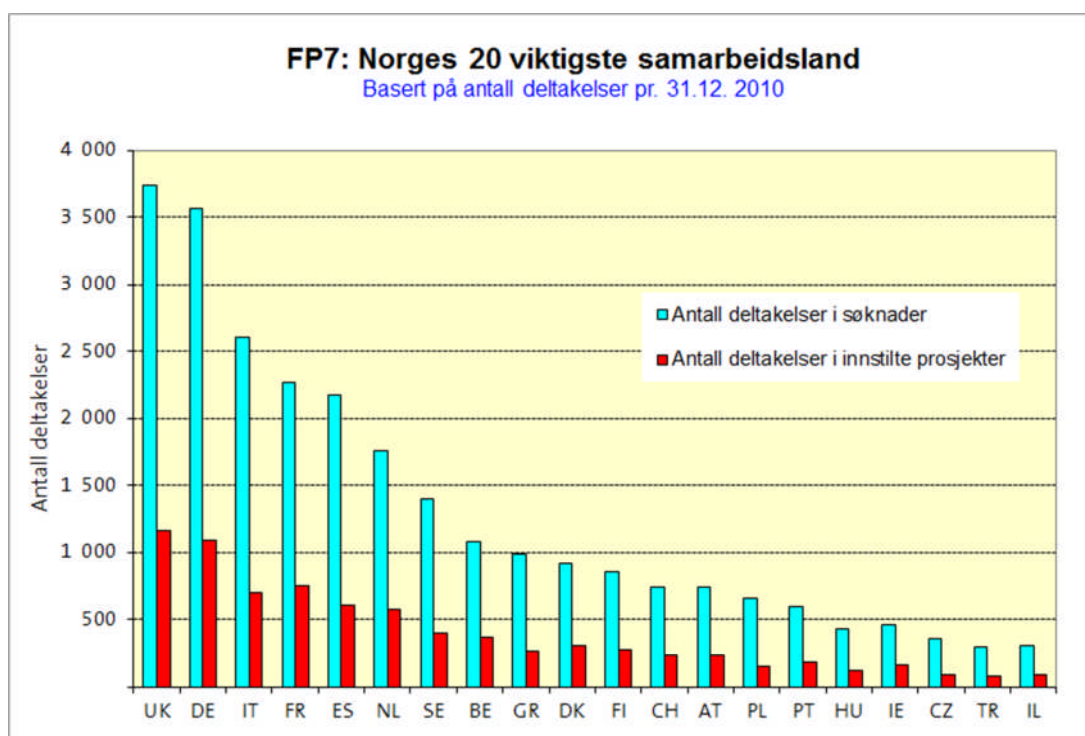
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Over en tredjedel av alle de norske deltakelsene er fra instituttsektoren. Ikke overraskende er denne gruppen størst. Instituttsektoren er også den gruppen som har den høyeste suksessen med sine søknader, og øker sin deltakerandel med fire prosentpoeng fra søknadene til de innstilte prosjektene. UoH-sektoren er den nest største sektoren i søknadene, men siden denne gruppen ikke lykkes så godt med sine søknader blir de så vidt forbigått av bedriftene i de innstilte prosjektene.

Til sammenligning vises fordelingen av de norske deltakelsene i kontraktene i FP6 i diagrammet nederst til venstre. Som man ser så har instituttene økt sin posisjon i FP7 i forhold til i FP6, mens bedriftene har redusert sin deltakerandel tilsvarende.

Samarbeidsland

Norges 20 viktigste samarbeidsland, sortert etter antall deltakelser i fellessøknader med Norge, vises i den følgende grafen.

Figur 3.5 Norges 20 viktigste samarbeidsland.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Norges viktigste samarbeidsland er Storbritannia, Tyskland, Italia, Frankrike og Spania. Det kan forklares med at disse store landene dominerer i rammeprogrammet. Av de 199 landene som deltar i søknader til FP7 så langt, så har disse fem landene til sammen halvparten av alle deltakelsene.

Hvis vi derimot vekter antall fellessøknader opp mot folketallet i de enkelte samarbeidslandene, så er det Danmark, Sverige og Finland vi samarbeider mest med. De fem store landene havner da mye lenger ned på listen. Flere resultater fra Norges samarbeidsrelasjoner følger i denne årsrapportens del II, kapitel 5.5.

4.1.2.2 Status for prosjektsøknader fra utlysninger i randsoneaktiviteter til FP7

I tillegg til å delta i utlysninger innenfor de ordinære programmene i FP7, deltar de norske aktørene også i utlysninger innenfor JTI-ene og andre randsoneaktiviteter til rammeprogrammet. Disse prosjektene delfinansieres av midler fra FP7. Så langt har vi mottatt resultater fra 21 slike utlysninger. Tabellen nedenfor viser en oversikt over søkte og innstilte prosjekter pr. randsoneaktivitet med andeler, fordelt på henholdsvis resultatene til alle deltakerlandene samlet og de norske.

Merk at vi for IMI (Innovative Medicine Initiative) bare har mottatt norske resultater på deltakernivå, og ikke hvor mange søknader og innstilte prosjekter disse deltakelsene fordeler seg på.

	Kortnavn	Søknader			Innstilte prosjekter		
		Totalt antall (eligible)	Herav med norsk partner	Norsk andel av total %	Totalt antall (anbef til forhand.)	Herav med norsk partner	Norsk andel av total %
JTler:							
Innovative Medicine Initiative	IMI	258	24	9 %	25	2	8 %
Advanced Research & Technology for Embedded Intelligence and Systems	ARTEMIS	118	17	14 %	33	7	21 %
The European Nanoelectronics Initiative Advisory Council	ENIAC	33	6	18 %	18	6	33 %
Fuel Cells and Hydrogen	FCH	82	19	23 %	44	11	25 %
Clean Sky	Clean Sky	442	2	0 %	146	1	1 %
Sum JTler		933	68	7,3 %	266	27	10,2 %
Aktiviteter med hjemmel i art. 185:							
Ambient Assisted Living	AAL	314	23	7 %	70	9	13 %
EUROSTARS	EUROSTARS	938	107	11 %	325	30	9 %
Sum Andre randsoneaktiviteter		1 252	130	10,4 %	395	39	9,9 %
SUM RANDSONEAKTIVITETER (ekskl. SESAR,GMES og ERA-NET)		2 185	198	9,1 %	661	66	10,0 %
Andre randsoneaktiviteter:							
Single European Sky ATM Research Joint Undertaking	SESAR JU				15	1	
Global Monitoring for Environment and Security	GMES		8			5	
Sum Randsoneaktiviteter (inkl. SESAR og GMES)						72	
	ERA-NET	(aktive pr 31.12.2010, både FP6 og FP7)				21*	

Tabell 3.5 Antall søknader og innstilte prosjekter fordelt på randsoneaktivitet.

Kilde: Ulike evalueringsrapporter.

Som tabellen viser så har det vært norsk deltakelse i 198 søknader, hvorav 66 er innstilt for finansiering. Norge deltar i 10 % av alle prosjekter som er innstilt for støtte i randsoneaktivitetene så langt. I FP7 er det tilsvarende tallet på litt under 7 %.

Det er i tillegg 21 aktive ERA-NET med norsk deltakelse ved utgangen av 2010. Et mindretall av disse ERA-NET-ene løper fra FP6. En nærmere omtale av resultatene i ERA-NET-ene og de andre randsoneaktivitetene følger i kapittel 3.2.

Merk ellers at det ikke har vært ordinære utlysninger i aktiviteten SESAR. Etter forhandlinger og sterk konkurranse er 15 europeiske konsortier tildelt oppgaven å gjennomføre et FoU-program med et omfang på 2,1 mrd. euro over 6-7 år. Ett av disse 15 konsortiene ledes fra Norge.

4.1.2.3 Finansielle resultater i FP7 og i randsoneaktivitetene

Prosjektstøtte

I KDs strategi for Norges samarbeid med EU om forskning og utvikling er det for deltakelsen i FP7 i perioden 2007-2010 lagt til grunn et ressursmål som innebærer en ambisjon om at norske forskere både skal ha en økt deltakelse i FP7 og få en større andel av EUs forskningsmidler:

Norge bør ha en deltakelse i det 7. rammeprogrammet som i gjennomsnitt tilsvarer en økonomisk retur på nivå med den konkurranseutsatte delen av den norske kontingenten til EU, det vil si om lag 2 prosent av total EU-støtte i det 7. rammeprogrammet.

Norsk retur beregnes som den tildelte EU-støtten til norske aktører i prosent av den totale tilgjengelige EU-støtten (budsjettet).

Siden vi bare har mottatt kontraktsdata for 75 % av alle de innstilte prosjektene så langt, så bruker vi et foreløpig estimat som sier at den søkte støtten i de innstilte prosjektene er lik tildelt støtte. Forventet tildelt støtte til de norske aktørene i de innstilte prosjektene blir da på 331 mill. euro, eller nesten 2,7 mrd. kroner.

Antatt disponible midler så langt, dvs. den totale søkte støtten i alle innstilte prosjekter er på 18,4 mrd. euro, dvs. 147,2 mrd. kroner. Tallene gir da en norsk retur på 1,8 %. Som tidligere bemerket så ligger det finansielle data i E-Cordas søknadsdatabase for alle prosjektene tilknyttet programmene i FP7, foruten for MCA-programmet (People). Bare et fåtall av prosjektene i MCA-programmet har finansielle data. I kontraktsdatabasen er imidlertid disse dataene komplette for alle programmene. Den endelige returprosenten vil derfor kunne bli noe påvirket av dette.

Aller høyest norsk retur finner vi i SME-programmet hvor den er på over 5 %, etterfulgt av programmene Environment (4,5 %) og Energy (3,7 %).

I tillegg til det som Norge har hentet inn av midler fra sin deltakelse i selve rammeprogrammet, så har vi også mottatt midler via utlysninger i randsoneaktivitetene til FP7. En andel av de midlene som tildeles deltakerne i prosjekter innenfor randsoneaktivitetene, finansieres via midler fra rammeprogrammet. Så langt er Norge tildelt 23,8 mill. euro, eller litt over 190 mill. kroner, fra FP7 via sin deltakelse i aktivitetene IMI (Innovative Medicines Initiative), ARTEMIS (Advanced Research & Technology for Embedded Intelligence and Systems), ENIAC (The European Nanoelectronics Initiative Advisory Council), AAL (Ambient Assisted Living), Fuel Cells and Hydrogen (FCH), Eurostars, GMES (Global Monitoring for Environment and Security), Clean Sky og SESAR (Single European Sky ATM Research Joint Undertaking). Midlene som så langt er stilt til rådighet fra rammeprogrammet i disse randsoneaktivitetene, beløper seg til nesten 1,7 mrd. euro, eller rundt 13,4 mrd. kroner. Deltakerlandene i ARTEMIS, ENIAC, AAL og Eurostars må melde inn en forpliktende bevilgningsramme som finansiering til nasjonale deltakere i de prosjektene som kommer best ut av søknadsbehandlingen. Returen vi mottar fra disse aktivitetene er derfor avhengig av hva Norge har stilt til disposisjon av nasjonale midler.

En ting er den returen man får i rene kroner og øre, en annen ting er multiplikasjonseffekten av norsk deltakelse i rammeprogrammet. Denne kan sees på ut fra følgende betraktning; Norges andel av de totale prosjektkostnadene i innstilte prosjekter med norsk deltakelse er på rundt 11 %. Forutsettes det at de norske aktørene i snitt får minst 50 % støtte, må de finansiere resten selv – dvs. 6,5 % av den totale prosjektinnsatsen. Det betyr at de norske deltakerne får tilgang til kunnskap og forskningsresultater som resultatet av en totalinnsats i prosjektene som i økonomiske termer er 15 ganger deres egen finansiering. De kunnskapsmessige og økonomiske ringvirkningene er ofte langt større enn den direkte tilbakeføringen i form av prosjektmidler, og omfatter viktige nettverk, økt oppdragsforskning, nye forretningsforbindelser, tilgang til nye markeder med mer.

Finansiell suksessrate:

Den finansielle suksessraten beregnes som søkt støtte i innstilte prosjekter i prosent av søkt støtte i søknadene. Foreløpige beregninger viser at den norske finansielle suksessraten for den ordinære deltakelsen i rammeprogrammet ligger på 21 %. Vi har sett en økning av denne de to siste årene, da denne ved utgangen av 2008 lå på rundt 18 %. Den norske finansielle suksessraten er den ellefte beste blant alle EUs medlemsland og de assosierte landene. Norge har en lavere finansiell suksessrate enn alle de øvrige nordiske landene, foruten Island. Det skyldes blant annet at Norge har høyere suksess med sine søknader innenfor programmer med lave budsjettandeler, enn i mange av de andre programmene. Mer om det finansielle i rapportens del II, kapittel 5.4.1.

Kostnader:

Totalt norske prosjektkostnader i søkte prosjekter er på 2,1 mrd. euro, dvs. nesten 17 mrd. kroner, mens den søkte støtten i de samme prosjektene er på 1,6 mrd. euro eller cirka 12,7 mrd. kroner. Altså søker de norske deltakerne i snitt om å få dekket 75 % av kostnadene via EU-midler. Tilsvarende tall i innstilte prosjekter er på henholdsvis 446 mill. euro (3,6 mrd. kroner) og 331

mill. euro (2,7 mrd. kroner). Søkt støtte i de innstilte prosjektene utgjør dermed 74 % av kostnadene.

4.2 Resultater fra norsk deltakelse i de enkelte programmene i FP7 og tilstøtende randsoneaktiviteter

Det følgende gir rapporter for hver aktivitet i FP7. Rekkefølgen er 1) de ti tematiske programmene i særprogrammet Cooperation, 2) særprogrammet Ideas (ERC), 3) særprogrammet People (MCA), 4) de seks programmene i særprogrammet Capacities, 5) EUs felles forskningssenter Joint Research Centre (JRC) og Euratom (hvor Norge deltar i strålevern).

Under enkelte av programområdene er det etablert strukturer som er knyttet til eller har relevans for rammeprogrammet, for eksempel Joint Technology Initiatives (JTI) og andre typer europeisk FoU-samarbeid, så som European Technology Platforms (ETP) og artikkel 185-programmer. Den norske deltakelsen i disse randsoneaktivitetene er rapportert tilknyttet det relevante programområdet i FP7.

4.2.1 COOPERATION

Det første særprogrammet i FP7, Cooperation, omfatter tverrnasjonalt forskningssamarbeid i og utenfor EU innenfor ti tematiske områder. Disse områdene dekker forskjellige forskningsemner, som skal tilsvare de viktigste innenfor kunnskap og teknologi i Europa. Hvert tema har sitt eget budsjett og egne prioriteringer. Det forekommer felles utlysninger mellom enkelte av de ti temaene, som skal sikre sammenhengen dem imellom.

Norge hevder seg godt i de tematiske programmene, og er så langt rangert som tiende beste nasjon når det gjelder suksessrate blant EUs medlemsland og de assosierte landene.

4.2.1.1 HEALTH

NCP: Berit Nygaard

UTLYSNINGER

Det foreligger resultater fra tolv utlysninger innenfor Health så langt i FP7. Flere av disse utlysningene har vært parallelle i tid, men tematisk forskjellige. I to av utlysningene, begge ERA-NET-utlysninger, var det ingen norske søkere.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	59	26%	9
Reserve	13	6%	0
Avslått	152	68%	16
TOTALT	224	100%	25

Tabell 3.6 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Health.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Ved utgangen av 2010 er 224 søknader med norsk deltakelse evaluert, 59 av disse er innstilt til støtte. Suksessraten på 26 % ligger seks prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene. Det er en god økning i forhold til 2009, da den norske suksessraten lå på 23 % og fire prosentpoeng over snittet for alle landene.

60 % av alle søknader med norsk deltakelse, er kvalifiserte for finansiering. Det er fem prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for alle søknadene i Health. Grunnet mangel på budsjettmidler, blir kun en del av de kvalifiserte søknadene finansiert.

Så langt har vi mottatt kontraktsdata for 42 av de 59 innstilte prosjektene i Health. I disse kontraktene er norske aktører tildelt cirka 163 mill. norske kroner.

Det er norsk deltakelse i over 11 % av alle innstilte prosjekter, mens tilsvarende tall i søknadene er rundt 8 %. I snitt er det 1,2 norske deltakelser pr. søknad. Ved utgangen av 2009 var det norsk deltakelse i 9 % av de innstilte prosjektene, så igjen en gledelig økning.

Det er 25 norske koordinatorene i søknadene, derav 9 i de innstilte prosjektene. 11 % av søknadene er dermed norsk koordinert, mens koordinandelen i de innstilte prosjektene er på 15 %.

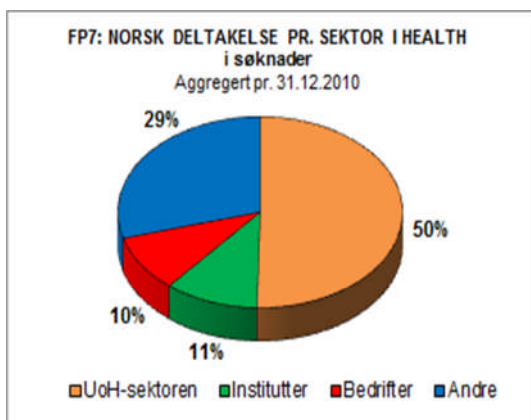
Suksesshistorie: Prosjektet SPACEBRAIN koordineres av Edvard Moser ved Senter for hukommelsesbiologi (NTNU), det eneste norske av hittil 15 internasjonale og prestisjetunge Kavli-institutter. Prosjektet har partnere fra seks land inkludert Norge, en av partnerne er en bedrift. SPACEBRAIN har som målsetting å studere prinsipper for beregningsoperasjoner i nevralt mikrokretser. Forskergruppen har brukt rotters spatiale representasjons-system som modell for å studere beregning i hjernebarken. Prosjektet kombinerer en rekke state-of-the-art-teknikker, inkludert matematiske modeller og simuleringer, elektrofysiologi og optiske og molekylærgenetiske metoder. Kombinasjonen av metodikk er unik.

SPACEBRAIN er inne i tredje og avsluttende år. I løpet av prosjektperioden har deltakerne oppnådd økt forståelse av et prototypisk kortikalt nettverk samtidig som ny metodikk har blitt utviklet for fremtidig bruk i hele det europeiske forskersamfunnet. Prosjektet har belyst hvordan nettverk av nerveceller er sammensatt og hvordan interaksjoner mellom celler i slike nettverk kan generere kart over rommet vi befinner oss i. Prosjektet har også vist at orienteringsevne/stedsans har sterke medfødte komponenter.

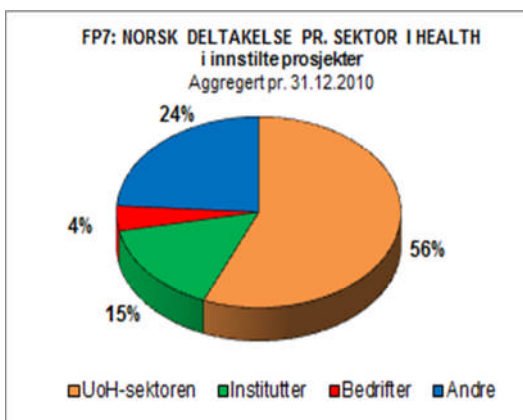
En tegneserie – Rotta Sniff tar turen til Trondheim – som forklarer mange av disse mekanismene har blitt laget http://hakonfyhn.net/index.php?p=1_23

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.6 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Health. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.7 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Health. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Det er flest deltakelser fra UoH-sektoren, som har halvparten av alle deltakelsene, både i prosjektsøknadene og i de innstilte prosjektene. I gruppen andre, som er den nest største aktørgruppen, er det helseforetakene som utgjør majoriteten. Det kan også skjule seg helseforetak under UoH-sektoren, for eksempel i regionen for Helse Vest er det inngått en avtale mellom universitetet og helseforetaket med universitetsfunksjon i Bergen om at alle EU-søknader fra de to institusjonene går gjennom universitetet. Som diagrammene viser så er det spesielt instituttene og aktørene fra UoH-sektoren som gjør det godt i Health, dvs. øker sin deltakerandel fra søknadsfasen til innstilte prosjekter.

Samarbeidsland

Norges samarbeider mest med Storbritannia, Tyskland, Italia, Frankrike og Nederland. Blant våre ti viktigste samarbeidsland, oppnår vi aller høyest uttelling i samarbeidet med Sveits, etterfulgt av Frankrike. Norge har samarbeidsrelasjoner med nesten halvparten av alle deltakerlandene, dvs. 52 av totalt 115 land, i de innstilte prosjektene så langt i Health.

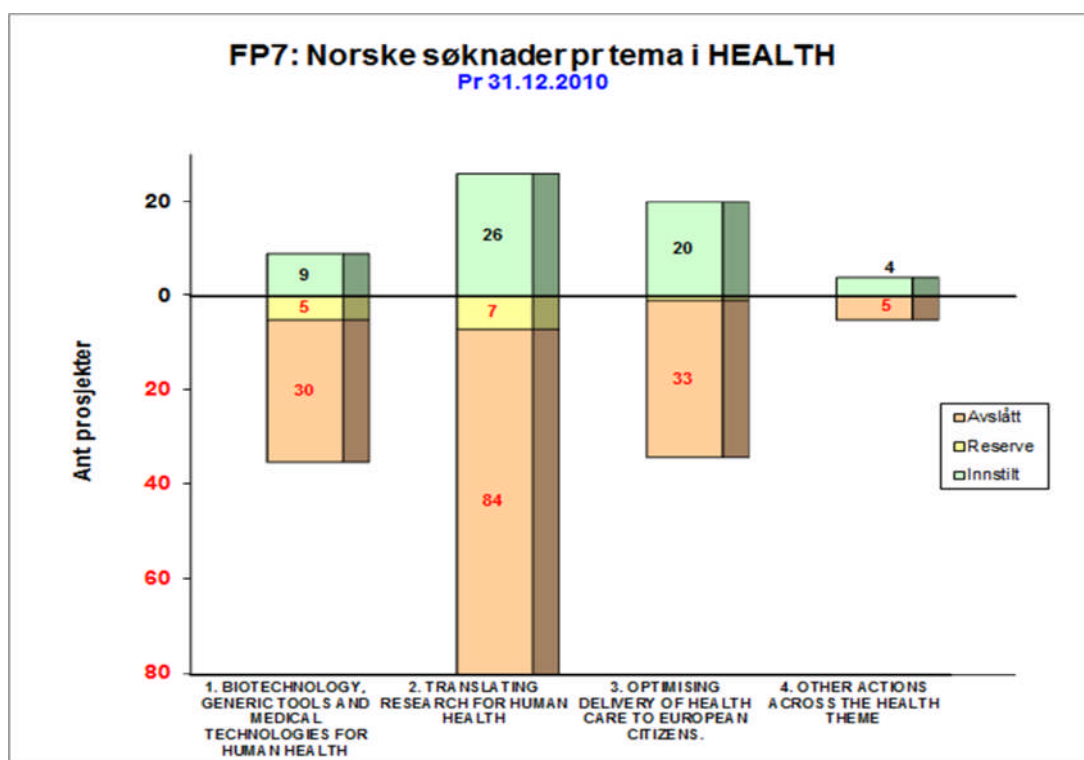
Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på hovedaktivitetsområdene i Health:

- 1) Biotechnology, generic tools and medical technologies for human health (Bioteknologi, generiske metoder og teknologier).
- 2) Translating research for human health (Translasjonsforskning og de store folkesykdommene).
- 3) Optimising delivery of health care to European citizens (Folkehelse- og helsetjenesteforskning).

I tillegg er det en del forskningstemaer utenfor de tre hovedområdene;

- 4) Other actions across the health theme.

Figur 3.8 Dekningsprofil Health

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Diagrammet omfatter flgd. utlysninger; FP7-AFRICA-2010, FP7-ERANET-2010-RTD, FP7-HEALTH-2007-A, FP7-HEALTH-2007-B, FP7-HEALTH-2009-single-stage, FP7-HEALTH-2009-two-stage, FP7-HEALTH-2010-Alternative-Testing, FP7-HEALTH-2010-single-stage, FP7-HEALTH-2010-two-stage, FP7-INFLUENZA-2010.

Den høyeste suksessraten har norske forskere oppnådd i temaområde 3, hvor den ligger på hele 37 %. Da er ikke temaområde 4 medregnet, fordi det foreløpig er få søknader med norsk deltakelse her. Flest deltakelser i søknadene er i temaområde 2, som har hatt størst budsjett og flest utlysninger.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Den overordnede målsettingen, som er beskrevet i Forskningsrådets handlingsplan for 2009-10, er at det skal være norsk deltakelse i mer enn 10 % av alle søknadene til FP7. For Health er det, som nevnt foran, nå 8 % norsk deltakelse i søknadene, men 11 % i de innstilte prosjektene.

Det har tidligere vært et overordnet mål å øke deltakelsen og suksessraten i Health i FP7 i forhold til Life Sciences i FP6. Vi bygger videre på denne målsettingen og inkluderer i denne også målet om å øke den norske deltakelsen og suksessraten i Health slik at vi kommer på samme nivå som de øvrige nordiske landene. Norges suksessrate ligger over gjennomsnittet for EU-landene så langt. I sammenligningen med de øvrige nordiske landene, ligger Norge nå likt med/litt foran de andre nordiske landene i suksessrate, dette er framgang fra tidligere år. I antall innsendte søknader, korrigert for folketall, ligger imidlertid Norge fortsatt et stykke bak de øvrige landene selv om vi drar inn på.

FP7 har nå vart i fire år, like lenge som hele FP6. I FP6 deltok Norge i 45 prosjekter, så langt i FP7 deltar Norge i 59 prosjekter. Dette er en klar framgang.

Den faglige innretningen i Health med en dreining fra genomforskning til translasjonsforskning og med økt fokus på folkehelse- og helsetjenesteforskning, samt medisinsk teknologi og epidemiologisk forskning, gir norske deltakere et godt grunnlag for å lykkes. Av figur 3.8 ser vi at forskere ved norske institusjoner har lyktes godt i temaområde 3 (folkehelse- og helsetjenesteforskning) – hele 20 av prosjektene vi er med i er innenfor dette området. Dette området var ikke med i FP6. Området 3 har gjennomgående mindre prosjekter enn de to andre områdene og gir dermed ikke den største uttellingen i beløp pr. deltaker.

Aktiviteter

I tillegg til at Health har blitt presentert for forskningsmiljøene ved universitetene har programmets temaer og søkemuligheter også blitt presentert i andre fora, blant andre:

- Bransjeforeninger
- Frivillige organisasjoner
- Forskersamling i regi av helseforskningsprogrammer
- Administrative forskningsledernetverk
- Seminarer for forskerskole og framtidige forskningsledere
- SFF (Centre for Cancer Biomedicine)

Det ble utgitt fem nyhetsbrev i 2010. Disse sendes ut til abonnenter og legges på nettsiden for Health. I tillegg formidles det også annen relevant informasjon til aktuelle institusjoner, for eksempel konferanser, seminarer, m.m.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Målet er en generell økning i deltakelse fra alle sektorer. Instituttsektoren på helseområdet er liten, men det er god prosjektdeltakelse fra denne sektoren. Bedriftsdeltakelsen er fortsatt lav. Det har vært møter og telefonisk kontakt med bransjeforeninger.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

En målsetting for deltakelsen i Health er at Norge lykkes spesielt godt innenfor de prioriterte områdene definert i "Forskningsrådets policy for medisinsk og helsefaglig forskning 2007-2012". Vi har i samarbeid med forskningsmiljøene levert innspill til arbeidsprogrammet. Vi har pekt på behovet for å opprettholde utlysninger med temaer knyttet til forebyggende helsearbeid og organisering av helsetjenesten. Vi har generelt støttet opp om kommisjonens forslag og særlig forslag som også har høy nasjonal prioritet, som for eksempel forskning knyttet til diabetes og overvekt.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Norge deltar i ERA-NET knyttet til translasjonsforskning innenfor kreft i Europa. Nettverket er i oppstartsfasen og fikk innvilget økonomisk støtte fra 2010.

e. Hva er gjort for å koble FP7 Health mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Ved nye utlysninger legges det informasjon ut på nettsidene til Forskningsrådets nasjonale helseforskningsprogrammene for å stimulere forskere som er inne på disse sidene til også å delta i EU-forskningen. NCP-en har i 2010 hatt informasjon på forskersamling i ett av helseforskningsprogrammene (Rusmiddelforskning). Resultater fra utlysningene gjøres kjent for programkoordinatorerne på helsefeltet.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Maiken Engelstad (Helse- og omsorgsdepartementet)

Komitérepresentant (ekspert): Mari Nes (Forskningsrådet)

Det har vært avholdt tre møter i programkomiteén i 2010 (februar, april og oktober). Hovedsaken på februarmøtet var presentasjon og diskusjon om arbeidsprogrammet for 2011. Det var gjennomgående bred oppslutning om innhold og strategiske grep i arbeidsprogrammet, og komiteen var også rimelig fornøyd med prosess og mulighet for innspill. Norge uttrykte bekymring for at temaområde 3 (Folkehelse- og helsetjenesteforskning) er vesentlig mindre enn de to andre både med hensyn til budsjettallokering og antall utlyste temaer. Vi støttet eksplisitt den økte vektleggingen av kliniske studier i arbeidsprogrammet. Aprilmøtet var i hovedsak et orienteringsmøte, med gjennomgang av pågående aktiviteter og resultater av utlysningene for 2010-budsjettet.

Høstens møte hadde fokus på de gjenstående utlysningene i FP7. Landene var på forhånd bedt om å gi skriftlige innspill på strategisk nivå, dvs. på "veikart" for de to neste utlysningene. Et grep i veikartet var større tematisk konsentrasjon og færre, men bredere, prosjekter. Bruken av tottrinnsøknader skal økes i de siste utlysningene. Ved å holde en del områder lukket i begge utlysningene, styrkes fokuset på de temaene som lyses ut. Satsing på deltakelse fra små og mellomstore bedrifter vil vedvare gjennom resten av FP7, likeså oppmerksomhet mot internasjonalt samarbeid (samarbeid med tredjeland).

IMI (Innovative Medicine Initiative)

Kontaktperson: Hans M Borchgrevink.

EUs Innovative Medicine Initiative (IMI) er et såkalt Joint Technology Initiative og en del av EUs FP7 via den tematiske satsingen på Health. IMI er pre-kompetitiv rettet grunnforskning for ny kunnskap om biomedisinske mekanismer bak sykdomsutvikling som vil lette utviklingen av nye biomarkører, diagnostika, behandlingsstrategier og medikamenter. IMI finansieres som et spleiselag mellom privat og offentlig sektor (Public-Private Partnerships (PPP)). EUs FP7 bidrar med 1 mrd. euro i programperioden og den biofarmasøytiske sektor European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) bidrar med tilsvarende beløp "in kind", dvs. personell, laboratorier, materialer og klinisk forskningskompetanse. Norge deltar i den rådgivende State Representative Group (SRG), med delegater fra Forskningsrådet og Helse- og omsorgsdepartementet (HOD). De nordiske delegatene samarbeider strategisk. Danmark er det eneste nordiske landet som er representert blant de femten medlemmene i IMI Scientific Committee. Norge (Forskningsrådet) har ett av åtte medlemmer i en Working Group for forbedring av IMIs IPR-avtale.

IMI har fokus på fem sykdomsgrupper; metabolske sykdommer, hjernesykdommer, inflammatoriske sykdommer, kreft og infeksjonssykdommer, beskrevet i en Strategic Research Agenda. For hver utlysning velges det et antall deltemaer som spesifiseres.

Søknadsprosessen foregår i to trinn. Første trinn er en seks-siders Expression of Interest (EoI) sendt inn av et konsortium bestående av akademia, SMB-er og pasientorganisasjoner. Etter vurdering i et ekspertpanel inviteres kun det vitenskapelig høyest rangerte konsortium innen hvert deltema til neste trinn. Her forhandler konsortiet med farmasøytiske industripartnere for å danne et "fullstendig Public-Private Partnerships konsortium" og lage en fullstendig trinn-to-søknad. Etter ny vurdering i ekspertpanel blir søknaden godkjent eller avslått – kun den beste prosjektsøknaden innenfor hvert deltema går videre. Ved avslag blir det ingen tildeling for dette deltema. Typisk tildeling pr. prosjekt kan være 10-20 mill. euro over tre til fem år.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Vi har mottatt resultater fra to avsluttede utlysninger i IMI så langt, samt noe informasjon fra tredje utlysning.

Call 1: Den første utlysningen (totrinnsprosess) hadde søknadsfrist for 1. trinn i juli 2008 og for 2. trinn i januar 2009. Det kom inn totalt 134 søknader (med 1 294 deltakelser), som omfattet 36 land. I søknadene var det 12 norske deltakelser. Vi kjenner imidlertid ikke hvor mange søknader disse 12 deltakerne var involvert i. 42 % av alle søknadene var "above threshold". Av de 18 utlyste deltemaene fikk 15 deltemaer finansiering. Blant de innstilte prosjektene var det ett med norsk deltakelse med én norsk aktør. Norge deltar i deltema 12 "Understanding severe asthma", som har et budsjett på 21,5 mill. euro. Det er 21 land og 395 forskergrupper, samt 24 SME-er, representert i de 15 prosjektene som fikk finansiering. Samlet budsjett var på 281 mill. euro.

Call 2: Den andre utlysningen (totrinnsprosess) hadde søknadsfrist for 1. trinn i februar 2010 og for 2. trinn i juni 2010. Det kom inn totalt 124 søknader (med 1 118 deltakelser), som omfattet 39 land. Også her var det 12 norske deltakelser. Vi kjenner imidlertid ikke hvor mange søknader disse 12 deltakerne var involvert i. Av de 9 utlyste deltemaene fikk 8 deltemaer finansiering. 9 av søknadene ble innstilt for finansiering, derav én med norsk deltakelse. Deltemaene 5 og 6 ble slått sammen. Norge deltar i deltema 5-6 "Translational Research in Rheumatoid arthritis (RA) and RA like diseases: bridging between animal models and humans", som har et budsjett på 16,1 mill. euro. Det er 22 land og 193 forskergrupper, samt 23 SME-er, representert i de 9 prosjektene som fikk finansiering. Samlet budsjett var på 172 mill. euro.

Call 3: Den tredje utlysningen (totrinnsprosess) har søknadsfrist for 1. trinn i januar 2011 og for 2. trinn i juni 2011.

IMI-tildelinger til Norge: Etter de to første utlysningene er Norge tildelt ca. 200 000 euro, eller 1,6 mill. kroner, fra EUs FP7 via IMI. Farmakologisk industri (EFPIA) bidrar til prosjektene med et tilsvarende beløp "in kind", dvs. i form av arbeids- og laboratorieinnsats.

IMI-deltakelse fra ulike land: Så langt har alle EU-landene (foruten Malta), i tillegg til de fleste assosierte landene og noen av tredjelandene (inkludert USA), deltatt i søknadene.

IPR: IPR-reglene for IMI er "åpnere" (dvs. mindre beskyttende for akademia og SME-ene) enn i FP7. Dette er påpekt av IMI IPR WG (en arbeidsgruppe der Norge v/Forskningsrådet er representert) og er årsak til at flere institusjoner og SME-er har frasagt seg deltakelse i IMI. Man har ønsket at IMI skulle følge IPR-reglene for FP7. Saken er tatt opp gjentatte ganger i IMI SRG (State Representative Group), men hverken Kommisjonen eller EFPIA har vært villig til å endre de spesielle IPR-reglene for IMI.

Overhead: Overhead i IMI har vært 20 % Flat Rate. Institusjoner og IMI SRG (State Representative Group), har klaget på at dette er for lavt og ikke dekker reelle kostnader ved prosjektdeltakelse, og er årsak til at flere institusjoner og SME-er har frasagt seg deltakelse i IMI. Ved siste møte i SRG meddelte IMI at institusjoner som kunne dokumentere "full costs" hadde mulighet til å regnskapsføre dette, mens andre kun kan benytte 20 % Flat Rate.

Strategisk samarbeid med andre land i IMI SRG: Forskningsrådet samarbeider med nordiske og andre land i telefonmøter og pr. email for å øke påvirkningen i forhold til Kommisjonen og EFPIA i den sentrale IMI-ledelsen. Vi har derved bl.a. fått én nordisk (dansk) representant i IMI Scientific Committee (av 15), én norsk representant i IMI IPR WG (av 8), og fikk skiftet ut Chair og Vice-Chair for SRG i forbindelse med valget i januar 2011. Dette var mot deres vilje, da de hadde fått lite gjennomslag i viktige saker.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Norsk deltakelse i innstilte prosjekter er lav i forhold til f. eks Sverige. Norsk suksessrate er også lav, så langt på 8,5 %. Suksessraten blir automatisk lav siden bare ett prosjekt innvilges innen hvert deltema. Det er derfor viktig å komme med i gode konsortier. Dette krever networking i tidlig fase, helst før utlysning. IMI arrangerer informasjonsmøter til dels før eller i forbindelse med utlysningene. Informasjon om dette har vært publisert på våre nettsider, og dessuten sendt ut til aktuelle miljøer på email før hver av de tre første utlysningene. Dette i henhold til listen som informerer om FP7 Health, med noen supplementer. Før den andre utlysningen ga Forskningsrådet informasjon i forbindelse med en relevant fagkonferanse på UiO. To gode miljøer søkte (det ene med PES-støtte), og ble visstnok rangert som nummer to innen hvert sitt deltema. Dette gir ikke uttelling i IMI, men gir god kobling til internasjonale frontlinjainstitusjoner, som kan gi fremtidig forskningssamarbeid vel verdt innsatsen. Før den tredje utlysningen ble disse to miljøene spesielt informert pr. email.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Mer aktivt inngrep med tematisk aktuelle universiteter, sykehus og institusjoner bør vurderes og kunne tas opp i forbindelse med kontaktmøter. Networking i en tidlig fase, helst før utlysning, er viktig for å bli med i de beste konsortiene. Kontakter kunne knyttes mot nordiske institusjoner med IMI-suksess.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Miljøene ble bedt om å kommentere utkastet til ny SRA (Strategic Research Agenda) for IMI og forslaget til temaer for den fjerde utlysningen, men uten respons. Forskningsrådet spilte inn "functional imaging" og "biobanks and biosensors". Avgjørelse er ikke tatt.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Mer aktivt inngrep med tematisk aktuelle universiteter, -sykehus og institusjoner bør vurderes og kunne tas opp i forbindelse med kontaktmøter. Networking i en tidlig fase, helst før utlysning, er viktig for å bli med i de beste konsortier. Kontakter kunne knyttes mot nordiske institusjoner med IMI-suksess.

e. Hvilke koblinger finnes mellom IMI og Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Det finnes ingen formelle koblinger mellom IMI og Forskningsrådets nasjonale satsinger, men Forskningsrådet spilte inn "functional imaging" og "biobanks and biosensors". Disse temaer er også aktuelle innen FP7 Health, ESFRI, eScience og for molekylærmedisin, epidemiologi, egentikk og epi-genetikk. De er også aktuelle på internasjonalt, nordisk og norsk nivå, og burde inkluderes i ny SRA (Strategic Research Agenda) for IMI og som temaer for den fjerde utlysningen.

4.2.1.2 FOOD, AGRICULTURE AND FISHERIES AND BIOTECHNOLOGY (BIO)

NCP: Øystein W. Rønning.

UTLYSNINGER

Vi har mottatt resultater fra tretten utlysninger innenfor BIO-programmet hittil i FP7. I to ERA-NET-utlysninger, og utlysningen FP7-INFLUENZA-2010, var det ingen norsk deltakelse.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	43	19%	6
Reserve	108	48%	22
Avslått	76	33%	8
TOTALT	227	100%	36

Tabell 3.7 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i BIO.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Pr. 31.12.2010 er det kommet inn 227 prosjektsøknader med norsk deltakelse i BIO. 43 av disse er innstilt for støtte. Suksessraten er på 19 %, ett og et halvt prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene i BIO så langt. Dette er på samme nivå som ved utgangen av 2009. Derimot har hele 74 % av søknadene med norsk deltakelse nådd poenggrensen for finansiering, mens gjennomsnittstallet for alle søknadene i BIO er 70 %. Bare en del av de søknadene, som er kvalifiserte, blir finansiert. Dette skyldes hovedsakelig budsjettbegrensning, men også det at normalt bare ett prosjekt blir finansiert innenfor hvert utlyste tema.

De innstilte prosjektene med norsk deltakelse utgjør noe under 17 % av alle innstilte prosjekter. Her er det ingen endring fra i fjor.

Så langt har vi mottatt kontraktsdata for 34 av de innstilte prosjektene. I disse kontraktene er Norge tildelt cirka. 103 mill. norske kroner.

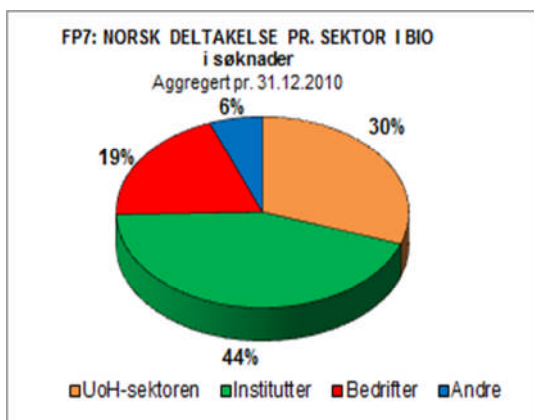
Andelen prosjektsøknader, som har norsk partner, utgjør litt over 15 % av alle søknadene. Det er gjennomsnittlig 1,5 norske deltakelser pr. søknad.

36 søknader har norsk koordinator, noe som gir en norsk koordinatorandel på 16 %. Koordinatorandelen i de innstilte prosjektene derimot er på rundt 14 %, dvs. at 6 av de innstilte prosjektene er norskkoordinert.

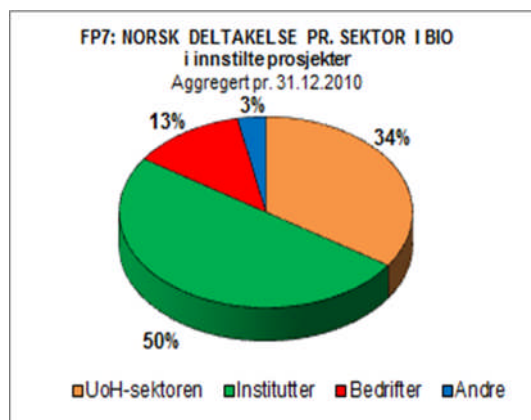
Suksesshistorie: Den norske uttellingen innen aktivitet 3 har vært svært dårlig med en suksessrate på bare 7 %. Gjennom direkte dialog med forskere på noen utvalgte institusjoner, deriblant NGI (Norges Geotekniske Institutt), resulterte det i at de deltok i en søknad innen *Microbial diversity and metagenomic mining for biotechnological innovation* - med søknaden HotZyme (Systematic screening for novel hydrolases from hot environments). Det er et stort behov for termostabile enzymer i industrielle prosesser. Ved å bruke nye screening- og bioinformatikkmetoder så vil prosjektet søke å finne nye enzymer i varme kilder. Ekspertise innen mikrobiologi, molekylær biologi, biokjemi, biofysikk, geokjemi, nanoteknologi and bioinformatikk deltar i prosjektet. I alt 13 partnere deltar, inkludert fra USA. Det deltar fire industrielle partnere som skal kommersialisere funnene. Forskerne fra NGI var ukjente for koordinator da de meldte seg som interessert, og ble inkludert på grunn av sin unike kompetanse innen mikrobiell genomikk.

Sektorfordeling

Nedenfor vises fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis prosjektsøknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.9 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader BIO. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.10 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte i prosjekter i BIO. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Som diagrammene ovenfor viser så er instituttsektoren den klart største aktørgruppen, både i søknadsfasen og i de innstilte prosjektene. Instituttsektorens relative andel har økt betydelig fra søknadene til de innstilte prosjektene. Det er også den norske sektoren som har størst suksess med sine søknader i BIO. Selv om instituttens deltakerandel er høy i de innstilte prosjektene, så er denne redusert med seks prosentpoeng i forhold til hva som ble rapportert i årsrapporten for 2009. UoH-sektorens andel har imidlertid økt tilsvarende, også med seks prosentpoeng.

Samarbeidsland

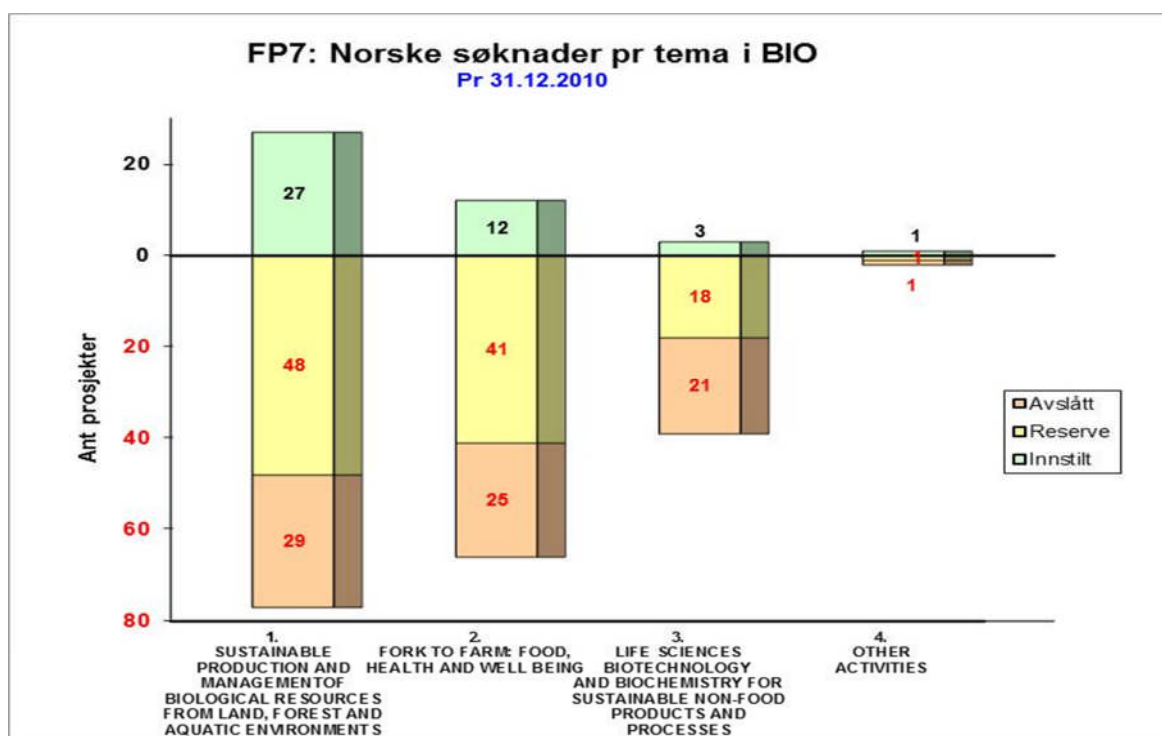
Norge samarbeider hyppigst med Storbritannia, Spania, Tyskland, Nederland, Frankrike og Italia, både i søknadsfasen og i de innstilte prosjektene. Vi oppnår jevnt over gode suksesserater i samarbeidet med våre ti viktigste samarbeidsland, aller høyest uttelling oppnår vi sammen med Danmark og Nederland.

Totalt samarbeider vi med 58 av 102 mulige land så langt i de innstilte prosjektene i BIO.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på de tre hovedaktivitetsområdene i BIO;

1. Sustainable production and management of biological resources from land, forest and aquatic Environments
2. Fork to farm: food, health and well being
3. Life sciences, biotechnology and biochemistry for sustainable non-food products and processes
4. Other activities.

Figur 3.11 Dekningsprofil BIO.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-2009-BIOREFINERY_CP, FP7-AFRICA-2010, FP7-ERANET-2007-RTD, FP7-ERANET-2009-RTD, FP7-KBBE-2007-1, FP7-KBBE-2007-2A, FP7-KBBE-2008-2B, FP7-KBBE-2009-3, FP7-KBBE-2010-4 og FP7-OCEAN-2010.

Når vi ser bort fra tema 4, der det fortsatt er svært få søknader med norsk deltakelse, så er kvaliteten på våre søknader høyest innenfor aktivitet 1. Det er ingen endringer i dette bilde i forhold til hva som er rapportert tidligere. Der er suksessraten på 27 %. I aktivitet 2 er den 15 %, mens i aktivitet 3 er den bare 7 %. Det er derfor en utfordring å øke antallet norske søknader innen disse områdene, spesielt i aktivitet 3. En forklaring på denne skjevheten i suksessrate kan være at hovedtyngden av marine prosjekter, der vi er deltaker i relativt mange prosjekter, faller inn under aktivitet 1. Aktivitet 3 innbefatter industriell bioteknologi, der nærings- og forskningsvirksomheten er relativt lav.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Call 5 ble lyst ut 19. juli 2010 og det ble holdt generelle informasjonsmøter primært for universiteter og institutter i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø. I tillegg er det holdt spesifikt informasjonsmøte for UMB på Ås. Det ble holdt to informasjonsmøter for bedrifter i Oslo i regi av Norsk Biotekforum. I tillegg er det gjort besøk av mer spesifikk karakter hos spesielle forskningsmiljøer og enkeltbedrifter som har hatt interesse av det.

Regelmessig informasjon om arbeidsprogram, utlysninger, o.l., er også sendt til utvalgte miljøer via nyhetsbrev og e-post.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Det ble i 2007 startet et arbeid med å få større engasjement og deltakelse fra SMB. Som et ledd i dette bidro Forskningsrådet til opprettelsen av et "EU-Life science support office" i regi av Norsk Biotekforum under Norsk industri. Dette arbeidet er blitt fulgt opp også i 2010. Det har imidlertid

vært problematisk å få til en stabil bemanning ved kontoret. Informasjonsmøter om FP7 generelt, og utlysninger i Tema 2 og andre relevante tema, er blitt holdt to ganger for Norsk Biotekforum, men det er ennå ikke mulig å registrere økt deltakelse fra industrien i tema 2.

Den norske uttellingen innen aktivitet 3 har vært dårlig. I 2010 ble det imidlertid innvilget 2 nye prosjekter innen denne aktiviteten. Et av disse er beskrevet i suksesshistorien ovenfor. Dette kan sees på som et resultat av ekstra support til FoU-miljøer som kan tenkes å delta i søknader innen denne aktiviteten.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

I forbindelse med utarbeidelse av nye arbeidsplaner for 2012 er utvalgte miljøer blitt bedt om å sende inn prioriteringen av "main lines" og forslag til utlysningstekster innen sine prioriterte områder. Kontaktpersonene på institusjonene er blitt holdt orientert om nye arbeidsprogram, og har bidratt med innspill til utarbeidelsen av nye versjoner av disse. Spesiell vekt er lagt på fremtidig utlysning av joint calls innen "oceans of tomorrow".

d. Tiltak for strategisk posisjonering

SCAR: Gjennom arbeid i Standing committee for agricultural research (SCAR) og KBBE-net er det blitt mobilisert til blant annet etablering av foresight prosesser og JPI-mobilisering. Dette resulterte i at to av de fire første JPIene som ble etablert er innen KBBE-området: "Agriculture, Food security and Climate Change" og "A healthy diet for a healthy life".

Teknologiplattform (ETP): Den norske teknologiplattformen (NTP) "Food for life" ble etablert i 2008 i regi av NHO Mat og drikke og Nofima Mat som en underavdeling av ETP "Food for Life". Forskningsrådet har støttet denne etableringen økonomisk i en treårsperiode. NTP-Food for life har utarbeidet en strategisk forskningsagenda (SRA), som har gitt bidrag inn i norske FoU-programmer og også til utarbeidelsen av arbeidsprogrammene i FP7 BIO.

e. Hva er gjort for å koble FP7 BIO mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Det er blitt gjennomført varierende grad av regelmessige runder med programstyrene for de av Forskningsrådets programmer som grenser opp til tema 2 (Matprogrammet, Natur og næring, Havbruk, Havet og Kysten og FUGE). Dette skyldes at programmene har tatt i mot en slik invitasjon i varierende grad. Dette arbeidet er derfor også blitt fulgt opp i varierende grad for de forskjellige programmene. Matprogrammet, Havbruk og Natur og næring har kommet lengst i denne prosessen.

Samspillet med nasjonale programmer kan ofte effektueres gjennom deltakelse i ERA-NET. Innen KBBE-området deltar Forskningsrådet i følgende ERA-NET i 2010: WOODWISDOM-NET, Marine sciences, CORE Organic II, Systems biology, MariFish og EMIDA -Animal Health. Flere av disse hadde utlysning av forskningsmidler i 2010.

Gjennom deltakelsen i styringsgruppen i JPI-en "A healthy diet for a healthy life" kan europeisk og nasjonal satsing innen dette feltet lettere harmoniseres.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegater: Jan Henrik Martinsen (Landbruks- og matdepartementet) og Jartrud Steinsli (Fiskeri- og kystdepartementet).

Komitéekspert: Øystein W. Rønning (Forskningsrådet).

Det har vært fire regulære møter i programkomiteen i 2010. Det viktigste arbeidet for delegatene har vært knyttet til utarbeidelsen av arbeidsprogrammet for 2011 (våren 2010) og 2012 (høsten

2010). Arbeidsprogrammet for 2011 med utlysning ble publisert 19. juli 2010. Komiteen har i det meste vært fornøyd med Kommisjonens arbeid.

Kommisjonen prioriterer ”main lines” og ”topics” som underbygger forskning og utvikling med tanke på å løse de store samfunnsutfordringene (”grand challenges”) knyttet til;

- Primærproduksjon relatert til klimaendringen.
- ”Grønnere” industriprosesser.
- Matsikkerhet og –trygghet.
- Frisk befolkning – preventiv tilnærming.
- Fremtidens hav.

Nytt av året 2010 var opprettelsen av en referansegruppe for BIO-programmet. Referansegruppen består av en representant fra ledelsen ved følgende institusjoner; BIOFORSK, Bygdeforskning, Folkehelseinstituttet, Havforskningsinstituttet, NIFES, NILF, NOFIMA, NTNU-Fakultet for naturvitenskap og teknologi, NVH, SINTEF Materialer og kjemi, Skog og Landskap, UiB-Matematisk-naturvitenskaplige fakultet, UiT-Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi, UMB og Veterinærinstituttet. Referansegrupper er blitt brukt til å frembringe strategiske innspill til arbeidsprogrammet for 2012.

4.2.1.3 INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES (ICT)

NCP: Till Christopher Lech, Kim Davis og Steinar H. Kvitsand.

UTLYSNINGER

Vi har mottatt evalueringsdata fra tolv utlysninger i ICT ved utgangen av 2010. Fire av utlysningene var fellesutlysninger med andre programmer, henholdsvis Energy, Security, NMP og Environment-programmene. En av utlysningene hadde ikke norsk deltakelse, dvs. den ene fellesutlysningen med Energy-programmet.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	79	14%	16
Reserve	15	3%	2
Avslått	474	83%	77
TOTALT	568	100%	95

Tabell 3.8 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i ICT.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Vi har sett 568 prosjektsøknader med norsk deltakelse så langt innenfor ICT-programmet. Av disse er 79 innstilt for støtte. Det gir en suksessrate på vel 14 %, mot et gjennomsnitt for alle landene på over 15 %. Dermed har den norske suksessraten økt ett prosentpoeng i forhold til årsrapporteringen for 2009, og nærmer seg snittet for alle deltakerlandene i ICT.

43 % av alle søknadene i ICT nådde poenggrensen for finansiering. Tilsvarende tall for Norge ligger tre prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene, dvs. på 46 %. Dette er en gledelig utvikling, i fjor var Norges andel lik snittet for alle deltakerlandene. Når allikevel kun 14 % av

alle prosjektsøknadene med norsk deltakelse har fått finansiering, skyldes det begrensede budsjettmidler til disposisjon.

75 av de 79 innstilte prosjektene er bekreftet som kontrakter. I disse er norske aktører tildelt 337 mill. kroner.

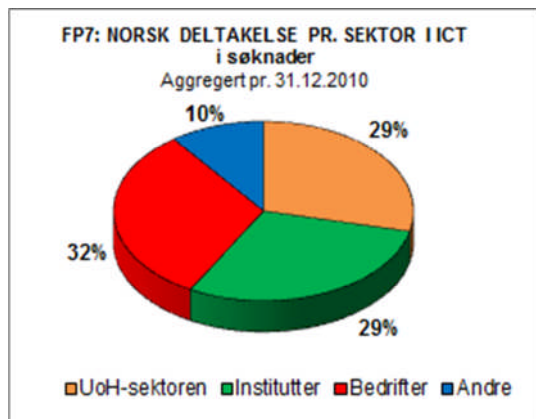
Rundt 7 % av alle innstilte prosjekter i hittil i ICT har norsk deltakelse, mens det er norsk deltakelse i nesten 8 % av alle prosjektsøknadene. I snitt er det nesten 1,4 norske deltakelser pr. søknad.

I underkant av 17 % av søknadene med norsk deltakelse har norsk koordinator, mens koordinatorandelen i de innstilte prosjektene er på 20 %. Det betyr at de norskkoordinerte søknadene holder noe høyere kvalitet enn de øvrige søknadene Norge deltar i, dvs. der hvor norske aktører "kun" er prosjektdeltakere og ikke prosjektledere.

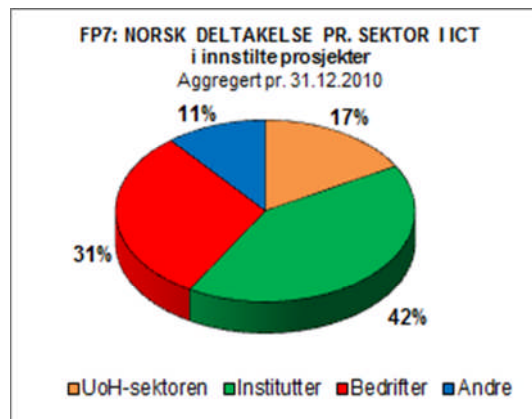
Suksesshistorie: Den positive trenden som kunne observeres i resultatene for Call 4 fortsatte i både Call 5 og Call 6 (som ikke ennå er ferdigforhandlet og dermed ikke del av statistikken). ICT Call 5 viste en generell oppgang i suksessrate og returprosenten av midlene. Her var det spesielt de norske miljøene for e-læring som utmerket seg i tema (topic) 4.2 *Technology-enhanced learning*: Universitetsmiljøene i Bergen, Trondheim og Oslo lyktes med å posisjonere seg slik at det er norske aktører i tre av fire innstilte store IP-prosjektene med en samlet norsk støtte på over 2 mill. euro. Universitetet i Bergen har dermed en sentral rolle i to *Integrated Projects* i FP7 ICT innenfor dette feltet. Som Kommisjonen bekreftet i et møte mellom INFSO E3 og ICT NCP-ene, ligger dette miljøet i det europeiske toppskiktet med sin e-læringskompetanse. De gode norske resultatene for norske e-læringsmiljø blir komplettert av NTNU og HiO som deltar i henholdsvis et *Network of Excellence* og en *Support Action*.

Sektorfordeling

Nedenfor vises fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis prosjektsøknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.12 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader ICT. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Figur 3.13 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte i prosjekter i ICT. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Diagrammet til venstre viser at bedriftene er den største aktørgruppen i søknadene, dvs. litt større enn UoH-sektoren og instituttene. Instituttsektoren har derimot langt høyere suksess med sine søknader, og har den klart høyeste representasjonen i de innstilte prosjektene. UoH-sektoren utpeker seg ved nesten å ha halvert sin deltakerandel i de innstilte prosjektene i forhold til i søknadene.

Samarbeidsland

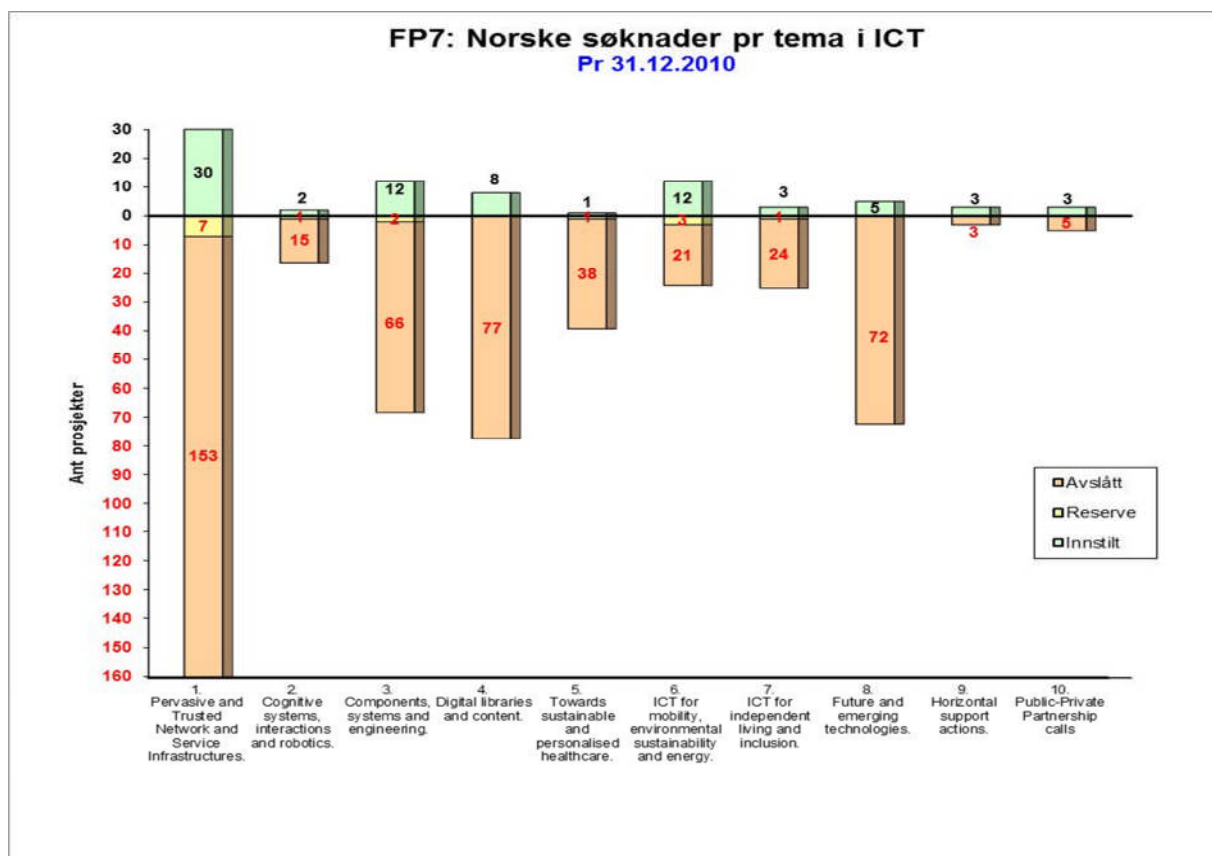
Tyskland er Norges viktigste samarbeidspartner så langt innenfor ICT, både i søknadene og de innstilte prosjektene. I tillegg er Storbritannia og Italia og Frankrike blant de vanligste samarbeidslandene. Blant våre ti viktigste samarbeidsland, oppnår vi den høyeste suksessraten i samarbeidet med Belgia og Østerrike.

Norge samarbeider med i underkant av halvparten av alle potensielle land i de innstilte prosjektene i ICT, dvs. 48 av 102 land.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende hovedaktivitetsområder i ICT:

1. Pervasive and Trusted Network and Service Infrastructures.
2. Cognitive systems, interactions and robotics.
3. Components, systems and engineering.
4. Digital libraries and content.
5. Towards sustainable and personalized healthcare.
6. ICT for mobility, environmental sustainability and energy.
7. ICT for independent living and inclusion.
8. Future and emerging technologies.
9. Horizontal support actions.
10. Public-Private Partnership calls.

Figur 3.14 Dekningsprofil ICT.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-2010-ICT-GC, FP7-2010-NMP-ENV-ENERGY-ICT-EeB, FP7-2010-NMP-ICT-FoF, FP7-ICT-2007-1, FP7-ICT-2007-2, FP7-ICT-2007-3, FP7-ICT-2007-C, FP7-ICT-2009-4, FP7-ICT-2009-5, FP7-ICT-2009-C og FP7-ICT-SEC-2007-1.

Den norske aktiviteten fordeler seg fortsatt nokså ujevnt på de tematiske områdene innenfor ICT-programmet. Også i 2010 var deltakelsen størst innenfor aktivitet 1, der antallet innvilgede prosjekt har økt fra 19 til 30. Suksessraten innenfor denne aktiviteten er nå på 16 %. Også aktivitetsområdet 3 (systemer og komponenter,) så vel som 4 (digitalt innhold), har vist betydelig vekst.

Den positive trenden som ble observert etter den fjerde ICT-utlysningen har fortsatt i 2010, der vi har sett en rekordhøy norsk budsjettandel i den femte utlysningen, og en sakte økende suksessrate.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Mobiliseringsarbeidet for ICT-programmet var i stor grad preget av posisjonering i forhold til det nye arbeidsprogrammet for 2011-2012 (offisielt lansert i september 2010) som innebærer både en opptrapping av budsjettet og en rekke nye tiltak fra Kommisjonens side.

For å fremme en bedre dialog mellom norske søkere og Kommisjonen ble det invitert representanter fra Kommisjonen til flere norske arrangementer. Her kan det nevnes en felles norsk/dansk workshop om det nye Future Internet-PPP (se også punkt d. Tiltak for strategisk posisjonering nedenfor) i tillegg til "Semantic Days"-konferansen (invitert innlegg av Stefano Bertolo, INFOS-E2), CLARIN-nettverksmøte i mars (innlegg av Roberto Cencioni, HoU INFOS E1) og GoOpen-konferansen i april (invitert innlegg av Sandro D'Elia, INFOS D3, måtte dessverre avlyses på grunn av askeskyen).

I tillegg til disse tematisk målrettede tiltakene ble ICT-programmet og utlysningene i arbeidsprogrammet for 2011-2012 presentert for ulike målgrupper på en rekke møter i regi av Forskningsrådets EU-kontor, så vel som på møter med interesseorganisasjoner, bedriftsklynger og faglige nettverk.

I forbindelse med lanseringen av det nye arbeidsprogrammet ble det også i 2010 avholdt en stort ICT-konferanse og utstilling. ICT2010-event gikk av stabelen i Brussel i september, med deltakelse av rundt 45 norske delegater. I den forbindelse inviterte ICT-NCP-ene til en mottakelse på Scandic Hotel i Brussel, som en plattform for nettverksbygging og samtaler om ICT i en uformell setting. Arrangementet ble besøkt av nesten alle de norske konferansedeltakerne, i tillegg til noen inviterte internasjonale gjester. Arrangementet var meget vellykket og tilbakemeldingene fra miljøene indikerer at denne tradisjonen under de to-årige ICT-konferansene settes pris på av norske forskere.

Nettbasert kommunikasjon har vært en vesentlig del av ICT-NCP-enes informasjonsarbeid. Ni utgaver av ICT-nyhetsbrevet ble sendt ut, i tillegg til informasjon som fortløpende blir lagt ut på bloggen (<http://ict.euforskning.no>) og Twitter (<http://twitter.com/ICTInfoNorway>). Også i 2010 har søknadsbehandling for PES-midler medført utstrakt kontakt med både nye og etablerte søkere.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

UoH-sektoren utpekes fortsatt som en målgruppe med et betydelig potensial for større suksess, noe som gjelder både antall innsendte søknader og kvaliteten på disse. NCP-ene har kontaktet en rekke miljøer i denne sektoren med tilbud om styrket samarbeid i forhold til søknadsprosessene. I denne forbindelsen ble det avholdt både informasjonsmøter og workshops med institusjonene.

Heller ikke i 2010 kunne det registreres noen oppgang i den forholdsvis lave bedriftsdeltakelsen. Det observeres en relativt høy "drop-out" rate, dvs. at mange bedrifter som ikke når frem med sine første søknadsforsøk, lar være å søke flere ganger. NCP-ene kontaktet en rekke av disse bedriftene for å drøfte deres muligheter for å søke seg til FP7 ICT igjen. Videre ble det avholdt et møte mellom ICT-NCP og Abelia, for å diskutere styrket mobilisering av norske bedrifter til ICT-programmet.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Bredden av de utlyste temaene i FP7 ICT dekker i stor grad de norske FoU-prioriteringene innen IKT (se også punkt e. Hva er gjort for å koble FP7 ICT mot nasjonale satsinger nedenfor).

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Stor oppmerksomhet ble rettet mot det nye offentlig-private partnerskap innen Framtidens Internett (FI-PPP) som ble iverksatt i 2010 med et totalt budsjett på 300 mill. euro. I denne forbindelsen ble det i utgangspunktet arrangert et orienteringsmøte med de mest sentrale miljøene i Norge, etterfulgt av en større felles dansk-norsk workshop i København. Denne workshopen ble godt besøkt av både norske og danske miljøer som fikk anledning til å diskutere PPP-en med sentrale personer i Kommissjonen.

e. Hva er gjort for å koble FP7 ICT mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Muligheter for å skape synergier mellom FP7 ICT og nasjonale satsinger ligger først og fremst i VERDIKT-programmet. Temaet for VERDIKT-utlysningen i 2009/2010 Framtidens Internet har en høy relevans i forhold til ICT-programmet, ikke minst med tanke på Kommissjonens Future Internet PPP. Det har vært en tett dialog mellom ICT-NCP-ene og VERDIKTs programadministrasjon og -styre. NCP-ene deltok på tre av VERDIKTs programstyremøter i 2010 for å orientere om relevante satsinger og norske resultater i ICT-programmet. På ovennevnte FI-PPP arrangement i København ble VERDIKTs tilnærming til fremtidens internett presentert av styremedlem Ingvild Myhre for Kommissjonens representanter og de norske og danske forskningsmiljøene. Utlysningen for VERDIKTs nye verdinettverk (vedtatt i slutten av 2010 med søknadsfrist i februar 2011) legger klare føringer for internasjonalisering, ved at nettverkene oppfordres til å jobbe konkret mot koblingen av VERDIKTs aktiviteter mot den internasjonale arenaen, ikke minst FP7 ICT.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentant (ekspert): Tron Espeli (Forskningsrådet).

Komitédelegat: Pål Gretland (Nærings- og handelsdepartementet).

Komitéen avholdt åtte møter i løpet av 2010. Ett av møtene ble holdt i tilknytningen til lanseringskonferansen for Future Internet PPP i Valencia i april. De øvrige møtene er holdt i Brussel, ett av dem i tilknytning til programmets annet hvert årlige IKT-konferanse (ICT 2010).

Hovedsaker i Programkomitéens arbeid i 2010 var:

- behandling av utfallet av årets to hovedutlysninger i programmet (ICT Call 5 og ICT Call 6). NCP Till Christopher Lech deltok på de to komitemøtene som ble holdt i tilknytning til denne behandlingen. Det ordinære komitemøtet ble her, som tidligere, etterfulgt av bilaterale møter med programsekretariatet for mer utfyllende informasjon om søknadsvurderingen.
- den siste omfattende oppdateringen av programplanen, ICT Work programme 2011-12.

- tiltak for å styrke deltakelsen fra de nyeste medlemslandene ("EU 12") i programmet: Det har gjennom FP7 vært en negativ utvikling i disse landenes deltakelse.
- inkorporering av elementer fra EUs "krisepakke" gjennom særskilte programsatsinger av typen "Public-Private Partnerships", der "Future Internet" er den største enkeltsatsingen. Det er etablert et eget "Future Internet Forum" for nærmere dialog omkring denne satsingen. Till Christopher Lech har representert Norge i dette forumet.
- utviklingen i de ICT-program tilknyttede Joint Technology Initiatives (ARTEMIS og ENIAC) og artikkel 185-programmet AAL (Ambient Assisted Living), og behovet for koordinering med tilgrensende aktiviteter i programmet.

ARTEMIS (Advanced Research & Technology for Embedded Intelligence and Systems) og ENIAC (The European Nanoelectronics Initiative Advisory Council)

Kontaktperson: Tron Espeli.

Både Artemis og ENIAC er JTI-er (Joint Technology Initiatives). Det vil si FoU-programmer som gjennomføres i et spesielt organisert samarbeid mellom næringsliv og offentlige myndigheter, og der både Kommisjonen og land som deltar i EUs rammeprogram er parter i samarbeidet.

Begge disse to JTI-ene er knyttet til ICT-delen av FP7; ARTEMIS er rettet mot teknologi for systemer med innebygget elektronikk og programvare, mens ENIAC dreier seg om mikro- og nanoelektronikk.

Spesielt for disse to JTI-ene er at den offentlige finansieringen deles mellom EUs rammeprogram og nasjonale midler, slik at dette til sammen gir en støtteandel som er sammenlignbar med finansieringsvilkårene i ICT-programmet. Siden dette dreier seg om næringsrettet FoU, forutsettes det en vesentlig egenfinansiering fra prosjektdeltakerne. Deltakerlandene i ARTEMIS og ENIAC må for hver (årlig) prosjektutlysning melde inn en forpliktende bevilgningsramme for finansiering til nasjonale deltakere i de prosjektene som kommer best ut av søknadsbehandlingen. Norge har meldt seg inn som deltaker i begge disse programmene, og har til hver av utlysningene hittil (en utlysning for ARTEMIS og en for ENIAC både i 2008, 2009 og 2010) meldt inn en bevilgningsramme på 1,5 mill. euro.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Både ARTEMIS og ENIAC-programmene hadde sine *første utlysninger* med søknadsfrist i september 2008. Søknadsbehandlingen ble avsluttet i desember 2008, og kontrakter om finansiering av prioriterte prosjekter ble inngått i 1. tertial 2009. Resultatene av disse to utlysingsrundene var som følger:

Det var norsk deltakelse i 2 av i alt 27 innsendte søknader i ARTEMIS-utlysningen. Begge disse er blant de 12 prosjektene som har inngått kontrakt med ARTEMIS-programmet. Den norske andelen av EU-finansieringen i denne utlysningen var på 627 200 euro, dvs. cirka 5,3 mill. kroner. Det gir en norsk retur fra rammeprogrammet på 1,9 %.

Det var norsk deltakelse i 3 av 12 innsendte søknader i ENIAC-utlysningen. Alle disse er blant de 7 prosjektene som har inngått kontrakt med ENIAC-programmet. Norges andel av EU-finansieringen i denne utlysningen var på 566 500 euro, eller rundt 4,8 mill. kroner. Det gir en norsk retur på cirka 1,7 %.

Den andre utlysingsrunden for ARTEMIS og ENIAC ble gjennomført i 2009, som en totrinnsprosess med endelig søknadsfrist i september 2009.

Det var norsk deltakelse i 9 av i alt 44 innsendte søknader til ARTEMIS-utlysningen. 6 av disse var blant de 24 prosjektene som ble vurdert for finansiering. Av de 13 prosjektene som gikk inn i kontraktsforhandlinger med ARTEMIS-programmet, var det norsk deltakelse i to av prosjektene, og det var norsk deltakelse i to av seks prosjekter på reserveplass. Den høyest rangerte prosjektsøknaden i hele utlysningen hadde norsk koordinator). Den norske andelen av EU-finansieringen i denne utlysningen ble på 549 000 euro, eller cirka 4,7 mill. kroner. Returen fra rammeprogrammet er dermed på cirka 1,6 %.

Det var norsk deltakelse i 3 av 21 innsendte søknader i denne ENIAC-utlysningen. Alle disse 3 søknadene var blant de 11 prosjektene som gikk inn i kontraktsforhandlinger med ENIAC-programmet. Norges andel av EU-finansieringen i denne utlysningen ble på 592 000 euro, dvs. rundt 5 mill. kroner, noe som gir en norsk retur på cirka 1,6 %.

Den tredje utlysingsrunden for ARTEMIS og ENIAC ble gjennomført i 2010, som en totrinnsprosess med søknadsfrist 1.september 2010 (ARTEMIS) og 30.juli 2010 (ENIAC).

Det var norsk deltakelse i 6 av i alt 47 innsendte søknader til ARTEMIS-utlysningen. 5 av disse var blant de 28 prosjektene som ble vurdert for finansiering, og 3 av søknadene med norsk deltakelse var blant de 8 prosjektene som det ble innledet forhandlinger med ved årsskiftet 2010/2011. Det var norsk deltakelse i den høyest rangerte prosjektsøknaden i hele utlysningen, og søknaden som var rangert som nummer 3 hadde norsk koordinator. Samlet søknadsbeløp for de norske partnerne i de tre prioriterte prosjektene overskred den norske bevilgningsrammen (1,5 mill. euro) med ca. 20 %, men det er innledet forhandlinger med sikte på å sikre norsk medvirkning i alle tre prosjektene. Den finansielle returen til Norge fra rammeprogrammet forventes å bli i overkant av 1,6 %.

Det var norsk deltakelse i bare en av de 24 innsendte søknader til ENIAC-utlysningen, og denne søknaden var ikke blant dem som ble innstilt til bevilgning. I prosjektskissefasen var det imidlertid norsk deltakelse i ytterligere 3 av de 24 søknadene, men av forskjellige grunner trakk de norske deltakerne her seg fra medvirkning i endelige prosjektforslaget. Den norske bevilgningsrammen for denne utlysningen kom derfor ikke til anvendelse.

Andelen av EU-midlene er begrenset av de nasjonale bevilgningsrammene, og bortsett fra den siste ENIAC-utlysningen kunne returen av EU-midler ikke vært vesentlig høyere uten økt nasjonal finansiering.

Suksesshistorie: Prosjektet som ble vurdert som det aller beste i ARTEMIS-utlysningen i 2009 var initiert og blir koordinert fra Norge (ABB Norway, og UiO deltar også). Det er også norsk koordinator (SINTEF IKT) i ett av de høyest rangerte prosjektene fra 2010-utlysningen i ARTEMIS.

TILTAK

a. Mobilisering og strategisk posisjonering

Aktuelle og faktiske norske deltakere i disse JTI-programmene er bedrifter og forskningsinstitusjoner med et aktivt internasjonalt nettverk, og som har erfaring fra internasjonalt prosjektsamarbeid mellom bedrifter og forskningsmiljøer. ARTEMIS og ENIAC er knyttet til sentrale temaer innenfor IKT-faget, og informasjons- og mobiliseringsarbeid for JTI-utlysningene inngår derfor som en del av NCP-ansvaret for ICT-programmet. Norske søkere kan utnytte PES-

ordningen på samme måte som søkere til de ordinære delene av FP7. Nettverk innenfor relevante Forskningsrådsprogrammer (BIA, NANOMAT og VERDIKT) er utnyttet i formidlings- og mobiliseringsarbeid.

Det er aktive norske representanter i organer som ivaretar europeisk industris rolle i de to programmene ved å være medlem i henholdsvis *ARTEMIS Industry Association Steering Board* og i *ENIAC Scientific Community Council*. SINTEF har også deltatt aktivt i fagfora i de tilknyttede Europeiske teknologiplattformene.

Mobiliseringen av norske deltakere i de to JTI-programmene kan anses som nokså vellykket, siden deltakelsen har hatt et omfang som ved 5 av de 6 utlysninger hittil har utnyttet tilgjengelige finansieringsmuligheter fra norsk side.

b. Koblinger til Forskningsrådets nasjonale satsinger.

Norske deltakere i ENIAC-programmet er aktive i Forskningsrådets BIA- og NANOMAT-programmer, mens deltakerne i ARTEMIS er aktive i BIA- og VERDIKT-programmene. Deler av ARTEMIS-programmet samsvarer godt med prioriteringer i VERDIKT, og tilsvarende gjelder for ENIAC og NANOMAT. Finansieringen av den norske prosjektdeltakelsen dekkes i hovedsak gjennom tilføring av midler fra budsjettavsetningen for disse programmene. BIA-programmet finansierer nettverksprosjektet NPoSS "Arena for posisjonering mot de europeiske teknologiplattformene ENIAC og EPoSS".

KOMITÉARBEIDET

For JTI-ene er det etablert to styringsorganer, Public Authorities Board (PAB) og Governing Board (GB). PAB ligner på rammeprogrammets programkomiteer, med representanter fra Kommisjonen og samtlige land som har tilsluttet seg programinitiativet. PAB har ansvaret for forberedelse og gjennomføring av utlysninger, for behandling av prosjektsøknader og vedtak om finansiering av utvalgte prosjekter. GB er et styringsorgan for den selvstendige programdriftsorganisasjonen (Joint Undertaking) som er etablert, og består av PAB-delegatene i tillegg til representanter fra de respektive industriforeningene (ARTEMISIA og AENEAS) som har det forskningsstrategiske hovedansvaret for programsatsingene. Utover vanlig programplanlegging og behandling av utlysninger har et viktig tema i JTI-organene vært posisjoneringen av de to JTI-ene i forhold til nærliggende Eureka-programmene (Eureka clusters): CATRENE (ENIAC) og ITEA2 (ARTEMIS). Et annet, og beslektet, hovedtema har vært hvordan nasjonale prioriteringer kan ivaretas i JTI-enes prosjektseleksjonsprosess. Tilføringen av nasjonale midler til utlysningene i ARTEMIS og ENIAC har ikke nådd opp til de målene som var satt i EU-vedtakene om opprettelsen av JTI-ene, og dette reiser spørsmål om JTI-enes videreføring inn i det 8. rammeprogrammet. Kommisjonens interimsevaluering av programmene, som ble fremlagt i 2010, konkluderer likevel med at initiativene langt på vei har oppfylt hovedintensjonene.

Tron Espeli (Forskningsrådet) representerer Norge i begge styringsorganene, både for ARTEMIS og ENIAC, med Pål Gretland (NHD) som vararepresentant.

AAL (Ambient Assisted Living)

Kontaktperson: Maja Arnestad og Tron Espeli.

AAL (Ambient Assisted Living) ble lansert i 2007 som et frivillig samarbeidsprogram med hjemmel i artikkel 185 (tidligere artikkel 169), det vil si at prosjektfinansieringen kommer både fra nasjonale programmer og ordninger i deltakerlandene (ca.60 %) og fra Kommisjonen via FP7 (ca.40 %). 23 land deltar i AAL, både EU-medlemsland og assosierte land.

AAL-programmet finansierer prosjekter med innovative IKT-baserte løsninger (produkter og tjenester), som vil øke eldres livskvalitet. Norge deltar i AAL gjennom Forskningsrådets program IT Funk, som kanaliserer den finansielle støtten fra Norge og EU, og forvalter kontraktene for norske deltakere i AAL-prosjekter. Evaluering og prioritering av støtteverdige prosjekter finner sted gjennom en sentral prosess, der medlemslandene bidrar med nasjonale eksperter og generalforsamlingen vedtar den endelige listen over prosjekter som anbefales finansiert. For hver utlysning må medlemslandene angi hvilken økonomisk ramme de stiller til disposisjon for den aktuelle utlysning.

I 2010 ble det gjennomført en midtveisevaluering av AAL-programmet av en kommisjon nedsatt av Kommisjonen. Evaluering ble levert i november, og hvilken betydning denne får blir først klart i 2011.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Ved utgangen av 2010 er det gjennomført tre utlysninger i AAL.

Den første utlysningen (Call 1) fant sted i 2008, og temaet var informasjons- og kommunikasjonsteknologi-baserte løsninger for å forebygge og lette kroniske plager/tilstander for eldre. Det var god søkning fra Norge; 11 av 117 søknader hadde norsk deltakelse, og 7 var blant de 62 som ble funnet støtteverdige i den felles AAL-evaluering av søknadene. På grunn av budsjettbegrensninger i flere land ble kun 23 av de støtteverdige prosjektene realisert, 4 med norsk deltakelse. Den annonserte norske bevilgningsrammen for Call 1 var 1,0 mill. euro, som var tilstrekkelig til å finansiere den norske deltakelsen i de realiserte prosjektene. Den norske andelen av EU-finansieringen i Call 1 ble vel 3,5 %, dvs. 610 000 euro.

I 2009 kom den andre utlysningen (Call 2) om IKT-baserte løsninger som fremmer sosial kontakt, aktivt levesett og samfunnsdeltakelse blant eldre. Av 104 mottatte søknader hadde 6 norsk deltakelse, 4 av disse var blant de 40 som ble funnet støtteverdige i den sentrale vurderingen. Budsjettsituasjonen førte til at 31 prosjekter ble realisert, hvorav 3 med norsk deltakelse. Et fjerde prosjekt med norsk deltakelse falt dessverre bort i siste øyeblikk, fordi den danske partner og koordinator ikke tilfredsstilte det nasjonale SMB-kriteriet i Danmark. Den norske bevilgningsrammen for Call 2 var 800 000 euro, som var tilstrekkelig til å finansiere den nasjonale andel i de aktuelle prosjektene. Norges andel av EUs finansiering av Call 2-prosjekter ble på 2,4 %, og 484 000 euro.

Tredje utlysning i 2010 dreide seg om IKT-løsninger for eldre i selvbetjeningssamfunnet. Det kom inn 93 søknader, hvorav 6 med norske partnere. Evalueringen høsten 2010 førte til at 30 prosjekter ble funnet støtteverdige, hvorav tre med norsk deltakelse. Ved årsskiftet er det ikke endelig klart hvor mange som blir finansiert, men de tre prosjektene med norske partnere ligger alle an til å bli realisert og med norsk koordinator, to av dem fra mindre bedrifter. Den norske bevilgningsrammen for Call 3 var 800 000 euro, som er tilstrekkelig til å finansiere den nasjonale andelen i de tre støtteverdige prosjektene. Norge ble tildelt 2,7 % av EU-støtten, eller 617 000 euro, i denne utlysningen.

Etter de tre første utlysningene har Norge mottatt 1,7 mill. euro, eller 13,7 mill. kroner, fra FP7 via AAL.

Resultatene for norske deltakere i AAL er betydelig bedre enn i tilsvarende del av EUs ICT-program.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Informasjon om AAL med sikte på deltakelse i kommende utlysninger finner sted primært gjennom IT Funk, men også gjennom den generelle EU-informasjonen fra Forskningsrådet. Erfaringen viser stor suksess for AAL-søknader der de norske partnerne tidligere har deltatt i forprosjekter under IT Funk, derfor oppfordres forprosjektsøkere i IT Funk til å benytte seg av AAL som en kilde til finansiering av hovedprosjekter.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Se svaret under d) nedenfor.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Pr. i dag er dessverre ikke eldre og IKT et nasjonalt prioritert område for forskning og innovasjon i Norge, slik det er i Danmark.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Norske erfaringer fra IT Funk har vakt stor interesse i AAL, siden Norge er det eneste landet som har hatt en dedikert IKT-satsing rettet mot brukere med nedsatt funksjonsevne, som utgjør en stor del av AALs målgruppe. IT Funk har i alle år lagt avgjørende vekt på aktiv medvirkning fra sluttbrukerne, og dette har også blitt et krav i AAL-prosjekter etter forslag fra Norge.

e. Hvilke eventuelle koblinger finnes mellom AAL og Forskningsrådets nasjonale satsinger?

AAL overlapper tematisk med satsingen IT Funk i Forskningsrådet når det gjelder IKT-baserte løsninger for personer med nedsatt funksjonsevne. Når det gjelder IKT-baserte løsninger for eldre generelt, pågår det for tiden ingen relevante programmer eller aktiviteter i Forskningsrådet.

FORENINGEN AAL (AAL ASSOCIATION)

AAL-programmet drives av en selvstendig forening "AAL Association» (forkortet AALA), som deltakerlandene er medlem av gjennom sine finansieringsorganer. Foreningens generalforsamling fatter vedtak om utlysninger og tar stilling til prioriteringer av søknader for bevilgning (så langt de respektive nasjonale midlene rekker). Fra norsk side er Forskningsrådet medlem i AALA, med Tron Espeli som norsk representant i AAL General Assembly. Tron Espeli og Maja Arnestad, som er koordinator for IT Funk, er begge norske kontaktpersoner (NCP) for AAL. På vegne av Norge deltar Arnestad i det løpende arbeidet med utforming av utlysninger og oppfølging av igangsatte prosjekter gjennom deltakelse i Content Working Group og regelmessige NCP-møter.

4.2.1.4 NANO, MATERIALS & PRODUCTION TECHNOLOGIES (NMP)

NCP: Tor Einar Johnsen.

UTLYSNINGER

I NMP-programmet har vi mottatt resultater fra trettitre utlysninger fra starten av FP7 og fram til i dag. I ni av disse utlysningene har det ikke vært norsk deltakelse. Det har vært flere fellesutlysninger med andre programmer så langt, med Environment, Energy, BIO og ICT-programmene.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	40	38%	8
Reserve	3	3%	0
Avslått	61	59%	8
TOTALT	104	100%	16

Tabell 3.9 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i NMP.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Akkumulerte tall for de fire første årene av FP7 viser at det er kommet inn 104 søknader med norsk deltakelse. 40 av disse er innstilt for støtte, noe som gir en suksessrate på 38 %. Det er ett og et halvt prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene i NMP-programmet. Den norske suksessraten viser en gledelig utvikling, og er nå to prosentpoeng høyere enn ved utgangen av 2009.

Resultatene vi rapporterer er eksklusiv søknader som er avvist i trinn en i totrinnsprosesser. NMP-programmet har mange utlysninger med totrinnsprosesser, så det har i realiteten vært mange flere søknader med norsk deltakelse enn det som fremkommer i tabellen ovenfor.

55 % av søknadene med norsk deltakelse nådde poenggrensen for finansiering, mens gjennomsnittstallet for alle søknadene i NMP er 59 %. Bare en del av de søknadene er kvalifiserte blir finansiert. Det skyldes mangel på budsjettmidler.

Vi har mottatt kontraktsdata for 32 av de 40 innstilte kontraktene så langt. I de 20 kontraktene er Norge tildelt cirka 145 mill. kroner.

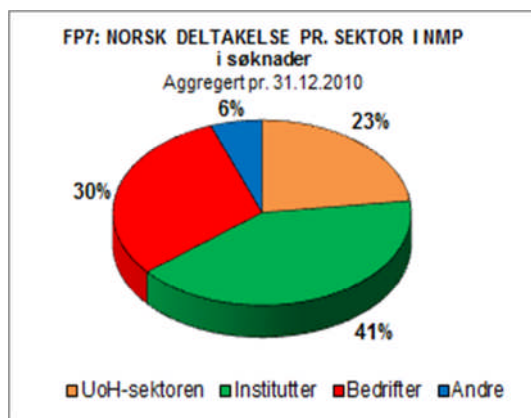
Det er rundt 10 % norsk deltakelse i både søknadene og de innstilte prosjektene. I snitt er det 1,5 norske deltakelser pr. søknad.

Den norske koordinatorandelen er på 15 % i søknadene og på 20 % i de innstilte prosjektene. Dette viser at de norske koordinatorene i NMP-programmet har høy suksess med sine søknader.

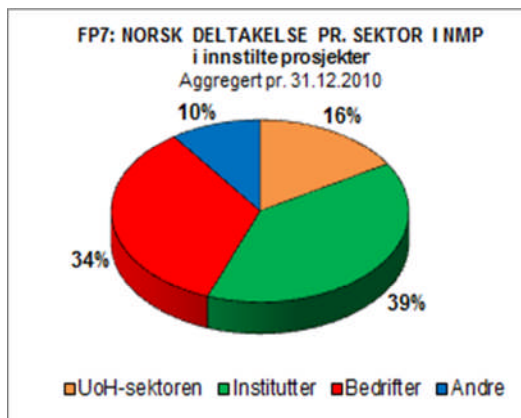
Suksesshistorie: Kun en liten bedrift, Visitech AS, nådde opp i konkurransen innenfor Factory of the Future utlysningen som kom sommeren 2009. Denne første utlysningen innenfor de nye PPP-programmene, Public-Private Partnerships, hadde søknadsfrist 3. november 2009. Innenfor NMP-delen av Factory of the Future er Visitech eneste norske bedrift som får finansiering. Dette er også det eneste prosjektet innenfor de NMP-finansierte delene av PPP-ene som har norsk deltakelse. Visitech er et lite firma som driver med design og utvikling av produkter basert på DLP, Digital Light Processing.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.15 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i NMP. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Figur 3.16 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i NMP. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Deltakerne fra instituttsektoren innehar den klart høyeste norske deltakerandelen i NMP-programmet, hvor SINTEF dominerer. SINTEF har svært høy suksess med sine søknader, men når man ser på sektorgruppene samlet så er det bedriftssektoren og sektorgruppen andre som har den høyeste suksessen med sine søknader. UoH-sektoren sliter med å komme inn i de riktige konsortiene, men har økt sin deltakerandel i de innstilte prosjektene med fire prosentpoeng i forhold til resultatet i årsrapporten for 2009.

For å kunne forstå noe av de utslagene som man ser i figurene ovenfor, er det viktig å se på hvilke typer prosjekter som de fire forskjellige sektorene deltar i. UoH-sektoren er spesielt aktive innenfor SMALL-søknader, mens bedrifter og "andre" har flere deltakelser i LARGE og SME-type prosjekter. Instituttene, og særlig SINTEF, er aktiv i alle tre typene. Suksessraten varierer mye mellom disse typene prosjekter og i trinn to har SMALL-søknadene i gjennomsnitt under 30 % suksess, mens de to andre prosjektypene ligger rundt 50 %. Dette forklarer mye, men ikke alt når det gjelder den svake suksessen til UoH-sektoren. Det kan også tyde på at denne sektoren ligger litt bak sine europeiske kolleger, for eksempel ved at Norge startet sent med nanovitenskap, at vi fokuserer mer på anvendt enn grunnleggende materialforskning og derfor har problemer med å komme med i de sterkeste konsortiene på frontforskningen.

Samarbeidsland

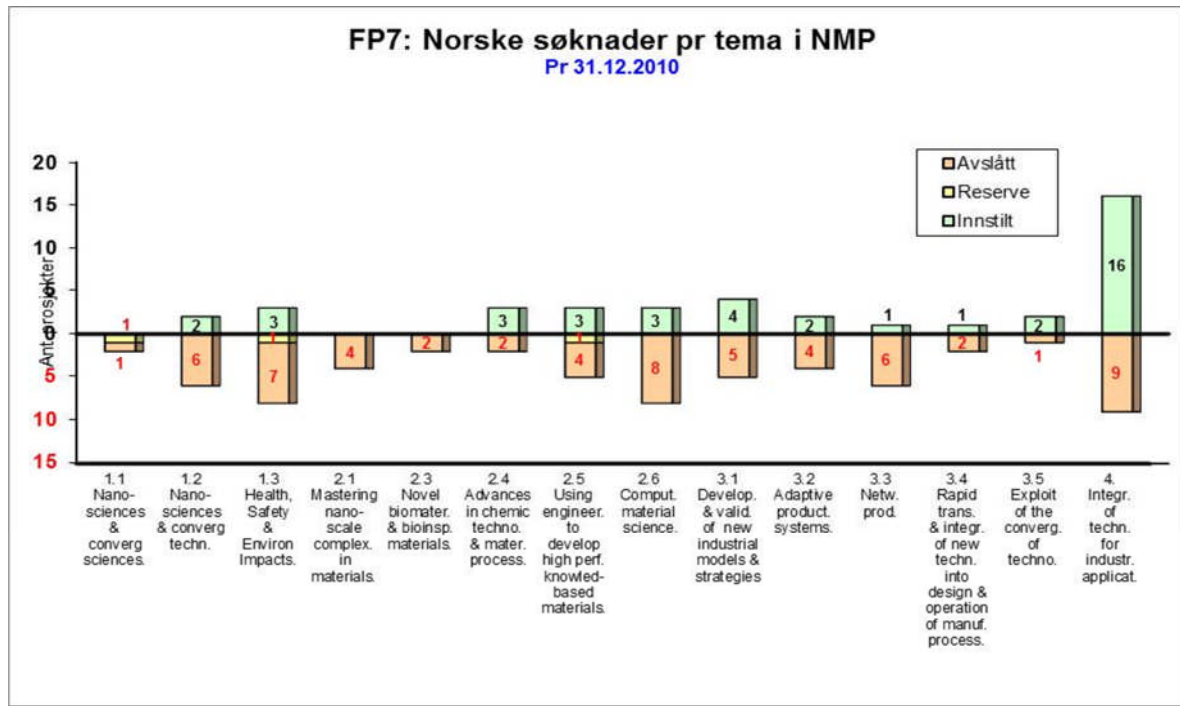
Så langt i FP7 samarbeider Norge hyppigst med Tyskland, mens andre land som Storbritannia, Italia, Frankrike og Spania følger et stykke bak. I de innstilte prosjektene samarbeider Norge med til sammen 41 av 64 potensielle land.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende hovedaktivitetsområder i NMP:

- 1.1 Nanosciences and converging science.
- 1.2 Nanosciences and converging technologies.
- 1.3 Health, Safety and Environmental Impacts.
- 2.1 Mastering nano-scale complexity in materials.
- 2.2 Knowledge-based smart materials with tailored properties.
- 2.3 Novel biomaterials and bioinspired materials.
- 2.4 Advances in chemical technologies and materials processing.
- 2.5 Using engineering to develop high performance knowledge-based materials.
- 2.6 Computational material science.

- 3.1 Development and validation of new industrial models and strategies.
- 3.2 Adaptive production systems.
- 3.3 Networked production.
- 3.4 Rapid transfer and integration of new technologies into the design and operation of manufacturing processes.
- 3.5 Exploitation of the convergence of technologies.
- 4.0 Integration of technologies for industrial applications.

Figur 3.17 Dekningsprofil NMP.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-2009-BIOREFINERY_CP, FP7-2010-GC-ELECTROCHEMICAL-STORAGE, FP7-2010-NMP-ICT-FoF, FP7-ENERGY-NMP-2008-1, FP7-ENV-NMP-2008-2, FP7-ERANET-2007-RTD, FP7-ERANET-2008-RTD, FP7-NMP-2007-CSA-1, FP7-NMP-2007-LARGE-1, FP7-NMP-2007-SMALL-1, FP7-NMP-2007-SME-1, FP7-NMP-2008-CSA-2, FP7-NMP-2008-EU-India-2, FP7-NMP-2008-LARGE-2, FP7-NMP-2008-SMALL-2, FP7-NMP-2008-SME-2, FP7-NMP-2009-CSA-3, FP7-NMP-2009-LARGE-3, FP7-NMP-2009-SMALL-3, FP7-NMP-2009-SME-3, FP7-NMP-2010-EU-USA, FP7-NMP-2010-LARGE-4, FP7-NMP-2010-SMALL-4 og FP7-NMP-2010-SME-4.

Figuren viser klart at Norge fortsatt har størst suksess i de anvendte temaene som i stor grad lyses ut under Integrasjon, dvs. punkt 4.0 i diagrammet. Dette er de mest anvendte prosjektene som er nærmest implementering. Til forskjell fra under FP6 har Norge så langt i FP7 lyktes bedre med sine søknader under Materialer. Om dette viser at prosjektene under Materialer i FP7 er mer anvendte enn det vi fant under FP6 er for tidlig å si, men det viser at våre materialmiljøer finner bedre samarbeidspartnere nå enn i forrige rammeprogram.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Som for foregående utlysninger ble det holdt egne informasjonsdager både i Oslo og Trondheim. I tillegg har det vært gitt egne innslag på en rekke konferanser og seminarer (fagseminar tilknyttet BIA-dagen, PROSIN workshop i Kristiansand, seminar på UiO, varemattedagen på Sundvollen). I tillegg har det blitt informert om utlysningen i felles infomøter avholdt i regi av EU-kontoret.

I tillegg tilbys hjelp med konkrete søknader som en del koordinatorene benytter seg av.

NMP har fra og med utlysningen for 2010 en stor del av sine temaer innenfor EUs krisepakke, de såkalte PPP (Public-Private Partnerships). Spesielt de to PPP-ene som koordineres av NMP, vareproduksjon (Factory of the Future, FoF) og energieffektivisering av bygninger (Energy Efficient Buildings, EeB), tar en god del av NMP sine utlysningsmidler. Her har det vært stor aktivitet i de tilsvarende nettverkene for å mobilisere norske miljøer.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Nettverket som ble etablert våren 2009, PROSIN, med utgangspunkt i det eksisterende nettverket på Sørlandet, Eyde-nettverket, har avholdt både konferanse og workshop for å mobilisere denne industrien sterkere mot EU. Nå er det flere initiativ på gang som vi håper etter hvert kan resultere i prosjektsøknader ned til Brussel, men det viser seg at dette er en meget langsom prosess som må pleies over lang tid før en ser resultater. Også lokomotivet Hydro Aluminium har nå tatt noen strategiske grep for å posisjonere seg mot EU. Dette har de ikke hatt siden det femte rammeprogrammet tok slutt.

I tillegg fortsetter vi å støtte nettverk inn mot teknologiplattformene i EU, slik som innenfor vareproduksjon, skogbasert industri, bygg og anlegg

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Våren 2010 ble det satt i gang spesielle samtaler med Frankrike i regi av Fransk-Norsk Stiftelse. Det er planlagt en workshop i Paris kommende juni for å øke kontakten mellom norske og franske miljøer innenfor **nanoteknologi**, med sikte på fremtidige søknader mot NMP i FP7. Dette samarbeidet er planlagt å omfatte mer politisk samarbeid med tanke på innspill både til siste utlysning i FP7, men også for det neste rammeprogram.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Forskningsrådet fortsetter sin støtte til flere nettverkstiltak, særlig norske initiativ inn mot de europeiske teknologiplattformene. Dette gjelder spesielt innenfor Manufuture, ECTP (bygg og anlegg), Forestry og Nanomedisin. Nå er også PROSIN-nettverket, som samler mye av prosessindustrien, i ferd med å ta en rolle innenfor SusChem som står for Sustainable Chemistry.

e. Hva er gjort for å koble FP7 NMP mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Både NCP og ekspert til programkomiteen er medarbeidere i nasjonale programmer, slik at utviklingen i EU kommuniseres direkte med programmene BIA (materialer og produksjon) og NANOMAT (nanoteknologi) på en kontinuerlig basis. Begge programmene diskuterer kontinuerlig deltakelser i blant annet nye ERA-NET utlysninger og begge har deltatt i ERA-NET med utlysninger i FP7.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentanter (eksperter): Astrid Brenna og Tor Einar Johnsen (begge Forskningsrådet).
Komitédelegat: Dag Gustavson (Nærings- og handelsdepartementet), byttet ut med Thomas Malla fra april 2010.

De initiativene vi har tatt mot resten av Norden har smuldret bort, stort sett fordi de ikke ble fulgt opp av våre granneland. Vi har derimot satt i gang et lite løp sammen med Frankrike, som vi håper kan ha en bedre utgang.

4.2.1.5 ENERGY

NCP: Beate Kristiansen.

UTLYSNINGER

Vi har mottatt resultater fra tjuetre utlysninger i Energy-programmet så langt, hvorav fire uten norsk deltakelse. Flere av utlysningene er fellesutlysninger med andre programmer, da spesielt med NMP-, ICT- og Environment-programmene.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	50	34%	10
Reserve	14	10%	3
Avslått	82	56%	18
TOTALT	146	100%	31

Tabell 3.10 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Energy.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Aggregerte resultater pr. 31.12.2010 viser at det har kommet inn 146 prosjektsøknader med norsk deltakelse. 50 prosjekter er innstilt for støtte, noe som gir en suksessrate på 34 %. Den norske suksessraten er hele 14 prosentpoeng høyere enn snittet for alle deltakerlandene i FP7. Norge lykkes svært godt i Energy-programmet, og er rangert som nummer to ut fra suksessrate blant alle EU- og assosierte land. Det er kun Makedonia som har høyere suksessrate, men de deltar til gjengjeld i få prosjekter.

64 % av alle søknader med norsk deltakelse, er kvalifisert for finansiering. Det er sytten prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for alle søknadene i Energy og viser igjen at Norge har svært høy kvalitet på sine søknader. Grunnet mangel på budsjettmidler, blir kun en del av de kvalifiserte søknadene finansiert.

44 av de 50 innstilte prosjektene har blitt bekreftet som kontrakter så langt. Norge er tildelt rundt 243 mill. kroner i disse kontraktene.

Det er norsk deltakelse i nesten hvert fjerde innstilte prosjekt i Energy så langt, mens 14 % av søknadsmassen har norsk deltakelse. I snitt er det 1,6 norske deltakelser pr. søknad.

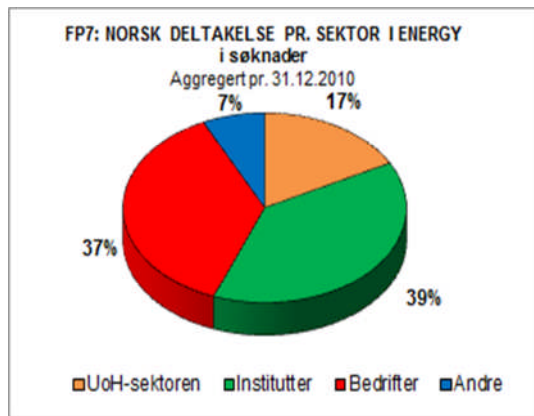
21 % av søknadene og 20 % av de innstilte prosjektene med norsk deltakelse, er norskkoordinerte.

Suksesshistorie: Et interessant prosjekteksempel fra ENERGY-programmet er ECCO (European Value Chain for CO₂), som oppnådde 14 av 15 mulige poeng ved evalueringen under Energy-området. En grunnpilar i prosjektet er Norges brede kunnskap omkring kjede-aspekter relatert til CO₂ fangst, transport og lagring. Flere av de store norske industriaktørene har gjennomført studier for mulig etableringer av CO₂ verdikjeder (som f.eks. Statoil og Shells arbeid for en verdikjede med CO₂ kilde på Tjeldbergodden og lager/EOR områder på feltene Heidrun og Draugen). Konsortiet er vel balansert både med hensyn til geografi og aktører. ECCO koordineres av SINTEF Energi og har med partnere fra Sverige, Danmark, Finland, Nederland, UK, Frankrike, Ungarn og Kroatia. Konsortiet har en bra miks av akademia, forskningsinstitutter, leverandører, en miljøorganisasjon og flere energiselskap (Olje&Gass og kraftselskaper). Norske deltakere i tillegg til SINTEF er NTNU, Bellona, Statoil og Project Investa Energi AS (med base i Telte-

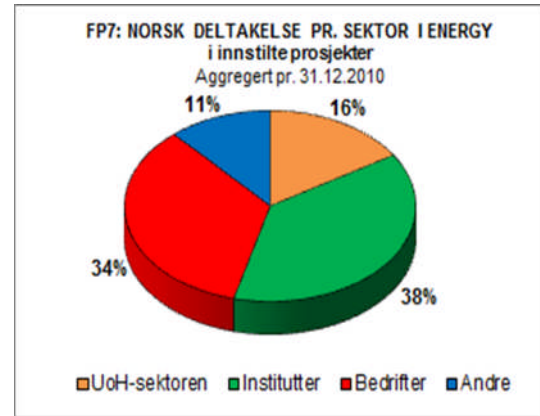
miljøet). Prosjektet har høy "EU-addend valuer" og er spesielt relevant i forhold til SET-planen og etablering av CCS anlegg i Europa som en del av EUs recovery plan. Prosjektet har som ambisjon å utvikle et støtteverktøy ("ECCOTool") for beslutningstakere hos industri og myndigheter som vil kunne gi en skisse og evaluering av viktige elementer i forhold til mulige nye CCS verdikjeder; kontraktsforhold, økonomi, "cross-border" regulativer i tillegg til mer teknologiske elementer som dynamikk i en CO₂ infrastruktur med flere CO₂ kilder og CO₂ lager. Endelig resultat fra prosjektet skal være en rapport som gir anbefalinger og beskriver spesifikke utfordringer til Europeisk industri og myndigheter i forhold til strategier for etablering av CCS verdikjeder i nær framtid (i tidsrommet 2020-2030).

Sektorfordeling

Kakediagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.18 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Energy. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.19 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Energy. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Fordelingen av deltakelsene på sektorgruppene viser flest deltakelser fra instituttene, tett etterfulgt av bedriftene. Det betyr at instituttene nå har tatt igjen bedriftene, som ved forrige årsrapportering (2009) hadde den største deltakerandelen. Instituttene har i tillegg en høyere suksess med sine søknader i Energy enn det bedriftene har.

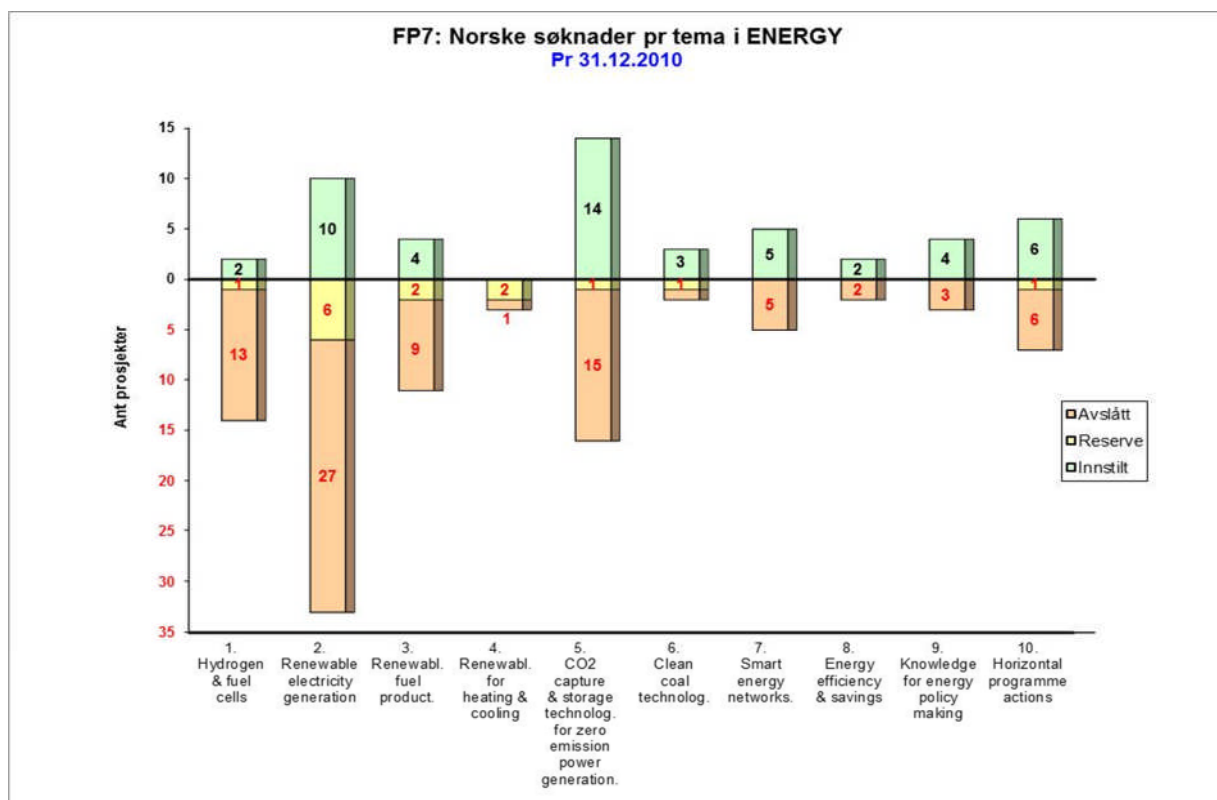
Samarbeidsland

Norge har flest samarbeidsrelasjoner med Tyskland etterfulgt av Nederland, Frankrike, Storbritannia og Italia. Av disse oppnår vi aller høyest suksess i samarbeidet med Nederland. Norge samarbeider med 43 av 65 mulige land i de innstilte prosjektene så langt.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende hovedaktiviteter;

1. Hydrogen and fuel cells.
2. Renewable electricity generation.
3. Renewable fuel production.
4. Renewable for heating and cooling.
5. CO₂ capture and storage technologies for zero emission power generation.
6. Clean coal technologies.
7. Smart energy networks.
8. Energy efficiency and savings.
9. Knowledge for energy policy making.
10. Horizontal programme actions.

Figur 3.20 Dekningsprofil Energy.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet inneholder flgd. utlysninger; FP7-2009-BIOREFINERY_CP, FP7-2009-BIOREFINERY_CSA, FP7-2010-GC-ELECTROCHEMICAL-STORAGE, FP7-2010-NMP-ENV-ENERGY-ICT-EeB, FP7-ENERGY-2007-1-RTD, FP7-ENERGY-2007-2-TREN, FP7-ENERGY-2008-1, FP7-ENERGY-2008-FET, FP7-ENERGY-2008-RUSSIA, FP7-ENERGY-2008-TREN-1, FP7-ENERGY-2009-1, FP7-ENERGY-2009-2, FP7-ENERGY-2009-BRAZIL, FP7-ENERGY-2010-1, FP7-ENERGY-2010-2, FP7-ENERGY-2010-FET, FP7-ENERGY-2010-INDIA, FP7-ENERGY-NMP-2008-1 og FP7-ERANET-2007-RTD.

Statusen som fremkommer i dekningsprofilen ovenfor viser spesielt høyt tilslag på prosjekter med norsk deltakelse innen områdene CO₂-håndtering (område 5 og delvis området 6) og smart energinettverk (området 7). Dette viser at vi får uttelling på de områdene norske aktører har faglig styrke og er langt fremme internasjonalt. Det norske FoU-miljøet tilknyttet til CO₂-håndteringen har utviklet seg til å bli anerkjent og etterspurt på den europeiske arena. Innen området smart energinettverk har Norge unik erfaring og kunnskap gjennom utvikling og bruk av modellverktøy, markedssystem, systemtilnærming, osv.

Innen fornybar elektrisitetsproduksjon (område 2) er det stor mobilisering både blant norske og utenlandske aktører, og konkurransen er spesielt høy på dette området. Den største delen av mindre erfarne søkermiljøer mobiliseres her.

I Norge er det relativt sett lite bruk av, aktivitet innen eller spisskompetanse på de aktivitetene som utlyses under fornybar drivstoff, fornybar varme og kjøling og energieffektivisering (område 3, 4 og 8). Dette gjenspeiler seg i mobilisering og/eller kvalitet. Mange av de norske miljøene her har således i stor grad en nasjonal profil på sin aktivitet.

Hydrogen og brenselceller (område 1) er nå tatt ut av Energy-programmet og håndteres av Fuel Cells and Hydrogen Joint Undertaking (FCH JU), som omtales nedenfor.

TILTAK

a. Økt mobilisering

NCP-en utøver hovedsakelig tre typer aktiviteter, relatert direkte til norske aktører, for å fremme deltakelse og kvalitet inn mot FP7:

- 1) Informasjon om utlysninger o.l. til aktører via informasjonsmøter, bilaterale møter og infobrev.
- 2) Bilateral rådgivning til søkere som henvender seg.
- 3) Strategisk arbeid for å ivareta norske interesser i utformingen av utlysningene.

I tillegg følger NCP-en nøye med på og deltar aktivt i relevante energirelaterte EU- prosesser, slik at hun har et godt nettverk og god innsikt til rådgivningsoppgaver.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Det er ikke foretatt tiltak utover de som er beskrevet i punkt a. ovenfor og i punkt c. nedenfor.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder og strategisk posisjonering

NCP-en har jobbet både for å få EU-perspektivet integrert i norsk strategisk arbeid og programdrift, og for å få norske interesser inn i strategi- og planarbeidet på EU-nivå. Det første er sentralt for å lykkes med det siste, effektivt strategisk arbeid på EU-arenaen fordrer at en vet hva en vil. I tillegg må vi ha de riktige personene i de rette posisjonene og koordinere oss på norsk side.

På norsk side har NCP-en blant annet jobbet i forhold til:

- Energi 21: presentasjon på styremøte og møter med administrasjonen.
- El.nett bransjen: bidratt til etablering av referansegruppe i forhold til EU-arbeid og engasjering av Statnett; deltatt/bidratt på diverse nasjonale nett-relaterte møter.
- FME-ene (Forskningssentre for miljøvennlig energi): engasjere de i forbindelse med innspill til FP7-utlysninger. Har deltatt på kontaktmøte, og hatt bilaterale møter.
- Forskningsrådets Energi og Petroleums avdeling: deltar i avdelingens "Internasjonale gruppe" som utarbeider handlingsplan for avdelingen.
- Nasjonale FoU-program:
 - o Etablere støtte til koordinering av norske aktører innen relevante områder, og inkludere fagansvarlig i dette.
 - o Engasjere fagansvarlige i utformingen av innspill til strategier og FoU-prioriteringer, inklusiv FP7-utlysninger.
 - o EU og programsamarbeid på agendaen i programstyremøter og på diverse møter med administrasjonen.
- OED (Olje- og energidepartementet): angående den europeiske samarbeidsarenaen innen energiteknologier, SET-planen (Strategic Energy Technology Plan), og bidratt på dialogmøte.
- Gassnova: i forbindelse med EIIen (European Industrial Initiative) på CCS (CO₂-håndtering).

Inn mot EU-arenaen har NCP-en blant annet jobbet i forhold til:

- SET-planen: deltatt aktivt (både i løpende prosesser og på møter i Styringsgruppa, Sherpagruppa og Industriinitiativ-teamene og på konferansene).
- Deltatt i en ad-hoc myndighetsgruppe med interesse for marin energi.
- FP7-programkomiteen: fremmet innspill fra Norge (skriftlig og muntlig).
- Nasjonale program:
 - o Engasjere fagansvarlige i relevant EU-fora på sitt område.
 - o Etablere støtte for norske aktører til deltakelse i strategisk viktige EU-fora.
- Aktører: Ordnet møte for Sintef Energiforskning med Kommisjonen.

e. Hva er gjort for å koble FP7 Energy mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

SET-planen er tematisk spesielt relevant for programmene RENERGI og CLIMIT, og styrer mye av prioriteringene i FP7 på energiområdet.

NCP-en har fått disse programmene til å utlyse støtte til strategisk arbeid inn mot SET-planen. Formålet er å fremme norske prioriteringer og forskningsagenda i det strategiske arbeidet, gjennom å være et insentiv for:

- koordinering av norske aktører inn mot strategiske prosesser.
- norske aktørers deltakelse i relevante EU-fora for å fremme norske prioriteringer og forskningsagenda.

Det strategiske arbeidet er også linket til disse programmene ved at NCP-en er SET-plan sherpa og jobber tett på programmene. I 2010 ble i tillegg fagansvarlige for vind og el.nett utnevnt til norske myndighetsrepresentant i de respektive EII-teamene. NCP-en har også jobbet for å engasjere programmene i arbeidet med instrumenter for finansierings-/programsamarbeid som foregår under SET-planen.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentant (ekspert): Beate Kristiansen (Forskningsrådet).

Komitédelegat: Tore Grunne (Olje- og energidepartementet).

I 2010 har NCP-en, som også er Forskningsrådets komitérepresentant, deltatt på alle de seks avholdte programkomitémøtene, inklusive formøter til disse. Det er blitt jobbet aktivt i utformingsprosessen av arbeidsprogrammene. Innspill og kommentarer er samlet inn fra norske aktører. Det er gitt innspill til, prioriteringer for og kommentarer på utkastene til WP2011 (arbeidsprogram 2011).

Fuel Cells and Hydrogen (FCH)

Kontaktperson: Stian Nygaard.

Opprettelse av en JTI på hydrogen og brenselceller ble vedtatt på EUs Konkurranserådsmøte den 30. mai 2008 og JTI-en ble offisielt lansert på en konferanse i Brussel den 13.- 15. oktober 2008. I perioden 2008 til 2013 vil denne JTI-en ha et totalbudsjett på 940 mill. euro, dvs. cirka 8 mrd. kroner, fordelt mellom Kommisjonen og europeisk industri. FCH JU er en egen juridisk enhet som heretter vil stå for all praktisk oppfølging av hydrogen og brenselcelleaktivitetene, herunder utlysningene som igjen er basert på en årlig implementeringsplan.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Den første utlysningen kom i oktober 2008 med søknadsfrist i januar 2009. Evalueringene foregikk vinteren 2009, og de første FCH JU-kontraktene ble undertegnet i desember 2009. Resultatet ble at 16 prosjekter ble finansiert i den første utlysningen med en total ramme på 61,7 mill. euro, eller 524 mill. kroner, hvorav EU-støtten utgjør 27 mill. euro. Av denne EU-støtten går 403 600 euro, eller 3,4 mill. kroner, til norske aktører. Det gir en norsk returprosent på 1,5.

Den andre utlysningen kom i juli 2009 og med søknadsfrist oktober samme år. Rammen var 183,9 mill. euro og det ble mottatt 69 gyldige søknader. Kontraktene ble ferdigforhandlet i januar 2011 hvor kontrakter for 28 prosjekter ble signert. 26 var fra hovedlisten og 2 fra reservelisten. Det er 6 prosjekter med norske deltakelse blant de 28 prosjektene, men det er ingen norske prosjektledere. Den totale EU-støtten er på 72,5 mill. euro. De norske aktørene mottar 6,6 mill. euro av denne EU-støtten, noe som gir en norsk retur på hele 9,1 %. 5,5 mill. euro av Norges tildelte EU-støtte i denne utlysningen går til CHIC-prosjektet. Dette prosjektet involverer bygging av en ny hydrogenstasjon i Oslo og hvor fem hydrogenbusser skal gå i ordinær drift i Oslo.

Etter to utlysninger så er det norsk deltakelse i 25 % av alle innstilte prosjekter i FCH J, og Norge har blitt tildelt 7 mill. euro, eller rundt 56 mill. kroner i disse utlysningene.

Den tredje utlysningen i FCH JU ble åpnet juni 2010, med søknadsfrist i oktober samme år. Det vil bli rapportert nærmere om resultatene når disse foreligger.

Suksesshistorie: Norge er demonstrasjonssted for det hittil største prosjektet i FCH JU, og i løpet av 2011 vil sytten nye hydrogenbiler kjøre rundt i Oslo-området. Bilene er en sentral del av fyrårnprosjektet H2-moves Scandinavia, og vil samle inn verdifull informasjon om bruk av bilene og være en solid test for teknologien. Blant bilene er ti Mercedes B-klasse biler, fem Think hydrogen, samt to Alfa Romeo MiTo. Alle er brenselcellebiler, og har en rekkevidde på henholdsvis 450, 250 og 350 kilometer. Bertel O. Steen administrerer utleien av B-klasse bilene. Prosjektet består av partnere fra hele skandinavia, deriblant H2-logic, som skal bygge stasjonen, som skal følge de nyeste kravene for fylling av hydrogen til personbiler. En av hovedgrunnene til at prosjektet blir lokalisert i Oslo er infrastrukturarbeidet som allerede er gjort gjennom HyNor, og vil føre til oppbygging av et hydrogen-cluster i Oslo-regionen.

TILTAK

a. Økt mobilisering.

Den norske representanten i States Representative Group har orientert de norske miljøene, som er involvert i hydrogen og brenselceller om utlysningen for 2010. Det er også gitt råd til enkeltaktører om søknadsprosessen. Den norske deltakelsen på FCH JU prosjektene er god og flere nye aktører har kommet til i løpet av 2010. Det er fortsatt ønske om en bredere deltakelse og SRG-representanten vil i løpet av 2011 sende ut informasjonsbrev om FCH JU utlysningen til industri, institutter og universiteter for å informere om mulighetene. Bilateral rådgivning til søkere som henvender seg vil også bli utført.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder og tiltak for strategisk posisjonering.

Et tiltak i 2009 for å styrke den strategiske posisjoneringen var opprettelsen av en norsk spillgruppe for koordinering av aktiviteter mot FCH JU i Norge. Spillgruppen er nå aktiv og bidro blant annet med et innspill til FCH JU sekretariatet. Bakgrunnen for innspillet var en bestilling fra FCH JU til medlemslandene for revidering av den fler-årige implementeringsplanen for FCH JU. Innspillene skal beskrive de nasjonale prioriteringsområder innenfor hydrogen og brenselceller, samt hvordan medlemslandene ser for seg at FCH JU skal komplementere og støtte

opp om disse. Innspillet fra den norske speilgruppen kommenterte prioriteringen mellom applikasjonsområdene og hvordan disse sammenfaller med Norges prioriteringer. På bakgrunn av dette ble et forslag om justering av vektingen mellom områdene foreslått som bedre gjenspeiler norske prioriteringer.

e. Hvilke koblinger finnes mellom FCH og Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Forskningsrådets RENERGI program har bidratt med toppfinansiering til norske forskningsinstitutter for deltakelse i FCH JU prosjektene. På styremøtet til RENERGI i desember 2010 ble det tildelt midler til toppfinansiering av de 5 prosjektene under FCH JU hvor norske forskningsinstitutter deltar slik at støtteandelen blir på samme nivå som FP7 prosjekter (75 % offentlig finansiering).

4.2.1.6 ENVIRONMENT (including Climate Change)

NCP: Ingunn Borlaug Lid.

UTLYSNINGER

Ved utgangen av 2010 har det kommet inn resultater fra fjorten utlysninger i Environment. Fire av utlysningene har ikke norsk deltakelse. Rundt halvparten av utlysningene i Environment er fellesutlysninger med andre programmer. I en av disse fellesutlysningene har det ikke vært norsk deltakelse i Environment-delen.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	77	27%	12
Reserve	19	7%	2
Avslått	190	66%	37
TOTALT	286	100%	51

Tabell 3.11 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Environment.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Av de 286 prosjektsøknadene med norsk deltakelse som er kommet inn så langt, er 77 innstilt for støtte. Det gir en suksessrate på 27 %, nesten 10 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittlig suksessrate for alle deltakerlandene i Environment. I tillegg har hele 74 % av Environment-søknadene med norsk deltakelse nådd poenggrensen for finansiering, mens noe over halvparten av alle søknadene i dette programmet oppnådde det samme. Bare en del av de søknadene som er kvalifiserte, blir finansiert. Det skyldes mangel på budsjettmidler.

Vi har mottatt kontraktsdata for 60 av de innstilte prosjektene så langt, og i disse har Norge mottatt rundt 216 mill. kroner.

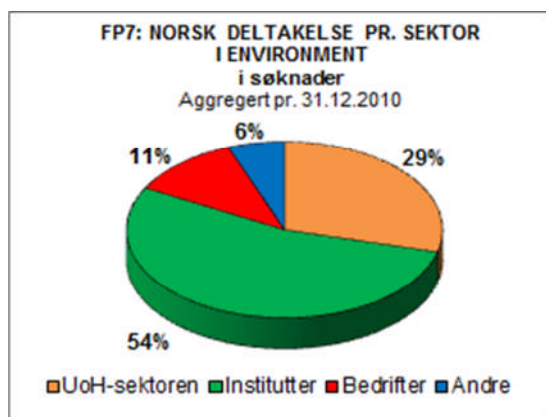
Det er norsk deltakelse i 28 % av hvert innstilt prosjekt innenfor Environment-programmet så langt, mens nesten 18 % av alle søknadene har norsk deltakelse. I snitt er det 1,4 norske deltakelser pr. søknad.

Den norske koordinatørandelene i søknadene er på 18 %, mens den er litt lavere i de innstilte prosjektene dvs. 16 %.

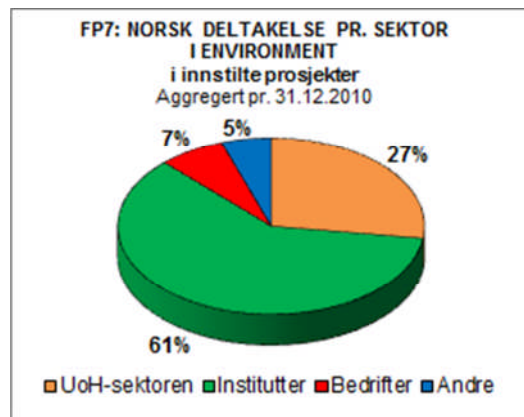
Suksesshistorie: Et eksempel på den norske suksessen i Environment-programmet er prosjektet CARBOCHANGE (Changes in carbon uptake and emissions by oceans in a changing climate) - et sentralt klimarelatert europeisk forskningsprosjekt om karbonopptak i havet, som oppnådde en svært høy poengsum. Prosjektet er et "large scale integrating project" fra 2010-utlysningen i Environment, under del 1 om klima. CARBOCHANGE koordineres av Universitetet i Bergen (UiB), som har med seg nesten 30 partnere fra Europa, Afrika og Nord-Amerika, inkludert to norske partnere: Stiftelsen Nansen Senter for fjernmåling og UNIFOB AS. Alle disse tre norske institusjonene er en del av Bjerknessenteret for klimaforskning, <http://www.bjerknes.uib.no>), et senter for fremragende forskning. Solide nettverk med høy kvalitet på den faglige kompetansen, tidlig oppstart med prosjektsøknaden og administrativ hjelp underveis i utforming av søknaden, er noen av suksessfaktorene. Bjerknessenteret har lykket med deltakelse i en rekke prosjekter i FP7, et eksempel til etterfølgelse for andre sentre, for eksempel SFF-er (Sentre for fremragende forskning), SFI-er (Sentre for forskningsdrevet innovasjon) og Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME-er).

Sektorfordeling

Nedenfor vises fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søkte og innstilte prosjekter;

Figur 3.21 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Environment. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.22 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Environment. Kilde: E-Corda (EU-Kommissjonen).

Instituttsektoren er den aktørgruppen, som dominerer i Environment. Denne gruppen er også de eneste som øker sin deltakerandel fra søknadene til de innstilte prosjektene, og har dermed den klart høyeste suksessen med sine søknader av alle sektorgruppene.

Samarbeidsland

Storbritannia, Tyskland og Frankrike er de landene Norge samarbeidet mest med så langt innenfor Environment. Blant våre ti viktigste samarbeidsland, er kvaliteten på fellessøknadene god, og aller høyest er den i samarbeidet med Hellas, Nederland og Frankrike. I disse samarbeidsrelasjonene ligger suksessratene på 34-35 % i Environment.

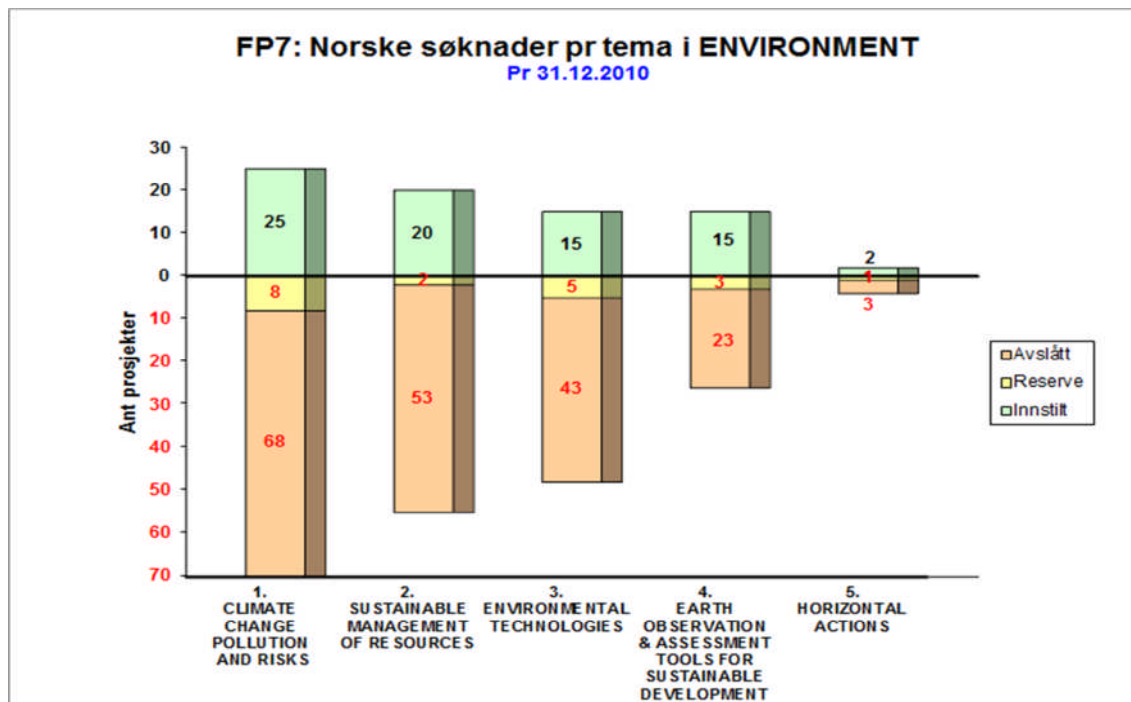
Norske aktører har samarbeidsrelasjoner med 63 land av 106 potensielle land i de innstilte prosjektene.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende fem hovedaktivitetsområder;

1. Climate Change, pollution and risks.

2. Sustainable management of resources.
3. Environmental Technologies.
4. Earth observation and assessment tools for sustainable development.
5. Horizontal actions.

Figur 3.23 Dekningsprofil Environment.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Diagrammet omfatter flgd utlysninger; FP7-2010-NMP-ENV-ENERGY-ICT-EeB, FP7-AFRICA-2010, FP7-ENV-2007-1, FP7-ENV-2008-1, FP7-ENV-2009-1, FP7-ENV-2010, FP7-ENV-NMP-2008-2, FP7-ERANET-2009-RTD, FP7-ERANET-2010-RTD og FP7-OCEAN-2010.

Det er flest søknader med norsk deltakelse til emner knyttet til området Climate Change, pollution and risks fulgt av området Sustainable management of resources og Environmental Technologies. Det er også innen disse tre områdene det er flest innstilte prosjekter med norsk deltakelse, i tillegg til området Earth observation & assessment tools for sustainable development. Den store mobiliseringen og suksessen innen Environment er sammenfallende med den nasjonale satsingen på disse tre forskningsområdene (tema 1-3 på figuren). Den nasjonale satsingen omfatter forskningsprogrammene NORKLIMA, MILJØ 2015 og Havet og kysten, samt Forskningsrådets støtte til den norske referanseplattformen av Water supply and sanitation Technology Platform (WssTP) og Det internasjonale polaråret (IPY).

Norge har høye suksesserater i alle temaene, aller høyest er den i tema 4 hvor den ligger på hele 37 %. Dette er en økning fra 2009, og kan skyldes en ny nasjonal satsing fra 2008 på grunnleggende forskning innen jordobservasjon under forskningsprogrammet Romforskning.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Forskningsrådet har en viktig oppgave som informasjonsformidler og motivator gjennom møter, nyhetsbrev og annen formidling. I forbindelse med utlysningene har det derfor vært gjennomført en rekke informasjonsmøter i Oslo (to ganger), Bergen (to ganger), Trondheim (to ganger),

Tromsø og Alta. I disse informasjonsmøtene har Environment-programmet enten blitt presentert sammen med hele eller deler av rammeprogrammet, eller har vært sammen med BIO-programmet og Energy-programmet.

I 2010 er det sendt ut informasjon på mail (nyhetsbrev) til relevante kontaktpersoner om Environment-programmet, der det er gitt informasjon om relevante utlysninger med mulighet til å gi innspill, konferanser og informasjonsmøter nasjonalt og internasjonalt, samt aktuelle rapporter.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Selv om mange aktuelle aktører er godt orientert om mulighetene i rammeprogrammet, er det et potensiale for økt deltakelse blant følgende grupper; deler av instituttsektoren, samfunnsforskere, relevante Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) samt bedrifter. I forbindelse med informasjonsmøter har det blitt tatt direkte kontakt med relevante bedrifter, spredt informasjon gjennom kontaktpersoner og Innovasjon Norge. For å nå målet om å øke bedriftenes deltakelse, har det også vært tett kontakt med den norske referanseplattformen av Water Supply and Sanitation Technology Platform, en av de viktigste teknologiplattformene i tilknytning til Environment (including Climate Change) i FP7.

For å øke interessen for Environment-programmet blant samfunnsforskere, har informasjon om utlyste tema i SSH-programmet og Environment-programmet blitt informert om både blant miljøforskere og samfunnsforskere. Det er også økt fokus på samfunnsforskning i Forskningsrådets nasjonale satsinger, blant annet i NORKLIMA, Miljø 2015 og Havet og kysten, et viktig virkemiddel for å øke norske samfunnsforskeres deltakelse i Environment (including Climate Change) i FP7.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Vi observerer at det er stor overlapp mellom EUs og Norges prioriteringer innen miljø- og klimarelatert forskning. Resultater fra utlysningene til nå viser at suksessraten er størst innenfor temaer som også er nasjonale satsingsområder, som for eksempel forskningsprogrammer/aktiviteter som NORKLIMA, MILJØ 2015, Havet og kysten, det internasjonale polaråret (IPY) og Romforsknings-programmet. For både klima og det marine området er suksessraten høyere enn gjennomsnittet, og antall prosjektsøknader med norsk deltakelse er høyest. For disse to områdene ser vi eksempler på at Norge når egne, nasjonale mål gjennom deltakelse i EUs rammeprogram, og at norske aktører utnytter mulighetene innenfor disse to områdene meget godt.

Se også under punkt e.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

ERA-NET

Norge har tidligere deltatt i felles utlysning innenfor ERA-NET-ene CIRCLE og EUROPOLAR (gjennom det nasjonale programmet NORKLIMA), BiodivERsA (gjennom det nasjonale programmet MILJØ 2015), MARINERA, AMPERA og MariFish (gjennom det nasjonale programmet Havet og kysten). I 2010 har innsatsen vært konsentrert rundt deltakelse i oppstartsfasen til: BiodivERsA 2 (videreføring av BiodivERsA), CIRCLE-2 (videreføring av CIRCLE) og SEAS ERA (blant annet en videreføring av avsluttende ERA-NET innenfor det marine området), samt avslutning av ERA-NET-et MariFish, som avsluttes jan 2011. Det bør også bemerkes at i SEAS ERA har Norge ansvar for den atlantiske delen, og Norge er ikke partner i CIRCLE-2, men med som "contributing partner".

ERA-NET er program til program-samarbeid, der landene i felleskap identifiserer samarbeidsområdet, og dermed unngår overlapp mellom forskning som utføres i regi av nasjonale

programmer i Europa. ERA-NET, som gjennomfører felles utlysninger, danner grunnlaget for samarbeid mellom forskningsaktørene i deltakerlandene og kan i neste omgang legge grunnlaget for gode konsortier og søknader til FP7. Dette er derfor en viktig samarbeidsform.

Teknologiplattformer

Teknologiplattformene legger premisser for arbeidsprogrammer og utlysninger i FP7, og er derfor et middel for strategisk posisjonering. Innenfor Environment finnes det en slik plattform: Vannplattformen -Water supply and sanitation Technology Platform (WssTP). NTNU/SINTEF har etablert en norsk referanseplattform, som har som formål å ivareta norske interesser inn mot den europeiske vannplattformen. NTNU koordinerer arbeidet og har mobilisert en rekke norske forskningsinstitusjoner, offentlige myndigheter og over ti bedrifter innen feltet. Den norske referanseplattformen holder regelmessige møter. Forskningsrådet har vært i jevnlig dialog med NTNU/SINTEF i utviklingsfasen av den norske referanseplattformen, og fulgt arbeidet i denne plattformen.

“International Cooperation”

Norge har bilaterale forskningsavtaler med mange land og kan bruke disse som et utgangspunkt for å komme i posisjon for å finne partnere i land utenfor EU. Flere av prosjektutlysningene til Environment-programmet har absolutte krav til deltakelse fra tredjeland, f.eks. Russland, Kina, India, Afrika og Latin-Amerika. Det henvises også til neste avsnitt om Joint Programming Initiatives (JPI).

Felleseuropeiske programsamarbeid – Joint Programming Initiatives (JPI)

Gjennom JPI-ene skal medlemslandene samordne sin nasjonale forskning for å adressere de store samfunnsutfordringene. Det er allerede vedtatt opprettelsen av ti JPI-er, som nå er i en forberedende fase, der i hvert fall seks er miljø- og klimarelaterte. Norge er snart aktiv deltaker i Management Board for disse seks:

- Sunne og produktive hav (ledes av Norge).
- Matproduksjon og effekten av klima.
- Sammenstilling av kunnskap om klima for Europa.
- Vannressursforvaltning for en verden i endring.
- Urbant Europa – Globale utfordringer, lokale løsninger.
- Kulturarven og globale endringer – En ny utfordring for Europa.

Norsk deltakelse i disse JPI-ene er av stor betydning for økt internasjonalt engasjement, ytterligere internasjonalisering av miljø- og klimaforskningen, og en mulighet til å påvirke den strategiske forskningsagendaen innenfor JPI-en spesielt, og i Europa generelt (inkludert utvikling av det neste rammeprogram), også som et virkemiddel for økt norsk deltakelse til FP7s Environment (including Climate Change).

e. Hva er gjort for å koble FP7 Environment mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Det har vært økt fokus på samhandling med Forskningsrådets nasjonale satsinger, blant annet i NORKLIMA, Miljø 2015, Polarforskningsaktiviteter og Havet og kysten, et viktig virkemiddel for å øke norske deltakelser i Environment (including Climate Change) i FP7, et arbeid som vil pågå og konkretiseres i løpet av 2011. Det er nedsatt en arbeidsgruppe med programkoordinatorer for NORKLIMA, MILJØ 2015, polarforskningsaktiviteter, NCP Environment (including Climate Change) og lederen av gruppen, som er en av de ansvarlige for oppfølging av Forskningsrådets internasjonale strategi på divisjonsnivå. Denne gruppen vil foreslå konkrete tiltak i disse programmene/aktiviteter for å koble FP7 Environment mot Forskningsrådets nasjonale satsinger. Gruppen har prioritert slike tiltak i NORKLIMA, MILJØ 2015 og polarforskningsaktiviteter. På sikt kan det være aktuelt å foreslå lignende tiltak for andre

programmer/aktiviteter som relaterer seg til Environment (including Climate Change), som en oppfølging av Forskningsrådets internasjonale strategi. Listen nedenfor kan da brukes i dette arbeidet.

Det er fortatt en gjennomgang av alle Forskningsrådets programmer og aktiviteter, for å vise at Environment (including Climate Change) har et stort nedslagsfelt i Forskningsrådets programmer og aktiviteter, jfr. listen nedenfor:

Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA), Forskningsrådets nordområdesatsing (NORD), Forskningsløft i nord (NORDSATSING), Forskningssamarbeid mellom Sør-Afrika og Norge (SOUTHAFRICA), Fremtidens rene energisystem (RENERGI), Fri prosjektstøtte (FRIPRO), Havet og kysten (HAVKYST), Klimaendringer og konsekvenser for Norge (NORKLIMA), Latin-Amerikaprogrammet (LATINAMERIKA), Miljø, gener og helse (MILGENHEL), Natur og næring (NATUROGNAERING), Norge - Global partner (NORGLOBAL), NORRUSS (NORRUSS), Norsk miljøforskning mot 2015 (MILJO2015), Romforskning (ROMFORSKNING), Samarbeidsprogrammet med Russland (RUSSIA), Samfunnsikkerhet og risiko (SAMRISK), Styrket indisk-norsk forskningssamarbeid (INDNOR), Styrket kinesisk-norsk forskningssamarbeid (CHINOR), Sentre for fremragende forskning (SFF): Bjerknes Centre for Climate Research (SFF), Centre for Geobiology (SFF), Centre for Ecological and Evolutionary Synthesis (SFF), International Centre for Geohazards (SFF), og Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI): Michelsen IMT – The Michelsen Centre for Industrial Measurement Science and Technology Christian Michelsen Research (SFI).

Felleseuropeiske programsamarbeid – Joint Programming Initiatives (JPI)

For Forskningsrådets programmer og aktiviteter har norsk deltakelse i relevante miljø- og klimarelaterte JPI-er også gitt økt oppmerksomhet til internasjonalt samarbeid generelt og FP7 relevante utlysninger spesielt. JPI er omtalt under punkt d.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentant (ekspert): Ingunn Borlaug Lid (Forskningsrådet).
Komitédelegat: Viggo Lindahl (Miljøverndepartementet).

I 2010 oppdaterte Kommisjonen en utredning med en gap-analyse (opprinnelig fra 2009), der de har sett hvilke temaer som er dekket opp i forhold til Specific Programme for Environment gjennom igangsatte prosjekter så langt i FP7. I utredningen ble det også identifisert nye forskningstemaer, og temaer som det er viktig å fortsette forskning på. Landene fikk også i 2010 mulighet til å gi innspill til denne utredningen, som vil påvirke resten av utlysningene i FP7, dvs. utlysningene i 2012 og 2013. Forespørsel om innspill ble sendt direkte til aktuelle forskningsmiljøer i Norge som er tungt involvert i EU-prosjekter under Environment (including Climate Change), eller som har et stort potensial til å søke dette programmet. Mange meget gode innspill fra norske forskningsmiljøer ble oversendt til Brussel. I 2010 har også forskningsmiljøene gitt verdifulle innspill til arbeidsprogrammene for 2011 og 2012.

Forskning og utvikling knyttet til klima, og marine og maritime problemstillinger er et høyt prioritert område i Norge og Europa. Det er derfor viktig at også arbeidsprogrammene gjenspeiler dette. Dette har derfor preget innspillene den norske delegasjonen har gitt Kommisjonen. Norge har også vært aktiv i å fremme temaer knyttet til miljøteknologi, polarforskning, biodiversitet og bærekraftig forbruk.

4.2.1.7 TRANSPORT (including Aeronautics)

NCP: Frøydis Gaarder (maritim) og Øystein Strandli (landbasert transport).

Norsk Romsenter har ansvaret for NCP-funksjonen mot norsk industri når det gjelder Galileo. Steinar Thomsen og Kjersti Moldeklev er kontaktpersoner hos Norsk Romsenter.

UTLYSNINGER

Det har vært 23 utlysninger innenfor Transport-programmet hittil i FP7. I fire av utlysningene var det ikke norsk deltakelse.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	39	26%	6
Reserve	18	12%	4
Avslått	93	62%	10
TOTALT	150	100%	20

Tabell 3.12 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Transport.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Resultatene vi har mottatt fra Transport-programmet så langt viser at det er kommet inn 150 søknader med norsk deltakelse, hvorav 39 er innstilt for støtte. Den norske suksessraten er på 26 %, mens snittet for alle deltakerlandene i Transport er på nesten 24 %. Det er en reduksjon i den norske suksessraten på to prosentpoeng i forhold til ved utgangen av 2009, samtidig som den gjennomsnittlige suksessraten for alle deltakerlandene i Transport-programmet har holdt seg konstant.

Den samme tendensen gjelder for søknader som er kvalifisert for finansiering, 67 % av alle søknadene med norsk deltakelse er gode nok til å kunne få tildelt EU-midler. Tilsvarende tall for alle søknadene i Transport er 58 %. Grunnet mangel på budsjettmidler, blir kun en del av de kvalifiserte søknadene finansiert.

Av de 39 innstilte prosjektene er 29 bekreftet som kontrakter så langt. I de 29 Transport-kontraktene har Norge mottatt cirka 90,4 mill. kroner.

Norges andel av de innstilte prosjektene er i underkant av 10 %, mens tilsvarende tall i søknadene er nesten 9 %. I søknader med norske partnere er det er i snitt 1,4 norske deltakelser.

Den norske koordinatorandelen er på 13 % i søknadene og 15 % i de innstilte prosjektene. Ingen prosjekter med norske koordinatører ble innstilt i 2010 og andelen er derfor synkende i forhold til ved fjorårets rapporteringstidspunkt, hvor 20 % av de innstilte prosjektene var norskkoordinerte.

Pr. transportform fordeler de norske prosjektsøknadene seg nå på følgende måte:

	Sjø-transport	Land-Transport	Aeronautic	TPT	Galileo	ERA-NET	Sum prosjekter
Innstilte	19	12	1	3	1	3	39
Reserve	9	5	2	1	1	0	18
Avslått	29	37	16	9	2	0	93
Sum	57	54	19	13	4	3	150
Suksessrate	33 %	22 %	5 %	23 %	25 %	100 %	26 %

Tabell 3.13 Status prosjektsøknader fordelt på transportform i Transport.

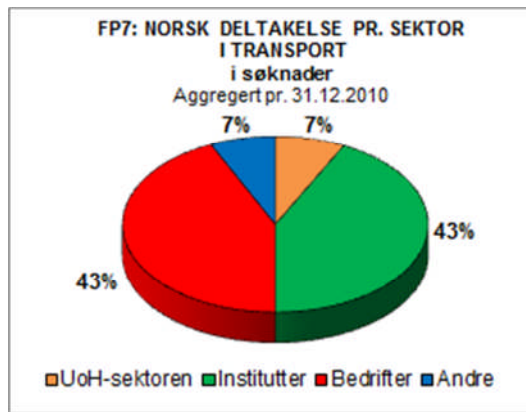
Suksesshistorie - prosjektet “e-Freight”:

Koordinator er britisk og det er 30 deltakere fra 14 land. De to norske deltakerne MARLO AS og MARINTEK har sentrale roller i prosjektet. Prosjektet startet i 2010 og skal pågå i fire år. Målgruppene for prosjektet er transportbrukere, transportører, tilretteleggere for transportinfrastruktur og transportmyndigheter. “e-Freight”-plattformen vil muliggjøre effektiv utvikling av integrerte løsninger med applikasjoner for styring av transport- og logistikk-kjeder. “e-Freight” utvikler også et utkast til neste generasjons nasjonalt “Single window” og undersøker mulighetene for innføring av et enkelt, multimodalt kontraktsdokument (“waybill”).

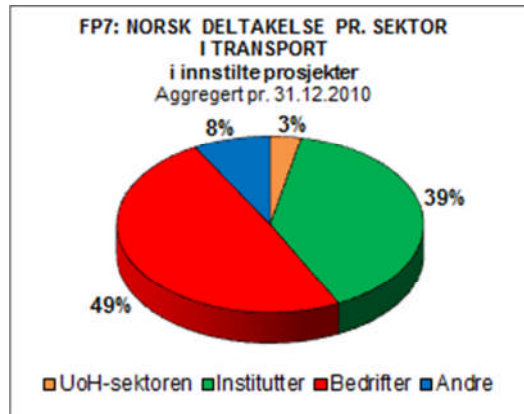
Prosjektet bygger blant annet på EU-prosjektet “Freightwise”, som igjen er basert på det norske rammeverket ARKTRANS for multimodal transport. “Freightwise” og “e-Freight” legger grunnlaget for et rammeverk som nå gjøres til en internasjonal standard (OASIS/UBL).

Sektorfordeling

De norske deltakelsene i henholdsvis prosjektsøknader og innstilte prosjekter fordeler seg på flg. måte;

Figur 3.24 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Transport. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.25 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Transport. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Norske deltakere i Transport kommer hovedsakelig fra bedrifts- og instituttsektoren. I maritime prosjekter har bedriftsdeltakelsen tidligere vært god, mens instituttdeltakelsen har dominert innenfor landbasert transport. Dette bildet er endret i 2010, der det deltar bedrifter i 4 av de 6 innstilte landbaserte prosjektene. På Maritim side er det bedriftsdeltakelse i ett av de 4 innstilte prosjektene. Mange norske maritime aktører var med i Oceans-delen av utlysningen i 2010. Totalt sett har bedriftsandelen i de innstilte prosjektene sunket med åtte prosentpoeng i forhold til ved utgangen av 2009. Instituttene derimot, har økt sin andel med tre prosentpoeng.

Det er flere norske gjengangere, som deltar i dette programmet.

Samarbeidsland

Norge samarbeider mest med Storbritannia og Tyskland, og like ofte med begge landene. Blant våre ti viktigste samarbeidsland i Transport-programmet, så oppnår vi den aller høyeste suksessen i samarbeidet med Finland. Suksessraten i det norsk-finske samarbeidet ligger på hele 39 %.

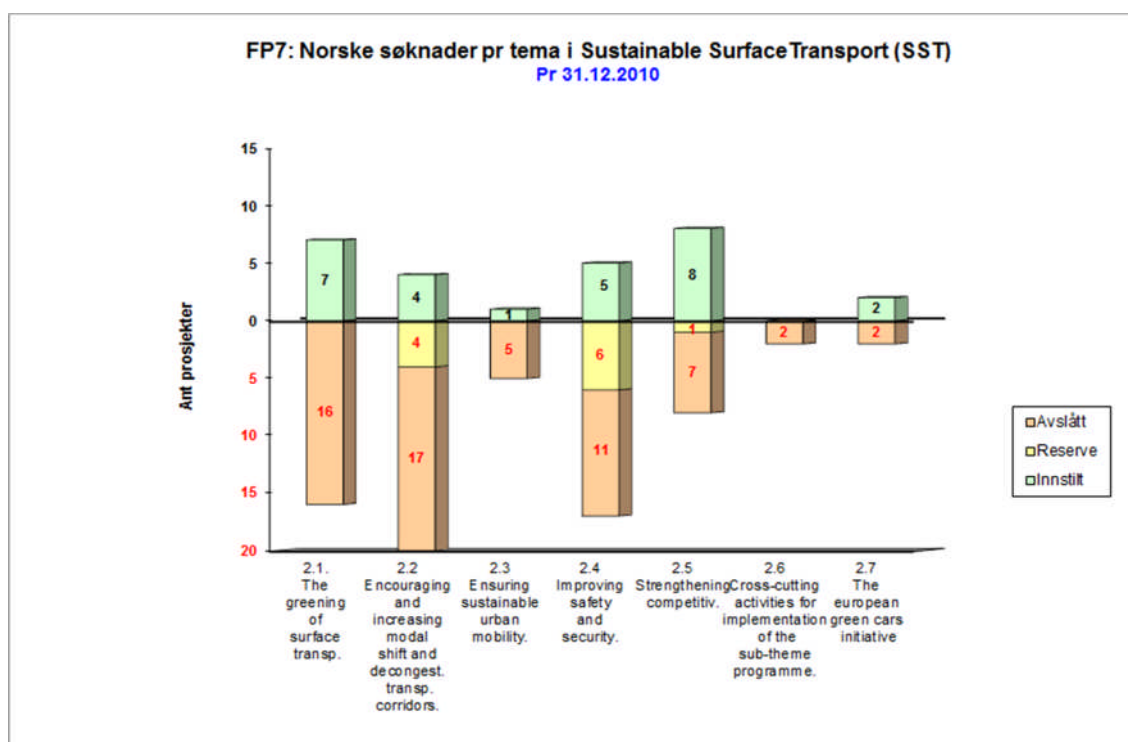
Hittil har vi samarbeidsrelasjoner med 36 av 64 mulige land i de innstilte prosjektene

Dekningsprofil

Nedenfor vises to dekningsdiagrammer, henholdsvis ett for sjø- og landtransport (Sustainable Surface Transport (SST)) og ett for lufttransport (Aeronautics and Air Transport (AAT)).

Innenfor Sustainable Surface Transport (SST) er søknadene fordelt over følgende aktivitetsområder;

- 2.1 The greening of surface transport.
- 2.2 Encouraging and increasing modal shift and decongesting transport corridors.
- 2.3 Ensuring sustainable urban mobility.
- 2.4 Improving safety and security.
- 2.5 Strengthening competitiveness.
- 2.6 Cross-cutting activities for implementation of the sub-theme programme.
- 2.7 The european green cars initiative.

Figur 3.26 Dekningsprofil Sustainable Surface Transport (SST).

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

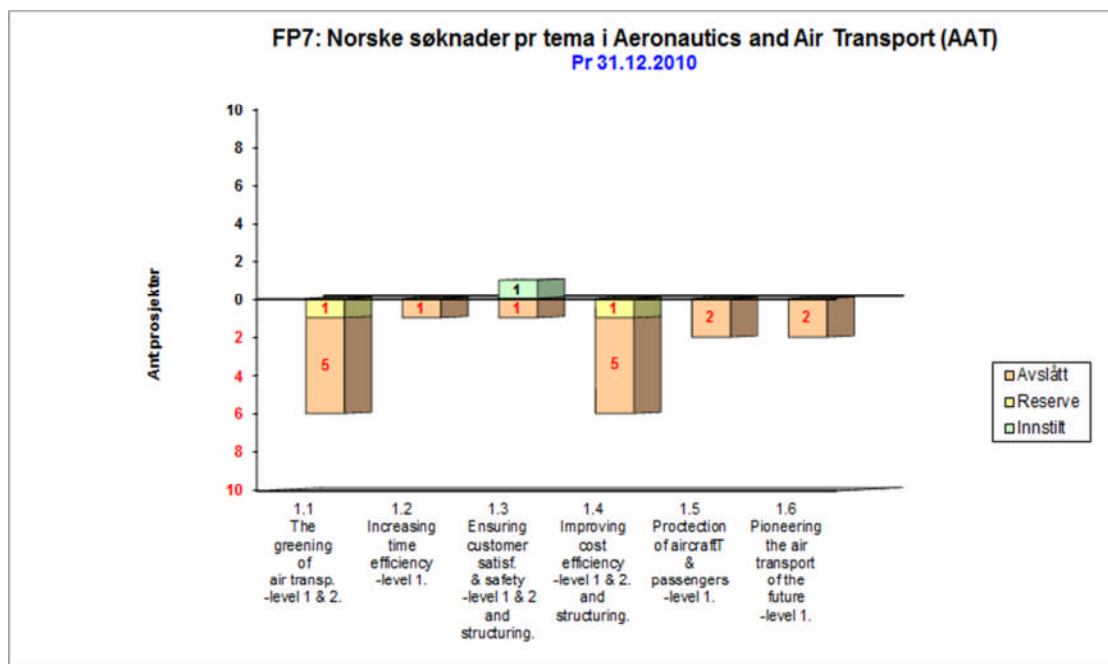
Diagrammet omfatter følgende utlysninger; FP7-SST-2007-RTD-1, FP7-SST-2007-TREN-1, SST-2008-RTD-1, FP7-SST-2008-TREN-1 og FP7-SST-2010-RTD-1.

Diagrammet viser at områdene med størst suksessrate er 5 Strengthening competitiveness (50 %), etterfulgt av 1 Greening (30 %) og 4 Improving safety and security (23 %), mens områdene 2 og 3 har henholdsvis 16 og 17 % suksessrate. Dette er det samme mønsteret som har vært i tidligere år.

Innenfor Aeronautics and Air Transport (AAT) er søknadene spredd over fem av de syv følgende aktivitetsområdene;

- 1.1 The greening of air transport – level one and two.
- 1.2 Increasing time efficiency – level one.
- 1.3 Ensuring customer satisfaction and safety – level one and two - and structuring.

- 1.4 Improving cost efficiency – level one and two – and structuring.
- 1.5 Protection of aircraft and passengers – level one.
- 1.6 Pioneering the air transport of the future – level one.

Figur 3.27 Dekningsprofil Aeronautics and Air Transport (AAT).

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter følgende utlysninger; FP7-AAT-2007-RTD-1, FP7-AAT-2007-TREN-1, AAT-2008-RTD-1 og FP7-AAT-2010-RTD-1.

Diagrammet viser at det har vært størst søkning til temaene 1 Greening og 4 Improving cost efficiency. Suksessraten har imidlertid vært lik null for begge disse temaene. Den eneste søknaden som er innstilt, er innstilt i tema 3 Ensuring customer satisfaction and safety (50 % suksessrate).

TILTAK

a. Økt mobilisering

Målet for norsk deltakelse i søknader er minst 10 %. Det er oppnådd 9 % så langt.

Målet for gjennomsnittlig antall norske aktører pr søknad var 2 mens det er oppnådd 1,4. Ved informasjonsmøtene må det derfor fortsatt legges klar vekt på at norske aktører bør samarbeide bedre for økt norsk deltakelse. Særlig gjelder det å anspore forskningsinstituttene og andre gjengangere til å trekke med seg flere norske deltakere i sine søknader.

Målet for antall norske koordinatorene i søknader med norske deltakere var minst 10 %. Det er oppnådd 13 %. Dette er tilfredsstillende.

Måltall for norsk deltakelse i innstilte prosjekter var minst 8 %. Det er oppnådd i underkant av 10 % så langt. Dette er tilfredsstillende.

Av de innstilte prosjektene med norske deltakere hadde 15 % norsk koordinator, dette er en nedgang og lavere enn måltallet som er 20 %.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Det er fortsatt få universiteter og høyskoler som deltar i FP7 innen transportsektoren, selv om det er en bedring fra i fjor. Forskningsrådet vil fortsette å utfordre bransjen til å se nytten av FoU og derigjennom over tid bevirke en større innsats innen UoH-sektoren. Dette vil bli gjort både gjennom bransjetreff og oppsøkende virksomhet.

Landbasert transportnæring er tradisjonelt lite FoU-orientert. Bedriftsgruppene med størst potensiale, med unntak av noen IKT-leverandører, har tilbud fra Forskningsrådet v/SMARTRANS-programmet, hvor de har mulighet for finansiering og relativt kort beslutningsprosess etter at søknad er innlevert.

En annen gruppe med antatt stort potensiale er EL-bil industrien (produsenter og underleverandører) og leverandører av produkter og tjenester til EL-bil infrastruktur. Dette er en viktig målgruppe for "Green cars initiative", hvor Transport-programmet bidrar med en vesentlig del av budsjettet. På landbasert side vil i 2011 konsentreres mobiliseringsinnsatsen om 2012-utlysningen innen "Green cars initiative", som kommer sommeren 2011. Sammen med andre EU-programmer som er involvert i "Green cars initiative" vil det holdes flere informasjonsmøter for denne målgruppen i løpet av 2011.

Maritim sektor deltar aktivt i det nasjonale programmet MAROFF i Forskningsrådet hvor de har mulighet for finansiering og hvor beslutningsprosessen er kortere enn for FP7. I MAROFF deltar mange aktører som vi hittil ikke har sett internasjonalt, for eksempel utstyrleverandører. Samtidig deltar det også aktører, som er internasjonale deltakere. Det er også utlysninger gjennom ERA-NET-et MARTEC hvor kravene til prosjektforslagene er enklere enn for FP7, og hvor det deltar norske maritime aktører i prosjektene. På informasjonsmøter for det nasjonale programmet, vil det også bli informert om mulighetene internasjonalt.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

På Maritim side og på landbasert/multimodal transport har Forskningsrådet to nasjonale programmer (MAROFF og SMARTRANS), som begge har ansvar for mobiliseringsarbeid knyttet til relatert EU-forskning. Prioriterte nasjonale forskningsområder i de to programmene koordineres med prioriteringene i FP7. I den nye programplanen til MAROFF er det tatt inn et eget avsnitt som omtaler dette. Begge programmene er aktivt med i relevante ERA-NET, og vil dra nytte av denne erfaringen når eventuelt nye deltakelser i fremtidige ERA-NET skal vurderes.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

På maritim side ble det i 2010 suksess med tilknyttet søknaden til kommisjonen om nytt ERA-NET MARTEC II. Forskningsrådet er her leder for arbeidspakken som blant annet inkluderer aktiviteter tilknyttet "Integrated maritime policy of the European Union – (Blue Book)".

e. Hva er gjort for å koble FP7 Transport mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Transport NCP-ene på maritim og landbasert side er tilknyttet henholdsvis de nasjonale programmene MAROFF og SMARTRANS. Programkoordinator for SMARTRANS møter fast i Programkomiteen for Transport. MAROFF deltar aktivt i teknologiplattformen TP Waterborne og i ERA-NET-et MARTEC. Internasjonalt arbeid er inkorporert i begge programmenes programplan og operative planer.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegater: Kjell Rosanoff, Ida Monclair og Kristin Digernes Dahle (alle Samferdselsdepartementet).

Komitérepresentanter (eksperter): Eirik Normann og Øystein Strandli (begge Forskningsrådet).

Transportkomiteen har i 2010 hatt fem formelle og ett uformelt møte (utenfor Brussel). Komiteens arbeid har i hovedsak konsentrert seg om å legge grunnlag for og sluttbehandle 2011-utlysningen, som ble offentliggjort 19. juli 2010. Som et ledd i forberedelsene for 2012-utlysningen har komiteen blant annet diskutert "road map" for "Green Cars Initiative", hvor Transport-programmet spiller en viktig rolle. Komiteen har fått presentert evalueringsrapporter fra hver utlysning. Et gjennomgående tema på møtene har vært i hvilken grad komiteen, og dermed medlemslandene, blir trukket aktivt inn i ulike beslutningsprosesser som angår Transport-programmet. Komiteen har i 2010 også vært opptatt av at DG MOVE bør være mer aktiv og synlig i Transport-programmet.

CLEAN SKY Joint Undertaking (JU)

Kontaktperson: Niels Peter Thorshaug.

Målet for CLEAN SKY JU er å utvikle mer miljøvennlig teknologi innen luftfart. Utslipp av CO₂ skal halveres, NO_x-utslipp skal reduseres med 80 %, støy skal halveres og hele prosessen fra design av fly til håndtering av avfallsprodukter skal gjøres mest mulig miljøvennlig. Disse arbeidene vil derfor i stor grad omfatte dagens leverandører av fly og motorer, samt deler til flyindustrien i Europa. Dette er ikke en sterk industrigren i Norge, selv om vår bruk av fly til transporttjenester ligger på topp i Europa når det gjelder andel av det totale transportarbeid i landet.

CLEAN SKY JU ble formelt etablert i november 2009 med et totalt omfang på 1,6 mrd. euro. 12 hovedpartnere og 74 ytterligere partnere har forpliktet seg til å gjennomføre 75 % av CLEAN SKY JU under forutsetning av at de får 50 % støtte fra FP7. Ingen norske deltakere finnes blant disse 86 partnernene. Det resterende arbeid i CLEAN SKY JU (25 %) legges ut gjennom 3-4 åpne utlysninger pr. år, totalt budsjetteres det med 200 mill. euro fra FP7 til støtte for de oppgaver som legges ut gjennom åpne utlysninger.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Partnerne satte i gang felles arbeider i 2008; første åpne utlysning fant sted sommeren 2009. Så langt har det vært seks utlysninger; resultatene av den sjette utlysningen forventes ultimo januar 2011.

Utviklingsoppgavene som lyses ut er gjennomgående små og meget spesifikke. Cirka 150 prosjekter er satt i gang gjennom de fem første åpne utlysningene. Disse prosjektene vil totalt få en finansiell støtte på ca. 40 mill. euro fra CLEAN SKY JU, dvs. gjennomsnittlig i underkant av 0,3 mill. euro pr. prosjekt.

Kun en av disse utlysningene har resultert i norske søknader. Til den fjerde utlysningen i CLEAN SKY JU kom det inn to søknader med norsk deltakelse og en av disse søknadene er innstilt for finansiering. Hele prosjektet vil bli utført av én norsk deltaker alene og vil bli finansiert med 0,6 mill. euro fra CLEAN SKY JU (dvs. fra FP7).

TILTAK

a. Økt mobilisering

Forskningsrådet formidler utlysningene fortløpende til norske miljøer. De aller fleste temaer som vil bli lyst ut vil det være svak interesse for i Norge.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Forskningsrådet informerer spesielt norske helikoptermiljø da det vil være en rekke oppgaver innen utvikling av mer miljøvennlige helikoptere.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Luftfart er ikke et nasjonalt prioritert område, derfor ingen spesielle tiltak.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Luftfart er ikke et nasjonalt prioritert område, derfor ingen spesielle tiltak.

e. Hvilke eventuelle koblinger finnes mellom Clean Sky og Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Det finnes ingen koblinger da luftfart ikke er et nasjonalt prioritert område.

SESAR Joint Undertaking

Kontaktperson: Hilde Erlandsen.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Single European Sky ATM Research Joint Undertaking (SESAR JU) ble etablert i 2008. Målet for SESAR JU er å utvikle og teste i full skala det nødvendige utstyr som skal til for å etablere ett felles luftrom for hele Europa. Dette skal øke sikkerheten med en faktor på 10, halvere kostnadene til lufttrafikkleddelse samt tredoble trafikk-kapasitet.

Etter sterk konkurranse er 15 europeiske konsortier tildelt oppgaven å gjennomføre et FoU-program med et omfang på 2,1 mrd. Euro over 6-7 år. Ett av disse 15 konsortiene, North European ATM Industry Group (NATMIG), ledes fra Norge. Denne grupperingen er foreløpig tildelt oppgaver i størrelsesorden 250-300 mill. kroner, samtidig som det fortsatt gjenstår store arbeider som ennå ikke er fordelt. En gruppering med cirka 15 andre norske bedrifter og institutter deltar i ATM-Forum Norway. Det har ikke vært utlysninger i SESAR i 2010.

TILTAK**a. Økt mobilisering**

Ingen spesielle tiltak. NATMIG og ATM Forum Norway har nær kontakt. Forskningsrådet har observatørstatus i styret for ATM Forum Norway.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Ingen spesielle tiltak.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Tiltak for forbedring av teknologier knyttet til luftfart har ikke vært et nasjonalt prioritert område. Imidlertid er bl.a. anvendelse av IKT innen samferdsel et viktig område i Norge. Det pågår derfor vurderinger sammen med Samferdselsdepartementet om fremtidig norsk engasjement i SESAR og eventuelle forskningsoppgaver.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Vil utarbeides som en del av vurderingene som gjøres i samarbeid med Samferdselsdepartementet.

4.2.1.8 SOSIO-ECONOMIC SCIENCE AND THE HUMANITIES (SSH)

NCP: Tom-Espen Møller og Solbjørg Rauset.

UTLYSNINGER

Ved utgangen av 2010 har vi mottatt resultater fra elleve utlysninger i SSH i FP7, derav tre ERANET-utlysninger. En av utlysningene, FP7-ERANET-2007-RTD, hadde ikke norsk deltakelse.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	29	13%	2
Reserve	11	5%	3
Avslått	184	82%	48
TOTALT	224	100%	53

Tabell 3.14 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i SSH.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Akkumulerte resultater for SSH pr 31.12.2010 viser at det har vært 224 søknader med norsk deltakelse så langt. Av disse søknadene er 29 innstilt for finansiering. Suksessraten er dermed på 13 %, i underkant av fire prosent over snittet for alle deltakerlandene i SSH.

76 % av alle søknader med norsk deltakelse, er imidlertid kvalifiserte for finansiering. Det er tolv prosentpoeng høyere enn tallet for alle søknadene i SSH. I så måte har vi økt vårt forsprang med to prosentpoeng i forhold til resultatet i årsrapporten for 2009. Grunnet mangel på budsjettmidler, blir kun en del av de kvalifiserte søknadene finansiert. Budsjettet for SSH er lite med tanke på den brede forskningsmessige relevansen programmet har for fagmiljøer innenfor økonomi, samfunnsvitenskap og humaniora.

Vi har mottatt kontraktsdata for 21 av de 29 innstilte prosjektene så langt. Norske deltakere er tildelt cirka 29,6 mill. kroner via disse kontraktene.

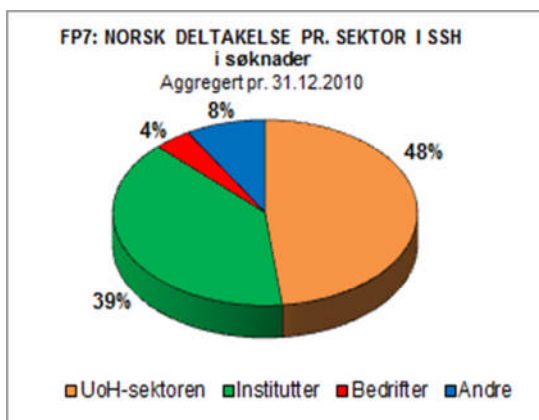
Det er norsk deltakelse i hvert femte innstilte prosjekt, mens rundt hver syvende søknad har norsk deltakelse. Det er en liten økning i forhold til ved utgangen av 2009. Det er få søknader hvor det deltar flere enn en norsk aktør, og i snitt er det 1,1 norske deltakelser pr. søknad.

24 % av alle søknader med norsk deltakelse er også norskkoordinert, men det er kun to norske koordinatører i de 29 innstilte prosjektene.

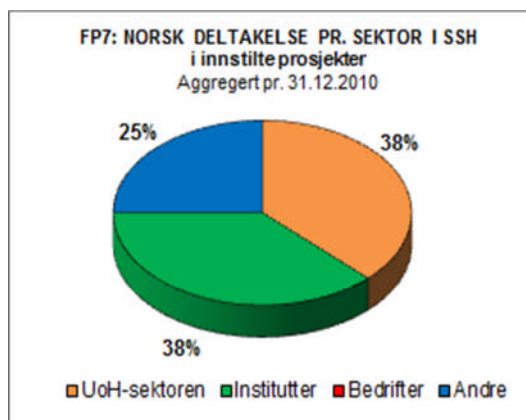
Suksesshistorie: Institutt for fredsforskning (PRIO) er det norske samfunnsvitenskapelige instituttet som deltar i flest prosjekter finansiert av SSH-programmet. I 2010-utlysningen koordinerte PRIO en prosjektsøknad med tittelen "The role of Governance in the Resolution of Socioeconomic and Political Conflict in India and Europe (CORE)". Prosjektet ble innstilt til finansiering og kontrakt er nå undertegnet. Prosjektet vil starte opp i første halvår 2011. I tillegg deltar PRIO i ytterligere tre SSH-prosjekter som partner.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av norske deltakelser i henholdsvis søknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.28 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i SSH. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.29 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i SSH. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Mens aktørene fra UoH-sektoren er klart sterkest representert i søknadene, så har de like stor deltakerandel som instituttsektoren i de innstilte prosjektene. Det viser at kvaliteten på søknadene til instituttene er betydelig høyere enn UoH-aktørenes. Allikevel har UoH-sektoren styrket kvaliteten på sine søknader i forhold til ved fjorårets rapportering, og har økt sin deltakerandel i de innstilte prosjektene med seks prosentpoeng. Diagrammene viser også at sektorgruppen andre har hatt høy suksess med sine søknader. To store norske statlige aktører fra sektoren andre står bak de åtte deltakelsene i de innstilte prosjektene, med hver sin halvpart.

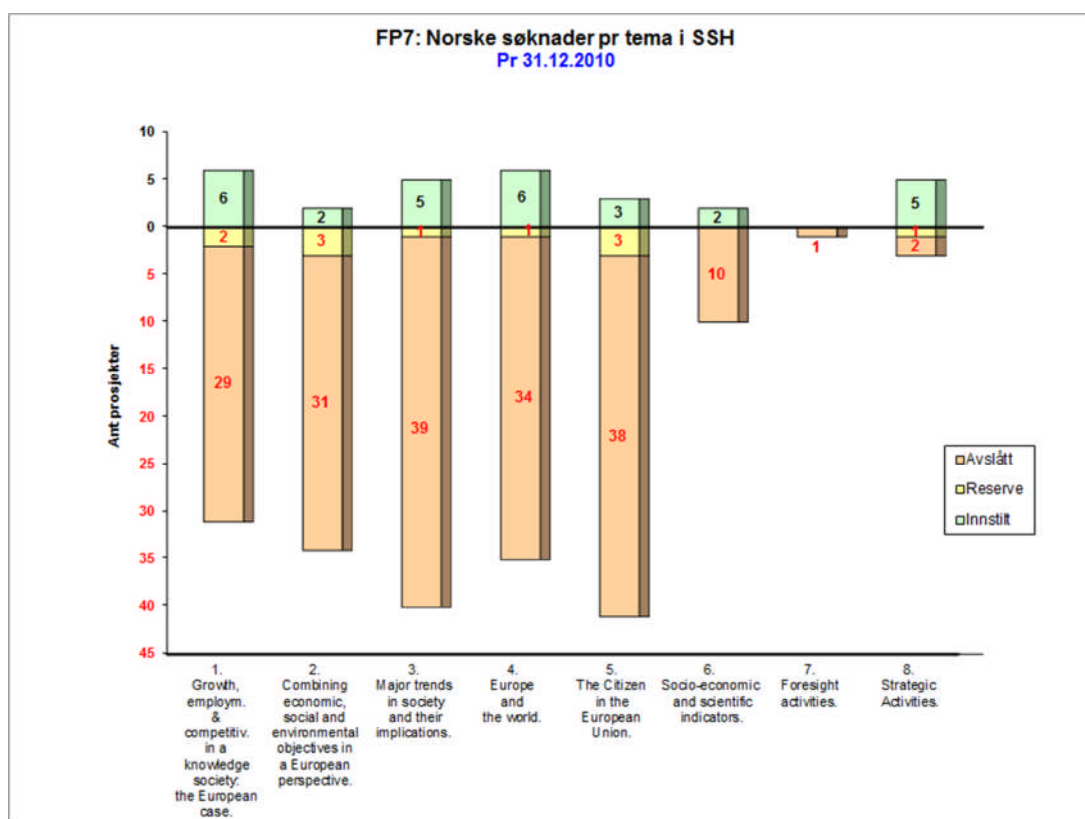
Samarbeidsland

Norge samarbeider mest med Storbritannia, Tyskland og Italia, både i søknader og innstilte prosjekter. Høyest suksess har vi imidlertid oppnådd i samarbeidet med Belgia. I de innstilte prosjektene har Norge samarbeidsrelasjoner med 58 av 76 potensielle land hittil i SSH.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på de åtte hovedaktivitetsområdene i SSH;

1. Growth, employment and competitiveness in a knowledge society: the European case.
2. Combining economic, social and environmental objectives in a European perspective.
3. Major trends in society and their implications.
4. Europe and the world.
5. The Citizen in the European Union.
6. Socio-economic and scientific indicators.
7. Foresight Activities.
8. Strategic Activities.

Figur 3.30 Dekningsprofil SSH.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter følgende utlysninger; FP7-ERANET-2008-RTD, FP7-ERANET-2009-RTD, FP7-SSH-2007-1, FP7-SSH-2009-A, FP7-SSH-2009-B, FP7-SSH-2009-C, FP7-SSH-2010-1, FP7-SSH-2010-2, FP7-SSH-2010-3 og FP7-SSH-2010-4.

Søknader med norske deltakere fordeler seg noenlunde jevnt mellom de tematiske aktivitetene (1-5) under SSH-programmet. Under de horisontale aktivitetene (6-8) har antall utlyste temaer (topics) vært langt lavere enn under de tematiske aktivitetene. Dette gjenspeiler seg også i antallet søknader med norsk deltakelse. Det har vært flest norske søknader til utlyste temaer under aktivitet tre og fem. Samtidig er utlysningene under aktivitet tre og fem de som gjennomgående har mottatt flest søknader. Konkurransen om å nå opp har derfor vært svært hard. Flere prosjekter med score fra 13,5 til 14,5 har fått avslag eller har blitt satt på reserveliste.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Siden 2007 har Forskningsrådet bygget opp en kontakliste for SSH-programmet som ved utgangen av 2010 talte cirka sekshundre personer. Følgende hovedkategorier av personer inngår i listen:

- Kontaktpersoner på universiteter, høyskoler, institutter og forvaltningsorganer som har aktiviteter som er av relevans for Socio-economic Sciences and the Humanities (SSH).
- Medlemmer av relevante programstyrever i Forskningsrådet.
- Deltakere på informasjonsmøter om SSH.
- Kontaktpersoner for søknader til SSH.

- Forskere og forskningsadministrativt personell som har meldt sin interesse for å motta informasjon om SSH.

Kontaktlisten er felles for programmene SiS (Science in Society) og SSH (Socio-economic Sciences and the Humanities). Listen brukes til å sende ut informasjon i form av nyhetsbrev og annen målrettet informasjon om muligheter i SSH-programmet. Nyhetsbrevene er også tilgjengelige på Forskningsrådets nettsider.

Informasjon om SSH har også blitt sendt ut til avdelinger/personer i Forskningsrådet som har fagansvar som korresponderer med aktiviteter/satsinger i SSH. Det har også jevnlig blitt utvekslet informasjon med øvrige NCP-er i Forskningsrådet om muligheter for samfunnsvitere og humanister i andre programmer under rammeprogrammet.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

I tillegg til de generelle informasjonsiltakene nevnt over har NCP-ene for SSH holdt foredrag ved en rekke informasjonsarrangementer og -møter. Dette inkluderer blant annet relevante fagmiljøer ved universitetene, høyskolene og de samfunnsvitenskapelige instituttene. I samarbeid med Forskningsrådets Brussel-kontor har SSH NCP-ene også tilrettelagt det faglige innholdet i studiebesøk fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved UiB, og for forskningskonsulentene ved Det humanistiske fakultet ved UiB. De humanistiske fagmiljøene og høyskolesektoren har vært prioritert i informasjonsarbeidet.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

I diskusjonene i programkomiteen om arbeidsprogrammet for SSH-programmet har de norske representantene lagt vekt på å styrke prioriteringen av utlysninger med relevans for velferds- og utdanningsforskning, jfr. Forskningsmeldingens prioritering av disse områdene.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Oppfølging av ERA-NET på SSH-området

NCP-ene for SSH har fulgt tett opp ERA-NET-ene NORFACE (samfunnsvitenskap) og HERA (humaniora). Informasjon om utlysninger under NORFACE og HERA har vært formidlet gjennom nyhetsbrev og foredragsvirksomhet. Aktiviteter og prioriteringer i disse ERA-NET-ene har blitt tatt hensyn til i arbeidet i programkomiteen for SSH.

ESFRI-prosjekter

Informasjon om ESFRI-utlysninger har vært formidlet gjennom elektroniske nyhetsbrev.

Felleseuropeisk programsamarbeid (JPI)

Mulighet for koblinger mellom Forskningsrådets programmer og aktiviteter innen samfunnsvitenskap og humaniora og foreliggende forslag til felleseuropeiske programsamarbeid har vært drøftet mellom NCP-ene og relevante fagavdelinger i Forskningsrådet. Oppmerksomheten har særlig vært rettet mot initiativene innen kulturarv, urbant Europa og helse og aldring.

Samfunnsvitenskap og humaniora i det neste rammeprogrammet

Forskningsrådets SSH-NCP-er har deltatt aktivt i diskusjonene rundt prinsipper for og utforming av EUs neste rammeprogram for forskning. Forskningsrådets representant i programkomiteen deltar også i en uformell task force bestående av SSH NCP-er og programkomitémedlemmer for posisjonering av samfunnsvitenskap og humaniora i det.

e. Hva er gjort for å koble FP7 SSH mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

NCP-ene for SSH driver et systematisk informasjonsarbeid mot Forskningsrådets programkoordinatorer for samfunnsvitenskapelige og humanistiske programmer og satsinger.

Høsten 2009 ble det arrangert et dialogmøte mellom DG Research og VAM- og sykefraværprogrammet. I løpet av 2010 har vi startet planleggingen av et tilsvarende møte for programmene Utdanning 2020 og PRAKUT. Dialogmøtet for utdannelsesprogrammene planlegges avholdt høsten 2011.

KOMITÉARBEIDET

Komiteerepresentant (ekspert): Tom-Espen Møller (Forskningsrådet).

Komiteedelegat: Brynhild Sirevåg (Kunnskapsdepartementet).

Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet har deltatt på de to formelle møtene som har vært avholdt i programkomiteen for SSH i 2010. Forskningsrådet deltok også på en uformell workshop i juni 2010 for SSH-programmet. I løpet av 2010 har Forskningsrådets representant i programkomiteen levert skriftlige innspill vedrørende arbeidsprogrammet for 2011, og deltatt aktivt i formelle og uformelle diskusjoner rundt prioriteringer under SSH-programmet for 2012 og 2013. Relevante fagmiljøer både internt i Forskningsrådet og i fagmiljøene på universitetene, høyskolene og forskningsinstituttene har vært konsultert i forkant av innspillene til arbeidsprogrammene og veikartet.

Forskningsrådets representant i programkomiteen har også deltatt i en valideringsgruppe for kommisjonens kartleggingsprosjekt for SSH-relatert forskning i Europa: Monitoring European Trends in Social Sciences and Humanities (METRIS).

4.2.1.9 SPACE

NCP: Terje Wahl (Norsk Romsenter).

UTLYSNINGER

Så langt har det kommet resultater fra tre utlysninger i Space i FP7.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	18	45%	5
Reserve	7	18%	2
Avslått	15	38%	3
TOTALT	40	100%	10

Tabell 3.15 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Space.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Hittil er det kommet inn 40 prosjektsøknader med norsk deltakelse. 18 av disse søknadene er innstilte, noe som gir en norsk suksessrate på gode 45 %. Suksessraten ligger hele fjorten prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene i Space ved utgangen av 2010. Det er en økning på to prosentpoeng for Norge i forhold til ved forrige års rapportering, hvor forspranget var på tolv prosentpoeng.

Bare en del av de søknadene som er kvalifiserte, blir finansiert, grunnet mangel på budsjettmidler i programmet.

Så langt har vi mottatt 8 kontrakter med norsk deltakelse i dette programmet. I disse 8 kontraktene er Norge tildelt rundt 52 mill. kroner.

Det er norsk deltakelse i rundt hvert sjette innstilte prosjekt, mens tilsvarende tall i søknadene er hver tiende. I gjennomsnitt er det 1,7 norske aktører pr. søknad.

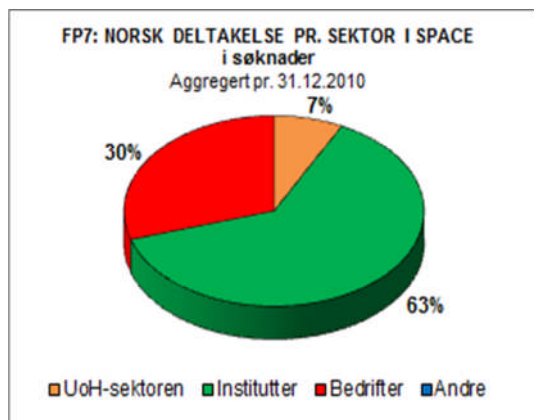
10 av de 40 prosjektsøknadene (25 %) har norsk koordinator, mens 5 av de 18 innstilte prosjektene (28 %) er norskkoordinerte. Resultatet viser både norsk evne til å sikre seg lederroller, og evne til å få deloppgaver av betydelig størrelse i konsortier ledet av andre.

Suksesshistorie: Fra norsk side har særlig jordobservasjonsdelen (GMES – Global Monitoring of Environment and Security) innen FP7 SPACE vært prioritert, og her har de norske aktørene lykkes svært bra. Nansen senter for fjernmåling (Nansensenteret) i Bergen har vært meget dyktig gjennom flere år til å sette sammen, og delta i, vinnende prosjektteam i rom-delen av syvende rammeprogram. I utlysning 2010-1 ledet Nansensenteret det prosjektforslaget som fikk høyest score (14,5) av samtlige – sjøisovervåkningsprosjektet ”SIDARUS”. I samme utlysning ledet dessuten KSAT et annet meget godt prosjektforslag, ”SeaU”, som skal utvikle bedre bruk av satellittbilder for deteksjon av oljesøl på havet. Begge disse prosjektene høster av en mangeårig kompetanseoppbygging og tjenesteutvikling i Norge over nasjonale programmer, ESA-prosjekter og FP6-prosjekter.

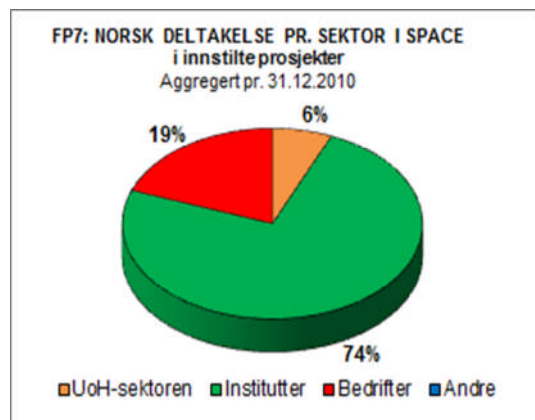
I ESA-programmet GMES Space Component, som samfinansieres av ESA og FP7 SPACE, har Tromsø-bedriften Kongsberg Spacetec i 2010 vunnet en meget viktig kontrakt for leveranse av front-end elektronikk til GMES bakkestasjoner.

Sektorfordeling

Diagrammet nedenfor viser hvordan de norske deltakelsene i søknadene fordeler seg på sektorgruppene;

Figur 3.31 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader Space. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.32 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte i prosjekter i Space. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Majoriteten av alle norske deltakelser i søknadene i Space er fra instituttsektoren. Nesten en tredjedel av deltakelsene i søknadene kommer riktignok fra bedriftssektoren, men disse lykkes ikke så bra slik at deres andel reduseres til hver femte deltakelse i de innstilte prosjektene.

Kompetansen i Norge sitter i all hovedsak i instituttsektoren og i industrien når det gjelder jordobservasjon (GMES), mens den sitter i universitetssektoren når det gjelder utforskning av rommet. Utlysningene i FP7 Space har hittil hovedsakelig vært rettet mot jordobservasjon og visse

romteknologi-temaer, ikke solfysikk, ionosfæreforskning eller kosmologi, som er sterke norske fagfelter ved universitetene.

En betydelig del av midlene i FP7 SPACE overføres til European Space Agency (ESA) for utlysning der. Her er det primært industribedrifter som konkurrerer. Flere norske bedrifter har vunnet kontrakter i ESA på bygging av GMES-satellittene og deres bakkestasjoner.

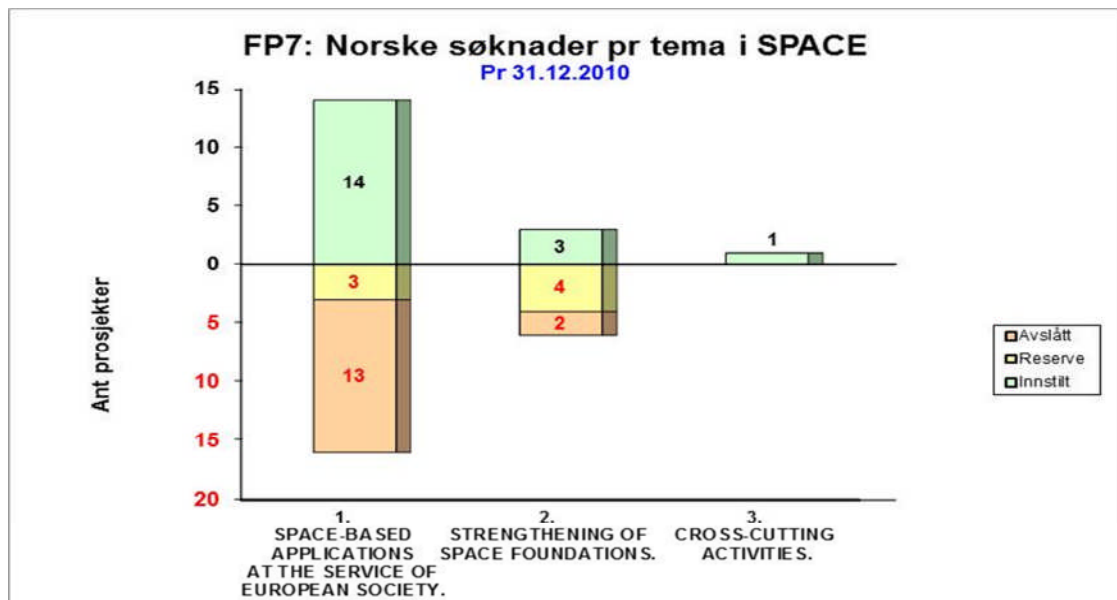
Samarbeidsland

Hittil har Norge flest felles prosjekter med Tyskland og Frankrike, og den høyeste suksessraten har vi oppnådd i samarbeidet med Danmark. Hittil samarbeider Norge med 39 land av 62 mulige i Space-søknadene. Det statistiske materialet er noe begrenset til å kunne trekke sterke konklusjoner vedrørende samarbeidsland.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende tre hovedaktivitetsområder;

1. Space-based applications at the service of European Society.
2. Strengthening of Space foundations.
3. Cross-cutting activities.

Figur 3.33 Dekningsprofil Space.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter utlysningen FP7-SPACE-2007-1, FP7-SPACE-2009-1 og FP7-SPACE-2010-1.

Som man ser er det kun en norsk søknad under tema 3, som imidlertid er innstilt for finansiering. Dette gjenspeiler at man fra Norsk Romsenter har ansett det som klart viktigst å få sentrale roller i hovedaktivitet 1, hvor GMES ligger, og hvor de fleste pengene i programmet ligger.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Det har vært meget god respons fra de norske jordobservasjonsmiljøene på GMES-utlysningene som har vært gjort gjennom Kommissjonen. Her fungerer Romsenterets normale

informasjonskanaler godt. FP7-arbeidet er integrert med det øvrige informasjons- og veiledningsarbeidet som Norsk Romsenter gjør i forhold til norske romforsknings- og jordobservasjonsaktører.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

I siste halvdel av FP7 vil det bli utlyst noen midler knyttet til grunnforskningsanalyse av data fra ESAs romsonder og astronomiske satellitter. Dette er relevant for aktører som normalt sonderer til Forskningsrådets ROMFORSK-program. Med oppstart av ROMFORSK-2 i Forskningsrådet fra 2011 kommer økte muligheter til synergi her.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Det er allerede bra samsvar mellom de norske nasjonale prioriteter Nordområdene og Marin/Maritim forskning, og hva som søkes oppnådd gjennom FP7 Space.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Den viktigste gjenstående utlysningen i FP7 vil komme i 2012-2013, relatert til klima-delen av GMES.

For øvrig vil norsk deltakelse i EUs program GMES Initial Operations (2011- 2013) være essensielt for at norske aktører skal kunne holde sine viktige posisjoner/roller i GMES på sikt. Norges forhold til dette programmet er foreløpig uavklart. Norske Romsenter har fremmet gjentatte satsingsforslag for å forsøke å sikre norsk deltakelse her. GMES er her fremhevet som en essensiell fremtidig datakilde for Barents Watch.

e. Hva er gjort for å koble FP7 Space mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

GMES-satellittene vil bli viktige datakilder for SIOS. Norsk Romsenter leder arbeidspakken "Remote Sensing Strategy" i SIOS.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentant (ekspert): Terje Wahl (Norsk Romsenter).

Komitédelegat: Omar Saleemi (Nærings- og handelsdepartementet).

Det har vært tre programstyremøter i 2010. I tillegg til diskusjon av arbeidsprogram, har viktige temaer vært rapportering fra ESA om GMES Space Component, og EUs nye regler om GMES Initial Operations.

GMES (Global Monitoring for Environment and Security).

Kontaktperson: Terje Wahl (Norsk Romsenter).

UTLYSNINGER OG RESULTATER

I tillegg til det som utlyses i FP7, så overfører FP7 SPACE en god del penger til ESA.

ESA har så utlysninger i sitt program GMES Space Component, som er et rent byggeprogram for miljøsatellitter og bakkestasjoner for disse satellittene. Dette programmet er samfinansiert, ca. 2/3 ESA og 1/3 EU.

I GMES Space Component er det kun bedrifter involvert. Norske bedrifter har så langt levert 8 tilbud, hvor 5 av disse har gitt kontrakt. Det deltar en norsk bedrift i hver av kontraktene.

TILTAK

Norsk deltakelse i det nye EU-programmet GMES Initial Operations (2011 – 2013) vil trolig være essensielt for å sikre like konkurransevilkår for norsk industri i konkurransen om fremtidige oppdrag innen satellitter og bakkestasjoner i GMES-programmet i årene framover. Norsk Romsenter har fremmet satsingsforslag til NHD om norsk deltakelse i den operative fasen av GMES i budsjettprosessene for både 2010 og 2011.

EU har tilbudt Norge å legge GMES Initial Operations inn under EØS-avtalen. Det er foreløpig ikke tatt noen avgjørelse fra norsk side til dette.

4.2.1.10 SECURITY

NCP: Steinar H. Kvitsand, Bjørg Ofstad og Erik Hans Eriksen.

INTRODUKSJON

De overordnede målene for dette tematiske programmet er å:

- utvikle teknologier og kunnskap for å evne å sikre borgerne mot trusler slik som terrorisme, organisert kriminalitet og industri- og naturkatastrofer, og samtidig respektere menneskerettigheter og personvern.
- sikre optimal og samlet bruk av tilgjengelige teknologier.
- stimulere til samarbeid for leverandører og brukere av sivile sikkerhetsløsninger.
- bedre konkurransevnen for den europeiske sikkerhetsindustrien.
- gi tiltaksorienterte forskningsresultater for å redusere sikkerhetsgap.

Temaet var nytt ved oppstarten av FP7. Det hadde vært deltakelse i to prosjekter i forberedende utlysning for Security-programmet (PASR – Preparatory Action for Security Research) og dessuten i relevante temaer i COST-nettverk og FP6-prosjekter.

Det tematiske programmet omhandler fire politisk motiverte oppgaveområder hvor ofte teknologibaserte løsninger står i fokus:

- Security of citizens: Forbedring av sikkerheten i samfunnskritiske forsyningskjeder, bekjempelse av organisert kriminalitet og terrorisme, oppsporing og nøytralisering av kjemiske, biologiske, strålings- og kjernevåpen og eksplosiver.
- Security of infrastructures and utilities: Overvåkning og beskyttelse av samfunnskritiske installasjoner og systemer.
- Intelligent surveillance and border security: Overvåkning av bevegelser og integrasjon av systemer.
- Restoring of security and safety in case of crisis: Krisehåndtering.

Den løsningsorienterte teknologifokuserte forskningen understøttes og komplementeres med området Security and Society, hvor sikkerhetsrelatert forskning i politikk, samfunnsfag og humaniora fokuseres. Også for de teknologisk orienterte prosjektene kreves det at en forholder seg til virkninger på samfunnet, organisasjon, juss og etikk.

Forskning om voldelige konflikter, deres årsaker og løsninger er i hovedsak lagt til SSH-programmet, mens sektororienterte sikkerhetsspørsmål håndteres i temaområdene Helse, Mat (BIO), Miljø, Transport, IKT med flere.

UTLYSNINGER

Vi har mottatt resultater fra fire utlysninger i Security hittil i FP7, deriblant en fellesutlysning med ICT-programmet.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	27	23%	3
Reserve	6	5%	2
Avslått	85	72%	15
TOTALT	118	100%	20

Tabell 3.16 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Security.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

(NB: kilden fanger ikke opp at prosjektforslag flytter seg fra reserveliste til finansiering – Et av prosjektene med norsk leder ble flyttet fra reservelisten til bevilgning.)

Mottatte resultater viser 118 prosjektsøknader med norsk deltakelse, derav er 27 innstilte for støtte. Det gir en norsk suksessrate på 23 %, noe som er rundt 8 prosentpoeng høyere enn snittet for alle deltakerlandene i Security-programmet. Det er en liten styrking av den norske suksessraten i forhold til resultatene i årsrapporten for 2009.

65 % av alle Security-søknadene med norsk deltakelse, var gode nok for finansiering. Tilsvarende var nøyaktig halvparten av alle søknadene i dette programmet kvalifisert for finansiering. Grunnet mangel på budsjettmidler, blir kun de best kvalifiserte søknadene finansiert.

Så langt har vi mottatt kontraktsdata for 18 av de innstilte prosjektene. I Security-kontraktene er norske aktører tildelt rundt 57 mill. kroner.

Mer enn hvert femte innstilte prosjekt har norsk deltakelse, mot rundt hver syvende søknad. Det er i snitt 1,4 norske deltakelser pr. søknad.

17 % av alle søknadene med norsk deltakelse har også norsk koordinator. Det er imidlertid kun fire innstilte prosjekter som har norsk koordinator.

Suksesshistorie - Sammenfall og konflikt i etiske verdier internt og eksternt i Europa (INEX): Sikkerhet og usikkerhet er sosiale, kulturelle og politiske begreper. Dette er ikke minst tydelig i Europa. Det tverrpolitiske prosjektet INEX håndterer etiske og verdimessige sider ved dette tematisk og geopolitisk. Tematisk: blant annet om ved fri produksjon av sikkerhetsteknologi, overnasjonale sikkerhetstiltak og sikkerhetspersonale når grensene blir utydelige. Geopolitisk: blant annet om naboområdene i øst og sør.

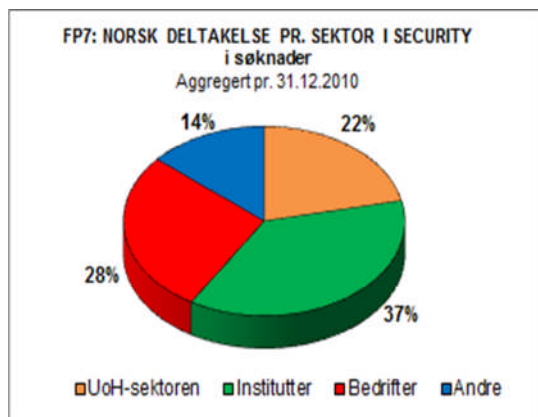
Prosjektet har deltaker fra sikkerhetsindustrien og kontakt med sikkerhetsselskaper og vil presentere analyser av dagens sikkerhetsutfordringer, spesielt med hensyn til de menneskelige sidene, og vil komme med konkrete forslag til å avhjelpe utfordringene i det sammenhengende intern/eksterne sikkerhetsbildet.

Prosjektleder for INEX er PRIO, og dette er det første av sikkerhetsprosjektene som koordineres fra Norge. Ericsson Defense and Security Systems er partner i prosjektet og representerer sluttbrukerne. Som produsent av sikkerhetsteknologi kan Ericsson tilby skreddersydde løsninger for ulike sikkerhetsbehov som smugling, trafficking, økonomisk migrasjon og trusler fra

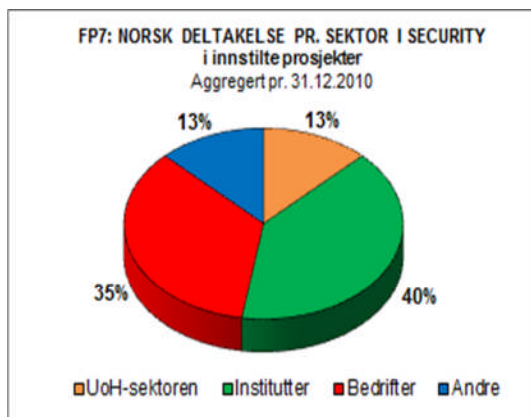
internasjonal terrorisme. Prosjektet vil vise hva et krevende samarbeid mellom forskere fra ni land og sikkerhetsindustrien kan bidra med for bedre håndtering av de etiske dilemmaer som reiser seg mellom overnasjonale styring og åpne nasjonale grenser på den ene siden og stram grensekontroll for økt sikkerhet på den andre.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søkte og innstilte prosjekter;

Figur 3.34 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Security. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.35 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Security. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Instituttsektoren er den største norske aktørgruppen i Security, etterfulgt av bedriftene. Diagrammet viser at norske bedrifter har svært god suksess med sine søknader i Security. Instituttsektoren lykkes også godt, mens UoH-sektoren og sektoren andre er med i en noe mindre andel av prosjektene med norsk deltakelse. Allikevel er bedriftenes andel av de norske deltakelsene redusert med elleve prosentpoeng i forhold til ved utgangen av 2009, mens alle de tre andre har økt sin andel. Det betyr ikke at bedriftene ikke har god kvalitet på sine søknader, men dog ikke så høy andel som i fjor.

Samarbeidsland

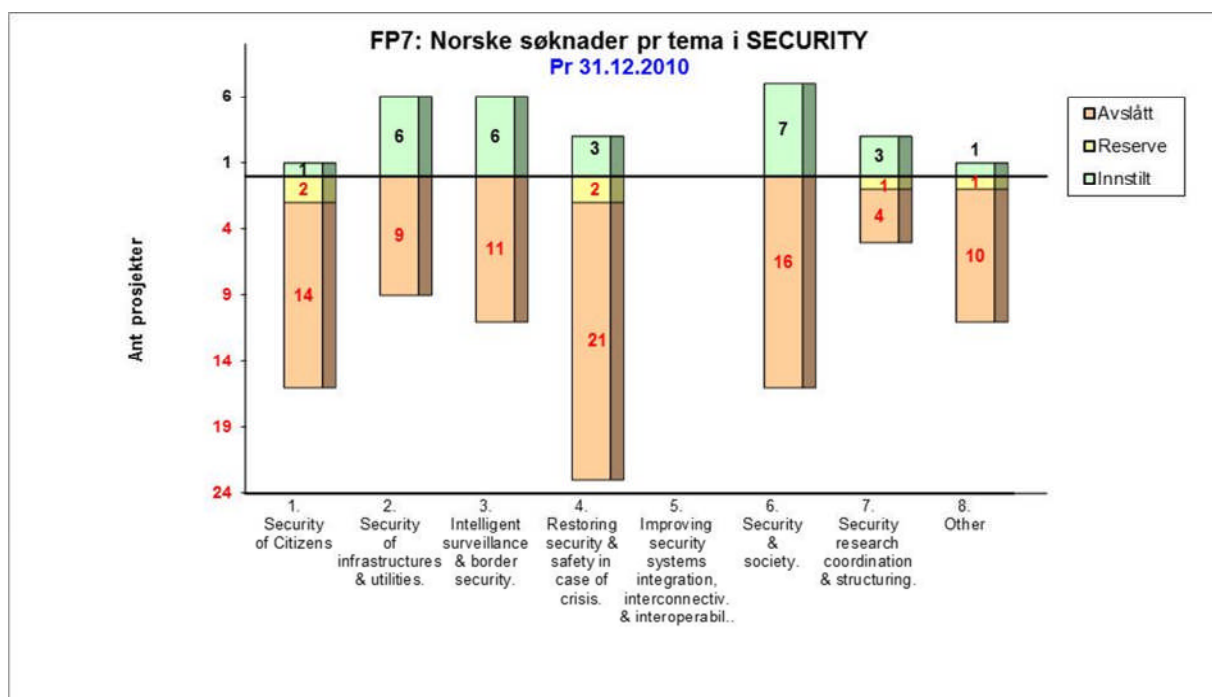
Norge samarbeider mest med flere av de største landene innenfor Security, slik som Storbritannia, Spania, Frankrike, Italia og Tyskland. Den høyeste suksessraten oppnår vi i samarbeidet med Finland, etterfulgt av Sverige og Belgia. Norge har samarbeidsrelasjoner med 34 av 44 potensielle land i de innstilte prosjektene i Security-programmet ved utgangen av 2010.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende hovedaktivitetsområder i Security;

1. Security of citizens.
2. Security of infrastructures and utilities.
3. Intelligent surveillance and border security.
4. Restoring security and safety in case of crisis.
5. Improving security systems integration, interconnectivity and interoperability.
6. Security and Society.
7. Security Research coordination and structuring.
8. Other.

Se forøvrig omtale av disse aktivitetsområdene ovenfor under introduksjonen til dette avsnittet om Security-programmet.

Figur 3.36 Dekningsprofil Security.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter følgende utlysninger; FP7-SEC-2007-1, FP7-ICT-SEC-2007-1, FP7-SEC-2009-1 og FP7-SEC-2010-1.

Det er innenfor sikkerhet for kritisk infrastruktur og installasjoner og systemer Norge oppnår den aller høyeste suksessraten på 40 %.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Det ble avholdt informasjonsmøte om innholdet i Call 4 med om lag 40 deltakere i april 2010, basert på utkast til arbeidsprogram.

På Forskningsrådets felles informasjonsdag i august fokuserte vi på sluttbrukerbehov. Eksterne foredragsholdere fra BI og Røde kors, snakket om henholdsvis nødhjelpslogistikk og om forskning for krisehåndtering.

Under Forskningsrådets informasjonsmøter rundt omkring i landet er Security-programmet presentert sammen med SSH, i Sogndal og i Nord-Norge.

Det er gjennomført møter med enkeltvirksomheter i tillegg, blant annet sammen med SSH ved NTNU, ved henholdsvis det samfunnsvitenskapelige fakultetet og det juridiske fakultetet ved UiO og ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI).

Aktivitetene i 2010 er i tråd med Handlingsplan for 2009 – 2010, og en ser ikke for seg vesentlige endringer for 2011. Dog har det vist seg at målet om å arrangere informasjonsmøte ni måneder før søknadsfrist er vanskelig å overholde, ettersom stabilt utkast til utlysningstekst ikke foreligger så

tidlig. Utkastet distribueres imidlertid pr. e-post til antatt interesserte. I 2010 ble informasjonsmøtene holdt syv og tre måneder før søknadsfrist.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Møtene med SSH ved NTNU, det samfunnsvitenskapelige fakultetet og det juridiske fakultetet ved UiO og ved NUPI var tiltak for å nå ut til bredere samfunnsvitenskapelige målgrupper. Det juridiske fakultet er nå med i to Security-prosjekter, samt i to prosjekter som skal finansieres av ERC innenfor sikkerhetstematikk.

Det ble gjennomført et arbeidsmøte for aktører som var i gang med utvikling av søknader for Call 4 seks uker før søknadsfrist. Svært få deltok, dvs. fem personer.

Å dele informasjon i en workshop om søknader som enkeltvirksomheter arbeider med kan være vanskelig. Noen aktører vil ikke avsløre detaljer, mens andre er veldig åpne på dette.

I de siste ukene før søknadsfrist har vi lest og kommentert omlag fem mer eller mindre ferdige søknadstekster.

Involvering av slutt-bruker - "end users" - i prosjektene er et tilbakevendende tema innenfor Security-programmet. Med "end user" forstår vi en virksomhet som har ansvar for å iverksette tiltak som ivaretar sikkerhet, for eksempel en infrastruktureier eller -operatør, et statlig tilsyn eller et direktorat, eller representanter for allmenheten. Vinklingen på våre innlegg på Forskningsrådets felles informasjonsdag 30. august er et skritt på denne veien.

Deltakelse fra "end users" i prosjekter er særlig viktig i teknologiprojektene for å bringe brukerspektene inn i prosjektene. For de samfunnsorienterte prosjektene kan det være mer problematisk å finne fram til sluttbrukere, og i enkelte tilfeller kan det vanskeliggjøre en kritisk analyse og endringsforslag.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Regjeringen/Justisdepartementet fremmet i løpet av 2010 tre saker der det uttrykkes behov for mer forskningsbasert kunnskap: handlingsplanen *Felles trygghet - felles ansvar. Handlingsplan for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme*, handlingsplanen *Sammen mot menneskehandel* og Stortingsmeldingen *Kampen mot organisert kriminalitet* (St.meld.nr. 7 - 2010–2011). En nordisk rapport levert til Justisdepartementet ved slutten av året peker på behov for mer nordisk samarbeid om forskning på samfunnssikkerhet. Både Stortingsmeldingen og den nordiske rapporten viser til forskningen og mulighetene under EUs Security-program som nyttig for økt kunnskapsgrunnlag om organisert kriminalitet og om nordisk samarbeid. Forskningsprogrammet SAMRISK, som ville kunne ha bidratt på disse områdene, avsluttes i 2011.

Samfunnssikkerhet omtales i NOU 2006:6 "Når sikkerheten er viktigst" og i St.meld. nr. 22 (2007-2008) "Samfunnssikkerhet – Samvirke og samordning". I sistnevnte framheves det at forebygging og kriseplanlegging skal være basert på et best mulig kunnskapsgrunnlag og at samfunnet skal kunne tilføres generell og spesiell kompetanse på samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet. Dette skal skje blant annet gjennom forskningsprogrammene SAMRISK (Program i Forskningsrådet) og Beskyttelse av samfunnet (BAS – samarbeid mellom Justisdepartementet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) og Forsvarets forskningsinstitutt). I tillegg trekkes fram sikkerhetsforskningen i FP7, Risiko og sikkerhet i transportsektoren (RISIT) som Forskningsrådets program i perioden 2005-2009, forskning på klimatilpasningsbehov og standardiseringsarbeid.

Forskningsrådet har, med støtte av Samferdselsdepartementet, startet et nytt forskningsprogram om trafiksikkerhet TRANSIKK, som tematisk dekker områder innenfor EUs Security

Programme og innenfor EUs Transport Programme. Programstyret for TRANSIKK er gitt orientering om dette.

Det er gitt orienteringer om Security-programmet, og Norges deltakelse i dette, i Forskningsrådets dialogmøter med henholdsvis Justisdepartementet, Utenriksdepartementet og NORAD, og dessuten på møte med Forsvarsdepartementet

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Forskningsrådet har deltatt i et prosjekt under temaet "Transparency and Networking amongst Member States and Associated Countries" – et prosjekt for samarbeid mellom National Contact Points i de forskjellige landene. Prosjektperioden var fra februar 2008 til juli 2009.

Forskningsrådet deltar i søknaden om nytt prosjekt som er innvilget i Call 3, og forventes oppstartet tidlig i 2011.

Europa-kommisjonen har arrangert ett NCP-møte i løpet av året, og det var norsk deltakelse på dette.

De norske NCP-ene holdt også i år et møte med Security-enheten i DG Enterprise om norske erfaringer med og vurderinger av Security-programmet. Der blant annet trusselbildet ble framholdt av oss – mindre vekt på terrorisme, mer på naturkatastrofer og ulykker, mindre vekt på overvåking, mer på analyse og på sosiale og politiske forhold. Tilsvarende synspunkter ble innsendt skriftlig sammen med forslag til prioriterte temaer for framtidige utlysninger, og framholdt fra Norge på en workshop som DG Enter holdt i juni om de samfunnsmessige sidene ved sikkerhetsprogrammet. Tema på workshopen var erfaringene så langt, og den videre utviklingen av programmet. DG Enter har også arrangert workshops om andre tematiske sider ved Security-programmet.

Under EUs formannskap arrangeres det årlig en stort anlagt konferanse om sikkerhetsforskning. Årets konferanse, SRC'10, ble holdt i Oostende i september, med deltakelse fra Forskningsrådet og fra andre norske aktører. Konferansen er viktig som forum for politisk diskusjon av innretningen på sikkerhetsforskningen og som møteplass for forskere for etablering av samarbeidsrelasjoner.

I Call 3 er det utlyst to tema for såkalte Demonstration Projects. Dette er store prosjekter på 25 – 50 mill. euro i støtte fra EU. For begge temaene arrangerte EU i mars workshops for å belyse og diskutere mulig innhold i slike prosjekter. Demonstrasjonsprosjektene dreier seg om å utvikle system av systemer, det ene for grensekontroll i Middelhavet og det andre for urban massetransport. Første fase i et tredje demonstrasjonsprosjekt om krisehåndtering ble lansert i Call 3. Der er trolig norske deltakere i demonstrasjonsprosjekter for alle tre temaer.

Det eksisterer ingen europeisk teknologiplattform (ETP) på Security-området. Programadministrasjonen opplyste ved siste årsskifte at et initiativ er på gang.

Programstyret har ved flere anledninger i 2010 drøfter sider ved militært-industrielt forskningssamarbeid, med sikte på mulig tosidig bruk av forskningsresultatene. Særlig vekt er lagt på spørsmålet om samarbeid mellom Security-programmet og European Defence Agency (EDA). Norge har, i likhet med andre nordiske land, hatt en avventende holdning i dette spørsmålet. Diskusjonene på dette området har styrket det nordiske samarbeidet i programkomiteen.

e. Hva er gjort for å koble FP7 Security mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Forskningsrådets forskningsprogram Samfunnssikkerhet og risiko – SAMRISK (2006-2011) har som hovedformål "å bidra til å øke kunnskap om trusler, farer eller sårbarhet, forbygge uønskede

hendelser og å styrke krisehåndtering. Dette for bedre å ivareta sikkerhet og beredskap på tvers av sektorer og aktivitetsområder, og samtidig legge vekt på grunnleggende menneskerettigheter og personvern.” Dette skal oppnås gjennom “å bygge ny kunnskap, bygge nettverk og kvalifisere norske forskningsmiljøer til å delta i internasjonalt forskningssamarbeid, f.eks EUs 7. rammeprogram. Samfunnssikkerhet i Norge må ses og belyses i et globalt perspektiv.”

Dette programmet har formål og temaer som langt på vei sammenfaller med EUs Security-program. Dette har som hovedformål å “utvikle teknologier og kunnskap for å kunne sikre borgerne mot trusler slik som terrorisme, naturkatastrofer og kriminalitet, og samtidig respektere menneskerettigheter og personvern”, og dessuten å utnytte og utvikle teknologi og styrke sikkerhetsindustriens konkurranseevne.

Forskningsrådet har, med basis i SAMRISKs programplan, lagt vekt på å gjøre mulighetene i Security-programmet kjent for forskere og andre med interesse for SAMRISK-programmet og for samfunnssikkerhet. Dette er blant annet gjort ved at utlysninger og arrangementer i regi av Security-programmet er gjort kjent gjennom SAMRISK-programmets informasjonsmøter, årskonferanser, nettsider og brosjyre. Muligheter for å fremme forslag til utlysningstemaer for Security-programmet er tatt opp i SAMRISKs programstyre og annonsert på SAMRISKs nettsider og i e-postmeldinger. Forslag er videre fulgt opp av Forskningsrådets NCP-er i samtaler med Kommissjonen og gjennom programkomiteen. Spesielt har en representant for Kommissjonen og norske deltakere i Security-prosjekter deltatt med presentasjoner på SAMRISKs arrangementer og i SAMRISK-brosjyren. I tillegg er det i dialog- og informasjonsmøter med Justisdepartementet, Utenriksdepartementet, NORAD og Forsvarsdepartementet gitt informasjon både om SAMRISK og om Security-programmet. Personsammenfall ved at Justisdepartementets medlem i programstyret for SAMRISK også er medlem i programkomiteen for Security-programmet, og at SAMRISKs programkoordinator også er NCP for Security-programmet, har lettet samkjøringen. SAMRISK er presentert i samtaler med Kommissjonen, og SAMRISK-brosjyren (på engelsk) er lagt ut på arrangementer i regi av Security-programmet. Kommissjonen vurderer nå å legge en av sine Security workshops til Norge.

Ved denne samkjøringen har vi oppnådd følgende;

- forskerne har fått større muligheter for å få finansiert forskning og for å oppnå deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid enn SAMRISK kunne ha oppnådd å tilby alene.
- terskelen for å delta i, eller lede, søknader om EU-midler er senket.
- forskere med tilknytning til SAMRISK-prosjekter er med i ti Security-finansierte prosjekter; og flere er søkere.
- vi har kunnet påvirke innretningen på Security-programmet til å legge mer vekt på samfunnsmessige forhold og til å ta med nye temaer i utlysningene.
- mer tverrfaglig samarbeid mellom samfunnsvitere og teknologer og bedrifter.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: May-Kristin Ensrud (Justis- og politidepartementet).

Komitérepresentant (ekspert): Steinar H. Kvitsand og Bjørg Ofstad (Forskningsrådet).

Programkomiteén for Security-programmet møttes seks ganger i 2010. Det har blitt invitert til informasjon og diskusjon om:

- Resultatene fra de fire første utlysningene.
- Nasjonale sikkerhetsforskningsprogrammer i Tyskland/Finland.
- Tematiske innspill til og kommentering av arbeidsprogram (WP2011) for Call 4 (sommeren 2010).

- Workshop-er for resultatformidling.
- Retningslinjer for utforming av arbeidsprogram (WP2012) for Call 5 (sommeren 2011).
- Innspill til Security-program under det neste rammeprogrammet.
- Security Scrutiny Procedure – erfaringer og forenklinger.
- Avtaler mellom EU og andre europeiske aktører i sikkerhetsområdet, samt med tredjeland.

Det er godt klima i programkomitémøtene, og programadministrasjonen viser en vilje til å lytte til programkomitéen.

I alle søknadsrunder vurderes det om prosjekter håndterer sensitivt materiale som krever sikkerhetsgradering. Dette foregår i en egen "Scrutiny Procedure", hvor et forum gir råd til Kommisjonen om klassifisering. En ekspert fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet var norsk deltaker i dette forumet.

Så langt er det forlangt personlig sikkerhetsklarering for én norsk prosjektdeltaker.

4.2.1.11 ERA-NET

ERA-NET er et virkemiddel, som skal tilrettelegge for bedre samordning av nasjonalt og regionalt finansierte FoU-programmer. Det er et program til program-samarbeid, der landene i felleskap identifiserer samarbeidsområdet, og unngår dermed overlapp mellom forskning som utføres i regi av nasjonale programmer i Europa. ERA-NET, som gjennomfører felles utlysninger, danner grunnlaget for samarbeid mellom forskingsaktørene i deltakerlandene og kan i neste omgang legge grunnlaget for gode konsortier og søknader til FP7.

Norge har deltatt i 53 ERA-NET siden starten av FP6 og fram til i dag. I disse 53 ERA-NET-ene er det 65 norske deltakelser. Det er et begrenset antall norske aktører som deltar i ERA-NET-ene, og Forskningsrådet er den klart største aktøren med 46 deltakelser. Øvrige norske deltakere har vært/er; Innovasjon Norge, Kunnskapsdepartementet, Nordisk Energiforskning, Nordisk Innovasjonssenter, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norsk Polarinstitutt, Justervesenet, Samferdselsdepartementet, Samnordisk Skogforskning, SINTEF, Statens vegvesen, NordForsk og Nordisk Industrifond.

Pr 31.12.2010 er det bevilget midler i 32 av disse 53 ERA-NET-ene fra norsk hold, totalt 232 mill. kroner. Derav er det bevilget 196,4 mill. kroner fra programmer i Forskningsrådet til 27 ERA-NET. Det aller meste av Forskningsrådets bevilgninger kommer fra RENERGI-programmet (40,4 mill. kroner), FUGE-programmet (28 mill. kroner) og Natur og Næring (23 mill. kroner).

Ved utgangen av desember 2010 deltar Norge i 21 aktive ERA-NET. 16 av disse er fra FP7, mens 5 fortsatt løper fra FP6. De fleste av ERA-NET-ene fra FP6 er naturlig nok avsluttet nå. Til tross for det, så løper det fortsatt noen prosjekter tilknyttet utlysninger i enkelte av disse. Forskningsrådet er deltaker i 19 av de 21 aktive ERA-NET-ene.

I tillegg til de ERA-NET-ene, som er nevnt ovenfor, så har vi mottatt data for tre nye med norsk deltakelse. Disse er innstilt for finansiering, men ikke blitt til kontrakter så langt i FP7.

4.2.2 IDEAS

Ideas gir støtte til "grensesprengende" forskning (eks. frontier research) innenfor alle fagdisipliner. Dynamikk, kreativitet og fremragende forskning er i fokus. Prosjektene skal

gjennomføres av individuelle forskerteams eller enkeltforskere i Europa. Det deles ut to typer individuelle stipendier – ett til yngre forskere og ett til mer etablerte forskere.

4.2.2.1 European Research Council (ERC)

NCP: Per Ivar Høvring og Per Magnus Kommandantvold.

UTLYSNINGER

Så langt har vi mottatt resultater fra syv utlysninger i ERC-programmet, herunder tre Starting Grant-utlysninger og to Advanced Grant-utlysninger. De to resterende er mindre utlysninger (Coordination and support actions). Vi har også mottatt informasjon om den tredje utlysningen av Advanced Grant, men dette er ikke offisielle tall og derfor ikke med i tabeller og grafer i denne rapporten.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader

I ERC er det et mål å øke den relative andelen av norske søknader i forhold til hva som har vært tilfelle hittil i FP7, og å heve den norske suksessraten til et nordisk nivå. Det er dessuten et mål å få en god faglig spredning blant norske mottakere, både av Starting Grants og Advanced Grants.

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse	
	Antall	i %
Innstilt	13	10%
Reserve	6	5%
Avslått	111	85%
TOTALT	130	100%

Tabell 3.17 Status norske prosjektsøknader i ERC.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Vi har mottatt resultater som viser at det så langt er kommet inn 130 søknader med norsk deltakelse (merk at for den første utlysning av Starting Grant er bare søknader som gikk videre til runde to regnet med), derav er 13 innstilt for finansiering. Den norske suksessraten er således på 10 % mot en gjennomsnittlig suksessrate for alle deltakerlandene i ERC på litt over 14 %. Norge har dermed tatt litt innpå snittet for alle landene i forhold til hva som ble rapportert i årsrapporten for 2009.

Vi har mottatt kontrakter for 9 av de 13 innstilte prosjektene. Via disse kontraktene er Norge tildelt rundt 138 mill. kroner. I en av kontraktene er den norske deltakeren ikke hovedansvarlig, dvs. prosjektleder, men en viktig bidragsyter som mottar en mindre andel av midlene til prosjektet. Det er som oftest kun en offisiell deltaker i prosjektsøknadene i ERC, altså prosjektleder. Dette prosjektet, i likhet med et fåtall andre, er et unntak hvor det er registrert flere enn en deltaker.

Mens 25 % av søknadene med norsk deltakelse nådde poenggrensen for finansiering, er tilsvarende tall for alle søknadene i ERC 31 %. Bare en del av de søknadene som er kvalifiserte, blir finansiert. Dette skyldes mangel på budsjettmidler.

Hittil har de norske Starting Grant-resultatene vært betydelig dårligere enn resultatene fra de andre nordiske landene. Det har blitt sendt inn nokså få søknader, og disse har oppnådd lav suksessrate. Dette bedret seg ved den siste utlysningen hvor norske institusjoner ble tildelt tre Grants. I forhold til målsetningene er de norske resultatene innen Starting Grant fremdeles for dårlige, men det ser ut til å gå i en positiv retning.

Når det gjelder Advanced Grant har det også blitt sendt inn relativt få søknader fra Norge sammenlignet med de andre nordiske landene, men suksessraten har vært på nivå med Finland og Danmark. Ved den tredje utlysningen av Advanced Grant (ikke med i tabellen) økte antallet søknader fra norske institusjoner og Norge ble tildelt hele 7 Grants. Den norske suksessraten for denne utlysningen var på 19 %, mens den forventes å ligge på 12-15 % i snitt for alle landene som deltok.

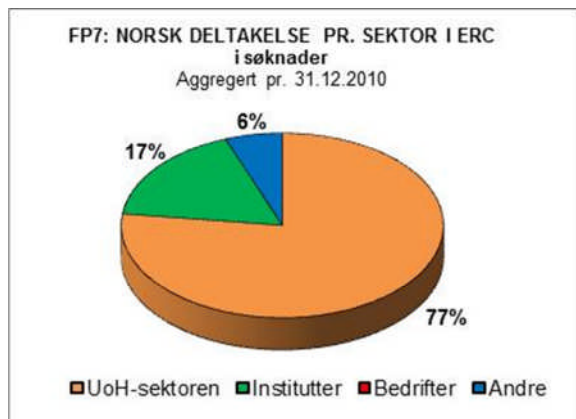
Suksesshistorie: Professor Eiliv Lund ved Institutt for samfunnsmedisin ved Universitetet i Tromsø fikk ved den første utlysning av ERC Advance Grant tildelt nærmere 20 mill. kroner til å fortsette sin forskning med utgangspunkt i Norges største befolkningsstudie, Kvinner og kreft. Dette er en epidemiologisk studie med 172 000 deltakere og en biobank med mer enn 50 000 blodprøver og vevsprøver fra kreftsvulster.

Ved å koble moderne genteknologiske metoder sammen med det enestående datamaterialet fra befolkningsstudien og biobanken håper Lund at det i løpet av 3-5 år vil komme diagnostiske eller prekliniske tester, som et direkte resultat av forskningsprosjektet. Siden prosjektet startet i 2009 er det for tidlig å si om dette målet vil bli nådd, men Lunds publikasjonsliste så langt er imponerende. Lund bidrar med sin forskning og utadrettet informasjonsvirksomhet dessuten i å gi bedre livsstilsråd til befolkningen som kan benyttes til å forebygge mange kreftformer inkludert brystkreft.

Lund fikk i 2010 FoU prisen av sin arbeidsgiver, Universitet i Tromsø, hvor priskomiteen i sin begrunnelse bla. skriver: ” Kvinner og kreft er et genuint multidisiplinært prosjekt, der gjennomføringen er avhengig av nært samarbeid mellom forskere fra mange ulike disipliner” og videre “ Lund har vært blant Universitetets mest fremragende forskere i en årrekke, og han oppfyller statuttens kriterier for forsknings- og utviklingsprisen på en utmerket måte”.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i søknadene på sektorer;

Figur 3.37 Norske deltakelser pr. sektor i søknader i ERC.
Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Ikke overraskende kommer de fleste norske deltakerne i søknadene til ERC-programmet fra UoH-sektoren. Alle deltakerne i de innstilte prosjektene, foruten en, kommer også fra denne sektoren.

TILTAK

a. Økt mobilisering

I løpet av 2010 er det jobbet med å synliggjøre og informere om ERC på forskjellig vis:

- Forskningsrådet innførte i 2008 en insentivordning for norske Starting Grant-søkere som tilfredsstillt ERCs kvalitetskriterier og anbefales for finansiering, men som av budsjettmessige årsaker ikke får bevilgning. Det enkelte prosjekt vil få inntil 75 % finansiering av det søkte beløpet til ERC. Det er informert bredt om ordningen på Forskningsrådets hjemmeside, ved informasjonsmøter samt i utsendte nyhetsbrev etc. I den tredje Starting Grant-utlysningen var fem av søkerne fra norske institusjoner kvalifisert til ordningen. Disse mottar bevilgning fra denne.
- Det har vært et løpende samarbeid med EU-rådgiverne, spesielt ved universitetene.
- Jevnlig utsendelse av informasjon om ERC i form av nyhetsbrev og kortere nyhetsmailers med spesielt viktig informasjon.
- På de universitetene, og andre relevante institusjoner som ønsker det, blir det avholdt informasjonsmøter i forbindelse med utlysningene. I tillegg er det avholdt nasjonale møter før hver utlysning. Informasjonsmøtene er enten utelukkende om ERC, eller som en del av FP7. Noen av møtene hadde form av større åpne informasjonsmøter, mens andre var i mindre regi. Både representanter fra ERC og norske ERC-aktører har vært invitert/inviteres til å delta på informasjonsmøtene.
- Som et særskilt tiltak ble det i forbindelse med utlysningene i 2010 avholdt nasjonale workshops, åpne for deltakere fra hele landet. Starting Grant-workshopen ble avholdt i juni på UiO, og Advanced Grant-workshopen ble avholdt i desember ved NTNU. Ved hver workshop var det engasjert et eksternt konsulentfirma.
- Det er også blitt informert om ERC og utlysninger internt i Forskningsrådet på avdelingsmøter, primært i Vitenskapsdivisjonen.
- Det er gitt råd og veiledning til søkere under søknadsprosessen.
- Det kan søkes prosjektetableringsstøtte (PES) fra Forskningsrådet til ERC-programmet. De fleste av universitetene har søkt om rammebevilgning for PES-støtte. Til både Starting Grant og Advanced Grant søknader er det mulig å søke PES enkeltvis for forskere med tilhold ved institusjoner som ikke har rammebevilgning. Satsen som kan søkes for ERC-søknadene var i 2010 på 25 000 kroner.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

I april og mai 2010 ble det i forbindelse med den tredje Starting Grant-utlysningen arrangert intervjuutøring for norske Starting Grant-finalister. Her deltok det til sammen seks norske finalister. UiB arrangerte selv intervjuutøring for to kandidater fra Bergen, og her var NCP fra Forskningsrådet kun med som observatør. Arrangementene var satt opp mest mulig likt intervjuet søkerne skal på i Brussel. I Advanced Grant-evalueringen inngår det ikke intervju, så et slikt arrangement er ikke relevant for Advanced Grant-søkere.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Siden ERC er en åpen arena uten tematiske avgrensninger er ikke dette punktet relevant. ERC er derimot en viktig arena for den forskerdrevne forskningen.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Det har vært norsk deltakelse på alle avholdte NCP-møter i Brussel. Disse møtene er informasjonsmøter fra ERC til NCP-korpset, samt erfaringsutveksling mellom de ulike lands NCP-er. Fra høsten 2009 har en representant fra Forskningsrådets EU-kontor deltatt på møtene i IGLOs arbeidsgruppe for ERC, når det har vært mulig.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentanter (eksperter): Terje Emblem, Mari Nes og Per Ivar Høvring (alle Forskningsrådet).

Komitédelegat: Hanne Monclair (Kunnskapsdepartementet).

Programkomitéen har hatt to møter i 2010. I tillegg til informasjon om status i søknader og behandlingen av disse, har en hovedsak i programkomitéen vært relatert til utviklingen av ERCs arbeidsprogram. I tillegg til ERCs administrasjon deltar representanter for ERCs faglige organ, Scientific Council på møtene. Komitéen har hatt anledning til å stille spørsmål omkring søknadsbehandling, prosesser og prosedyrer, men har begrenset innflytelse i faglige spørsmål.

4.2.3 PEOPLE

People omfatter EUs ordninger for forskerutdanning, karriereutvikling og forskermobilitet. Disse implementeres i Marie Curie Actions (MCA) gjennom tre løp: Forskerutdanning, karriereutvikling og samarbeid mellom næringsliv og akademia. MCA har tre typer nettverk ITN (Initial Training Networks), IAPP (Industry-Academia Partnerships and Pathways) og IRSES (International Research Staff Exchange Scheme)), og også tre typer individuelle stipendier; ett for opphold i Europa, ett for opphold utenfor Europa og ett for tredjelands borgere til Europa. Dessuten samfinansierer MCA regionale, nasjonale og internasjonale stipender, samt finansierer noen policy-tiltak.

4.2.3.1 Marie Curie Actions (MCA)

NCP: Terje Strand og Per Magnus Kommandantvold.

UTLYSNINGER

Det foreligger resultater fra trettifem utlysninger innenfor Marie Curie Actions pr. 31.12.2010. I syv av disse var det ikke norsk deltakelse. Kun én av disse var en stipendordning (IOF), mens de andre var mindre ordninger og policytiltak.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	80	23%	40
Reserve	12	3%	7
Avslått	251	73%	104
TOTALT	343	100%	151

Tabell 3.18 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i MCA.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

343 søknader med norsk deltakelse er mottatt i MCA-programmet hittil i rammeprogrammet. Av disse er 80 innstilt for finansiering. Det gir en suksessrate på 23 %, som er nesten ni prosentpoeng lavere enn snittet for alle deltakerlandene i MCA. Dermed har avstanden mellom Norges suksessrate og snittet for alle landene økt i negativ retning i forhold til det som ble rapportert for 2009. Det er imidlertid viktig å påpeke at noen av ordningene har meget høy suksessrate (ERG, policytiltak), noe som påvirker resultatet. I disse tiltakene er det lav norsk deltakelse.

66 % av alle MCA-søknadene med norsk deltakelse nådde imidlertid poenggrensen for finansiering. Tallet er tilnærmet likt snittet for alle søknadene i dette programmet. På grunn av mangel på budsjettmidler vil bare en del av de søknadene, som er kvalifiserte, bli finansiert. Vi har mottatt kontraktsdata for 55 av de 80 innstilte prosjektene. I disse kontraktene er Norge tildelt cirka 128 mill. kroner.

Det er norsk deltakelse i rundt 2 % av både søknadene og de innstilte prosjektene innenfor MCA. I snitt er det 1,2 norske deltakelser pr. søknad.

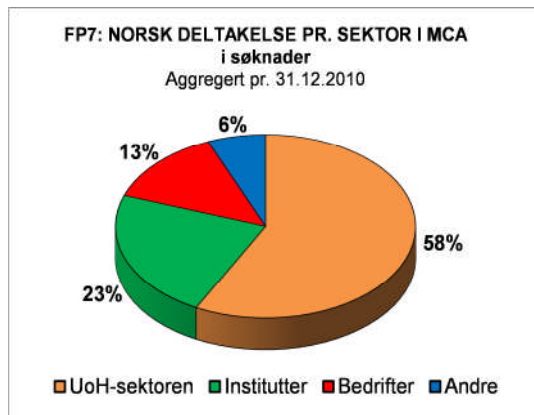
Det er 151 norske koordinatører i søknadene, derav 40 i de innstilte. Det bør imidlertid bemerkes at det er skjevheter i tallgrunnlaget for MCA-programmet fra EU. Det skyldes at det for noen av utlysningene bare registreres data på koordinatornivå, mens det for andre registreres data for alle deltakerne i utlysningene.

Marie Curie Actions omfatter store nettverksprosjekter og relativt små stipendprosjekter der transnasjonal mobilitet er en forutsetning. Det er stor konkurranse om midlene i de fleste av ordningene.

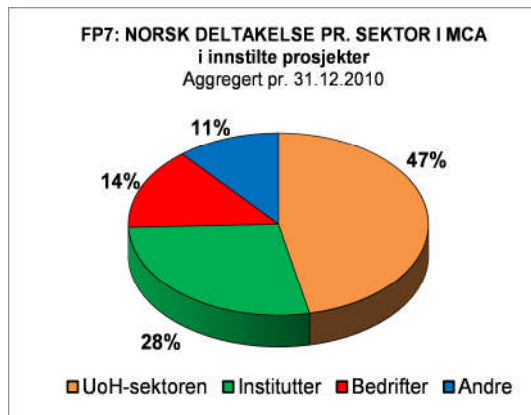
Suksesshistorie: Ved Dark Cosmology-senteret under det internasjonalt anerkjente Niels Bohr-instituttet i København, er astrofysikeren Margrethe Wold ansatt i to år som Marie Curie fellow. Dr. Wold har i stor grad oppholdt seg utenlands etter sitt hovedfag, ved Stockholms Universitet, Caltech i USA og ESO i München. Hennes allmenne råd, foruten å følge søknadsprosedyren nøye, er å engasjere den potensielle vertsinstitusjonen i prosessen når man søker seg ut. Dr. Wold er en av 50 000 forskere som hittil har mottatt Marie Curie-midler i rammeprogrammets historie, og et positivt eksempel på hvordan man kan fremme forskerkarrieren ved å legge inn et utenlandsopphold.

Sektorfordeling

Nedenfor vises fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søkte og innstilte prosjekter;

Figur 3.38 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i MCA. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Figur 3.39 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i MCA. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

UoH-sektoren er den klart største aktøren, med rundt halvparten av alle deltakelsene. Instituttene og sektoren andre er imidlertid de to sektorgruppene som har oppnådd den høyeste suksessen med sine søknader, og begge har økt sine deltakerandeler i de innstilte prosjektene i forhold til ved utgangen av 2009. UoH-sektoren har dermed redusert sin andel med hele elleve prosentpoeng.

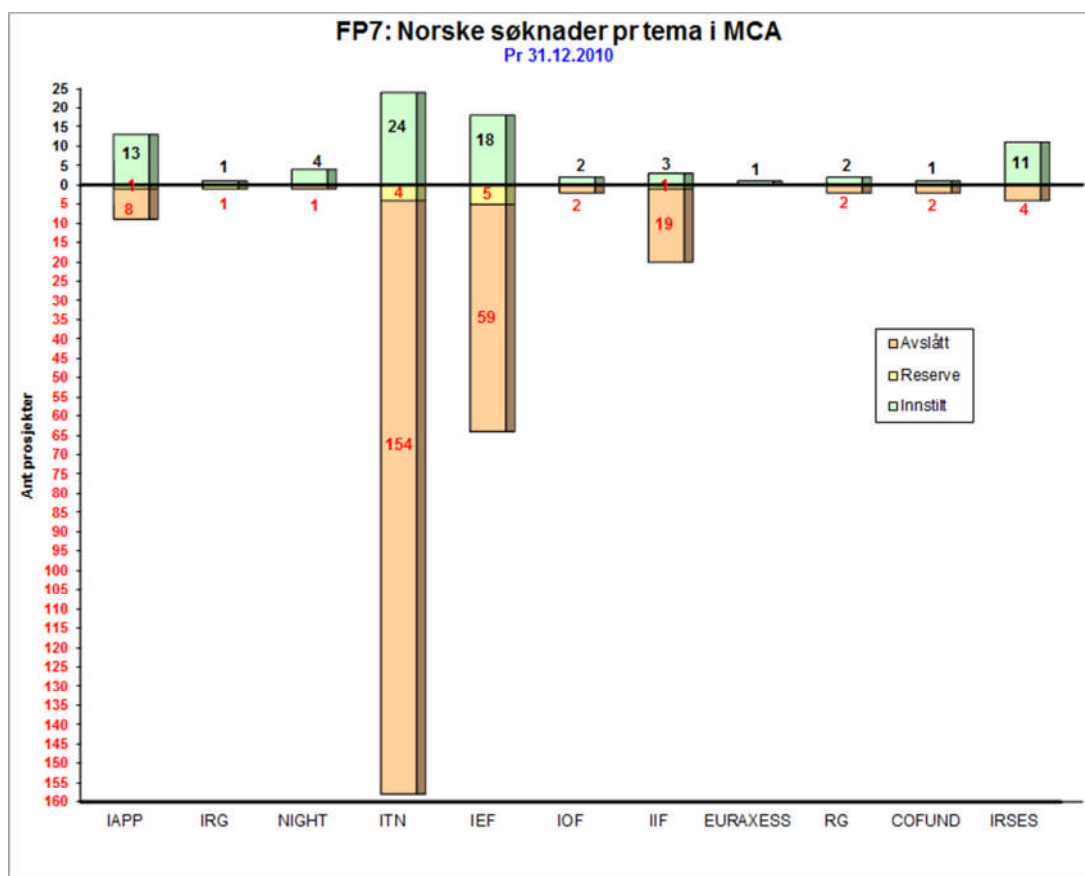
Samarbeidsland

Storbritannia og Tyskland er de landene Norge samarbeidet mest med så langt. Norge samarbeider med 38 av 79 mulige land i de innstilte prosjektene i MCA-programmet.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende hovedaktivitetsområder;

IAPP:	Industry-Academia Partnerships and Pathways.
IRG:	International Reintegration Grants.
NIGHTS:	Researchers' Night.
ITN:	Initial Training Networks.
IEF:	Intra-European Fellowships for career development.
IOF:	International Outgoing Fellowships for career development.
IIF:	International Incoming Fellowships.
EURAXESS:	Transnational operation of the EURAXESS Services Network.
RG:	Marie Curie Re-integration Grants.
COFUND:	Co-funding of regional, national, and international programmes.
IRSES:	International Research Staff Exchange Scheme.

Figur 3.40 Dekningsprofil MCA.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-PEOPLE-2007-1-1-ITN, FP7-PEOPLE-2007-2-1-IEF, FP7-PEOPLE-2007-2-3-COFUND, FP7-PEOPLE-2007-3-1-IAPP, FP7-PEOPLE-2007-4-2-IIF, FP7-PEOPLE-2007-4-3-IRG, FP7-PEOPLE-2007-5-1-1-NIGHT, FP7-PEOPLE-2009-EURAXESS, FP7-PEOPLE-2009-

IAPP, FP7-PEOPLE-2009-IEF, FP7-PEOPLE-2009-IIF, FP7-PEOPLE-2009-IOF, FP7-PEOPLE-2009-IRSES, FP7-PEOPLE-2009-NIGHT, FP7-PEOPLE-2009-RG, FP7-PEOPLE-2010-COFUND, FP7-PEOPLE-2010-IRSES, FP7-PEOPLE-2010-ITN, FP7-PEOPLE-2010-NIGHT, FP7-PEOPLE-COFUND-2008, FP7-PEOPLE-IAPP-2008, FP7-PEOPLE-IEF-2008, FP7-PEOPLE-IIF-2008, FP7-PEOPLE-IOF-2008, FP7-PEOPLE-IRG-2008, FP7-PEOPLE-IRSES-2008, FP7-PEOPLE-ITN-2008 og FP7-PEOPLE-NIGHT-2008.

Forskerutdanningsnettverk (ITN) og Intra-Europeisk stipend for erfarne forskere (IEF) er de to mest populære ordningene i Marie Curie Actions, også i de norske miljøene. Når suksessraten ligger på 7-8 % i ITN, er vår mobilisering og innvilgelse tilfredsstillende. For IEF får vi kun resultater for norsk vertsinstusjon, ikke for norsk stipendiat som reiser ut. Dermed er det vanskelig målbart om vår mobilisering og støtte gir resultater. For de individuelle stipendene medførte økt søkning til 2010-fristen generelt en senking av europeisk suksessrate på 2-6 %. Det gjør det ikke mindre viktig å stimulere norske forskere til å måle seg på denne arenaen, og Forskningsrådet går langt i å gi råd til individuelle interessenter. Det er overraskende få norske søkere til International Outgoing Fellowships (IOF) for opphold utenfor Europa, for eksempel i USA. For Industry-Academia Partnerships and Pathways (IAPP) og International Research Staff Exchange Scheme (IRSES) er resultatet så langt i rammeprogrammet positivt, men med potensiale for enda større deltakelse.

COFUND er "Joint Programming" for Marie Curie Actions, samfinansiering med stipendordninger for erfarne forskere i Europa. Norge, med sin integrerte finansieringsstruktur, har få selvstendige stipendordninger som passer for COFUND i øyeblikket. Det finnes ingen oversikt over hvorvidt norske forskere søker utenlandske ordninger som er knyttet til COFUND.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Norske forskere er generelt lite mobile. For å øke mobiliseringen til Marie Curie Actions har Forskningsrådet arbeidet aktivt for å få ut kunnskap om ordningene til alle miljøer. Marie Curie Actions omfatter ordninger for alle erfaringsnivåer, alle fagområder og alle sektorer. Et grep er at informasjon om Marie Curie blir tatt med i informasjonen fra NCP-er innen de andre områdene i rammeprogrammet. Videre har man prøvd å bruke kontaktpersoner ved institusjonene som inngang for å spre informasjon.

Besøk og presentasjoner ved høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner har vært gjennomført hyppig, likeledes er det arrangert søknadworkshops i forbindelse med frister.

Med lav innvilgelsesandel på noen av de viktigste Marie Curie Actions har det vært viktig med fokus på systematisk opplæring og veiledning av søkere for å øke deres sjans til å lykkes.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Næringslivsdeltakere er generelt vanskelige å nå. Marie Curie Actions oppfattes som et instrument for UoH-institusjonene, men innenfor de fleste ordninger er næringslivsdeltakelse et prioritert mål eller krav. Dette har man forsøkt å få ut, ikke minst ved hjelp av SME-NCP, kontakt med bransjeorganisasjoner o.l.

Søkerne til de individuelle stipendene er også en uensartet gruppe. I vår informasjon ut til miljøene understrekes det at det kan gis individuell veiledning av denne gruppen, noe som flere og flere benytter seg av. Dessverre er ikke resultatene av innsatsen så lett målbar, siden Europakommisjonen ikke gir detaljert tilbakemelding på individuelle forskere. Av de som tar imot tilbudet om veiledning fra Forskningsrådet viser tilbakemeldinger at dette vært viktig for å lykkes.

Mange høyskoler har vist interesse for Marie Curie Actions. Det kan skyldes at denne type ordninger oppfattes som en mindre krevende inngangsport til EU-forskningen som følge av at prosjektene er mindre og rapportering mindre omfattende. Det er et potensiale for å øke deltakelsen fra høyskolesektoren, men også en utfordring i at det er stor konkurranse om midlene innenfor noen av ordningene.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Marie Curie Actions er åpent for alle fagområder, erfaringsnivåer og sektorer. Derfor kan man si at mobilisering til Marie Curie generelt forsterker internasjonaliseringen av norsk forskning. For å styrke viljen til deltakelse, gis det toppfinansiering til norske miljøer der EU-støtte ved stipendene eventuelt ikke strekker til.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Forskningsrådet har videreført en toppfinansiering av innkommende Marie Curie-stipendiater for at de norske vertsinstusjonene skal kunne utbetale lønn i henhold til gjeldende tariff i overensstemmelse med Charter og Code som Forskningsrådet har implementert. Inntrykket er at dette bidrar positivt i forhold til å utnytte ordningene.

e. Hva er gjort for å koble FP7 MCA mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Det er kartlagt hvorvidt Marie Curie Actions samfinansieringsordning COFUND kan kobles opp mot eksisterende ordninger i Forskningsrådet. Fordi det ikke eksisterer en frittstående ordning for utenlandsstipend eller innkommende mobilitet rettet mot erfarne forskere, kom man til konklusjonen at COFUND er lite egnet som virkemiddel for norske miljøer. Like fullt bør det være fokus på denne muligheten ved etablering av eventuelle nye programmer eller aktiviteter.

Det pågår et kartleggingsarbeid for å se på muligheter for å koble utlysninger fra rammeprogrammet opp mot Forskningsrådets egne utlysninger. Dette arbeidet er ikke sluttført pr. januar 2011, men vil være sentralt for å gi potensielle søkere informasjon om eksisterende muligheter utenfor Forskningsrådet.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentanter (eksperter): Per Magnus Kommandantvold og Thorbjørn Gilberg (begge Forskningsrådet).

Komitédelegat: Live Haaland (Kunnskapsdepartementet).

People-komitéens overordnede oppgaver er å styre og kontrollere utviklingen av Marie Curie Actions. Samtidig er den en sentral aktør i arbeidet for å utvikle et europeisk forskningsområde, med mål om at forskere kan utdannes i mer strukturerte, forutsigbare former og kan satse på et karriereløp som er rettighets- og pliktbasert innen konkurransebasert forskning.

Det har vært fire møter i komitéen i 2009 og sytten møter hittil i FP7. En kjerneoppgave er utviklingen av nye arbeidsprogrammer. I dette inngår det å se på aktivitetenes form, på de finansielle forhold og lignende. Norge har vært opptatt av å få fram at forenkling og fleksibilitet, både med hensyn til regelverket for deltakelse og for implementering av prosjekter, må være ivaretatt da dette er sentralt for å kunne mobilisere til økt deltakelse. Kostnadsdekning i prosjektene har også blitt tatt opp av Norge ved flere anledninger. Informasjon om, og godkjenning av, resultater under Marie Curie Actions mange aktiviteter er også en sentral del av arbeidet.

Programkomitéen holdes løpende orientert om arbeidet som skjer i styringsgruppen for Human

Resources, og tilknyttede prosjekter som EURAXESS. Også temaer som tangerer kunnskapstriangelet (forholdet mellom forskning, utdanning og innovasjon i Europa) er ofte oppe til diskusjon i People-komiteén.

4.2.4 CAPACITIES

Det fjerde særprogram i FP7 - Capacities - har som formål å styrke forsknings- og nyskapingsevnen i hele Europa, samt å sikre at forskningen brukes på best mulig vis.

4.2.4.1 RESEARCH INFRASTRUCTURES (RI)

NCP: Solveig Flock og Per Magnus Kommandantvold.

UTLYSNINGER

Vi har mottatt resultater fra syv utlysninger innenfor RI så langt i FP7.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	48	49%	3
Reserve	2	2%	1
Avslått	48	49%	6
TOTALT	98	100%	10

Tabell 3.19 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i RI.

Kilde: E-Corda (EU-Kommissjonen).

Av de 98 søknadene som har norsk deltakelse, er 48 innstilt for finansiering. Norge oppnår dermed en suksessrate på 49 %, nesten tolv prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene i RI. Kvaliteten på de norske søknadene har dermed økt betydelig i forhold til hva som ble rapportert i årsrapporten for 2009. Da lå den på 37 %, og tre prosentpoeng over snittet for alle landene.

87 % av alle søknadene med norsk deltakelse, er imidlertid kvalifiserte for finansiering. Det er hele atten prosentpoeng høyere enn tallet for alle søknadene i RI. Grunnet mangel på budsjettmidler, blir kun en del av de kvalifiserte søknadene finansiert.

32 av de 48 innstilte prosjektene er registrert som kontrakter. I disse kontraktene er Norge tildelt rundt 56 mill. kroner.

Norge deltar i mer enn hvert femte innstilte prosjekt innenfor RI, mens tilsvarende tall for søknadene er hver sjettede. Det er i underkant av 1,5 norske deltakelser pr. søknad. Alle disse tallene er høyere enn hva som ble rapportert for ett år siden.

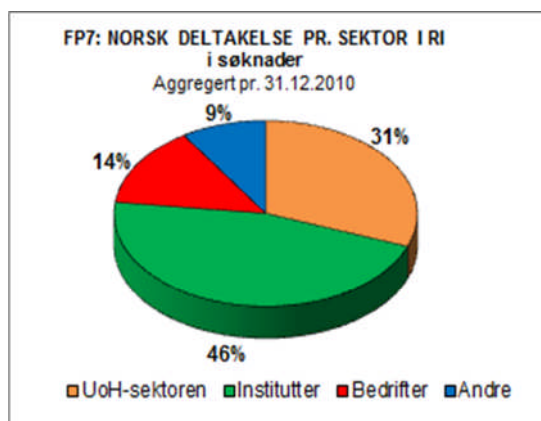
Det er 10 norske koordinatører i søknadene, og 3 i de innstilte prosjektene. Det gir en koordinatorandel på 10 % for søknadene og 6 % for de innstilte prosjektene. Den vanligste samarbeidsformen er store integrerte prosjekter (Integrated Infrastructure Initiatives – I3) der gjerne den ledende institusjonen/fasiliteten på området koordinerer et samarbeid med alle viktige aktører i Europa (og verden). Derfor er det naturlig med en lav koordinatorandel. Kun på områder av særlig norsk interesse, vil koordinering av prosjektet fra norsk side være aktuelt

Suksesshistorie: Tre av de innstilte prosjektene er norskkoordinert. Det ene er et I3-prosjekt, MESOAQUA som er koordinert fra Universitetet i Bergen og omfatter mesokosme-sentre fra Ny-Ålesund i nord til Kreta i sør. Formålet med MESOAQUA er å bruke et nettverk av mesokosmefasiliteter for å studere fremtidige akvatiske økosystemer fra Arktis til Middelhavet. Mer om prosjektet på <http://mesoaqua.eu/>. Dette viser at norske miljøer kan være ledende innenfor et område som er strategisk viktig for Norge.

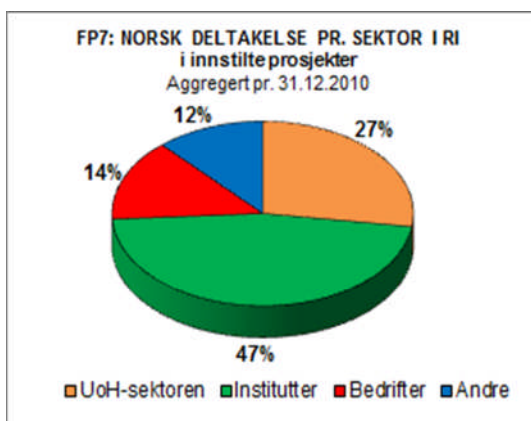
De to andre er ESFRI-preparatory-phase prosjektene SIOS og ECCSEL.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av norske deltakelser i henholdsvis søknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.41 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i RI. Kilde: E-Corda (EU-Kommissjonen).

Figur 3.42 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i RI. Kilde: E-Corda (EU-Kommissjonen).

Instituttsektoren er den klart største aktøren, både i søknadene og de innstilte prosjektene. De har økt sin deltakerandel i de innstilte prosjektene med åtte prosentpoeng i forhold til ved utgangen av 2009. Bedriftene, derimot, har redusert sin andel med ni prosentpoeng i det samme tidsrommet.

Sektorgruppen Andre har den høyeste gjennomslagskraften for sine søknader, mens det omvendte er tilfelle for UoH-sektoren.

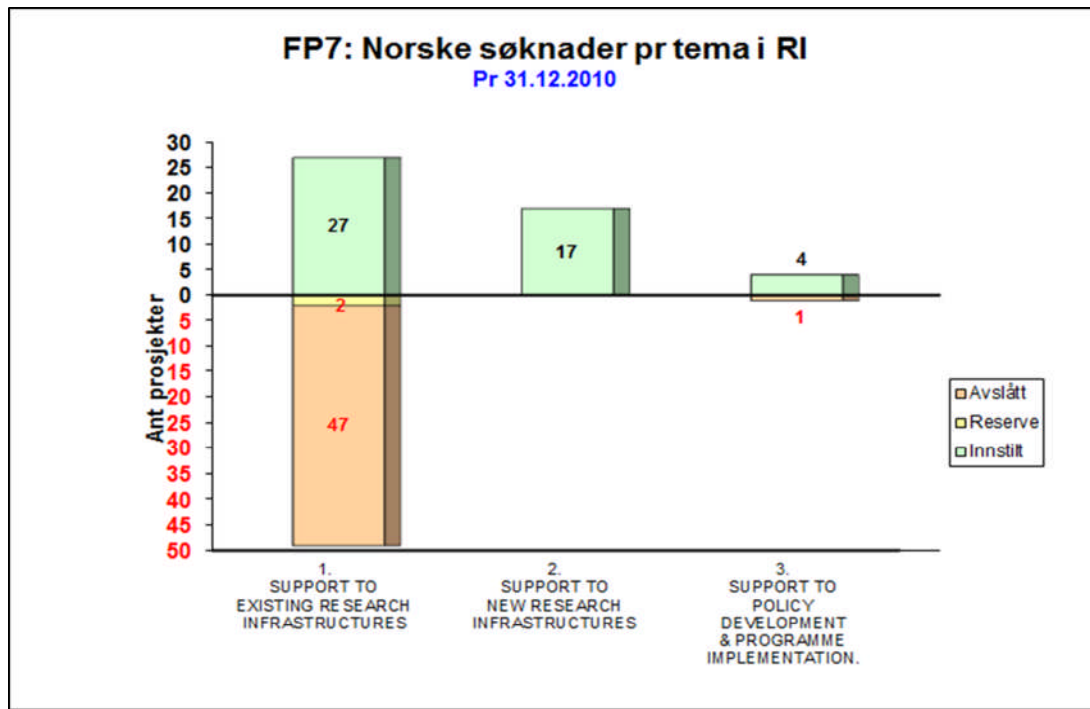
Samarbeidsland

Tyskland, Storbritannia, Frankrike og Nederland er de landene Norge har samarbeidet hyppigst med i dette programmet. Norge samarbeider med 62 av 85 (dvs. 73 %) potensielle land i de innstilte prosjektene så langt.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende tre hovedaktivitetsområder;

1. Support to existing research infrastructures.
2. Support to new research infrastructures.
3. Support to policy development and programme implementation.

Figur 3.43 Dekningsprofil RI.

Kilde: E-Corda (EU-Kommisjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-INFRASTRUCTURES-2007-1, FP7-INFRASTRUCTURES-2007-2, FP7-INFRASTRUCTURES-2008-1, FP7-INFRASTRUCTURES-2008-2, FP7-INFRASTRUCTURES-2009-1, FP7-INFRASTRUCTURES-2010-1 og FP7-INFRASTRUCTURES-2010-2.

Hovedbolken av prosjektene er i samarbeid om eksisterende infrastruktur (I3), og hvor mobilisering og innvilgede prosjekter er tilfredsstillende. Dette er også den delen av programmet som har hoveddelen av budsjettet. I Support to new infrastructures er prosjektene norske deltakelser i Preparatory phase til ESFRI, og hvor kun ESFRI-prosjekter kan søke. Det vil si at midler som utlyses her, er rettet mot konkrete ESFRI-prosjekter, og disse er nesten garantert å få midler.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Da kun enkelte emner åpnes for utlysninger, vil mobiliseringen måtte bli rettet mot enkelte relevante norske forskningsmiljøer. Et annet aspekt, er at mange av de temaene som er identifisert i 2011-utlysningen med frist 2010 og kommende utlysning for 2012, har en klar slagside mot konsortier som allerede befinner seg på ESFRIs veikart 2008 og de seks nye som ble vedtatt å komme inn på nytt oppdatert veikart i 2010. Utlysningene vil i mange tilfeller bidra med midler for å "bridge the gap" for ESFRI-konsortier inntil de er modne for implementeringsfasen. Det vil derfor være et strategisk valg for norske myndigheter om norske deltakere i PP-prosjektene bør oppfordres til deltakelse i Integrating Activities.

E-infrastruktur vil til en viss grad være påvirket av samme utfordring, men må ses mer på case-to-case-basis. E-infrastruktur blir viktigere, også som understøttelse til paneuropeisk forskningsinfrastruktur, og må ses i sammenheng med den samlede innsatsen for infrastruktur nasjonalt og internasjonalt.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

All mobilisering vil være rettet mot bestemte målgrupper, siden utlysningene er begrenset til bestemte temaer. Dessuten vil man i større grad oppfordre til økt bruk av transnasjonal EU-finansiert tilgang til eksisterende forskningsinfrastruktur (Transnational Access). Norske miljøer har nemlig stor suksess med å tilby forskere fra andre land tilgang og bruk av norsk infrastruktur, betalt av rammeprogrammet. Samtidig er det få norske forskere som bruker den samme muligheten for tilgang til avansert infrastruktur i utlandet. Dette er et paradoks.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Identifikasjon og tidlig varsling av relevante miljøer for temaer under Integrating Activities, og da særlig innenfor temaer som overensstemmer med nasjonalt prioriterte områder, er hovedfokus for mobiliseringen. Dette innbefatter også e-infrastruktur.

Nasjonal satsing på infrastruktur er nå godt etablert. Søknader som kommer inn til den nasjonale utlysningen gir mulighet for å få en bedre oversikt over hva som eksisterer av nasjonal infrastruktur og hvilke behov norske miljøer har. Dette gir mulighet for lettere å identifisere hvilke miljøer som kan være de mest relevante for de ulike temaene beskrevet i utlysningen.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Foran oppdateringer av arbeidsprogrammer, er det viktig å sikre at temaer av spesiell interesse for norske miljøer ivaretas, bearbejdes og presenteres som attraktive temaer for pan-europeisk infrastruktur. Dette gjelder både i forhold til å holde temaer av interesse inne på EUs lister, og samarbeid for å få dem inn når de foreslås. Dette ses i sammenheng med vår nasjonale strategi og utviklingen av nasjonalt veikart for forskningsinfrastruktur. Samtidig vil tidlig varsling være sentralt når relevante temaer er på trappene, for å sikre norsk deltakelse i konsortiene.

e. Hva er gjort for å koble FP7 RI mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Informasjon om de temaer som lyses ut gis til programkoordinatorer for de store programmene for videre formidling til aktuelle forskningsmiljøer og programstyrene.

Arbeidet med nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur er godt integrert med arbeidet med internasjonalt samarbeid om forskningsinfrastruktur.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Hanne Monclair (Kunnskapsdepartementet).

Komitérepresentanter (eksperter): Odd Ivar Eriksen og Per Magnus Kommandantvold (begge Forskningsrådet).

Programkomiteen har hatt fire møter i 2010. De viktigste sakene og policyarbeid har vært knyttet til arbeidsprogrammene for 2010 og 2011, utlysningene og tilhørende søknadsbehandling og prosessevaluering, koordinering med arbeidet knyttet til utvikling av europeisk veikart for forskningsinfrastruktur (ESFRI) og informasjon knyttet til utbygging av infrastruktur for blant annet finansielle og regionale forhold. Komiteen har jevnlig blitt informert om status for implementeringen av ERIC-forordningen som er juridisk instrument for europeiske forskningsinfrastruktur-konsortier. De norske initiativene i ESFRI Roadmap 2008, Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System (SIOS), og European Carbon Dioxide Capture and Storage Laboratory Infrastructure (ECCSEL), fikk bevilget finansiering av Preparatory Phase prosjekter gjennom RI-programmet i 2010.

Arbeidsprogrammet for 2011

Programkomiteen har vektlagt behovet for å ha rettede utlysninger for 2011. Europakommisjonen har analysert det europeiske landskapet innen forskningsinfrastruktur og tematiske prioriteringer, og identifisert områder der en bedre integrasjon er påkrevd. Bakgrunnen for å gjennomføre de tre siste utlysningene på denne måten har både med budsjettsituasjonen å gjøre, med stor oversøkning

av gode prosjektforslag, og med en mer strategisk retting av fellesskapets midler inn mot de områder der de kan gjøre mest nytte fra et pan-europeisk perspektiv. Infrastrukturprogrammet vil således bygge opp under forskningen som finansieres i rammeprogrammet.

Den første utlysningen under arbeidsprogrammet for 2011 ble offentliggjort 20. juli 2010 med søknadsfrist 25. november 2010 med et totalt budsjett på 163,5 mill. euro. Utlysningen innenfor *Integrating activities* var rettet mot 23 spesifikke områder "topics" som gjelder støtte til aktiviteter som er med på å integrere de beste europeiske infrastruktur-fasilitetene i nettverk. Budsjettet for *Integrating activities* var på 104 mill. euro. For å bygge opp under arbeidet med nye forskningsinfrastrukturer lyste Kommissjonen ut 20 mill. euro til nye *Design Studies* og 30 mill. euro til *Construction of new infrastructures (or major upgrades) - implementation phase* av infrastrukturene i ESFRI Roadmap. Det oppdaterte ESFRI Roadmap 2008 inneholder planer for 44 paneuropeiske forskningsinfrastrukturer. ESFRI-prosjektene innen de fire hovedområdene "Social Sciences and Humanities", "Life sciences", "Environmental Sciences" og "Physics, Astronomy and Analytical Facilities" kunne søke om støtte til gjennomføring av felles tiltak.

Utlysningen omfattet også *Support to policy development and programme implementation* med et budsjett på 9,5 mill. euro.

Utlysningen med søknadsfrist 23. november fra DG INFSO innen eInfrastruktur rettet seg mot eksisterende IKT-basert eInfrastruktur (70 mill. euro) og finansiering av eInfrastruktursamarbeidet PRACE i ESFRI Roadmap (20 mill. euro).

Det belgiske formannskapet i EU arrangerte konferansen ENERI 2010 i Brussel 29-30. november. Konferansen dreide seg i helhet om forskningsinfrastrukturer innen energi.

Arbeidsprogrammet for 2012

Programkomiteen har startet arbeidet med utformingen av arbeidsprogrammet for 2012. Norge har sendt Kommissjonen sine innspill til hvilke topics som bør prioriteres i siste utlysning av *Integrating activities*, som skal komme i juli 2011.

4.2.4.2 RESEARCH FOR THE BENEFITS OF SME'S (SME)

NCP: Vebjørn Walderhaug.

De små og mellomstore bedriftene (SMB) er vitale for utviklingen av økonomisk vekst og jobbskaping, og Kommissjonen legger stor vekt på å oppnå en sterkere deltakelse i rammeprogrammene av denne delen av næringslivet, både i de tematiske prioriteringene og i de spesifikke SMB-tiltakene. Av spesielle SMB-tiltak i FP7 finner man under delprogrammet Capacities prosjektformene *Research for SMEs* (R4S) og *Research for SME associations* (R4A). Disse tilsvarer instrumentene CRAFT (Cooperative Research) og Collective Research under FP6. Hovedforskjellen er at ønsket om utsetting av FoU-innsatsen til eksterne FoU-aktører er mer aksentuert i FP7, og at EU-tilskuddet nå er høyere – i praksis normalt 68-72 %, mot 50-60 % i CRAFT/Collective Research.

UTLYSNINGER

I fireårsperioden 2007-2010 har vi mottatt resultater fra ni utlysninger i SMB-programmet. Av disse utlysningene er tre av prosjekttypen *Research for SMEs*, to av typen *Research for SME associations* og fire er av typen CSA (*Coordination and Support Actions*).

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	79	26%	30
Reserve	7	2%	4
Avslått	214	71%	80
TOTALT	300	100%	114

Tabell 3.20 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i SMEs.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Ved inngangen til 2011 er det registrert 300 prosjektsøknader med norsk deltakelse i SMB-programmet. Av disse er 79 innstilt for finansiering. Det gir en suksessrate på 26 %, som er nesten 8 prosentpoeng høyere enn snittet for alle deltakerlandene i SMB-programmet. Tallene er på tilnærmet samme nivå som ved årsrapporteringen for 2009. Norge gjør det svært godt i SMB-programmet og har oppnådd den nest høyeste suksessraten av alle EU-medlemslandene og de assosierte landene. Vi er bare slått av Luxembourg, som har oppnådd en suksessrate på 39 %. Luxembourg har imidlertid kun deltatt i 18 søknader så langt FP7.

58 % av prosjektforslagene med norsk deltakelse i SMB-programmet oppnådde nok evalueringspoeng til å bli kvalifisert for EU-finansiering (mot under halvparten av alle søknadene i SMB-programmet). Når likevel bare 26 % av alle prosjektsøknader med norsk deltakelse oppnådde finansiering, skyldes det begrensede budsjettmidler til disposisjon.

Pr. dags dato har vi mottatt kontraktsdata for 63 av de 79 innstilte prosjektene. I disse kontraktene er norske aktører tildelt rundt 176 mill. kroner.

I prosjektforslagene (søknadene) til SMB-programmet er det 14 % som har norsk deltakelse. Denne andelen stiger imidlertid til 19 % for de prosjektsøknadene som får EU-finansiering.

Norsk koordinatorandel, i både prosjektsøknadene og de innstilte prosjektene, er på hele 38 %.

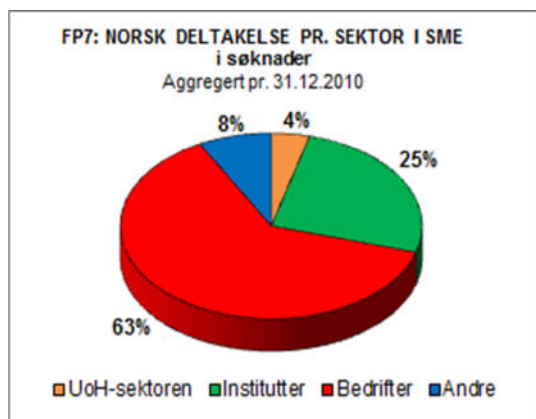
Suksesshistorie: "ShipArrestor"

I dette SMB-prosjektet, initiert av Miko Marine AS, er det utviklet et kombinert drivanker og kopling, som skal hindre skip uten motorkraft å drive på grunn eller kolliderer med offshore-installasjoner. Prosjektet ble presentert på The International Tug and Salvage Conference i Vancouver i mai 2010. En måned senere ble det utført en fullskala-test utenfor Nordkapp, med et helikopter, en slepebåt og en LNG-tanker. Prosjektet startet i oktober 2008, og bergingssystemet er allerede nå klart for kommersialisering. Andre norske deltakere i prosjektet er NorLense AS og Teknologisk Institutt (TI).

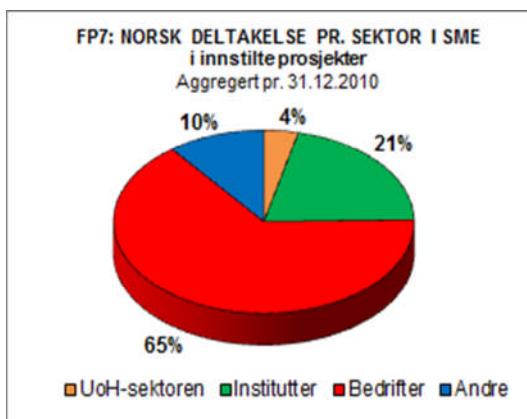

Sektorfordeling

Fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søkte og innstilte prosjekter følger nedenfor;

Figur 3.44 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i SME. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.45 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i SME. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Ikke overraskende utgjør bedriftene majoriteten av de norske deltakerne i SMB-programmet. Bedriftene, sammen med aktørene fra sektorgruppen andre, øker sine deltakerandeler i de innstilte prosjektene i forhold til andelen i innsendte prosjektforslag. Det betyr at kvaliteten på søknadene, som de norske bedriftene deltar i, er god. Bedriftene har også økt sin deltakerandel med tre prosentpoeng, både i søknadene og i de innstilte prosjektene, i forhold til hva som ble rapportert i årsrapporten for 2009.

Samarbeidsland

Norges klart største samarbeidspartner så langt i SMB-programmet er Storbritannia og Spania, etterfulgt av Tyskland og Italia. Blant Norges 10 viktigste samarbeidsland, oppnår vi den høyeste uttelling i samarbeidet med Frankrike.

Norske aktører har relasjoner med 33 av 47 potensielle samarbeidsland i de innstilte prosjektene.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Forskningsrådets bidrag til måloppnåelsen er å gi informasjon og veiledning direkte til de involverte målgruppene SMB-er og forsoningsaktører, og indirekte gjennom virkemiddelaktørene, samt å bidra til kompetanseheving i disse målgruppene.

Halvveis i FP7 kan det slås fast at den norske deltakelsen i EUs SMB-program er sterkere enn noensinne. PES-ordningen (prosjektetableringsstøtte) er et viktig incentiv i denne sammenheng.

b. Tiltak for bestemte målgrupper - SMB

Det er i SMB-målgruppen fortsatt et sterkt behov for informasjon om hvilke muligheter som finnes i FP7, samt for veiledning om hvordan disse mulighetene skal kunne utnyttes. Det er derfor lagt vekt på å arrangere informasjonsseminarer spesielt tilrettelagt for bedrifter mange steder i landet (Sogndal, Bamble, Hamar, Trondheim, Oslo, Mo i Rana, Bergen, Kristiansand, Stord). En rekke SMB-er har fått direkte veiledning i hvordan EU-prosjekter bør etableres. SMB nyhetsbrev ble publisert i juni og september.

Av mer strategiske aktiviteter kan nevnes:

- Samarbeid med Innovasjon Norge og det nye EU-nettverket Enterprise Europe Network (EEN), for å identifisere og assistere aktuelle SMB-kandidater for deltakelse i FP7. EEN-

nettverket i Norge er delvis finansiert av Forskningsrådet. Utvikling av god og relevant formidlingskompetanse vil stå sentralt.

- En oppdatering av mobiliseringsplanen for å bedre bedriftsdeltakelsen i FP7's tematiske prioriteringer ble startet mot slutten av året.
- Forskningsrådets regionale representanter skal nå trekkes sterkere inn i arbeidet med å mobilisere bedrifter for FP7.
- Forbedring av partnersøksfunksjonen og koblingene mellom SMB og forskningsaktører.
- Mobilisering av bransjeorganisasjonene (spesielt Norsk Industri) og regionale innovasjonsaktører, samt kontakt med spesielle målgrupper som NCE, VRI m.v.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Samordningsgevinster kan oppnås gjennom bedre internt og eksternt samarbeid. Av Forskningsrådets næringsrettede virkemidler er BIA det tiltak som synes å være mest komplementært i forhold til det SMB-spesifikke tiltaket Research for SMEs. BIA har, i likhet med Research for SMEs, som en viktig intensjon å anspore næringslivet til økte FoU-investeringer, med et tydelig kommersielt fokus. BIA er riktignok ikke forbeholdt SMB, og er noe større mht. varighet og budsjett, men programmets krav til internasjonal orientering betyr at søkere til BIA også bør ha et godt grunnlag for å etablere industriorienterte samarbeidsprosjekter innenfor rammen av Research for SMEs.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Siden de ovennevnte SMB-tiltakene er horisontale virkemidler, er behovet for strategisk posisjonering mindre uttalt i SMB-programmet enn i de tematiske prioriteringene i Cooperation. Imidlertid har Forskningsrådet deltatt i de to SMB-orienterte ERA-NET prosjektene EraSME (samarbeidsforskning for SMB) og CORNET (bransjeorientert forskning). Forskningsrådet har også deltatt i EU-prosjektet SMEs go Health, et prosjekt som skal understøtte SMB-deltakelsen i den tematiske prioriteringen Health under Cooperation.

Forskningsrådet spiller en aktiv rolle i utformingen av "neste generasjons" SMB-virkemidler i Europa, gjennom sin ledende deltakelse i TAFTIEs SME Task Force.

SMB-deltakelse i Europeiske Teknologiplattformer (ETP) og Joint Technology Initiatives (JTI): ETP-ene vil være viktige møteplasser for nettverksbygging for nye forskningskonsortier underveis i FP7. Det er derfor svært viktig at også norske bedrifter engasjerer seg og tar del i de ETP-ene som er etablert i FP7. I sin form er en ETP industriledet og åpen for alle interessenter. Den skal samle flest mulig interessenter innen et teknologiområde, der man i fellesskap skal definere og identifisere de viktigste langsiktige FoU-oppgavene interessentene står overfor. I en JTI fokuserer man blant annet på utvalgte områder som trenger et løft på europeisk nivå. Også her har næringslivet en svært viktig deltakende rolle.

e. Hva er gjort for å koble FP7 SME mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

SMB-programmet har en "bottom-up" innretning, og har derfor ingen prioritering av bestemte områder. Imidlertid gjenspeiles den nasjonale satsing på det marine og maritime området i den meget brede norske deltakelsen som finnes i SMB-programmet i prosjekter som har å gjøre med f.eks. akvakultur, shipping og offshore petroleumsproduksjon.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Pål Gretland (Nærings- og handelsdepartementet).

Komitérepresentant (ekspert): Vebjørn Walderhaug (Forskningsrådet).

Mens det i FP6 var én felles komité for alle "horisontale" tiltak (tverrgående aktiviteter) vedrørende f.eks. SMB og internasjonalt forskningssamarbeid, har Kommisjonen for FP7 valgt å

etablere en egen komité for SMB-tiltak. Dette er i tråd med Kommisjonens sterkere vektlegging av SMB-enes betydning for utviklingen av framtidens europeiske næringsliv, og har gitt medlemslandene en bedre anledning til å påvirke Kommisjonen i SMB-spørsmål. Komiteens hovedfokus har vært innholdet i SMB-arbeidsplanen (Research for the benefit of SMEs). Dessuten har tiltak for å øke SMB-deltakelsen i de tematiske prioriteringene (under delprogrammet Cooperation) vært et viktig og tilbakevendende spørsmål i komiteens møter. Det har i perioden 2007-2010 vært avholdt 14 møter i SME Programme Committee.

EUROSTARS

Kontaktperson: Bjørn Henriksen.

Eurostars administreres av det paneuropeiske forskningsnettverket EUREKA, og er spesielt rettet mot forskningsutførende SMB-er. Programmet gjennomføres i nært samarbeid med Kommisjonen, som finansierer er fjerdedel av de offentlige tilskuddene over særprogrammet Capacities. Norges avsetning til programmet er nå på 5 mill. euro pr. år. Den norske interessen for Eurostars og evalueringresultatene så langt er oppmuntrende. Hittil har det kommet inn 1 281 gyldige søknader til Eurostars programmet gjennom de fem søknadsrundene som er blitt gjennomført. Norske bedrifter har deltatt i 139 av disse søknadene. Dette betyr at Norge deltar i ca. 10 % av søknadene. Norge deltar også i ca. 10 % av de prosjektsøknadene som blir vurdert som støtteverdige.

Norge er det landet i Europa som deltar oftest som prosjektleder i forhold til antall søknader, og over halvparten av de finansierte prosjektene som Norge deltar i har norsk prosjektleder. Norge deltar pr. i dag (etter fire søknadsrunder) i totalt 30 finansierte prosjekter.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Eurostars har i løpet av 2010 hatt to utlysninger, søknadsrunde 4 og 5. I søknadsrunde 4 kom det inn i alt 268 gyldige søknader, derav 25 med norsk deltakelse. Seks av disse søknadene ble vurdert som støtteverdige, fem ble finansiert. I søknadsrunde 5 kom det inn i alt 343 søknader (inkludert de ugyldige), derav 32 med norsk deltakelse. 12 av disse søknadene ble vurdert som støtteverdige. 9 av disse 12 har norsk prosjektleder. Det er uavklart hvor mange søknader med norsk deltakelse fra denne søknadsrunden som vil bli finansiert – dette blir begrenset både av størrelsen på norsk Eurostarsavsetning og av Eurostarsavsetningene i samarbeidsland. Siden vi ennå ikke vet hvor mange prosjektsøknader som blir finansiert fra søknadsrunde fem, er ikke disse tallene inkludert i tabell 3.5 i kapittel 3.1.2.2.

Norge får maksimalt ut av midlene EUs rammeprogram stiller til disposisjon for programmet sammenlignet med Norges bidrag til programmet. Pr. 24. januar 2011 er det kun Frankrike og Tyskland som har fått mer ut av Kommisjonens bidrag til programmet enn det Norge har fått.

TILTAK

a. Økt mobilisering.

I løpet av 2010 er det gjennomført flere informasjonsmøter i Oslo om Eurostars. I tillegg har det vært egne møter i Skien, Stavanger, Hamar, Kristiansand og Mo i Rana. Videre er det gjennomført en rekke bilaterale møter.

b. Tiltak for bestemte målgrupper.

Alle informasjonsmøtene har rettet seg mot programmets målgruppe: FoU-utførende SMB-er.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder.

SMB-er er et nasjonalt prioritert område.

d. Tiltak for strategisk posisjonering.

Ordningen med prosjektetableringsstøtte er i stor grad benyttet.

4.2.4.3 REGIONS OF KNOWLEDGE (REGIONS)

NCP: Sverre Sogge.

UTLYSNINGER

Ved utgangen av 2010 har vi mottatt resultater fra utlysningene de fire første årene av programmet, til sammen syv utlysninger. I to av disse utlysningene er det ikke norsk deltakelse.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	1	7%	0
Reserve	0	0%	0
Avslått	13	93%	3
TOTALT	14	100%	3

Tabell 3.21 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Regions of Knowledge.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

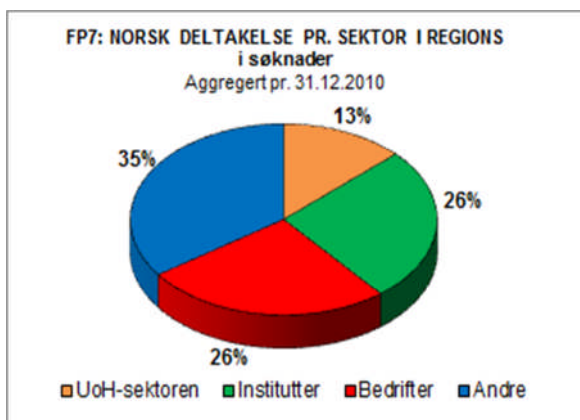
Resultatene viser at Norge har deltatt i 14 søknader så langt, hvorav ett er innstilt. Det ene innstilte prosjektet er bekreftet som kontrakt. 3 av søknadene er norskkoordinerte. Første år var det i tillegg tre søknader med norsk deltakelse som ble avvist og ikke evaluert på grunn av formelle feil. De to første årene ble om lag en tredjedel av søknadene avvist. Fra og med tredje år ble det gjort endringer i programmet, og avviste søknader er nå på et mer normalt nivå.

Det er norsk deltakelse i 6 % av søknadene så langt i Regions, og i snitt er det 1,7 norske deltakelser pr. søknad.

Resultatene i Regions of Knowledge har for Norges del så langt vært skuffende. Norge har nasjonale satsinger på regional innovasjon og regionale klynger gjennom Forskningsrådets VRI-program og Innovasjon Norges programmer ARENA og NCE. Disse programmene burde være et godt utgangspunkt for deltakelse i Regions of Knowledge. Så langt har vi i liten grad klart å utnytte disse satsingene i programmet. I 2008 og 2009 var det imidlertid norskkoordinerte søknader med utgangspunkt i disse nasjonale satsingene som kom over alle tersklene i evalueringene, men havnet i en gruppe på 3-4 prosjekter som ikke ble finansiert. I 2010 fikk vi den første norske deltakelsen i et innstilt prosjekt. Deltakeren er klyngen Medcoast Scandinavia, som er norsk-svensk samarbeid i Oslo-Gøteborgregionen innen biomedisin.

Sektorfordeling

Det er 24 norske deltakelser i de 14 prosjektsøknadene. Diagrammet nedenfor viser fordelingen av disse.

Figur 3.46 Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Regions.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Aktører fra sektorgruppen andre har flest norske deltakelser i Regions, dvs. over en tredjedel. Deltakelsene innenfor denne gruppen er spredt på ulike aktører. Instituttene og aktører fra bedriftssektoren har begge ca. en fjerdedel av alle deltakelsene hver. Sektorfordelingen speiler de spesielle deltakelsesreglene i Regions of Knowledge. Programmet støtter samarbeid mellom "Forskningsdrevne klynger" bestående av regionale myndigheter, bedrifter og FoU-institusjoner. Klynger som er juridiske enheter kan stå som søkere. I kategorien andre vil det være både slike klynger og regionale myndigheter.

Samarbeidsland

Norge har samarbeidsrelasjoner med 19 land i de 14 prosjektsøknadene.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Slik dette programmet er innrettet, med støtte til samarbeid mellom forskningsdrevne klynger innenfor spesifikke temaer som skifter fra år til år, har vi valgt å mobilisere selektivt inn mot eksisterende klynger på de aktuelle områdene som inngår i regionale VRI-satsinger eller i programmene ARENA og NCE. Vi har også brukt disse programmene og Forskningsrådets regionale medarbeidere som kanaler ut til de regionale miljøene. I tillegg til å tilby søkerne mulighet for PES-midler, har Forskningsrådet også tilbudt veiledning og bistand til partnersøk. Videre mobilisering vil følge de samme hovedlinjer som hittil. Det kan se ut til at utlysningstemaene i siste del av FP7 blir noe mer åpne og horisontale enn de har vært de siste årene (se omtale under Komitéarbeidet). Vi planlegger derfor en noe bredere informasjonsvirksomhet enn det som har vært hensiktsmessig til nå.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Målgruppen for Regions of Knowledge er i utgangspunktet snevert definert, men prioriterte målgrupper for mobilisering til FP7, som statlige høyskoler, regionale forskningsinstitutter og SMB-er inngår i målgruppen for programmet. Dette er også målgrupper som inngår i de nasjonale satsingene VRI, ARENA og NCE.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Regional FoU og innovasjon er nasjonalt prioritert. Når det gjelder tematiske prioriteringer varierer dette fra år til år i programmet, og er i stor grad styrt av politiske prioriteringer i EU. Hittil har temaene særlig vært knyttet til EUs Lead Market initiative.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Det er arrangert møte mellom Kommissjonen og representantene for programstyrene i VRI, ARENA og NCE, der de norske synspunktene på videre utvikling av programmet er presentert. Møtene i programkomitéen blir også brukt strategisk for å markere Norges syn. Vi ble også invitert til å holde innlegg på den store formannskapskonferansen om bl.a. Regions of Knowledge i 2010 – WIRE, der vi fremmet norske synspunkter på utvikling av programmet.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentant (ekspert): Sverre Sogge (Forskningsrådet).

Komitédelegat: Kari Mette Lullau (Kommunal- og regionaldepartementet).

Komiteen dekker både Regions of Knowledge, Research Potential og Coherent development of research policies.

Norge har tatt en aktiv rolle i programkomitéen, særlig i tilknytning til utvikling av Regions of Knowledge.

Etter de to første årene med utlysninger i Regions of Knowledge, ble det gjort betydelige endringer i arbeidsprogrammet for 2009. Deltakelsesreglene er blitt mer presise samtidig som det er gjort noen forenklinger som har resultert i at andelen avviste prosjekter har sunket betydelig. Samtidig har man gjort utlysningene mer sektor-spesifikke. Det innebærer at det er bare klynger innen et bestemt tema som kan søke. Temaet skifter hvert år. Flere land har vært opptatt av at denne skiftingen gjør det svært vanskelig å mobilisere regionale aktører til programmet. Fra norsk side har vi argumentert for at Regions of Knowledge bør være et program som gir mulighet for europeisk samarbeid for klynger som deltar i nasjonale eller regionale klyngeprogrammer. De beste samarbeidsprosjektene bør finansieres, uavhengig av hvilken sektor klyngene arbeider innenfor. Den tematiske innretningen treffer ikke de klyngene som faktisk finnes regionalt, og dette gjør det vanskelig å mobilisere. Vi har derfor argumentert for at utlysningene burde åpnes opp og gjøres uavhengig av tema, eller eventuelt være åpne for alle temaer innenfor Cooperation-programmet, slik utlysningene hele tiden har vært i programmet Research Potential. Selv om vi ikke har fått gjennomslag for den grad av åpning som vi har argumentert for, kommer det nå signaler om mer horisontale temaer for de resterende utlysningene for Regions of Knowledge i FP7. Det legges også opp til ytterligere forenkling av deltakelsesreglene.

Programmet Research Potential har også vært gjenstand for mye diskusjon i komitéen. Dette programmet er ikke åpent for norske søkere med unntak av to SICA-utlysninger tidlig i programmet, som var åpne for konsortier. Det er likevel ønskelig at sterke FoU-institusjoner, blant annet i Norge, går inn og driver mentorvirksomhet overfor de institusjonene i de svake regionene i EU som får finansiert prosjekter. Foreløpig har ikke Kommissjonen vært i stand til å levere statistikk som viser hvilke institusjoner som er med i slik mentorvirksomhet, selv om dette har vært etterlyst mange ganger i komiteen.

Denne komitéen styrer i tillegg programmet Coherent development of research policies. Dette siste programmet er primært en finansieringsordning for en del aktiviteter under ERAC (tidligere CREST). Av formelle grunner må det underlegges en av programkomitéene. Komitéen har i liten grad gått inn i den faglige styringen av disse aktivitetene, da disse diskusjonene i stor grad går i ERAC.

4.2.4.4 RESEARCH POTENTIAL (POTENTIAL)

NCP: Sverre Sogge.

UTLYSNINGER

Hittil i FP7 har det vært ti utlysninger innenfor Potential-programmet. Det har fortsatt bare vært norsk deltakelse i to utlysninger så langt, altså ingen endring i dette i forhold til hva som ble rapportert i årsrapporten for 2009. Dette er mindre SICA-utlysninger, som har vært de eneste utlysningene som har vært åpne for norske aktører som deltakere i konsortier. Hovedutlysningene i Research Potential er bare åpne for FoU-institusjoner i de svakeste regionene i EU.

RESULTATER

Det var en søknad med norsk deltakelse i hver av de to utlysningene. Den ene ble innstilt og er nå blitt til kontrakt, mens den andre ble avslått. Ingen av søknadene har norsk koordinator.

TILTAK

Det er foreløpig ikke planlagt flere utlysninger for konsortier, så mulighetene for norske miljøer til å delta som partnere i søknader er ikke til stede.

KOMITÉARBEIDET

Se omtalen under Regions of Knowledge.

4.2.4.5 SCIENCE IN SOCIETY (SIS)

NCP: Mari Solerød.

UTLYSNINGER

Så langt er det kommet inn resultater fra ni utlysninger i SiS-programmet, hvorav to er uten norsk deltakelse.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	26	38%	7
Reserve	8	12%	1
Avslått	35	51%	3
TOTALT	69	100%	11

Tabell 3.22 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i SiS.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Tallene ved utgangen av 2010 viser at det er kommet inn 69 prosjektsøknader med norsk deltakelse, og derav er 26 innstilt for støtte. Norge oppnår dermed en suksessrate på 38 %, noe som er hele elleve prosentpoeng over EU-snittet. De norske tallene er litt lavere enn hva som ble rapportert i årsrapporten for 2009. Norge gjør det imidlertid fortsatt svært godt i SiS-programmet, og har sammen med Estland oppnådd den aller høyeste suksessraten av alle EUs medlemsland og de assosierte landene. Norge og Estland har også nesten samme antall søknader så langt FP7.

67 % av søknadene med norsk deltakelse nådde poenggrensen for finansiering, mens tilsvarende tall for alle søknadene i SiS er langt lavere (dvs. 45 %). Mangel på budsjettmidler fører imidlertid til at kun en andel av de kvalifiserte søknadene får finansiering.

Vi har fått kontraktsdata for 14 av de innstilte prosjektene ved utgangen av 2010. I disse kontraktene er norske aktører tildelt noe over 27 mill. kroner.

Det er norsk deltakelse i 17 % av alle innstilte prosjekter, mens tilsvarende tall i søknadene er 12 %. I snitt er det litt over 1,1 norske deltakelser pr. søknad.

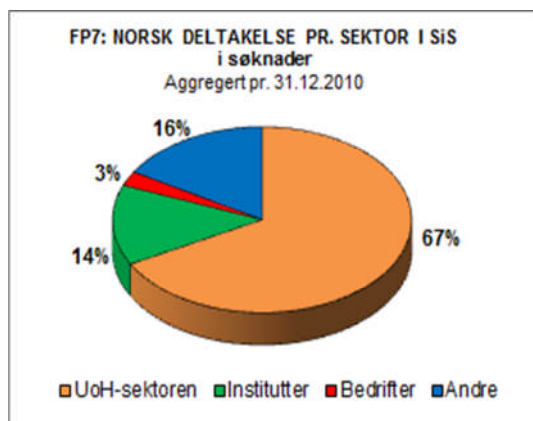
Det er 11 norske koordinatorene i søknadene, derav 7 i de innstilte. Den norske koordinatorendelen er dermed på 16 % i søknadene og 37 % i de innstilte prosjektene. Det viser at de norskkoordinerte søknadene i SiS-programmet holder høy kvalitet.

Suksesshistorie: Senter for vitenskapsteori ved Universitetet i Bergen er et lite universitetssenter med fire professorer og to førsteamanuenser. Senteret koordinerer to SiS-prosjekter; Technolife og Value Isobars. Begge prosjektene utvikler etiske rammeverk for nye vitenskaper og teknologier, se www.technolife.no og www.value-isobars.eu.

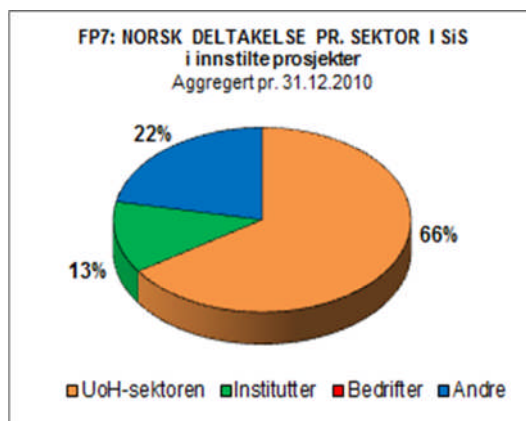
I 2010 lanserte Technolife tre filmer som senteret har produsert sammen med TV-produksjonsselskapet Snøball i Oslo. Filmene handler om etiske kontroverser i forbindelse med biometri, digitale kart og kroppsforbedringsteknologier og er blant annet å finne på YouTube: <http://www.youtube.com/user/TechnolifeDebate>. Gjennom å distribuere filmene via sosiale medier engasjerte prosjektet publikum. Hundrevis skrev debattinnlegg på prosjektets nettsider om etiske aspekter ved biometri, digitale kart og kroppsforbedringsteknologier. Technolife et godt eksempel på hva et effektivt et målrettet samarbeid mellom et akademisk miljø og en medieorganisasjon kan oppnå innenfor rammene av SiS-programmet.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.47 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i SiS. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.48 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i SiS. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

UoH-sektoren er den klart største aktøren, både i prosjektsøknadene og de innstilte prosjektene, med nesten tre fjerdedeler av alle norske deltakelser i SiS. Denne sektoren har imidlertid redusert sin deltakerandel i de innstilte prosjektene med syv prosentpoeng i forhold til hva som ble rapportert for 2009, mens både instituttene og sektorgruppen andre har økt sine andeler.

Sektorgruppen andre er den gruppen som har størst gjennomslagskraft for sine søknader. Denne gruppen øker sin deltakerandel med seks prosentpoeng fra søknadene til de innstilte prosjektene.

To bedrifter deltar i søknadene, men ingen av disse har lyktes med søknadene sine.

Samarbeidsland

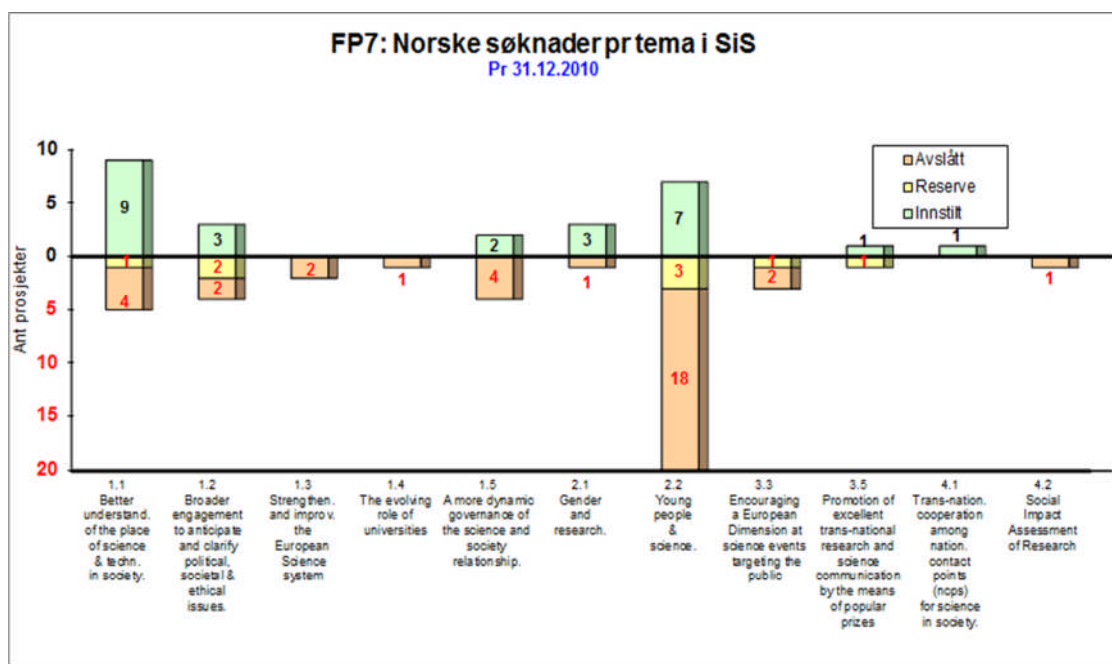
Norge samarbeider aller hyppigst med Storbritannia og Tyskland, deretter med Frankrike, Spania og Italia. Blant våre ti viktigste samarbeidsland, har vi oppnådd høyest suksessrate sammen med Danmark, Spania og Storbritannia. I våre fellessøknader sammen med disse landene, har nesten annenhver søknad blitt innstilt for finansiering.

Norge har totalt samarbeidsrelasjoner med 44 av 76 (dvs. 58 %) mulige land i de innstilte prosjektene i SiS så langt.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende hovedaktivitetsområder;

- 1.1 Better understanding of the place of science and technology in society
- 1.2 Broader engagement to anticipate and clarify political, societal and ethical issues
- 1.3 Strengthening and improving the European Science system
- 1.4 The evolving role of universities
- 1.5 A more dynamic governance of the science and society
- 2.1 Gender and research
- 2.2 Young People and Science
- 3.3 Encouraging a European Dimension at science events targeting the public
- 3.5 Promotion of excellent trans-national research and science communication by the means of popular prizes.
- 4.1 Trans-national cooperation among National Contact Points (NCP) for Science in Society
- 4.2 Social Impact Assessment of Research.

Figur 3.49 Dekningsprofil SiS.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2007-1, FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2007-2, FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2008-1, FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2008-3, FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2009-1, FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2010-1 og FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2010-UNIV.

Dekningsprofilen til de norske søknadene til SiS-programmet viser at de norske miljøene har klart størst interesser for og kompetanse på to aktivitetsområder: “Better understanding of the place of science and technology in society” og “Young people and science”. Begge disse temaene finner gjenklang i sterke og engasjerte fagmiljøer ved norske universiteter. Det første særlig i kryssningen mellom vitenskapsteori og etikk (se for eksempel suksesshistorien nedenfor), og det andre på det naturfagdidaktiske fagområdet. At den aktuelle utlysningen innenfor Young and Science er en videreføring av vellykket norskkoordinert prosjekt er også trolig en medvirkende årsak til den store norske interessen for nettopp dette temaet.

TILTAK

a. Økt mobilisering:

NCP-en sendte, i samarbeid med NCP-en for SSH, ut fire nyhetsbrev til sine kontakter i 2010. Hun deltok på stand på Forskningsrådets nasjonale informasjonsmøte om EUs 7. rammeprogram og holdt foredrag på Universitetet i Oslo for interesserte fra samfunnsvitenskapelige og humanistiske fag. I tillegg deltok hun på Forskningsrådets to årlige samlinger med de nasjonale kontaktpunktene og i møte med Forskningsrådets regionale representanter.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

NCP-en har ikke gjort særlige fremstøt over for enkeltgrupper i året som gikk. Det er tatt initiativ til å etablere en referansegruppe, se punkt d, som skal legge grunnlag for dette fremover.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

NCP-en og komitémedlemmene til SiS har etablert en referansegruppe og avholdt et første møte med denne. Gruppen består representanter fra UiB, UiS, UiO, KILDEN, forskning.no, Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet. Ettersom SiS er et program som henvender seg til flere fagfelt og et bredt spekter av aktører, er det hensiktsmessig og også knytte til seg representanter fra media, regionale myndigheter, interesseorganisasjoner og andre. Målet er å etablere et nettverk som når ut til flere av målgruppene til SiS, både når det gjelder å informere og å samle innspill til programkomiteens arbeid.

e. Hva er gjort for å koble FP7 SiS mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Fra 2009 er det innført et nytt virkemiddel i SiS kalt Mobilisation and Mutual Learning (MML) Action Plans on Societal Challenges. Virkemiddelet er knyttet opp til mobilisering for samarbeid og involvering av mange samfunnsgrupper på forskningsområder av stor samfunnsmessig betydning. Norge støttet opp om et irsk initiativ med et innspill til programkomiteen om at en av MML-prosjektene i utlysningen for 2011 skulle ha et marint tema.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentant (ekspert): Lise Christensen (Forskningsrådet).

Komitédelegat: Frem til juli 2010 Mette Lending, så Marthe Nordtug (begge Kunnskapsdepartementet).

Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet har deltatt på de tre formelle møtene som har vært avholdt i programkomiteen for SiS i 2010. De to første møtene var viet arbeidsprogrammet for 2011. Det siste var viet ideer for arbeidsprogrammet 2012 og avslutningsfasen for SiS i FP7. Kommisjonen har oppsummert en dreining i SiS i retning større konsentrasjon om innsats og utlysningformer i løpet av programperioden. Sammenliknet med de første årene av FP7, satses

det nå på færre og større konsortier i utlysningene. Et nytt virkemiddel som er tatt i bruk, MML – Mobilisation and Mutual Learning – Action Plans on Societal Challenges, bygger opp under dette. Hensikten med dette virkemiddelet er å øke samarbeidet mellom forskersamfunnet, næringsliv, sivilsamfunn, media, myndigheter etc. på forsknings- og teknologiintensive områder av stor samfunnsmessig betydning.

4.2.4.6 ACTIVITIES OF INTERNATIONAL COOPERATION (INCO)

NCP: Inger-Ann Ulstein.

UTLYSNINGER

Vi har mottatt resultater fra tolv utlysninger innenfor INCO-NET så langt. Fem av disse utlysningene er uten norsk deltakelse.

RESULTATER

Resultatene nedenfor omfatter de utlysningene som vi har fått resultater fra hittil i FP7.

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	8	62%	0
Reserve	0	0%	0
Avslått	5	38%	2
TOTALT	13	100%	2

Tabell 3.23 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i INCO.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Av de tretten søknadene med norsk deltakelse er åtte innstilt for støtte. Vi har mottatt kontraktsdata for fem av de åtte innstilte prosjektene, hvor norske aktører er tildelt cirka 3,4 mill. kroner.

Norge deltar i nesten 11 % av alle innstilte prosjekter, og i rundt 5 % av alle søknadene.

To av søknadene som ble sendt inn hadde norsk koordinator, men ingen av disse søknadene er innstilt.

Sektorfordeling

Majoriteten av deltakelsene i prosjektsøknadene tilhører sektoren andre. Dette skyldes at Forskningsrådet er en stor aktør i dette programmet. I søknadene er det tre deltakelser fra UoH-sektoren og en deltakelse fra hver av de to andre sektorene; instituttsektoren og bedriftene. De innstilte prosjektene har kun deltakelse fra sektoren andre, som er Forskningsrådet.

Samarbeidsland

Norge samarbeider med 54 land i de tretten søknadene, og 51 land i de åtte innstilte prosjektene. I tre innstilte prosjekter samarbeider Norge også aktivt med Russland. Prosjektene er globale i sin karakter, og de inkluderer således mange deltakere også fra land utenfor EU.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende hovedaktivitetsområder;

1. Bi-regional coordination of S&T cooperation including priority setting and definition of S&T cooperation policies;

Denne aktiviteten omfatter flere regioner, og det er etablert INCO-NET som korresponderer med dette:

- 1.1 Western Balkan countries region.
- 1.2 Mediterranean Partner countries region.
- 1.3 Eastern European and Central Asia region.
- 1.4 Latin America region.
- 1.5 Africa and the Caribbean Pacific region.
- 1.6 Asia region.

Norge gjennom Forskningsrådet deltar i tre regionale INCO-NET. Det er CAAST-Net som retter seg mot Afrika sør for Sahara, EECA-Net som omfatter Øst-Europa og den sentralasiatiske regionen og EUROARINET som er et INCO-NET for Latin-Amerika. Forskningsrådet deltar dessuten i en Policy-plattform for Vest-Balkan.

2. Bilateral coordination for the enhancement and development of S&T Partnerships.

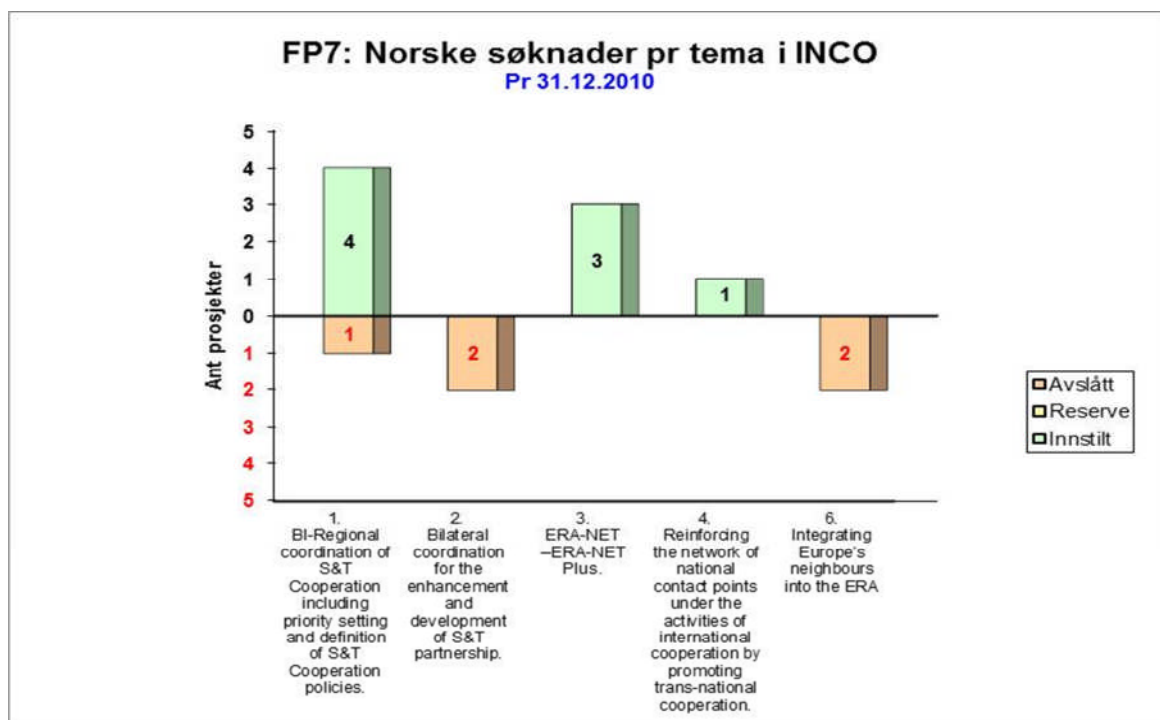
3. ERA-NET – ERA-NET PLUS.

Norge deltar i flere ERA-NET gjennom Forskningsrådet. I ERA-NET Rus har vi en rolle som partner og vil delta i en åpen utlysning i løpet av 2011. Forskningsrådet har deltatt aktivt i EULANEST, som er et ERA-NET for Latin-Amerika. I det nylig signerte ERA-NET-et Concert Japan deltar Forskningsrådet som partner, og har en aktiv rolle. Forskningsrådet deltar også i prosessene rundt etablering av COREACH 2 som blir etablert våren 2011 og er en videreføring av COREACH 1. Her har også Forskningsrådet deltatt.

4. Reinforcing the network of National Contact Points (NCP) under the activities of International Cooperation by promoting trans-national cooperation.

Norge deltar gjennom Forskningsrådet i INCONTACT 2 som er det globale NCP-nettverket og som har medlemmer fra hele verden. NCP-møtene i INCO organiseres gjennom dette nettverket, og det ble i 2010 holdt et INCO-NCP møte i Aten. Dette møtet ble knyttet til INCOs globale konferanse.

6. Integrating Europe's neighbours into the ERA.

Figur 3.50 Dekningsprofil INCO.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-INCO-2007-1, FP7-INCO-2007-2, FP7-INCO-2007-3, FP7-INCO-2009-4, FP7-INCO-2010-1, FP7-INCO-2010-3 og FP7-INCO-2010-6.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Forskningsrådet deltar i INCO-aktiviteter der det har relevans for de nasjonale oppgavene, og på grunn av innretningen til utlysningene har det hatt lite relevans med økt mobilisering utover generell informasjon om utlysningene.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Alle deltakelsene i INCO har hatt som mål å styrke de nasjonalt prioriterte områder, både tematisk og regionalt.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Det har ikke vært satt i gang noen tiltak.

KOMITÉARBEIDET

Komiteerepresentant (ekspert): Inger-Ann Ulstein (Forskningsrådet).

Komiteédelegat: Mari Hareide (Kunnskapsdepartementet).

INCO-komiteen har hatt to møter i 2010. Møtene har blant annet diskutert arbeidsprogrammene og hvordan Kommissjonen kan utnytte det strategiske arbeidet som utføres i INCO-NET-ene.

4.2.5 JOINT RESEARCH CENTRE (JRC)

NCP: Johs. Kolltveit

EUs Joint Research Centre ble opprinnelig etablert i 1959 som ledd i EURATOM-avtalen. Bakgrunnen for opprettelsen av JRC var en ekspanderende kjernekraft og framtidig behov for energi i Europa.

Virksomheten har gradvis ekspandert og JRC er nå engasjert på mange flere politikkområder; biofag, energi, materialforskning, samfunnsvitenskap, marin og maritim, sikkerhet og forbrukerbeskyttelse, matsikkerhet. JRC er organisert som et Generaldirektorat i Kommisjonen under kommisæren for forskning og har i dag syv forskningsinstitutter i fem av medlemslandene.

Formålet med JRC er å støtte forskning og teknologisk utvikling i forbindelse med utforming, utvikling, gjennomføring og overvåking av EUs politikk på en del viktige områder.

Instituttene er faglig autonome og arbeider langs hele bredden av faglig engasjement, fra grunnforskning til anvendt forskning. For å fylle rollen som rådgiver for EUs politikk på viktige områder, har JRC også bygget opp nettverk til sentrale institutter i Europa og deltar aktivt i prosjekter finansiert gjennom EUs rammeprogram. Samarbeid med JRC gir derfor en mulighet for norske FoU-miljøer til å bidra i forarbeid og faglig samarbeid som igjen danner grunnlag for utformingen av EUs politikk og nye direktiver.

JRC, som har en stab på vel 2 750 personer (inclusive 1 000 visiting staff) og et totalt budsjett på vel 420 mill. euro, er hovedsakelig finansiert gjennom FP7 med en årlig tildeling på vel 345 mill. euro. Det betyr at Norge, gjennom EØS-kontingenten, indirekte er med og finansierer virksomheten i disse instituttene.

I tillegg til å være direkte finansiert gjennom EUs rammeprogram for forskning, deltar JRC-ene på prosjektbasis i rammeprogrammet, og er derfor aktuelle partnere i søknadskonsortier. Om lag 15 % av budsjettet hentes inn ved ulike former for prosjektsamarbeid.

JRC har pr. i dag 223 ulike samarbeidsavtaler og -prosjekt (ongoing partnerships) med i alt 80 norske partnere (forskningsinstitusjoner). For norske forskere og miljøer er JRC en mulighet til både forskningsopphold og ulike former for forsknings- og prosjektarbeid. JRC-ene tilbyr administrative og faglige stillinger for kortere eller lengre tid: seconded national expert, grantholders (post doc og Ph.D's), trainees og andre stillinger er mulige.

Den norske representanten i styret for JRC og Forskningsrådet stod i juni 2010 som vertskap for et styremøte i JRC. I den anledning ble det også avholdt et informasjonsseminar med tema miljøvennlig energi der den norske FME-ordningen og -sentrene (Forskningsssentre for miljøvennlig energi) ble presentert. På seminaret konkluderte man at det var ønskelig å øke samarbeidet mellom JRC og norske FoU-miljøer. Fornybar energi, klimaendringer, mat, kjemikalier og helse samt fiskeri, marine og maritime tema ble utpekt som områder av felles interesse for økt samarbeid. Forskningsrådet har også i 2010 videreformidlet stillingsutlysninger fra JRC til vårt norske kontaktnett.

4.2.6 EURATOM

NCP: Inger Austrem.

UTLYSNINGER

Pr. 31.12.2010 er det kommet inn resultater fra fire utlysninger i Euratom, innenfor området fisjon og strålevern, hvorav en (2009-utlysningen) ikke har norsk deltakelse.

- 2007: Søknadsfrist 2. mai; Hovedfokus på medisinsk strålebruk og risiko ved lave og protrauerte doser.
- 2008: Søknadsfrist 15. april; Fokus på håndtering av radioaktivt avfall, risiko ved lave stråledoser og medisinsk strålebruk, i tillegg til reaktorsystemer. Utlysningen hadde også fokus på opplæring og mobilitet av forskningsmedarbeidere.
- 2009: Søknadsfrist 21. april; Fokus på kvantifisering av risiko ved lave stråledoser, samt forskeropplæring og mobilitet.
- 2010: Søknadsfrist 8. april; Fokus på geologisk deponering av radioaktivt avfall, kvantifisering av risiko ved lave stråledoser og medisinsk strålebruk, reaktor systemer, radioøkologi, krise-respons og beredskap, samt infrastruktur, forskeropplæring og mobilitet.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse	
	Antall	i %
Innstilt	6	86%
Reserve	0	0%
Avslått	1	14%
TOTALT	7	100%

Tabell 3.24 Status norske prosjektsøknader i Euratom.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Seks av de syv søknadene med norsk deltakelse er innstilt for finansiering. Ett prosjekt tilhørende 2007-utlysningen ble avslått, de øvrige er innvilget støtte.

Tre av de fire søknadene med norsk deltakelse som ble innstilt for finansiering i 2010 har to norske partnere. De største norske aktørene i Euratom er Statens Strålevern og UMB.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Mål: Norske forskere har i tidligere rammeprogram hatt svært god deltakelsesprosent i Euratom-prosjekter innenfor de temaer finansieringsordningen dekker. Det har vært et mål å opprettholde denne deltakelsen også i FP7 ved å mobilisere mindre aktive miljøer innenfor nye temaer. Første del av FP7 hadde lav deltakelse for norske partnere, men mobilisering av norske forskere i denne perioden må ses i lys av at hovedfokus i Euratom har vært på andre temaer enn de norske forskere tradisjonelt har vært involvert i.

I februar 2010 ble det holdt et seminar for å informere om ordningen og motivere aktuelle miljøer til å søke. Dette resulterte i en stor økning i søknader med norsk deltakelse. Fire søknader hadde

norsk deltakelse, hvorav tre av dem har to norske partnere. Alle søknadene med norsk deltakelse ble innvilget støtte.

I tillegg til de fire søknadene med norsk deltakelse har en norsk aktør blitt invitert inn som partner i et prosjekt i etterkant av kontraktsforhandlingene.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Et viktig tiltak er å mobilisere nye miljøer til å delta i Euratom innenfor nye temaer som medisinsk strålebruk og strålingsbiologi, samt videreformidle informasjon og være behjelpelig overfor miljøene.

Det ble holdt informasjonsseminar i forbindelse med den første utlysningen i FP7, der norske forskeres muligheter i Euratom ble presentert. Det ble også holdt et informasjonsmøte i februar 2010.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Det er i stor grad blitt satset på medisinsk strålebruk og strålingsbiologi i Euratoms arbeidsprogrammer for 2007 til 2009. Disse temaene var også viktige i 2010. Temaene gjenfinnes til dels innen noen satsinger i Forskningsrådet. Innenfor aktiviteten Frittstående prosjekter i klinisk medisin og folkehelse (FRIMED) har man tradisjonelt fått enkelte søknader innenfor medisinsk strålebruk. Innenfor denne satsingen gis det ikke spesielle prioriteringer for utlysningene. Innenfor den strategiske satsingen Kreftforskning er de medisinske temaer Euratom fokuserer på delvis dekket, men ikke som primære områder av viktighet for programmet. Fremtidige utlysninger vil ikke satse spesielt på tematikk som har overlapp med Euratoms satsing. Innenfor temaer som beskyttelse av miljø og radioøkologi vil det være naturlige koblinger mellom samme tema i programmene Havet og kysten og Miljø 2015. Programmet Miljø, gener og helse har også stråling som et av sine temaer. Effekter på helse av stråling som forekommer som forurensning i miljøet faller inn under dette programmet.

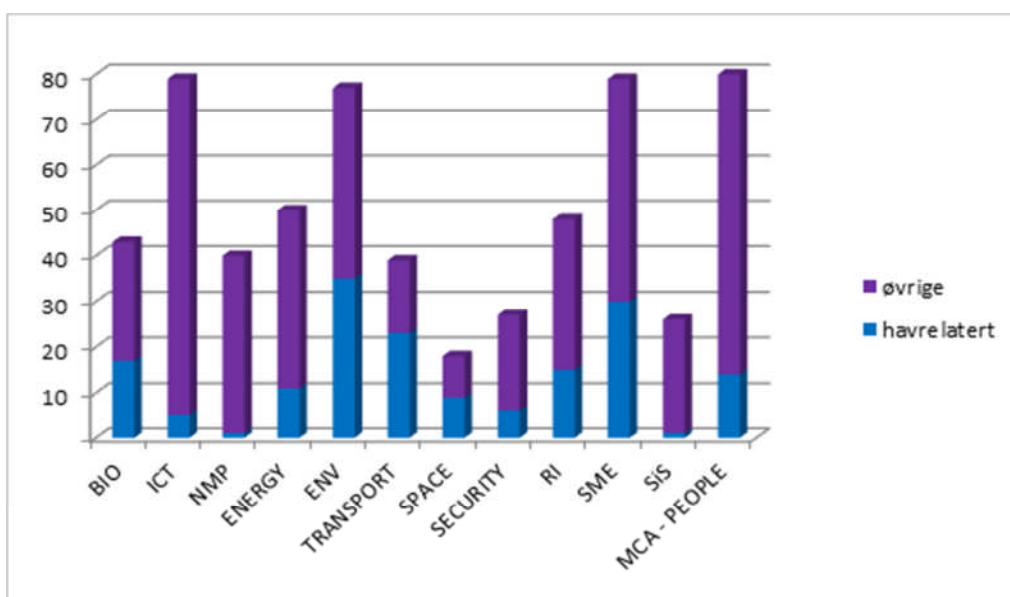
d. Tiltak for strategisk posisjonering

Det ble utlyst ett Network of Excellence (NoE) i utlysningen for 2010 innenfor temaet radioøkologi. To norske partnere er med i søknaden som ble innstilt til finansiering.

4.3 Norges arbeid og suksess innenfor marine og maritime temaer i FP7 og ERA

Forskning og utvikling knyttet til marine og maritime problemstillinger er et høyt prioritert område i Norge. Å komme med i marine/maritime prosjekter som settes i gang i FP7 er avgjørende for både FoU-systemet, norske myndigheter og ikke minst norsk næringslivsutvikling.

Forskningsrådet har derfor analysert norsk deltakelse i marine temaer utlyst så langt i FP7. Marine problemstillinger er en naturlig del av seks av de ti tematiske satsingene innenfor "Cooperation", samt innenfor "Research Infrastructures" og "Research for the benefit of SMEs" i "Capacities". Øvrige temaer kan ha utlysninger som kan adressere temaer knyttet til marine og maritime problemstillinger, eller inneholde deler som gjelder disse. Hittil er det til sammen tolv områder i FP7 hvor en finner innstilte prosjekter med marint innhold og som har norske partnere. Disse dekker alt fra fiskeri og havbruk, IKT, marin energi, marine økosystemer, maritim transport, sikkerhetsspørsmål relatert til havet, romvirksomhet, infrastruktur, regionale satsninger og formidling av vitenskapelige resultater.

Figur 3.51: Havrelaterte prosjekter i forhold til alle innstilte med norsk deltakelse i 12 delprogrammer i FP7.

Norske aktører er integrert i 167 prosjekter, som enten har marin/maritim fokus eller har marine komponenter. Det er en fordobling siden 2008 og utgjør 23 % av alle prosjekter med norsk partner. Det vil si at flere enn hvert femte av de 728 prosjektene omhandler marine/maritime problemstillinger.

Delprogrammene Transport, Environment og Space har relativt flest marine og maritime prosjekter, dvs. omtrent halvparten av alle som er innstilt for finansiering. Også i programmet BIO finner vi 40 % marint-relaterte prosjekter. I SME-programmet, som er “bottom-up”, er 38 % havrelatert. I ENERGY og SECURITY gjelder dette omlag hvert 5. prosjekt.

4.3.1 STRATEGISK POSISJONERING OG INNSPILL TIL “OCEAN OF TOMORROW” FOR FREMTIDIGE ARBEIDSPROGRAMMER OG INTEGRERTE MARINE SATSINGER

Arbeidsprogrammene for 2010 inneholdt for første gang en tverrgående utlysning, “Ocean of Tomorrow”. Fem ulike tematiske områder utlyste midler for 3 store prosjekter. Disse var knyttet til påvirkning av klimaforandringer i arktiske strøk, forandringer i marine økosystemer og innvirkning på økonomien samt karbonlagring under havbunnen og eventuelle konsekvenser for det marine miljøet.

Norske miljøer sendte til sammen 8 søknader til fellesutlysningen, med i alt 29 deltakelser fra 22 ulike institusjoner. 2 av de 8 ble innstilt (25 %).

ACCESS heter det innstilte prosjektet med fokus på Arktis. Her deltar 7 norske partnere som alle unntatt en ikke-statlig organisasjon, er fra instituttsektoren. Prosjektet koordineres fra Frankrike.

Innenfor området karbonlagring nådde det tyskkoordinerte prosjektet ECO2 opp. Det er 5 norske miljøer fra både universitets-, institutts- og bedriftssektoren.

Prosjektet VECTORS, som ser på økosystemforandringer i forhold til klimaendringer, har ingen norske partnere. De to søknadene med norsk deltakelse kom ikke over terskelen.

Også i 2010 ble det utlyst midler (fra 2011-budsjettet) innenfor Ocean of Tomorrow. Utvalget av de utlyste temaene kan til dels (2 av 3) spores tilbake til dialogmøtet Forskningsrådet organiserte i 2009, og hvor norske miljøer kom med innspill til Kommisjonen. Mobiliseringen skjedde i regi av alle informasjonsseminarer og rådgivende aktiviteter til de relevante NCP-ene. Resultatene av søknadsrunden foreligger ikke ennå.

Det marine og maritime området er tema for et Joint Programming Initiative, "Healthy and Productive Seas and Oceans". For nærmere omtale se årsrapportens del III European Research Area (ERA) .

5 ØVRIGE TILTAK

5.1 Informasjon og veiledning

Generelle informasjonsmøter

Forskningsrådet har holdt åpne informasjonsmøter om de ulike utlysningene i FP7 og nye programmer i randsonen av FP7 (Joint Technology Initiatives, artikkel185-programmer, ERA-NET etc.) i 2010. I tillegg har det vært holdt egne informasjonsmøter for delprogrammet Ideas. For noen av satsingene i delprogrammene Cooperation og Capacities har det også vært holdt egne informasjonsarrangementer, der delprogrammet People, og deltakelsesregler og finansielle forhold ofte har vært en del av programmet. Vi har også holdt informasjonsmøter om andre temaer knyttet til FP7, blant annet kurs i henholdsvis søknadsskriving (ved ekstern konsulent Sean McCarthy) og om den videre utviklingen av ERA. Som tidligere er det geografisk spredning på informasjonsmøtene, som i 2010 er arrangert over hele landet, i byer ved enkelte institusjoner, for dennes ansatte og næringsliv/andre aktører i institusjonens nærhet.

Forskningsrådet arrangerte i oktober 2010 et nasjonalt informasjonsmøte på Gardermoen om de nye felleseuropeiske programsatsingene – Joint Programming Initiatives (JPI).

For en oversikt over alle informasjonsarrangementene om rammeprogrammet og nye programmer i randsonen av FP7, som Forskningsrådet har arrangert i 2010, se vedlegg 5.

Produksjon av informasjonsmateriale;

- Nyhetsbrevet "Nytt fra EU-forskningen" har vært utgitt tre ganger i 2010, på papir og elektronisk.
- Nyhetsbrev fra den enkelte NCP. De fleste NCP-ene lager egne nyhetsbrev fra sitt ansvarsområde i rammeprogrammet, som de sender til relevante mottakere. NCP-enes nyhetsbrev er tilgjengelig på Forskningsrådets nettsider.
- EU-kontoret har også i 2010 hatt ansvaret for driften av Forskningsrådets nettsider "EU-forskning". På Forskningsrådets nettsider er det oppdatert informasjon om alle aktivitetene i FP7 og ERA, kontaktpersoner i Forskningsrådet samt annen relevant informasjon og lenker til andre nettsider.
- EU-kontoret er ansvarlige for den eksterne nettsiden CORDIS Norway, som presenterer norsk forskningsinformasjon for internasjonale forskningsinteressenter.

- EU-kontoret har bidratt med jevnlig og hyppig informasjon om EU-forskning på Forskningsrådets nettsider og i Forskningsrådets nyhetsbrev.

5.2 Prosjektetableringsstøtte (PES)

Generelt om PES

Også i 2010 ble det gitt PES-støtte for å stimulere til økt norsk deltakelse i rammeprogrammet og annet europeisk FoU-samarbeid. PES-midler gis til søknader rettet mot EUs FP7, inkludert utlysninger fra randsoneprogrammene; JTI-er, Eurostars, AAL, ERA-NET og EUREKA. PES-midler kan i prinsippet også benyttes til forskningsutlysninger knyttet til EØS-finansieringsordningene, men i 2010 har det ikke vært noen slike utlysninger å søke på. PES-støtte gis til norske aktører som deltar i, eller koordinerer, søknader rettet mot de nevnte EU-programmene. NCP-ene vurderer enkeltsøknadene og innstiller et støttebeløp. PES-støtten kan maksimalt utgjøre 50 % av dokumenterte kostnader. Støtten utbetales når søker legger fram kvittering som viser at EU-søknaden er levert, samt dokumentasjon over faktiske kostnader knyttet til etablering av prosjektforslaget. Fram til 1. juli 2010 varierte støtten pr. søknad fra 500 000 kroner til 15 000 kroner, avhengig av prosjekttype og søkers rolle i prosjektet.

PES 2010: lavere budsjett og justering av ordningen

PES-ordningens disponible budsjett var i 2010 på 40,4 millioner kroner, inkludert en mindre overføring fra 2009. Til sammenligning var disponibelt budsjett i 2009 på 52,5 mill. kroner. Nedgangen var dermed på 12,1 mill. kroner, eller på 23 %. For å tilpasse ordningen nye rammer, ble PES gjennomgått og satsene nedjustert. Følgende endringer ble vedtatt for EU-søknader med frist etter 1. juli 2010:

- Støttebeløp til koordinatorene for Large Scale Projects ble redusert fra 500 000 kroner til 350 000 kroner. Støttebeløp som koordinator for Medium Scale Projects fikk øvre maksramme på 150 000 kroner. I begge tilfeller kan det gis 50 000 kroner ekstra til kontraktsforhandlinger dersom EU-søknaden godkjennes. Kun koordinatorene får støtte til kontraktsforhandlinger. Andre støttebeløp ble stort sett uendret eller nedjustert i mindre grad.
- Det ble innført et årlig, maksimalt støttebeløp på 500 000 kroner for bedrifter og andre som sender inn enkeltsøknader. Det betyr at summen av PES-støtte utbetalt til en søker til etablering av nye prosjektforslag, med frist i løpet av et kalenderår, ikke må overstige 500 000 kroner.
- Ordningen med rammebevilgning forsetter som før. Universitetet og institutter med stort omfang på sin EU-prosjektdeltakelse søker om en årlig ramme og sender ikke inn enkeltsøknader.

PES i 2010: etterspørsel og forbruk

Tilsagn for 2010 fordelte seg slik:

Målgruppe	Tilsagnsbeløp	Søknader
Støtte til bedrifter EUs FP7	12 153 700	96
Støtte til bedrifter Eurostar (Eureka)	4 796 000	51
EØS-finansieringsordningen	-	0
Rammebev. UiH-sektoren	29 539 188	23
Enkeltsøknader fra UiH-sektoren	4 763 835	61
Samlet	51 252 723	231

Tabell 4.1 Tilsagnsbeløp PES 2010.

Tilsagn er det beløpet som maksimalt kan utbetales i støtte til et prosjekt eller gjennom en rammebevilgning. Utbetalt beløp samsvarer ikke alltid med tilsagnet. Noen ganger sendes ikke søknader inn, og tilsagnet bortfaller. Andre ganger brukes det mindre penger enn planlagt, eller rapportering skjer påfølgende år. Derfor er omfanget av tilsagn større enn utbetalt støtte.

Utbetalt støtte for perioden 2007-2010

	Forbruk 07	Forbruk 08	Forbruk 09	Forbruk 10	Samlet
Støtte til bedrifter FP7	9 450 560	9 448 384	12 393 155	7 951 680	39 243 779
Støtte til bedrifter Eurostars-Eureka	1 000 000	3 556 280	1 845 891	3 746 492	10 148 663
Univ, høyskoler og institutter	34 175 691	32 735 171	37 233 663	31 470 367	135 614 892
EØS-finansieringsordningen	2 009 769	2 091 821	212 988	-	4 314 578
	46 636 020	47 831 656	51 685 697	43 168 539	189 321 912

Tabell 4.2 Utbetalt PES-støtte i perioden 2007-2010.

Fordeling av søknader som har fått støtte 2007-2010

	Søknader 07-09	Søknader 10	Samlet
Støtte til bedrifter FP7	277	96	373
Støtte til bedrifter Eurostars-Eureka	123	51	174
Univ, høyskoler og institutter	638	84	722
EØS-finansieringsordningen	119	0	119
	1157	231	1388

Tabell 4.3 Fordeling av PES- søknader som har fått støtte i perioden 2007-2010.

Kommentarer til forbruk og søknader

Rammebevilgning: 23 universiteter og institutter (mot 22 i 2009) fikk tildelt ca. 29,7 mill. kroner i rammebevilgning for 2010. Av dette ble 26,7 mill. kroner utbetalt. Disse søkerne sendte i 2010 inn 373 EU-søknader med PES-støtte. Til sammenligning mottok om lag 350 søknader PES-støtte gjennom rammebevilgning i 2009. Søkere med rammebevilgning har i 2010 fått utbetalt 62 % av PES-midlene og har sendt inn 62 % av søknadene med PES-støtte i 2010. Totalt har disse søkerne likevel sendt inn langt mer enn 373 EU-søknader i 2010. Men alle har ikke mottatt PES-støtte. Spesielt gjelder dette søknader fra universitetene.

Det er utbetalt støtte til 59 enkeltsøknader fra institutter og andre som ikke har rammebevilgning. Disse har fått utbetalt 4,7 mill. kroner i støtte. I 2009 ble det utbetalt støtte til 95 enkeltsøknader fra samme gruppe.

Det er utbetalt støtte til 96 FP7-søknader fra bedrifter. Disse har fått utbetalt 7,9 mill. kroner i støtte. Til sammenligning mottok samme gruppe 12,3 mill. kroner i støtte i 2009, en nedgang på 4,25 mill. kroner. Variasjon i utbetaling fra ett år til et annet kan like gjerne skyldes EUs

søknadsfrister som en reell nedgang i støtte til bedrifter ett bestemt år. Støttebeløpene må derfor ses samlet over flere år. I 2009 ble det utbetalt støtte til 144 søkere fra samme gruppe.

Det er utbetalt støtte til bedrifter for 51 Eurostars-søknader i 2010. Disse har fått utbetalt 3,7 mill. kroner i støtte. Til sammenligning mottok samme gruppe 1,8 mill. kroner i støtte i 2009, altså en oppgang på 1,9 mill. kroner. Stor interesse for Eurostars blant norske bedrifter kan forklare dette, men også her kan tidspunkt for søknadsfrister medføre variasjoner i støttebeløp fra ett år til et annet. Samlet har dermed 604 søknader mottatt 43,2 mill. kroner i PES-støtte i 2010, 35 % direkte håndtert av Forskningsrådet, 65 % indirekte gjennom rammebevilgninger.

Konsekvenser av PES-justeringen

Uten å avvise noen søknader på grunn av manglende budsjett, er forbruket redusert fra 50,7 mill. kroner i 2009 til 43,2 mill. kroner i 2010. Det er 2,8 mill. kroner mer enn disponibelt budsjett.

Med løpende søknadsfrist er det vanskelig å forutsi forbruket av PES-midler. Noen års erfaring med PES-ordningen viser imidlertid at det alltid utbetales mindre i støtte enn det gis tilsagn for. Søkere med rammebevilgning har hatt noe mindre aktivitet enn planlagt, og enkeltsøkere har ombestemt seg og får dermed ikke utbetalt tilsagnet, eller midlene utbetales påfølgende år dersom EU-fristen er på slutten av året. For å benytte PES-midlene best mulig hvert år, må vi derfor gi tilsagn om støtte for langt mer enn det vi har dekning for på budsjettet.

Vi har i 2010 støttet 604 søknader totalt, mot 670 i 2009. Støttesatsene ble lavere i 2010, og dermed ble også forbruket redusert. Fem søkere fikk redusert utbetaling på grunn av at vi innførte maksimumsgrense på 500 000 pr. søker. Maksbeløpet har trolig også gjort at noen har latt være å sende oss flere søknader enn de tidligere ville gjort, da det ikke var noe øvre tak på utbetalingene pr. år. Maksbeløpet har også medført at noen har gått over fra enkeltsøknader til rammebevilgning fra 2011.

PES har som tidligere vært fulgt opp og drevet av en koordinator og en konsulent, i samarbeid med en intern referansegruppe bestående av NCP-er fra ulike divisjoner i Forskningsrådet.

5.3 EU-kontoret i Brussel

Forskningsrådets Brusselkontor har en viktig brohodefunksjon mellom det norske forsyningssystemet og aktørene i Brussel. Organisatorisk er Brusselkontoret en del av EU-kontoret og supplerer dets strategiske og koordinerende oppgaver. Kontorets hovedoppgave er å bidra til å styrke det internasjonale samarbeidet, først og fremst gjennom deltakelse i FP7, men også gjennom Norges deltakelse i aktiviteter knyttet til ERA.

Aktivitetene omfatter nettverksbygging i mindre og større rammer, faglige arrangementer og nettverksmøter samt fasilitering av møter i Brussel. Regelmessige møter med NCP-er og eksperter til programkomitéene sørger for løpende informasjonsutveksling.

Brusselkontorets representant er en av Forskningsrådets viktigste kontaktpersoner til Europakommisjonens ansatte og jobber ut fra et meget bredt perspektiv og på et mer overordnet nivå enn NCP-ene eller medlemmene til programkomiteene.

Nettverksbyggingen skjer både via bilaterale møter, samtaler i regi av større møter, tilstelninger og arrangementer. Spekteret spenner fra meget store arrangementer som Norwegian Annual Event, med over hundre deltakere, til dedikerte faglige seminarer og kurs for norske grupper samt små bilaterale møter mellom to til fem personer. Møtene er av både formell og uformell karakter.

Det gjennomføres møter og arrangementer hvor norske aktører fra både FoU-systemet og myndigheter møter representanter fra Kommisjonen for å profilere norsk forskning og utvikling.

Gjennom IGLO (Informal Group of Liaison Offices) er Brusselkontoret en del av et nettverk av kontaktbyråer fra 21 europeiske land. Deltakelsen i IGLO gir fordeler med tanke på utveksling av viktig informasjon omkring rammeprogrammet og nettverk. Kommisjonen bruker IGLO som arena for å teste nye ideer og for å kjøre spørreundersøkelser angående effekten av EUs virkemidler. IGLO har faste månedlige samlinger og inviterer vanligvis viktige representanter fra Kommisjonen for å diskutere aktuelle temaer relatert til implementeringen av rammeprogrammet og EUs forskningspolitikk

Brusselkontoret har fra januar til august hatt en trainee i 50 % engasjement, og deretter i et 10 % engasjement.

Indikatorer på aktivitetsnivået:

Summen av antall besøk og kontakter: 500

Seminarer og møter: 50

Møter med Kommisjonens representanter, bilateralt: 35

Deltakelse på seminarer og arrangementer/nettverksbygging med Kommisjonen: 20

Deltakelse på månedlige møter i IGLO og andre lands arrangementer: 25

Møter med det norske forskningssystemet på kontoret, inkl. foredrag og rådgiving: 30

Samlinger med norske nasjonale eksperter som er finansiert via Forskningsrådet: 1

Brusselkontoret inviterte i juni 2010 til sin årlige mottakelse, Norwegian Annual Event. Arrangementet var meget godt besøkt med over hundre deltakere fra både Kommisjonen, norske og andre lands kontorer i Brussel, så vel som NCP-er fra Forskningsrådet. En NCP-samling i Brussel ble organisert i samme tidsrom for å multiplisere nettverkseffekten av begge arrangementene.

5.4 Nasjonale eksperter

Ordningen med nasjonale eksperter gjør det mulig for norske arbeidstakere å jobbe i Europakommisjonen eller andre EU-institusjoner, selv om Norge ikke er med i EU. Av de seks nasjonale ekspertene som har jobbet ved Kommisjonen i 2010 har fem eksperter avsluttet sitt engasjement. Pr. 31.12.2010 jobber det én norsk ekspert relatert til forskning og innovasjon, i DG RTD.

Innstramningene angående nasjonale eksperter med tanke på hvilke oppgaver de kan utføre, gjør engasjementene mindre attraktive for både kandidater og arbeidsgivere. Det ble derfor ikke arbeidet aktivt med å få inn nye nasjonale eksperter i 2010.

Ekspertene dekket følgende tema- og politikkområder:

1. Forskning knyttet til klimaøkonomi og klima generelt i DG RTD; avsluttet.
2. Programsamarbeid relatert til ERA-Net, COST og Joint Programming i DG RTD; avsluttet.
3. Internasjonalt samarbeid med land utenfor Europa i DG RTD; avsluttet.
4. Forskning knyttet til små og mellomstore bedrifter i DG RTD.

5. Koordinering og arbeid med Europas Grønbok om marine og maritime aktiviteter og EUs strategi for FoU innenfor dette feltet i DG MARE; avsluttet.
6. Implementering av Eurostars-programmet ved EUREKA-sekretariatet; avsluttet.

5.5 Møteplasser

Interne møteplasser

NCP-forum har vært avholdt med rundt ett møte i måneden i 2010. Dette er den viktigste arenaen for samordning av og gjensidig læring mellom NCP-ene.

Forskningsrådets representanter i FP7s programkomitéer har vært invitert til alle NCP-forum og har møtt etter ønske avhengig av sakene på det enkelte møtes dagsorden.

Kunnskapsdepartementet og Innovasjon Norge ønsker å bli invitert til møtene i NCP-forum, og har i 2010 møtt, med en eller to representanter, i godt over halvparten av møtene.

Eksterne møteplasser

Et møte i norsk ERA-forum ble arrangert i februar 2010. Møtet tok for seg de fem initiativene som er oppfølging av EUs Green Paper – The European Research Area: New Perspectives. Hovedtaler var Deputy Director General Anneli Pauli, DG RTD.

Forumet er en møteplass for deltakere i integrerings- og struktureringstiltak i rammeprogrammet og i utviklingen av det europeiske forskningsområdet (European Research Area - ERA). Det består av representanter for sentrale forskningsmiljøer, og for relevante departementer og deler av det statlige virkemiddelapparatet.

Høstens planlagte møte i ERA-forum ble utsatt fordi hovedtaleren, Clara de la Torre fra Europakommisjonen, måtte melde forfall.

Samling for EU-rådgivere

Forskningsrådet har avholdt to heldags samlinger med de nasjonale EU-rådgiverne ved universitetene, høyskolene og instituttene. Disse samlingene fant sted i henholdsvis mars og oktober 2010. Utvikling av ERA – innhold, rammebetingelser og invitasjon til samarbeid, samt mobilisering og posisjonering i ERA har det vært hovedfokus på årets samlinger.

5.6 Representasjon og dialog

Representasjon i EUs komiteer for forskning

Forskningsrådet har sammen med Kunnskapsdepartementet (KD) ansvar for norsk representasjon i Europakommisjonens komité- og utvalgsstrukturer. Den mest omfattende er representasjonen til forvaltningskomitéene for FP7 som består av to (tre) personer: en delegat fra relevant sektordepartement og en (to) ekspert(er) fra Forskningsrådet. Denne representasjonen har Forskningsrådet ivaretatt også i 2010.

Forskningsrådet møter også i EUs forskningskomité ERAC (tidligere CREST), og har brukt denne representasjonen for innflytelse og informasjon om utviklingen i grensesnittet norsk og europeisk forskning.

Forskningsrådet er representert i komitéer tilknyttet ERAC, som følger opp ERA-initiativene: Joint Programming, Strategic Forum for International S&T Cooperation and Working Group on Knowledge Transfer.

Videre er Forskningsrådet representert i Steering Group on Human Resources and Mobility (SGHRM), European RTD Evaluation Network (EUevalnet), European Strategy Forum for Research Infrastructure (ESFRI) og Standing Committee for Agricultural Research og Network on the Knowledge Based Bio-Economy (SCAR).

I alle ti igangsatte Joint Technology Initiatives (JTI) er Forskningsrådet representert. Videre er også Forskningsrådet representert i cirka femten teknologiplattformer, stort sett som myndighetsrepresentanter i såkalte "Mirror groups". I styringsgruppen for Eurostars og for Ambient Assisted Living (AAL) sitter også Forskningsrådet.

Ved utgangen av 2010 er det bare en nasjonal ekspert fra Norge i Kommisjonen. På grunn av innstramminger har fem av seks eksperter avsluttet sine engasjement i løpet av 2010.

Mange av programmene i rammeprogrammet har egne rådgivende ekspertpanel (Expert Advisory Groups - EAG). Forskningsrådet arbeider også for norsk representasjon i disse.

Dialog med departementene

Forskningsrådet har deltatt i departementenes ulike utvalg og fora for EU-spørsmål. Det har vært regelmessig og hyppig kontakt mellom Forskningsrådet og KD om EU-samarbeidet gjennom hele 2010. Forskningsrådet har blant annet deltatt i møter i departementenes forskningsutvalg med fokus på felles programsamarbeid, "Joint Programming".

Gjennom arbeidet i FP7s ulike programkomitéer, der delegaten er fra relevant departement og eksperten er fra Forskningsrådet, har også dialog med departementene vært ivaretatt. Forskningsrådet har også hatt løpende dialog med Norges delegasjon til EU i Brussel.

Dialog med universitetene

Forskningsrådet har ønsket å videreutvikle samarbeidet med universitetene og høyskolene gjennom egne møter med forskningsledelsen om EU-samarbeidet, og universitetene og høyskolene har meldt interesse for slike møter. Forskningsrådet ønsker fortrinnsvis å koordinere disse møtene med Forskningsrådets regulære møter med universitets- og høyskoleledelsene. Forskningsrådet har gjennomført dialogmøter med flere universiteter, sentrale høyskoler og forskningsinstitutter i løpet av 2010.

Arbeidsgruppe om indirekte kostnader

Forskningsrådet har tatt initiativ til dannelsen av en arbeidsgruppe bestående av universitetene for å utvikle en kostnadsmodell for indirekte kostnader. Arbeidsgruppen ferdigstilte sin rapport, med forslag til modell, i april 2010.

Dialog med Forskningsinstituttene fellesarena – FFA.

Forskningsrådet har i 2010 hatt flere møter med FFA, blant annet knyttet til instituttene EU-prosjekter.

Forskningsrådet og Europakommisjonen hadde i september 2010 et møte om forenkling av reglene for EU-prosjekter. FFA deltok på dette møtet og gav en presentasjon av en modell for føring av kostnader.

Kontaktpersoner i det norske forskningssystemet – EU-rådgiverne

Forskningsrådet har samarbeid med EU-rådgiverne, dvs. de nasjonale kontaktpersonene ved universitetene, høyskolene, instituttene og i næringslivets organisasjoner. Det er gjennom flere rammeprogrammer etablert et slikt samarbeid. Det er oppnevnt EU-rådgivere ved alle universitetene, og ved mer enn 20 av høyskolene. I instituttsektoren er det etablert EU-rådgivere ved cirka 45 institutter, og fra næringslivet er det cirka 20 kontaktpersoner. Enkelte institusjoner

har flere enn en EU-rådgiver, dette gjelder for eksempel nesten samtlige universiteter. Til sammen var det ved årets utgang cirka 147 kontaktpersoner i det norske forskningssystemet.

EU-kontoret har utviklet samarbeidet med EU-rådgiverne i 2010. Samtlige EU-rådgivere fra universiteter, høyskoler og institutter vært invitert til to heldagssamlinger der norsk deltakelse i FP7 og nye programmer i randsone av FP7 (JPI, Joint Technology Initiatives, artikkel 185-programmer, ERA-NET etc.), og samarbeidet mellom Forskningsrådet og EU-rådgiverne er i fokus. Disse samlingene fant sted i henholdsvis mars og oktober 2010.

EU-kontoret har det koordinerende ansvaret i Forskningsrådet for EU-samarbeidet. I denne forbindelse har EU-kontoret fremmet en rekke forslag til strategier og beslutninger på overordnet nivå i Forskningsrådet gjennom fremlegg til administrerende direktør, Direktørmøtet (DM) og Hovedstyret (HS), også i 2010.

Fra 1. januar 2011 er EU-kontoret omdøpt til Internasjonalt kontor, med en større bredde av oppgaver.

5.7 Analyse og rapportering

Forskningsrådets EU-kontor produserer ulike rapporter og analyser relatert til den norske deltakelsen i rammeprogrammet. Det være seg både faste rapporter, ad-hoc-rapporter og analyser, i tillegg til løpende statistikk fra FP7. Materialet produseres så vel til internt bruk i huset, som til et bredt spekter av ulike eksterne mottakere.

Hvert år utarbeides det årsrapporter pr. 31.12 for den norske deltakelsen i rammeprogrammet, samt en halvårsrapport pr. 30.06. Årsrapportene rapporterer opp mot Forskningsrådets handlingsplan for den norske deltakelsen i FP7. Så langt i FP7 har EU-kontoret produsert fem årsrapporter for forskningssamarbeidet Norge – EU, inklusiv denne årsrapporten for 2010. I 2008 ble det produsert to årsrapporter. I årsrapporten for 2009 ble det også inkludert en porteføljeanalyse for EU-dataene i henhold til prioriteringene i Forskningsmeldingen "Vilje til forskning (2004-2005)". Ut over EU-kontorets hovedansvaret for, og bidrag til, årsrapporten så bidrar også NCP-ene, programkomitérepresentantene og ansvarspersonene for henholdsvis randsoneaktivitetene og PES (Prosjektetableringsstøtte) med omtale av sine respektive aktiviteter i årsrapporten. Halvårsrapportene er betydelig mindre i omfang, og består kun av tallresultater. Disse produseres utelukkende med innsats fra EU-kontoret.

I tillegg til å produsere årsrapporten for forskningssamarbeidet Norge - EU, så bidrar også EU-kontoret i omtalen av det internasjonale arbeidet i hoved årsrapporten fra Forskningsrådet.

Det blir også produsert en egen frittstående rapport, med utgangspunkt i de ambisjonene som fremgår av KDs strategi for Norges samarbeid med EU om forskning og utvikling. Disse rapportene skal blant annet danne grunnlaget for vurderinger av måloppnåelse, og inngå i et arbeid med å styrke både koordineringsarbeidet og det sektorpolitiske arbeidet med deltakelsen i rammeprogrammet. I løpet av FP7s levetid, så har EU-kontoret produsert to utgaver av denne rapporten.

Våren 2009 ble prosjektet som hadde til hensikt å implementere EU-dataene fra E-Corda (EUs egen database for statistikk) i Forskningsrådets eget datavarehus, samt å innføre et nytt dataverktøy for rapporteringen, ferdigstilt. Dette rapporteringssystemet (WebI) med link til datavarehuset, erstatter Excel og den gamle databasen som ble opprettet manuelt av EU-kontoret. Bruken av WebI har lettet arbeidet med å produsere datamateriell, og har gitt de mest sentrale

interne brukerne i Forskningsrådet (dvs. NCP-ene) mulighet til selv å ta ut ferdig definerte standardrapporter. Det er imidlertid EU-kontorets oppgave å administrere og vedlikeholde systemet, utvikle rapporter samt å produsere og distribuere et bredt spekter av rapporter, analyser og FP7-statistikk. For øvrig er det verdt å merke seg at kilden for dataene i WebI, E-Corda, oppdateres to ganger årlig.

Det vil kunne oppnås store fordeler ved at man har alle dataene fra Norges deltakelse i rammeprogrammet samlet i datavarehuset sammen med dataene fra de nasjonale prosjektene finansiert av Forskningsrådet. Det planlegges fra Forskningsrådets side å utarbeide fellesrapporter, som sammenstiller resultater fra de nasjonale prosjektene med resultater fra EUs rammeprogram.

Våren 2009 ble også prosjektet, hvis formålet var å innføre en ny dataapplikasjon for merking av prosjekter i henhold til prioriteringer satt i Forskningsmeldingen, avsluttet. Dataapplikasjonen ble ferdigstilt, og de første innstilte prosjektene i FP7 med norsk deltakelse ble merket av NCP-ene i henhold til Forskningsmeldingen, St.meld.nr. 20 Vilje til forskning (2004-2005). Kort tid etterpå forelå imidlertid en ny forskningsmelding, St.meld.nr.30 Klima for forskning (2008-2009), som stiller nye krav til merkingen. På bakgrunn av dette ble det nedsatt en arbeidsgruppe internt i Forskningsrådet, hvis mandat var å utarbeide et nytt merkesystem og også implementere nok en ny dataapplikasjon til dette bruket. Gruppen tok utgangspunkt i de nasjonale programmene og prosjektene finansiert av Forskningsrådet, og arbeidet ble ferdigstilt i slutten av 2010. Da var både de nye reglene for merkingen, samt dataapplikasjonen for merkingene, klar til bruk for de nasjonale programmene og prosjektene. Modulen i datasystemet, som skal brukes til merkingen av EU-programmene og prosjektene, er imidlertid ikke helt klar ennå. Arbeidet forventes å bli slutført i løpet av våren 2011, og planen er da at NCP-ene skal merke EU-prosjektene i henhold til Forskningsmeldingen *Klima for forskning*. Derfor vil det ikke være mulig å inkludere en porteføljeanalyse i henhold til prioriteringene i Forskningsmeldingen i denne årsrapporten, da prosjektene ikke vil være ferdig merket i tide.

DEL II: UTVIDEDE RESULTATER FRA NORGES DELTAKELSE I EUs 7. RAMMEPROGRAM

Del II av denne årsrapportens del I inneholder utvidede resultater og statistikk, utover det som er omhandlet i rapportens del I, for enkelte forhold knyttet til den norske deltakelsen i FP7.

6 SAMLEDE RESULTATER I FP7

Konkurransen om EU-midlene er hard og mulighetene mange. En stigende profesjonalisering av utarbeidelsen av søknadene i andre land, stiller stadig større krav til norske forskere. Det er derfor behov for kunnskap om kvaliteten på de norske søknadene, samt hvordan disse søknadene gjør det i forhold til andre lands søknader.

I dette kapitlet blir flere sentrale punkter vedrørende den norske deltakelsen i FP7 nærmere belyst. Det gjelder blant annet kvaliteten på de norske søknadene i forhold til poenggrensene for finansiering, resultatene til de norske koordinatorene, fylkesvis fordeling av de norske deltakelsene, den norske innsatsen fordelt på de ulike prosjekttypene samt norske kontraktsresultater. Videre handler en større del av kapitlet om de norske resultatene fordelt på sektorene og undergrupper av disse. Til slutt følger to underkapitler. Det første av disse

underkapitlene ser på resultatene for andre deltakerland og sammenligner disse med Norges resultater, mens det andre ser på Norges samarbeidsrelasjoner med andre land deriblant tredjelandene.

6.1 Status norske søknader og innstilte prosjekter

Oppsummering kapitel 5.1

Søknader med norsk deltakelse holder meget høy kvalitet. Nesten to tredjedeler av disse søknadene er kvalifisert for støtte. Det er betydelig over snittet for alle deltakerlandene i rammeprogrammet.

Norske aktører har prosjektlederrollen i hver fjerde søknad de deltar i, mens andelen i de innstilte prosjektene er litt lavere. Det er deltakerne fra UoH-sektoren, som hyppigst påtar seg en koordinatorrolle. I SME-programmet er den norske koordinatorandelen på nesten 40 %.

Suksessraten for norskkoordinerte søknader ligger på 22 %, litt lavere enn suksessraten til de norske søknadene totalt sett.

De norske koordinatorene mottar en tredjedel av den totale søkte FP7-støtten til norske aktører.

Kvinneandelen til de norske koordinatorene i EU-prosjektene er på lave 18 %. Den høyeste andelen med norske kvinnelige koordinatorene finnes i MCA-programmet.

Nesten halvparten av alle norske deltakelser i rammeprogrammet tilhører Oslo og Akershus fylker. Sør-Trøndelag, med SINTEF i spissen, er nest etter Oslo det enkeltfylke som har flest deltakelser. Oslo og Sør-Trøndelag er naturlig nok også de fylkene med flest koordinatorene. Det er bare Finmark og Svalbard, som ennå ikke har noen koordinatorene blant sine deltakere i FP7-søknadene.

Rundt to tredjedeler av prosjektene med norsk deltakelse, og tre fjerdedeler av all søkt støtte i disse, er innenfor prosjekttypen CP (samarbeidsprosjekter) eller kombinasjonen CP/CSA (samarbeidsprosjekter/nettverks- og støtteprosjekter). Det er imidlertid i rene nettverks- og støtteprosjektsøknader, dvs. i CSA-ene, Norge oppnår den høyeste suksessraten.

6.1.1 STATUS FOR NORSKE SØKNADER I FORHOLD TIL POENGGRENSENE FOR FINANSIERING

Før det foreligger lister over hvilke prosjektsøknader som blir innstilt for finansiering i de ulike utlysningene i rammeprogrammet, så evalueres alle søknadene i forhold til om de er kvalifisert for finansiering. For å være kvalifisert for finansiering må søknaden nå visse poenggrenser, dvs. være over såkalt "threshold". I den evalueringen vurderes søknadene ut fra følgende tre hovedkriterier; 1) vitenskapelig kvalitet, 2) impact (effekten/nytteverdien av prosjektresultatene) og 3) implementering og prosjektledelse. For at søknaden skal nå threshold, så må poenggrensen for hvert enkelt av alle tre kriteriene være nådd.

Langt fra alle prosjektsøknadene som oppnår kvalitetskravene for finansiering, blir finansiert. Selv om dette er gode søknader, så strekker ikke budsjettmidlene til for alle søknadene.

Tabellen nedenfor viser hvor stor del av prosjektsøknadene som er kvalifisert for finansiering innenfor de ulike programmene, for alle landene samlet og for Norge spesielt.

Kortnavn	Søknader totalt		Søknader over Threshold		Andeler over Threshold		
	Alle land	Herav med NO partner	Alle land over thresh.	Herav med NO partner	Alle land andel %	NO andel %	Avvik NO fra Alle land (prosentp.)
HEALTH	2 726	224	1 495	134	55%	60%	5,0
BIO	1 485	227	1 035	169	70%	74%	4,8
ICT	7 300	568	3 116	262	43%	46%	3,4
NMP	1 072	104	633	57	59%	55%	-4,2
ENERGY	1 066	146	510	94	48%	64%	16,5
ENVIRONMENT	1 628	286	919	211	56%	74%	17,3
TRANSPORT	1 750	150	1 008	100	58%	67%	9,1
SSH	1 611	224	1 035	171	64%	76%	12,1
SPACE	385	40	299	36	78%	90%	12,3
SECURITY	814	118	410	77	50%	65%	14,9
ERA-NET	29	6	25	5	86%	83%	-2,9
Sum Cooperation:	19 866	2 093	10 485	1 316	53%	63%	10,1
RI	598	98	412	85	69%	87%	17,8
SME	2 186	300	1 019	175	47%	58%	11,7
REGIONS	238	14	103	5	43%	36%	-7,6
POTENTIAL	1 520	2	659	1	43%	50%	6,6
SIS	567	69	257	46	45%	67%	21,3
COH	27	1	15		56%	0%	
INCO	243	13	116	8	48%	62%	13,8
Sum Capacities:	5 379	497	2 581	320	48%	64%	16,4
ERC/Ideas:	9 282	130	2 841	32	31%	25%	-6,0
MCA/People:	14 724	343	9 895	228	67%	66%	-0,7
EURATOM:	170	7	131	6	77%	86%	8,7
TOTALT ALLE PROGRAMMER:	49 421	3 070	25 933	1 902	52%	62%	9,5

Tabell 5.1 Antall søknader totalt og søknader over threshold fordelt på programmer.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Som omtalt tidligere i rapporten så har Norge oppnådd en suksessrate for sine søknader på nesten 24 %, dvs. at nesten hver fjerde søknad med norsk deltakelse er blitt innstilt for finansiering. Det er rundt to prosentpoeng høyere enn snittet for alle deltakerlandene i FP7. Når vi derimot ser på hvor stor andel av søknadene som har oppnådd poengkravet for finansiering, så har 62 % av søknadene med norsk deltakelse det. I så måte ligger Norge hele ti prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene, noe som viser at søknadene med norsk deltakelse holder høy kvalitet.

Aller best resultater kan Norge vise til i SiS-programmet i forhold til snittet for alle landene som deltar. I dette programmet er to tredjedeler av alle søknadene med norsk deltakelse kvalifisert for finansiering, mens under halvparten av alle søknadene er det samme. Norge gjør det også svært godt innenfor programmer som Environment, Energy, Security og RI i tillegg til flere av de andre programmene. Prosentmessig så innfrir en langt høyere andel av søknadene med norsk deltakelse kravet til finansiering i disse programmene, enn hva som er tilfelle for alle deltakerlandene sett under ett.

6.1.2 KOORDINATORER

En koordinator er det samme som en prosjektleder. Koordinatoren skal ivareta den faglige fremdriften og den administrative gjennomføringen av prosjektet, samt være et sentralt kontaktpunkt for prosjektet.

Tabellen nedenfor viser antall norske koordinatorene med koordinatorandeler, samt suksessrate for disse, i henholdsvis søkte og innstilte prosjekter.

Program kortnavn	KOORDINATORER						
	Søknader med norsk deltakelse			Innstilte prosjekter med norsk			Suksess-rate NO koord.
	Ant NO søknader	Ant NO koord.	NO koord.andel søknader	Ant NO innstilte prosjekter	Ant NO koord.	NO koord.andel innstilte prosjekter	
HEALTH	224	25	11 %	59	9	15 %	36 %
BIO	227	36	16 %	43	6	14 %	17 %
ICT	568	95	17 %	79	16	20 %	17 %
NMP	104	16	15 %	40	8	20 %	50 %
ENERGY	146	31	21 %	50	10	20 %	32 %
ENVIRONMENT	286	51	18 %	77	12	16 %	24 %
TRANSPORT	150	20	13 %	39	6	15 %	30 %
SSH	224	53	24 %	29	2	7 %	4 %
SPACE	40	10	25 %	18	5	28 %	50 %
SECURITY	118	20	17 %	27	3	11 %	15 %
ERA-NET	6	1	17 %	5	1	20 %	100 %
Sum Cooperation:	2 093	358	17 %	466	78	17 %	22 %
RI	98	10	10 %	48	3	6 %	30 %
SME	300	114	38 %	79	30	38 %	26 %
REGIONS	14	3	21 %				
POTENTIAL	2			1			
SiS	69	11	16 %	26	7	27 %	64 %
COH	1						
INCO	13	2	15 %	8			
Sum Capacities:	497	140	28 %	163	40	25 %	29 %
ERC/Ideas:	130	121	93 %	13	12	92 %	10 %
MCA/People:	343	151	44 %	80	40	50 %	26 %
EURATOM:	8			6			
Sum alle programmer:	3 071	770	25 %	728	170	23 %	22 %

Tabell 5.2 Antall norske koordinatorene med koordinatorandeler og suksessrater fordelt på programmer. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Det er 770 norske koordinatorene i søknadene og 170 i de innstilte prosjektene. Koordinatorandelen er dermed 25 % i søknadene og 23 % i de innstilte prosjektene. SME skiller seg ut som det programmet som har den klart høyeste koordinatorandelen i de innstilte prosjektene, dvs. på 38 %, etterfulgt av Space og SiS med henholdsvis 28 % og 27 %. Da har vi ikke regnet med ERC og MCA-programmene. I ERC-programmet er det, med få unntak, kun koordinator som er registrert som deltaker i prosjektene. Det samme er tilfelle for flere av utlysningene innenfor MCA, mens det i andre utlysninger registreres deltakelse på alle deltakerne i konsortiene.

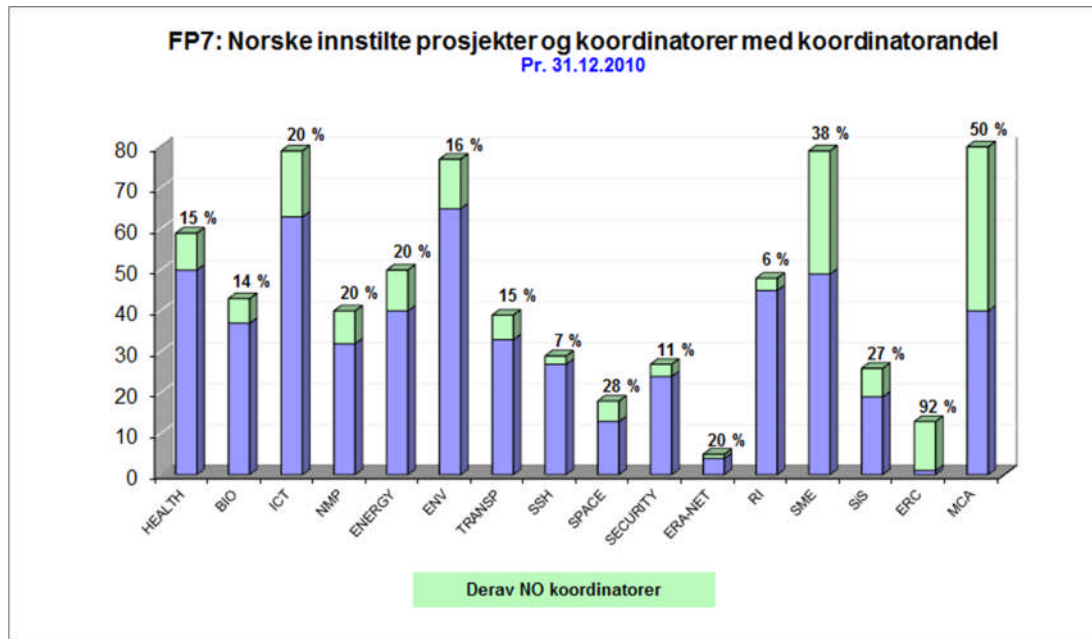
Mange norske små- og mellomstore bedrifter finnes blant koordinatorene i SME-programmet. En betydelig andel av disse får assistanse av norske leverandører av forskningskomponenter i jobben som koordinator. Teknologisk Institutt (TI) og Nor-Tek Teknologisenter spiller en sterkt medvirkende rolle i samarbeid med ”innovasjonsmodne” SMB-er.

Den gjennomsnittlige suksessraten for norskkoordinerte prosjekter er på 22 %, litt lavere enn vår suksessrate for øvrig.

Når vi ser på de enkelte programmene er det spesielt i NMP, Health, Energy, Transport og ikke minst i SiS og Space vi finner høye suksessrater for de norske koordinatorene. Det betyr at mange av de norske koordinatorene i disse programmene holder høy kvalitet, og evner å danne gode konsortier. Den høye suksessraten til koordinatorene i NMP-programmet er imidlertid påvirket av at søknader, som blir avvist i første trinn av en tottrinnsprosess, ikke inngår i datagrunnlaget.

Av sektorene er det UoH-sektoren som har den høyeste koordinatorandelen, både i søknadene så vel som i de innstilte prosjektene. En medvirkende årsak til dette er at det er en klar overvekt av universitetsdeltakelser i ERC-programmet, et program hvor det nesten utelukkende registreres deltakelse for koordinatorene. Det samme er delvis tilfelle også med MCA-programmet. Instituttene er de neste på listen, et stykke bak UoH-sektoren. Sektorgruppen andre har den høyeste suksessen med sine egenkoordinerte søknader.

Grafen nedenfor gir et visuelt bilde av de innstilte prosjektene med norsk deltakelse pr. program, med markering for antall koordinatorene med koordinatorandel. Hele søylen viser antall innstilte prosjekter med norsk deltakelse, mens partiet med grønt viser hvor mange av disse som er norskkoordinerte. Prosenten angir koordinatorandelen, dvs. hvor stor andel av de innstilte prosjektene som også har en norsk koordinator.

Figur 5.1 Innstilte prosjekter med norsk deltakelse pr. program, med markering for koordinatorene med koordinatorandel.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Søkt støtte i norskkoordinerte søknader og innstilte prosjekter:

En oversikt over søkt støtte i norskkoordinerte i henholdsvis søknader og innstilte prosjekter, med suksessrater, vises nedenfor;

Program kortnavn	SØKT STØTTE KOORDINATORER		
	Søkt støtte norske koord. i søknader (mill. euro)	Søkt støtte norske koord. i innstilte prosjekter (mill. euro)	Finansiell suksessrate koord.
HEALTH	29,6	7,4	25 %
BIO	27,6	4,1	15 %
ICT	95,1	15,2	16 %
NMP	12,4	6,7	54 %
ENERGY	47,0	10,8	23 %
ENVIRONMENT	38,5	11,0	29 %
TRANSPORT	19,2	3,8	20 %
SSH	29,4	1,0	3 %
SPACE	6,2	2,8	45 %
SECURITY	17,1	4,1	24 %
ERA-NET	0,2	0,2	100 %
Sum Cooperation:	322,3	67,2	21 %
RI	13,1	2,6	20 %
SME	39,1	11,7	30 %
REGIONS	0,8		
SiS	4,2	2,9	67 %
INCO	0,4		
Sum Capacities:	57,7	17,2	30 %
ERC/Ideas	220,7	23,2	11 %
MCA/People	7,2	6,8	95 %
Sum alle programmer:	607,8	114,5	19 %

Tabell 5.3 Søkt støtte for norske koordinatorene fordelt på programmer.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Merk: Tabellen inneholder ufullstendige finansielle data for MCA.

Totalt søker de norske koordinatorene om prosjektstøtte på 607,8 mill. euro, eller 4,9 mrd. kroner. I de innstilte prosjektene er beløpet 114,5 mill. euro, eller rundt 916 mill. kroner. Det gir en finansiell suksessrate på 19 %. I E-Cordas søknadsdatabase, som altså er hoved datakilde for resultatene i denne rapporten, er det bare oppgitt finansielle data for et fåtall av prosjektene i MCA-programmet. De totale beløpene er dermed litt høyere enn det som tabellen viser.

Det er SiS og NMP som har de høyeste finansielle suksessratene så langt. Den høye finansielle suksessraten i NMP er imidlertid påvirket av at søknader som blir avvist i første trinn av en totrinnsprosess ikke inngår i datagrunnlaget.

Søkt støtte i søknader med norske aktører er på totalt 1,6 mrd. euro, dvs. rundt 12,7 mrd. kroner. Norske koordinatorene står for godt over en tredjedel av denne søkte støtten. I de innstilte prosjektene er tilsvarende andel for koordinatorene noe lavere, men allikevel på nesten en tredjedel.

Hvis vi sammenligner de finansielle suksessratene til de norske koordinatorene pr. 31.12.2010 med tilsvarende resultater ved utgangen av 2009, så har disse ratene økt et par prosentpoeng både i Cooperation- og Capacities-delene av FP7. I Ideas/ERC har den finansielle suksessraten økt med hele seks prosentpoeng i samme periode. Det skyldes at ERC-søknadene med norsk deltakelse har hatt en høyere gjennomslagskraft i de siste utlysningene vi har mottatt resultater for, enn hva som var tilfelle de første årene av FP7.

Koordinatorer fordelt på kjønn:

I det følgende har vi kartlagt hvilket kjønn kontaktpersonene tilknyttet de enkelte koordinatorinstitusjonene har. Kommisjonen har en målsetning om 40 % kvinner i alle grupper, paneler, komitéer og prosjekter som inngår i rammeprogrammet.

Kjønnsfordelingen på koordinatorene i FP7 er følgende;

	NORGE		ALLE LAND	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Søknader	77 %	23 %	75 %	25 %
Innstilte prosjekter	82 %	18 %	74 %	26 %

Tabell 5.4 Kjønnsfordeling koordinatorene i henholdsvis søkte og innstilte prosjekter.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

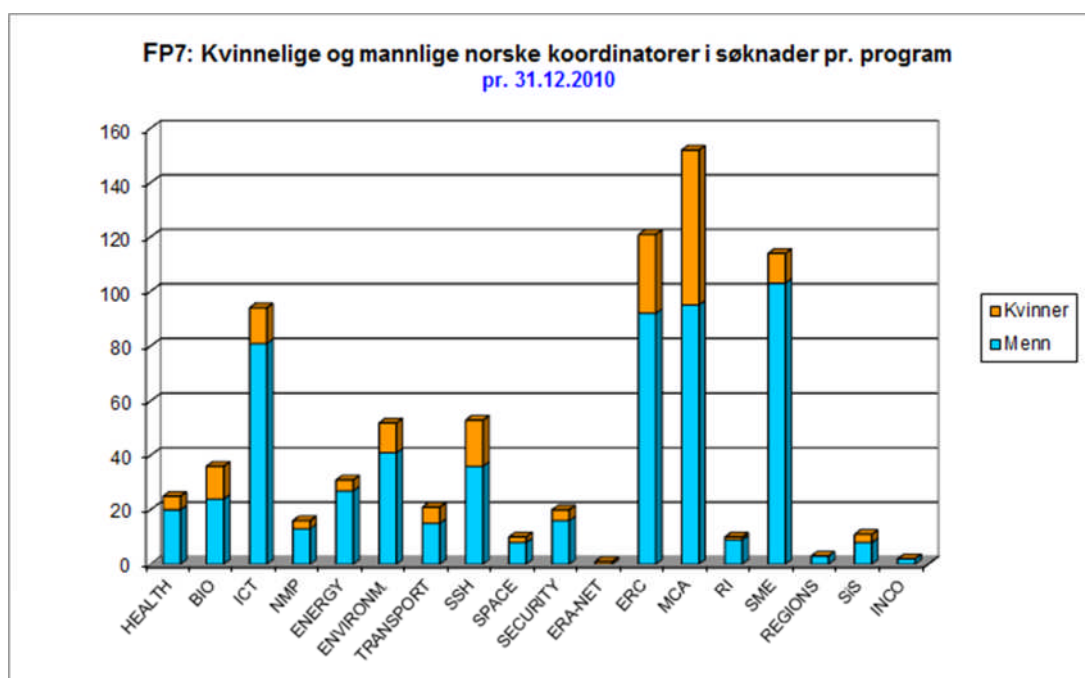
I underkant av hver fjerde norske koordinatoinstitusjon i søknadene til FP7, er representert ved en kvinne. Det er en litt lavere kvinneandel enn snittet for alle deltakerlandene i FP7.

Kvinneandelen til de norske koordinatorene synker imidlertid med fem prosentpoeng til 18 % i de innstilte prosjektene. I så måte skiller de norske koordinatorene seg ut fra alle koordinatorene som deltar i FP7 samlet sett. Den gjennomsnittlige kvinneandelen for alle koordinatorene øker fra 25 % i søknadene til 26 % i de innstilte prosjektene. Her er det imidlertid viktig å være klar over at det kan være ulik praksis når det gjelder hvem som føres opp som kontaktperson tilknyttet koordinatoinstitusjonene, både fra institusjon til institusjon og fra land til land. Det kan være både administrativt personell, forskerne selv eller assistenter. Dette påvirker kjønnsfordelingen, og kan gi en skjevhet i resultatene.

Når det gjelder kvinneandelen for alle de norske deltakerne i de innstilte prosjektene, ikke bare koordinatorene, så er denne på 20 %. Altså litt høyere enn for de norske koordinatorene. Denne andelen er også på 20 % for alle deltakerlandene i FP7.

Mens kvinneandelen blant de norske koordinatorene i de innstilte EU-prosjektene er 18 %, så var det til sammenligning 26 % kvinnelige prosjektledere i de nasjonale prosjektene finansiert av Forskningsrådets i 2009. For disse prosjektene steg denne kvinneandelen med to prosentpoeng fra 2008 til 2009.

Fordelingen mellom kvinnelige og mannlige norske koordinatorene i søknadene på programmene, vises i stolpediagrammet nedenfor. Vi velger å vise søknadstallene her, da det foreløpig er få norske kvinnelige koordinatorene i de innstilte prosjektene.

Figur 5.2 Kjønnsfordeling koordinatører pr. program.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Merk; Det er ingen norske koordinatører i Potential eller Euratom. Disse programmene er derfor ikke inkludert i grafen.

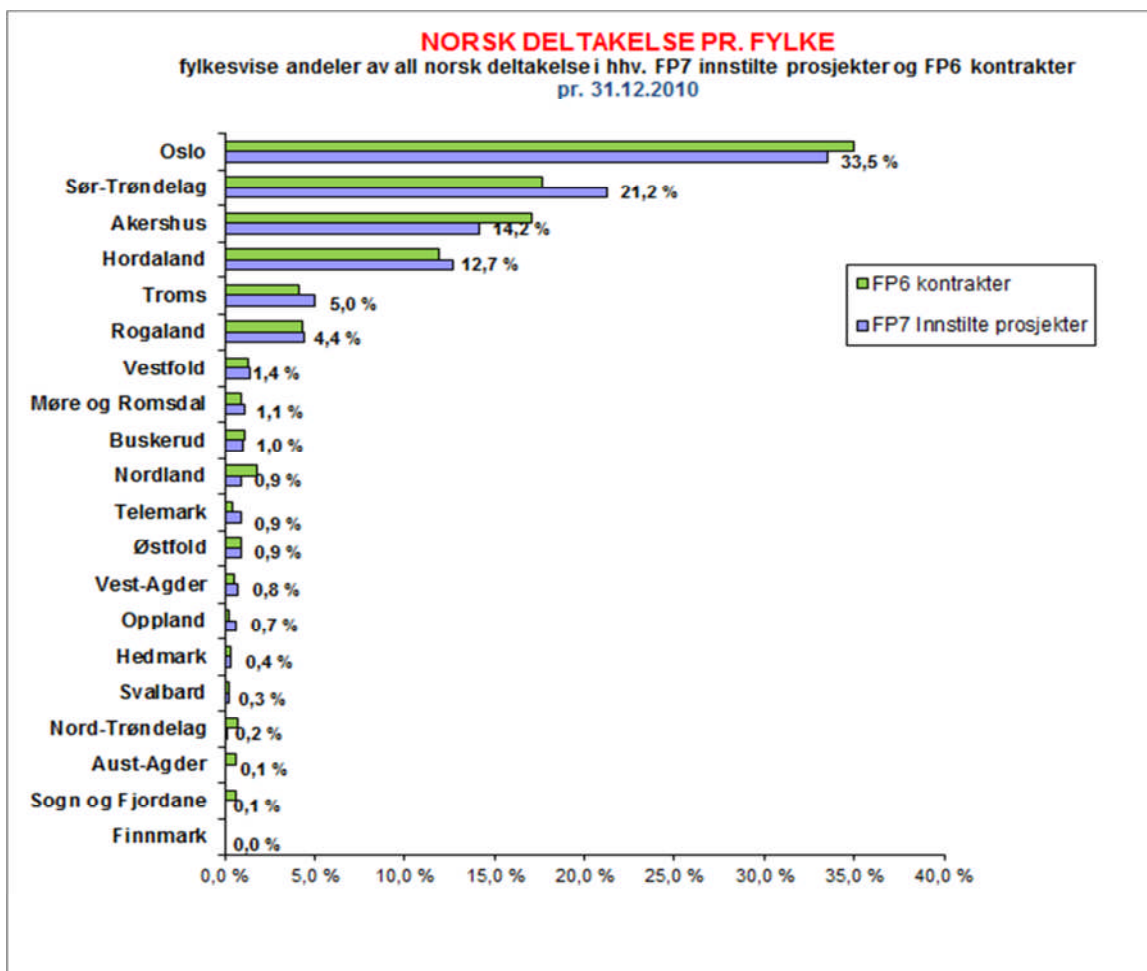
Det er naturligvis ERC- og MCA-programmene som har flest (norske) koordinatører, av de grunner som er nevnt ovenfor i dette kapitlet. Deretter følger SME- og ICT-programmene. I alle programmene er de mannlige norske koordinatørene i klart flertall framfor de kvinnelig. Aller lavest andeler for de norske kvinnelige koordinatørene finner vi i SME og RI, som begge har en andel på 10 %. Disse andelene er langt lavere enn for alle deltakerlandene sett under ett. Den gjennomsnittlige kvinneandelen for koordinatørene i SME-programmet er på 20 %, mens den er 17 % i RI.

Høyest kvinneandel blant de norske koordinatørene finner vi i MCA-programmet, hvor 38 % av alle norskkoordinerte prosjekter har en kvinnelig koordinator. BIO (33 % kvinner) og SSH (32 % kvinner) følger deretter. De norske kvinnene har en høyere representasjon blant koordinatørene i MCA- og BIO-programmene enn snittet for alle deltakerlandene i FP7, mens vi ligger tilnærmet likt med snittet i SSH.

I Transport-programmet skiller Norge seg ut ved å ha en betydelig høyere andel kvinnelige koordinatører enn hva som er tilfelle for alle deltakerlandene sett under ett. Norges kvinneandel er på 29 % mot 16 % for alle landene. Det bør imidlertid bemerkes at det norske tallgrunnlaget er relativt lite.

6.1.3 GEOGRAFISK FORDELING AV DE NORSKE DELTAKELSENE

Diagrammet nedenfor viser hvordan de norske deltakelsene, i henholdsvis de innstilte prosjektene i FP7 og i FP6-kontraktene, fordeler seg på fylkene:

Figur 5.3 Norsk deltakelse i henholdsvis FP7 og FP6 pr. fylke.

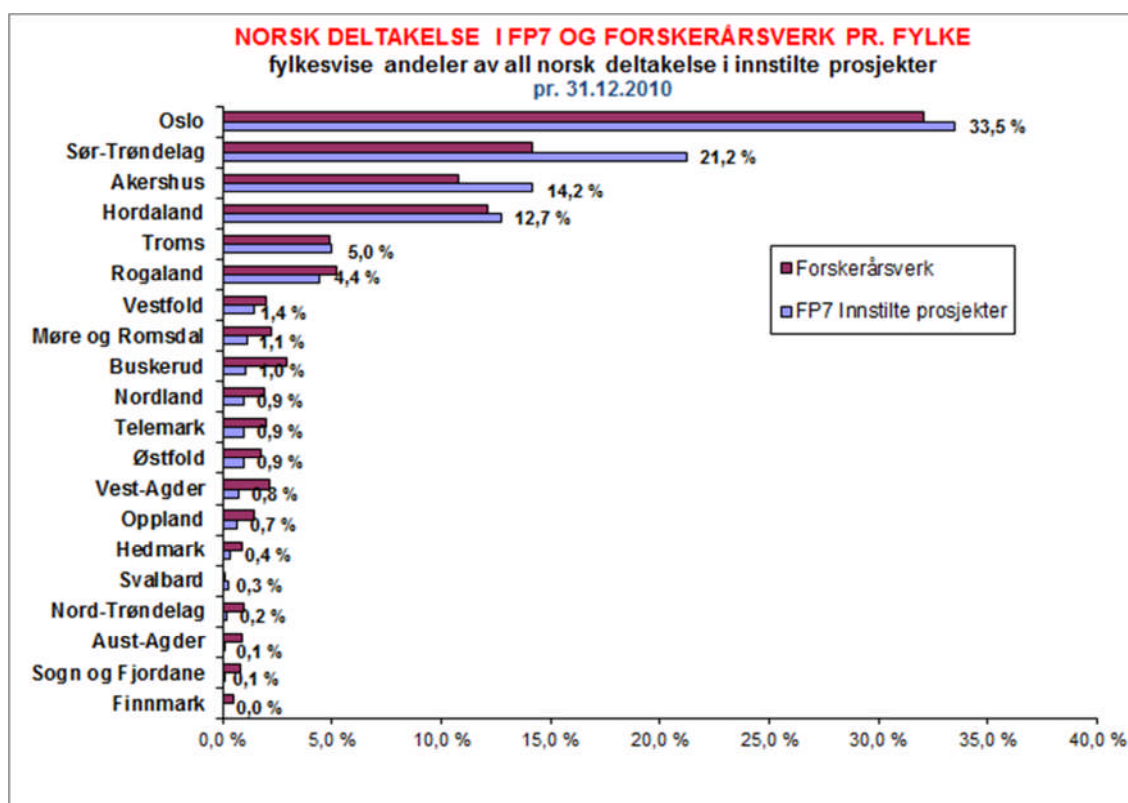
Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

En tredjedel av alle deltakelsene er fra Oslo, etterfulgt av Sør-Trøndelag hvor litt over hver femte norske deltakelse hører hjemme. Oslo og Akershus har til sammen nesten halvparten av alle de norske deltakelsene. Andelen til Oslo er nokså stabil i FP7 sammenlignet med FP6, mens den for Sør-Trøndelag er klart økende og Akershus fallende. NTNU og SINTEF med enheter har til sammen 78 % av alle deltakelsene i Sør-Trøndelag.

Finmark er det eneste fylket som ikke har noen deltakelser, verken i kontraktene i FP6 eller i de innstilte prosjektene så langt i FP7.

Aller høyest kvalitet på sine søknader av de norske fylkene har Østfold med en suksessrate på 30 %. Østfold etterfølges av Hordaland og Rogaland, som begge har en suksessrate på 28 %. Den høye suksessraten til Østfold skyldes først og fremst Borregaards resultater. Gjennomsnittlig suksessrate for alle norske deltakelser er på 25 %.

Neste diagram viser hvordan de norske deltakelsene i de innstilte prosjektene i FP7 og de norske forskerårsverkene fordeler seg på fylkene:

Figur 5.4 Andelen norske deltakelser i FP7 og forskerårsverk pr. fylke.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen), og Indikatorrapporten 2010 (NIFU STEP/Forskningsrådet).

Ved å måle den fylkesmessige deltakelsen i FP7 opp mot spredningen av forskerårsverkene, ser man resultatene i et annet perspektiv. I fylkene med universiteter, samt Akershus, er andelen av den norske deltakelsen i FP7 høyere enn andelen av alle norske forskerårsverk. Det betyr at man utnytter forskerkapasiteten sin godt i disse fylkene i forhold til deltakelsen i rammeprogrammet. Spesielt godt utnyttes dette i Sør-Trøndelag. Unntaket blant de nevnte fylkene, er Rogaland og Agder-fylkene, hvor man ikke utnytter kapasiteten fullt ut. Det samme er tilfelle for de øvrige fylkene. Disse fylkene har ikke universiteter, men alle – foruten Svalbard – har høyskoler.

Koordinatorer pr. fylke

Fordelingen av koordinatorene pr. fylke vises ikke i grafene ovenfor, men fortjener allikevel en omtale. Deltakere fra 18 av de totalt 20 fylkene (inkludert Svalbard) har påtatt seg en koordinatorrolle i søknadene til FP7. Det er kun deltakere fra Svalbard og Finnmark som ikke har påtatt seg noen koordinatorroller ennå. I de innstilte prosjektene er de norske koordinatorene fordelt på 14 fylker. De aller fleste norske koordinatorene i FP7 kommer fra Oslo, dvs. 32 % av alle norske koordinatorene i de innstilte prosjektene. Deretter følger Sør-Trøndelag med 29 % og Hordaland med 17 %.

Hvis vi ser bort fra de fylkene som har forholdsvis få koordinatorene så langt, så er det Sør-Trøndelag og Hordaland som har de høyeste koordinatorandelene av alle fylkene i de innstilte prosjektene. Det vil si at de fleste koordinerer de prosjektene de selv deltar i, enn hva de andre fylkene gjør. For Sør-Trøndelag er det SINTEF og for Hordaland er det UiB, som er årsakene til dette.

Det er koordinatorene fra henholdsvis Sør-Trøndelag og Oslo, som har oppnådde de høyeste suksessratene for sine søknader. Disse to fylkene får oftest sine egenkoordinerte søknader innstilt for finansiering.

Hvis vi ser på resultatene i de innstilte prosjektene i FP7 mot resultatene i FP6-kontraktene, så har Sør-Trøndelag økt sin andel av alle norske koordinatorene fra 24 % i FP6 til 29 % i FP7. Oslos og Hordalands andeler av alle de norske koordinatorene har holdt seg forholdsvis konstant, mens den er fallende for Akershus.

6.1.4 PROSJEKTTYPER

6.1.4.1 Beskrivelse av prosjektypene

Dataene i FP7 er fordelt på følgende prosjekttypers:

Collaborative Projects (CP/CP-CSA) som inkluderer kombinasjoner av Collaborative Projects og Coordination and Support Actions.

Collaborative Projects (CP) er samarbeidsprosjekter som gjennomføres av konsortier med deltakere fra forskjellige land, og som sikter mot å utvikle ny viten, ny teknologi, produkter, demonstrasjonsaktiviteter eller felles forskningsressurser. Prosjektenees størrelse, omfang og interne organisasjon kan variere alt etter område og emne. De kan variere fra små eller mellomstore fokuserende forskningsprosjekter til store integrerende prosjekter til virkeliggjørelse av et nærmere bestemt mål. Prosjektene vil også målrettes mot spesielle kategorier, som for eksempel SMB-er og andre mindre aktører.

Coordination and Support Actions (CSA). Se beskrivelse to avsnitt lenger ned.

Networks of Excellence (NoE) er ekspertisenettverk for et felles aktivitetsprogram. Aktivitetsprogrammet utføres av forskergrupper som ledd i et langsiktig samarbeid, og gjennomføres av forskjellige forskningsorganisasjoner som integrerer sine aktiviteter på ett område. Dette felles aktivitetsprogrammet gjennomføres på grunnlag av et formelt tilsagn fra institusjonene som deltar i disse.

Coordination and Support Actions (CSA) er samordnings- og støtteprosjekter som sikter mot å samordne eller støtte forskning og forskningspolitikk (nettverkssamarbeid, utveksling, tverrnasjonal adgang til forskningsinfrastruktur, undersøkelser, konferanser osv.).

Research for the benefit of specific groups (BSG) er forskningsprosjekter hvor hovedparten av forskningsarbeidet og teknologiutviklingen gjennomføres av universiteter, forskningssentre eller andre juridiske enheter med sikte på særlige grupper, spesielt SMB-er eller sammenslutninger av disse.

European Research Council (ERC) er prosjekter hvor individuelle forskerteam eller enkeltforskere mottar stipend, og hvor fremragende forskning står i fokus.

Marie Curie Actions (MCA) er prosjekter knyttet til forskerutdanning, karriereutvikling og samarbeid mellom næringsliv og akademia via ulike nettverk, stipender eller policy-tiltak.

6.1.4.2 Fordelingen av norske søknader og innstilte prosjekter samt søkt støtte på prosjekttyper

Den norske deltakelsen og den søkte støtten fordeler seg på prosjekttypene som vist i tabellen nedenfor. Støttebeløpene vises i mill. euro.

	ANTALL PROSJEKTER MED NO DELTAKELSE			SØKT NO STØTTE		
	Søknader	Innstilte prosjekter	Suksessrate deltakelser	Søknader (mill. euro)	Innstilte prosjekter (mill. euro)	Finansiell suksessrate
CP/CP-CSA	1 948	433	24 %	1 199,8	254,0	21 %
NoE	24	6	28 %	10,3	1,3	13 %
CSA	338	123	36 %	51,4	16,4	32 %
BSG	297	77	28 %	91,9	27,8	30 %
ERC	126	13	7 %	223,1	17,2	8 %
MCA	337	75	22 %	15,6	13,9	
TOTALT	3 070	727	24 %	1 592,1	330,7	21 %

Tabell 5.5 Fordelingen av prosjekter med norsk deltakelse og søkt støtte på prosjekttyper.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

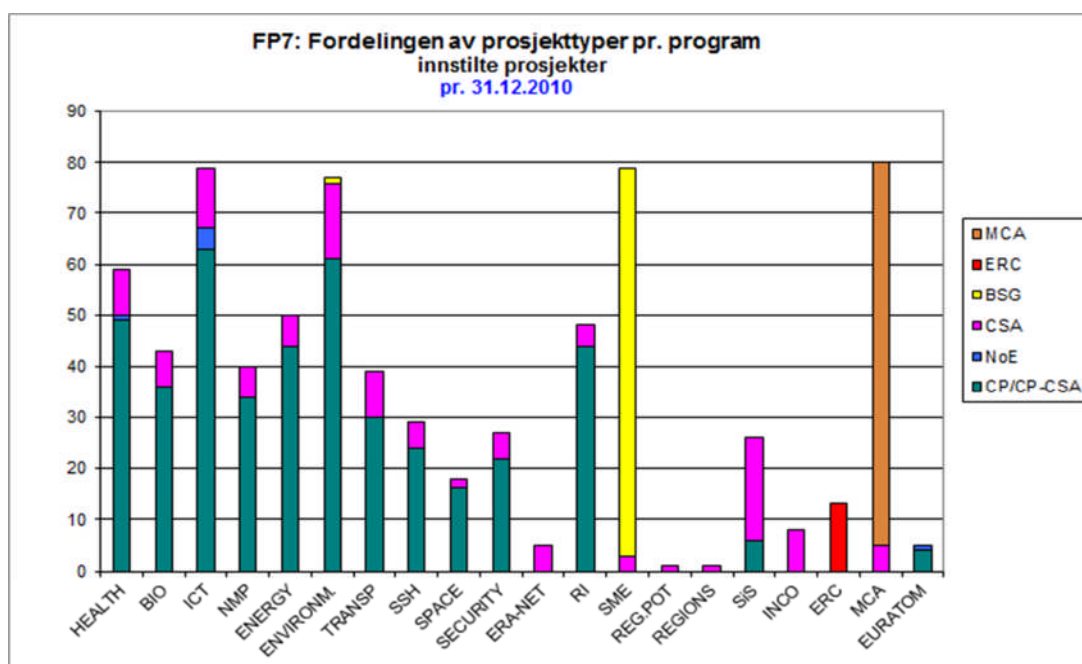
Merk Tabellen inneholder ufullstendige finansielle data for MCA.

Prosjekttypen CP/CP-CSA dominerer. Nesten to tredjedeler av alle deltakelsene, og over tre fjerdedeler av all søkt støtte tilhører denne gruppen. Det er imidlertid i CSA-ene Norge oppnår den høyeste suksessen, både når det gjelder deltakelsene og det finansielle. Siden det kun ligger finansielle data for et fåtall av prosjektene i MCA-programmet i datakilden, så er ikke MCA medregnet her.

Kun 1 % av den norske prosjektporteføljen har NoE som prosjekttipe. Til sammenligning var NoE prosjekttypen i 9 % av alle innvilgede prosjekter i FP6. Negative erfaringer fra denne samarbeidsformen i FP6 gjør at det har vært færre utlysninger innenfor NoE i FP7. For de øvrige prosjekttypene er det vanskelig å gjøre sammenligninger med FP6, da det rapporteres på til dels andre prosjekttyper i FP7 enn i FP6 samt at sammensetningene av prosjekttypene er delvis annerledes.

75 % av alle deltakelsene fra instituttsektoren er i CP/CP-CSA-prosjekter, mens UoH-sektoren har nesten to tredjedeler av sine deltakelser innenfor denne gruppen. Godt over en tredjedel av alle bedriftene deltar innenfor BSG-ene, mens bare 3 % av UoH-deltakelsen er innenfor denne prosjekttypen. Det skyldes at denne prosjekttypen stort sett bare forekommer i SME-programmet.

De innstilte prosjektene med norsk deltakelse fordeler seg på prosjekttypene pr. program på følgende måte;

Figur 5.5 Fordelingen av prosjekttyper pr. program i innstilte prosjekter.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

CP/CP-CSA-prosjektene dominerer i alle de tematiske programmene, pluss i RI og Euratom. Alle BSG-prosjektene er innenfor SME-programmet, foruten ett prosjekt i Environment. Fire av de seks innstilte NoE-prosjektene tilhører derimot ICT-programmet. CSA-ene er spredt fordelt på de ulike programmene, med sterkest representasjon i SiS. I SiS, hvor Norge gjør det svært godt, har over tre fjerdedeler av de innstilte prosjektene denne prosjekttypen.

6.2 Kontrakter

Oppsummering kapitel 5.2

Det er mottatt kontraktsdata for tre fjerdedeler av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse ved utgangen av 2010. Via disse kontraktene er Norge tildelt rundt 2 mrd. kroner. Flest kontrakter med norsk deltakelse er mottatt innenfor ICT-programmet, som skyldes at dette programmet har den høyeste budsjettandelen i FP7.

6.2.1 KONTRAKTSDATA

Vi har foreløpig mottatt kontraktsdata for 9 073 kontrakter. Av disse er det 548 med norsk deltakelse. 75 % av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse har dermed blitt til kontrakter ved utgangen av 2010. I de 548 kontraktene er det 781 norske deltakelser.

Kontraktene fordeler seg som vist i tabellen nedenfor;

Program kortnavn	Antall kontrakter			Tildelt støtte i Kontrakter		
	Alle kontrakter	Kontrakter med norsk deltakelse	Norsk andel av total %	Alle kontrakter (mill. euro)	Kontrakter med norsk deltakelse (mill. euro)	Norsk andel av total %
HEALTH	437	42	10 %	1 843,9	20,4	1,1 %
BIO	197	34	17 %	620,6	12,9	2,1 %
ICT	1 092	75	7 %	3 622,4	42,1	1,2 %
NMP	323	32	10 %	1 276,0	18,1	1,4 %
ENERGY	189	44	23 %	763,5	30,4	4,0 %
ENVIRONMENT	210	60	29 %	635,9	26,6	4,2 %
TRANSPORT	292	29	10 %	1 053,8	11,3	1,1 %
SSH	135	21	16 %	210,4	3,7	1,8 %
SPACE	49	8	16 %	245,8	6,5	2,6 %
SECURITY	92	18	20 %	320,0	7,1	2,2 %
ERA-NET	21	4	19 %	176,1	1,0	0,6 %
Sum Cooperation:	3 037	367	12 %	10 768,5	180,0	1,7 %
RI	197	32	16 %	843,0	7,0	0,8 %
SME	318	63	20 %	403,5	21,7	5,4 %
REGIONS	48		0 %	49,8	0,0	0,0 %
POTENTIAL	119	1	1 %	123,2	0,2	0,2 %
SiS	92	14	15 %	82,5	3,4	4,1 %
COH	14		0 %	16,4	0,0	0,0 %
INCO	50	5	10 %	54,3	0,4	0,8 %
Sum Capacities:	838	115	14 %	1 572,8	32,7	2,1 %
ERC/Ideas	1 244	9	1 %	1 945,3	17,2	0,9 %
MCA/People	3 898	55	1 %	1 376,2	16,0	1,2 %
EURATOM	56	2	4 %	145,3	0,1	0,1 %
SUM ALLE PROGRAMMER	9 073	548	6 %	15 808,1	246,0	1,6 %

Tabell 5.6 Antall kontrakter og tildelt støtte i kontraktene fordelt på programmer.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Som tabellen viser har vi mottatt flest kontrakter innenfor ICT-programmet. Nesten alle de innstilte prosjektene med norsk deltakelse, dvs. 75 av total 79, er blitt til kontrakter innenfor ICT. Årsaken til at Norge har flest kontrakter innenfor ICT-programmet er at dette programmet har den høyeste budsjettandelen av alle programmene i FP7, og er dermed en av de programmene som har aller flest prosjekter totalt sett. Når vi ser på Norges andel av alle kontraktene i ICT-programmet så er denne svært lav, dvs. på 7 %. Det er derimot i Environment-kontraktene at Norge er sterkest representert. Nesten hver tredje kontrakt har norsk deltakelse i dette programmet.

Gjennom de 548 kontraktene med norsk deltakelse er Norge tildelt 246 mill. euro, dvs. cirka 2 mrd. kroner. Det utgjør en norsk retur på 1,6 % av all tildelt EU-støtte i kontraktene så langt. Det høyeste støttebeløpet er vi tildelt via kontraktene i ICT-programmet, dvs. rundt 337 mill. kroner, etterfulgt av Energy-programmet med cirka 243 mill. kroner. Den høyeste finansielle returen har imidlertid Norge i SME-programmet, hvor den er på hele 5,4 %.

6.3 Norsk deltakelse fordelt på sektorer

Oppsummering kapitel 5.3

Deltakelsene fra instituttsektoren utgjør over en tredjedel av alle norske deltakelser, mens aktørene fra henholdsvis bedriftssektoren og UoH-sektoren har rundt en fjerdedel hver. For instituttene har denne andelen økt i forhold til i FP6, mens den har falt tilsvarende for bedriftene. UoH-sektorens andel av alle de norske deltakelsene har derimot holdt seg tilnærmet konstant.

Suksessraten er høyest for deltakerne i sektorgruppen andre. Det høyeste antallet koordinatorene i de innstilte prosjektene har instituttene, mens det er aktørene fra UoH-sektoren som har den høyeste andelen koordinatorene i sin prosjektportefølje.

37 % av alle norske deltakelser og 45 % av all søkt støtte, tilhører instituttene i de innstilte prosjektene.

Aktørene fra alle sektorgruppene, foruten de større bedriftene, kan få dekket inntil 75 % av sine støtteberettigede kostnader. Dette gir seg utslag i at bedriftene samlet sett har et noe lavere søkt støtte beløp enn de andre sektorene.

Det er oftere flere norske bedrifter som deltar sammen i et prosjekt, enn hva som er tilfelle for aktørene fra de andre sektorgruppene.

UoH-sektoren har den laveste suksessraten for sine deltakelser av de fire sektorgruppene, noe både universitetene og høyskolene bidrar til. De norske universitetene gjør det imidlertid svært godt innenfor programmer som SiS og Energy, mens det motsatte er tilfellet i ICT-programmet. Universitetet i Stavanger (UiS), Universitetet i Tromsø (UiT) og Universitetet i Bergen (UiB) gjør alle det svært godt i rammeprogrammet, og aller best av alle UoH-aktørene.

Høyskolene har bare i underkant av 7 % av alle deltakelsene i UoH-sektoren, hvor universitetene dominerer. Høyskolene har så langt 19 deltakelser fordelt på 13 aktører i de innstilte prosjektene, hvor av en fjerdedel tilhører Norges Veterinærhøyskole (NVH). Det er en høyskolekoordinator i de innstilte prosjektene.

Instituttsektoren, som er den største norske aktørgruppen, har jevnt over oppnådd gode suksessrater i de fleste programmene.

De teknisk-industrielle instituttene, med SINTEF i spissen, utgjør den klart største undergruppen. Denne gruppen har også den aller høyeste koordinatortettheten av alle de norske aktørgruppene. De teknisk-industrielle instituttene har en svært god suksessrate, selv om det er gruppen "andre institutter" og fiskeriinstituttene, som lykkes aller best med sine søknader. På den andre siden kunne suksessraten til de samfunnsvitenskapelige instituttene vært høyere.

Havforskningsinstituttet (IMR) og Stiftelsen Nansen senter for miljø og fjernmåling (NERSC) kan vise til fremragende resultater. Rundt annenhver av deres søknader er innstilte for finansiering.

Norske bedrifter har god uttelling for sine søknader, men forholdsvis få koordinatører. Det Norske Veritas (DNV) er den største norske bedriftsaktøren i FP7 så langt. DNV lykkes svært godt med sine søknader, og nesten halvparten av bedriftens søknader er innstilt for finansiering. Til tross for den høye kvaliteten, koordinerer de kun tre av de 47 søknadene de deltar i.

Sektorgruppen andre er den sektoren med færrest deltakelser og lavest koordinatorandel, men med høyest suksessrate. Den høye suksessen tilskrives først og fremst Forskningsrådet, som deltar i hvert tredje innstilte prosjekt i denne gruppen. En betydelig del av deltakelsene i denne gruppen tilhører Helseforetakene, noe som gjør sitt til at sektoren mobiliserer sterkt innenfor Health-programmet. Suksessraten til Helseforetakene er imidlertid lav, og det finnes kun en koordinator fra denne gruppen i de innstilte prosjektene så langt.

Dette kapitlet viser de norske deltakelsene fordelt på sektor, med en omtale av resultatene fra de enkelte sektorene med undergrupper.

Vi opererer med følgende fire hoved sektorgrupper;

- Universitet og høyskoler (UoH)
- Institutter
- Bedrifter
- Andre

Hvilke aktører som inngår i henholdsvis UoH-sektoren og instituttsektoren fremkommer i vedlegg 4. Bedriftssektoren består av alle typer norske bedrifter, både SMB-er og andre. Hvilke aktører som inngår i sektorgruppen andre, er beskrevet i under kapittel 5.3.5 Andre.

I dette kapitlet bruker vi suksesserater og koordinatorandeler som tar utgangspunkt i deltakelsene. Dette er i motsetning til suksesserater og koordinatorandeler målt ut fra antall prosjekter, slik som i noen av de andre kapitlene i rapporten. Dette er ulike sett av variabler. Forskjellene omtales i kapittel 1.2, mens variablene er beskrevet i vedlegg 1.

6.3.1 TOTALE NORSKE RESULTATER FORDELT PÅ SEKTORER

6.3.1.1 Totale norske resultater fordelt på sektor

Det er 4 271 norske deltakelser i søknadene og 1 057 i de innstilte prosjektene. Det gir en suksesserate for deltakelsene på vel 25 %.

Tabellen nedenfor viser fordelingen av norske deltakelser og koordinatorene på sektorgruppene, i henholdsvis søkte og innstilte prosjekter pr. 31.12.2010.

	DELTAELSER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksesserate deltakelser i %	Ant NO koordinatorene i SØKNADER	Ant NO koordinatorene i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koordinatorandel deltakelser i SØKNADER	NO koordinatorandel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
UoH-sektoren	1 296	258	20 %	342	57	26 %	22 %
Institutter	1 421	388	27 %	247	65	17 %	17 %
Bedrifter	1 133	280	25 %	137	30	12 %	11 %
Andre	421	132	31 %	44	15	10 %	11 %
TOTALT SEKTORER	4 271	1 058	25 %	770	167	18 %	16 %

Tabell 5.7 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatorene på sektorgrupper.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

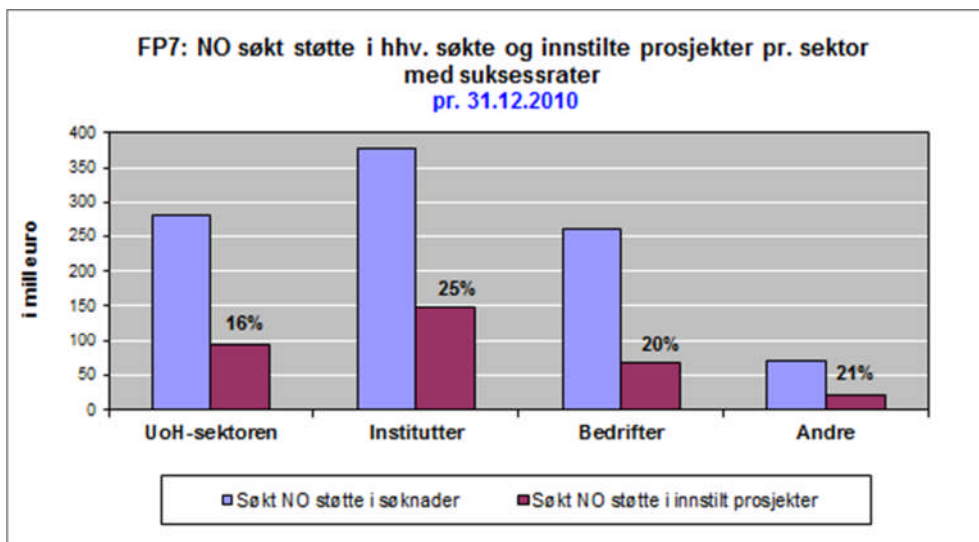
Flest deltakelser er det fra instituttsektoren, mens suksesseratene svinger fra 31 % for sektorgruppen andre til 20 % for UoH-sektoren.

UoH-sektoren har den høyeste koordinatorandelen for sine deltakelser, og ligger et stykke foran instituttene når det gjelder koordinator tettheten. UoH-sektoren er koordinator i over hvert femte innstilte prosjekt, som de deltar i. Bedriftene og sektorgruppen andre har begge en lav koordinatorandel på 11 % i de innstilte prosjektene.

Kakediagrammer, som visuelt viser fordelingen av de norske deltakelsene på sektorgrupper, finnes i kapittel 3.1.2.1. Der vises også den samme fordelingen for FP6-kontraktene.

6.3.1.2 Prosjektstøtte fordelt på sektorer

Diagrammet nedenfor viser søkt støtte i henholdsvis søknadene og de innstilte prosjektene med finansielle suksesserater, fordelt på sektorer. Den finansielle suksesseraten beregnes som søkt støtte i innstilte prosjekter i prosent av søkt støtte i søknadene.

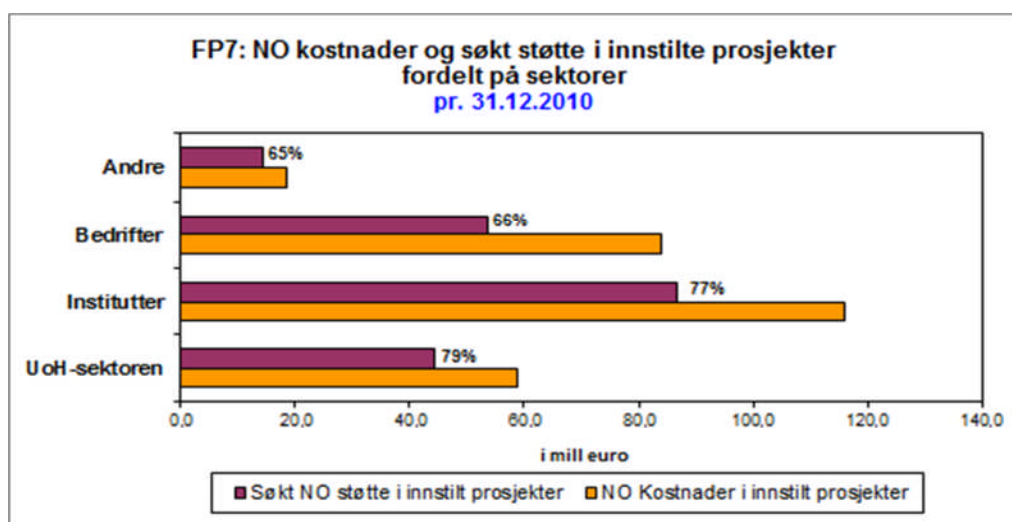
Figur 5.6 Fordelingen av norsk søkt støtte i søkte og innstilte prosjekter på sektorgrupper, med finansielle suksessrater. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Den søkte norske støtten i søknadene er på 1,6 mrd. euro, eller cirka 12,7 mrd. kroner. Tilsvarende tall i innstilte prosjekter er på 331 mill. euro, eller 2,7 mrd. kroner.

Høyest finansiell suksessrate har instituttene, mens bedriftene og sektorgruppen andre ligger noen prosentpoeng bak. UoH-sektoren har imidlertid en betydelig lavere finansiell suksessrate. Instituttene har også høy suksessrate for sine deltakelser, det er en av grunnene til den høye finansielle suksessraten. Andre forklaringer er at mange av aktørene fra instituttsektoren har påtatt seg koordinatoransvar. Disse koordinatorene har i tillegg høy gjennomslagskraft for sine søknader, betydelig høyere enn bedriftskoordinatorene og spesielt koordinatorene fra UoH-sektoren. Koordinatorene tildeles ofte et høyere beløp enn de øvrige deltakerne i konsortiene. En ytterligere forklaring er forskjeller i deltakerprofilen til de fire sektorgruppene. Instituttene har den klart høyeste deltakerandelen av alle sektorgruppene i blant annet ICT (med 42 % av alle norske deltakelser), Environment (med 61 % av alle norske deltakelser) og Energy (med 38 % av alle norske deltakelser). Det er i disse tre programmene hvor Norge har sine høyeste søkte støttebeløp i de innstilte prosjektene. I tillegg er det instituttsektoren som har de høyeste suksessratene i disse programmene, med unntak for Energy-programmet.

UoH-sektoren har lave suksessrater, de laveste av alle sektorgruppene. Det gjelder både den finansielle, slik som vist ovenfor, men også suksessratene for deltakelsene og koordinatorene. Nesten en tredjedel av all søkt støtte i søknadene fra UoH-sektoren er i ERC-programmet, programmet som har den klart laveste finansielle suksessraten. Til sammenligning utgjør denne andelen bare 12 % av all søkt støtte fra alle norske aktører i FP7. Derfor påvirker den lave finansielle suksessraten i ERC-programmet resultatene til UoH-sektoren spesielt.

Grafen nedenfor viser den søkte støtten til de norske aktørene i de innstilte prosjektene i forhold til kostnadene i de samme prosjektene, fordelt på sektorene.

Figur 5.7 Fordelingen av norske kostnader og søkt støtte i innstilte prosjekter på sektorgrupper.

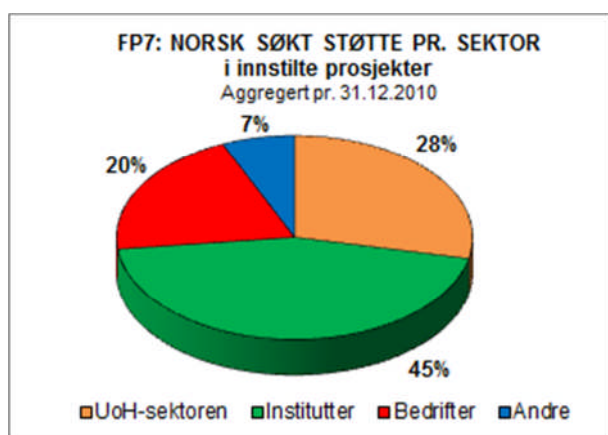
Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Merk: Datakilden mangler fullstendige finansielle data for prosjektene i MCA-programmet.

Som man ser søker alle instituttene og UoH-sektoren om å få dekket litt mer enn 75 % av sine støtteberettigede kostnader fra EU i de innstilte prosjektene, mens bedriftene og sektorgruppen andre søker om å få dekket rundt 65 – 66 % av sine kostnader. De større bedriftene, dvs. de som ikke defineres som SMB-er, kan få dekket sine støtteberettigede kostnader med inntil 50 % av sine kostnader. For de tre andre sektorgruppene, og SMB-ene, ligger støttenivået derimot på 75 %. Det begrunner at bedriftenes søkte støtteandel er lavere enn instituttene og UoH-sektorens.

Sektorgruppen andre søker imidlertid “bare” om å få dekke 65 % av sine kostnader. Årsaken er at det i tre ERA-NET, hvor Forskningsrådet er deltaker, er oppført høye kostnader samtidig som det søkte støttebeløpet er svært lavt (dvs. mellom 0-29 % av kostnadene). Alle disse tre ERA-NET-ene er ERA-NET-Plus, hvor aktørene kun kan få dekket en mindre andel av sine kostnader til felles utlysninger.

Nedenfor vises fordelingen av den norske søkte støtten i de innstilte prosjektene på sektorgruppene;

Figur 5.8 Fordelingen av norsk søkt støtte på sektorgrupper innstilte prosjekter.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Merk: Datakilden mangler fullstendige finansielle data for prosjektene i MCA-programmet.

Mens vi tidligere har sett at instituttene har 37 % av alle norske deltakelser i de innstilte prosjektene, ser vi at de står for nesten halvparten av all søkt støtte i de innstilte prosjektene. Også UoH-sektorens andel av all søkt norsk støtte er høyere enn deres andel av alle norske deltakelser (24 % av alle deltakelsene). Hovedårsaken til dette er at en større andel av prosjektporteføljen til både instituttene og UoH-sektoren ligger i Cooperation-delen av rammeprogrammet, enn hva som er tilfelle for de to andre sektorgruppene. I Cooperation er støttebeløpene samlet sett høyere enn i de andre delene av rammeprogrammet, hvis man ser bort fra Ideas/ERC. Universitetene har i tillegg mottatt betydelig støtte via Ideas/ERC, noe som trekker UoH-sektorens andel opp. En annen forklaring er at instituttene og UoH-sektoren har over dobbelt så mange koordinatører som de to andre sektorene i de innstilte prosjektene. En koordinator mottar vanligvis mer i støtte enn en ordinær deltaker.

Både bedriftene (26 % av deltakelsene) og sektorgruppen andre (12 % av deltakelsene) mottar en mindre andel av EU-støtten enn hva deltakelsesandelene deres skulle tilsi. Mye av forklaringen på dette fremkommer i forrige avsnitt. For bedriftene henger dette også sammen med at de (foruten SMB-ene) kan få tildelt en støtte på inntil 50 % av sine kostnader mens, de andre aktørene kan få inntil 75 %. Dessuten har bedriftene ofte en mindre rolle i prosjektene, enn for eksempel instituttene og aktørene fra UoH-sektoren.

6.3.2 UNIVERSITETS- OG HØGSKOLESEKTOREN (UoH-sektoren)

En liste over alle norske deltakere tilhørende UoH-sektoren, fordelt på undergrupper følger i vedlegg 4.

UoH-deltakelsene og koordinatører fordeler seg på de ulike undergruppene på følgende måte:

	DELTAKELSER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatører i SØKNADER	Ant NO koordinatører i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord.andel deltakelser i SØKNADER	NO koord.andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
Universiteter	1 149	236	20 %	323	56	28 %	24 %
Vitenskapelige høyskoler	33	7	21 %	6	1	18 %	14 %
Statlige høyskoler	89	12	13 %	13		15 %	
Andre UoH-sektoren	25	3	12 %				
TOTALT UoH-SEKTOREN	1 296	258	20 %	342	57	26 %	22 %

Tabell 5.8 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatører på grupper i UoH-sektoren.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Det er totalt 1 296 deltakelser i søknadene og 258 i de innstilte prosjektene i UoH-sektoren så langt. 24 % av alle de norske deltakelsene i FP7-prosjekter, som er innstilt for finansiering, tilhører denne sektoren. Det er en tilnærmet like stor andel som i FP6.

20 % av alle deltakelsene i søknadene er innstilt for finansiering. UoH-sektoren har den høyeste koordinatorandelen for de norske deltakelsene, både i søknadene så vel som i de innstilte prosjektene. Det skyldes i hovedsak at vi nå også inkluderer resultatene fra ERC- og MCA-programmene i årsrapporten.

Suksessraten til UoH-sektoren er imidlertid den laveste for alle sektorene. De statlige høyskolene utpeker seg med spesiell lav suksess. Utslaget av dette for de samlede resultatene i UoH-sektoren er imidlertid svært lavt, siden deltakelsen til de statlige høyskolene bare utgjør en mindre andel av deltakelsene innenfor UoH-sektoren (kun ca. 7 % av alle deltakelsene i de innstilte prosjektene). Det er universitetene som dominerer i denne sektoren.

6.3.2.1 Universitetene

Tabellen nedenfor viser hvordan de norske universitetsdeltakelsene er fordelt på programmene i FP7.

Program kortnavn	DELTAKELSER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord.andel deltakelser i SØKNADER	NO koord.andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	132	38	29 %	16	6	12 %	16 %
BIO	85	17	20 %	7		8 %	
ICT	179	15	8 %	28	2	16 %	13 %
NMP	36	9	25 %	3	1	8 %	11 %
ENERGY	40	14	35 %	6	2	15 %	14 %
ENVIRONMENT	100	28	28 %	11	2	11 %	7 %
TRANSPORT	6	1	17 %				
SSH	99	11	11 %	30	1	30 %	9 %
SPACE	4	2	50 %	1		25 %	
SECURITY	26	5	19 %	7		27 %	
Sum Cooperation:	707	140	20 %	109	14	15 %	10 %
RI	43	21	49 %	4	2	9 %	10 %
SME	21	5	24 %	5	1	24 %	20 %
REGIONS	3						
SIS	46	19	41 %	10	6	22 %	32 %
INCO	3						
Sum Capacities:	116	45	38 %	19	9	16 %	20 %
ERC/Ideas	105	9	9 %	96	9	91 %	100 %
MCA/People	218	39	18 %	99	24	45 %	62 %
Euratom	3	3	100 %				
SUM ALLE PROGRAMMER:	1 149	236	21 %	323	56	28 %	24 %

Tabell 5.9 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for universitetene.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Det er 1 149 universitetsdeltakelser i søknadene og 236 i de innstilte prosjektene så langt i FP7. Det gir en suksessrate for universitetsdeltakelsene på 21 %.

Universitetet i Stavanger (UiS), Universitetet i Tromsø (UiT) og Universitetet i Bergen (UiB) gjør det alle svært godt i rammeprogrammet. UiS deltar riktignok i relativt få prosjekter ennå, men de har den aller høyeste suksessraten blant universitetene ved utgangen av 2010.

Det er aller flest deltakelser i søknadene innenfor MCA-programmet, etterfulgt av ICT. Dette er programmer med høye budsjettandeler, ICT-programmet har sågar den høyeste budsjettandelen av alle enkeltprogrammene i FP7. I de innstilte prosjektene er det flest universitetsdeltakelser i MCA, Health og Environment. Hvis vi ser bort fra programmer som foreløpig har forholdsvis få universitetsdeltakelser, så er uttellingen for universitetsdeltakelsene høyest i RI, SiS og Energy. I RI er halvparten av alle universitetsdeltakelsene i søknadene innstilt for støtte.

Universitetenes suksessrater er spesielt lave innenfor følgende programmer; ICT-, Transport- og MCA-programmene. I SSH-programmet er også universitetenes suksessrate lav, men suksessraten er generelt lav i dette programmet på grunn av lav FP7-budsjettandel og dermed oversøking. Budsjettet for SSH er rett og slett for lite med tanke på den brede forskningsmessige relevansen programmet har for fagmiljøer innenfor økonomi, samfunnsvitenskap og humaniora. 59 % av all norsk universitetsdeltakelse i SSH-programmet har oppnådd kravene til finansiering. Det er altså prosjekter av høy kvalitet. Grunnen til at disse prosjektene allikevel ikke blir finansiert, er mangel på budsjettmidler.

I ICT-programmet har de norske universitetene oppnådd en suksessrate på 8 %. For Norge samlet sett er denne suksessraten på vel 14 %, mens snittet for alle deltakerlandene er på over 15 %.

Hvorfor gjør universitetene det så dårlig i ICT? Problemet er sammensatt, men her følger noe av forklaringen;

- **Fragmentering:** De norske universitetsmiljøene fremstår i internasjonal sammenheng som forholdsvis små og fragmenterte. Dette gjør det vanskelig for enkeltmiljøene å bygge opp den kritiske massen som må til for å ha suksess i ICT-programmet.
- **Nettverk:** Sammensetningen av konsortiene norske universitetsmiljøer deltar i, tyder på at de mangler adgang til nettverkene som utarbeider de beste søknadene.
- **Institusjonalisering:** Det mangler en strategisk forankring av deltakelsen hos de fleste universitetsmiljøene som sender søknader til ICT. Dette innebærer at de ofte har et svakt støtteapparat for forskerne som søker seg til rammeprogrammet, og i liten grad kvalitetssikrer søknadene.
- **Tilgang til nasjonal støtte:** I dialog med forskerne uttrykkes det ofte at det er "mye enklere og mer ubyråkratisk" å tiltrekke seg nasjonale forskningsmidler, for eksempel i Forskningsrådets VERDIKT-program. Dette medfører at det brukes mindre ressurser på arbeidet mot rammeprogrammet der konkurransen er større og støttegraden er mindre.

24 % av alle deltakelsene i de innstilte prosjektene fra universitetene, har påtatt seg en koordinatorrolle. I ERC-programmet, og til dels også i MCA, er det kun en deltaker i prosjektene – dvs. koordinator. I begge disse programmene er deltakelsen fra universitetene høy, og dette slår naturligvis ut på statistikken. I tillegg faller SiS-programmet igjen godt ut. I dette programmet er universitetene koordinatører i en tredjedel av de innstilte prosjektene de deltar i. UiB (Universitetet i Bergen), UiO (Universitetet i Oslo) og NTNU (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet) har alle to koordinatorroller hver. I tillegg har universitetskoordinatorene i SiS høy suksess, hele 6 av de 10 søknadene universitetene koordinerer er innstilt.

Vi har mottatt kontraktsdata for 158 av de 236 norske universitetsdeltakelsene i de innstilte prosjektene. UiB og UiO har flest deltakelser i kontraktene. De aller fleste mottatte kontraktene er innenfor MCA-programmet, etterfulgt av Environment og Health.

6.3.2.2 Høgskolene

I dette kapitlet har vi slått sammen deltakelsene til henholdsvis de vitenskapelige og de statlige høgskolene, og viser dem samlet. Tabellen nedenfor viser hvordan deltakelsene til høgskolene fordeler seg på programmene;

Program kortnavn	DELTAKELSER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord.andel deltakelser i SØKNADER	NO koord.andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	5	2	40 %				
BIO	18	5	28 %	3	1	17 %	20 %
ICT	29	2	7 %	3		10 %	
NMP	1	1	100 %				
ENVIRONMENT	10	2	20 %	2		20 %	
TRANSPORT	9	1	11 %				
SSH	20	1	5 %	3		15 %	
SECURITY	10			1		10 %	
Sum Cooperation:	102	14	14 %	12	1	12 %	7 %
SME	3	1	33 %	1		33 %	
SiS	7	2	29 %				
Sum Capacities:	10	3	30 %	1		10 %	
ERC/Ideas	2			2		100 %	
MCA/People	8	2	25 %	4		50 %	
SUM ALLE PROGRAMMER:	122	19	16 %	19	1	16 %	5 %

Tabell 5.10 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for høyskolene.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Det er 122 deltakelser fra høyskolene i søknadene, og 19 i de innstilte prosjektene. Det gir en suksessrate på 16 %. Det er en klar forbedring i kvaliteten på søknadene til høyskolene i forhold til ved fjorårets rapportering, hvor suksessraten var på beskjedne 11 %. Noe av årsaken til den lave suksessen i denne gruppen, er at de sannsynligvis ikke har gode nok internasjonale nettverk.

Mobiliseringen er størst i ICT-programmet, hvor de statlige høyskolene er mest aktive. Dessverre er uttellingen lav, bare to av de 29 ICT-søknadene er innstilt for støtte.

En av de 19 høgskolekoordinerte søknadene har lyktes, og det er Norges veterinærhøgskole (NVH) som koordinerer denne.

Vi har mottatt kontrakter for 13 av de 19 høgskoledeltakelsene i de innstilte prosjektene så langt.

6.3.2.3 Andre aktører i UoH-sektoren

Aktører som ikke faller inn under noen av de andre undergruppene, som er rapportert ovenfor, tilhører gruppen *andre aktører* i UoH-sektoren. Hvem disse aktørene er, fremgår av vedlegg 4. Så langt er det nesten utelukkende UNIS (Universitetssentret på Svalbard) og UNIK (Universitetsstudiene på Kjeller) som har deltatt fra denne gruppen.

Det er 25 deltakelser i søknadene og 3 i de innstilte prosjektene fra denne gruppen. Disse prosjektene er innenfor henholdsvis Environment-, People- og RI-programmene.

6.3.3 INSTITUTTSEKTOREN

En liste over alle norske deltakere tilhørende instituttsektoren fordelt på undergrupper følger i vedlegg 4.

Institutt deltakelsene fordeler seg på de ulike undergruppene på følgende måte:

Sektor undergrupper	DELTAELSER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord. andel deltakelser i SØKNADER	NO koord. andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
Teknisk-industrielle institutter	561	151	27 %	113	35	20 %	23 %
Andre institutter	266	88	33 %	30	9	11 %	10 %
Miljøinstitutter	212	60	28 %	37	8	17 %	13 %
Samfunnsvitenskapelige institutter	139	26	19 %	23	5	17 %	19 %
Primærnæringsinstitutter, Fiskeriinstitutter	133	40	30 %	26	4	20 %	10 %
Primærnæringsinstitutter, Landbruksinstitutter	110	23	21 %	18	4	16 %	17 %
TOTALT INSTITUTTER	1 421	388	27 %	247	65	17 %	17 %

Tabell 5.11 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på instituttgruppene i instituttsektoren.

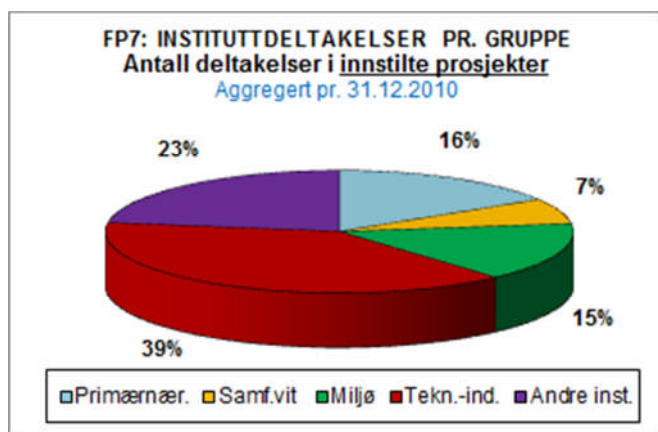
Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Instituttsektoren har med sine 1 421 deltakelser i søknadene og 388 i de innstilte prosjektene, over to tredjedeler av all norsk deltakelse i rammeprogrammet så langt. Dermed har instituttens andel av de norske deltakelsene økt med fire prosentpoeng i forhold til i FP6.

Instituttene har en god suksessrate på 27 %, men koordinatorandelen til instituttene kunne vært høyere. Den er på 17 % i søknadene så vel som i de innstilte prosjektene.

Gruppen andre institutter og fiskeriinstituttene er de som oftest har fått gjennomslag for sine søknader, mens de teknisk-industrielle instituttene har den høyeste koordinatorandelen i de innstilte prosjektene. For øvrig har de teknisk-industrielle instituttene dobbelt så mange deltakelser i søknadene som neste instituttgruppe på listen, nemlig andre institutter.

Kakediagrammet nedenfor gir et visuelt bilde av de ulike instituttgruppenes andeler av instituttsektorens deltakelse i de innstilte prosjektene;

Figur 5.9 Institutt deltakelser pr. instituttgruppe i de innstilte prosjektene.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

De teknisk-industrielle instituttene er den klart største undergruppen i instituttsektoren. Det skyldes først og fremst at SINTEF, med sine enheter, tilhører denne gruppen. Stiftelsen SINTEF er den mest aktive norske aktøren i rammeprogrammet. TI (Teknologisk Institutt) inngår i gruppen andre institutter, og er hovedårsaken til denne gruppens betydelige størrelse.

Institutt deltakelsene fordelt på programmer;

Program kortnavn	DELTAKER SER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord.andel deltakelser i SØKNADER	NO koord.andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	29	11	38 %	3	1	10 %	9 %
BIO	150	32	21 %	22	5	15 %	16 %
ICT	225	42	19 %	52	13	23 %	31 %
NMP	66	24	36 %	11	6	17 %	25 %
ENERGY	92	33	36 %	17	7	18 %	21 %
ENVIRONMENT	213	69	32 %	34	10	16 %	14 %
TRANSPORT	92	24	26 %	15	4	16 %	17 %
SSH	98	12	12 %	18	1	18 %	8 %
SPACE	42	23	55 %	5	3	12 %	13 %
SECURITY	62	16	26 %	7	2	11 %	13 %
ERA-NET	1	1	100 %				
Sum Cooperation:	1 070	287	27 %	184	52	17 %	18 %
RI	66	36	55 %	4		6 %	
SME	149	34	23 %	9	1	6 %	3 %
REGIONS	6						
POTENTIAL	2	1	50 %				
SiS	11	4	36 %	1	1	9 %	25 %
INCO	1			1		100 %	
Sum Capacities:	235	75	32 %	15	2	6 %	3 %
ERC/Ideas:	24	1	4 %	16		67 %	
MCA/People	91	25	27 %	32	11	35 %	44 %
FISSION/Euratom	1						
SUM ALLE PROGRAMMER:	1 421	388	27 %	247	65	17 %	17 %

Tabell 5.12 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for instituttene.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Totalt sett deltar instituttene i flest innstilte prosjekter innenfor Environment-programmet, og deretter i ICT. Hvis vi ser bort fra de programmene, som foreløpig har lav deltakelse, er suksessraten aller høyest innenfor Space og Health tett etterfulgt av flere andre programmer. Innenfor ICT og NMP er de norske instituttene koordinatoreandel spesielt høy. Her er det de teknisk-industrielle instituttene som er spesielt aktive.

Havforskningsinstituttet har en suksessrate for sine søknader på hele 56 %, etterfulgt av NERSC (Stiftelsen Nansen senter for miljø og fjernmåling) med sterke 47 %. Havforskningsinstituttet deltar sterkest innenfor både Environment- og BIO-programmene, mens de fleste deltakelsene til NERSC er i Environment- og Space-programmene. Flere av de andre norske instituttene kan også vise til svært høye suksessrater.

Så langt har vi mottatt 261 kontrakter, med 286 deltakelser fra instituttsektoren. Det er 45 ulike norske instituttaktører i kontraktene, mens 63 institutter har deltatt i søknadene. 6 av de 45 instituttaktørene deltar i 10 eller flere kontrakter. Disse 6 instituttene innehar samtidig over halvparten av alle kontrakts-deltakelsene.

6.3.3.1 Primærnæringsinstituttene

Deltakelsene i søknadene og de innstilte prosjektene fordeler seg på henholdsvis landbruks- og fiskeriinstituttene på følgende måte;

	DELTAKERLER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord.andel deltakelser i SØKNADER	NO koord.andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
Primærnæringsinstitutter, Landbruksinstitutter	110	23	21 %	18	4	16 %	17 %
Primærnæringsinstitutter, Fiskeriinstitutter	133	40	30 %	26	4	20 %	10 %
TOTALT PRIMÆRINSTITUTTER	243	63	26 %	44	8	18 %	13 %

Tabell 5.13 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på henholdsvis landbruks- og fiskeriinstituttene. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Fiskeriinstituttene har en høy suksessrate, markant høyere enn landbruksinstituttene. Det skyldes Havforskningsinstituttets glimrende resultater.

Koordinatorandelen i deltakelsene til primærnæringsinstituttene ligger på snittet for alle instituttgruppene i søknadene, men er lavere enn snittet i de innstilte prosjektene. Det er fiskeriinstituttene som trekker snittet ned for primærinstituttene. Det tyder på at de søknadene som fiskeriinstituttene koordinerer selv ikke har hatt like høy kvalitet, som de øvrige søknadene de deltar i.

Tabellene nedenfor viser hvordan deltakelsene til de norske primærnæringsinstituttene er fordelt på programmene i FP7, for henholdsvis landbruksinstituttene og fiskeriinstituttene.

Landbruksinstituttene;

Program kortnavn	DELTAKERLER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord.andel deltakelser i SØKNADER	NO koord.andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
BIO	53	8	15 %	5	1	9 %	13 %
ICT	1						
NMP	2			2		100 %	
ENERGY	3	1	33 %				
ENVIRONMENT	23	4	17 %	6	2	26 %	50 %
SSH	2						
SPACE	2	1	50 %	1		50 %	
Sum Cooperation:	86	14	16 %	14	3	16 %	21 %
RI	5	2	40 %				
SME	10	4	40 %				
Sum Capacities:	15	6	40 %				
MCA/People	9	3	33 %	4	1	44 %	33 %
SUM ALLE PROGRAMMER:	110	23	21 %	18	4	16 %	17 %

Tabell 5.14 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for landbruksinstituttene. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Ved utgangen av 2010 har landbruksinstituttene 110 norske deltakelser i søknadene og 23 i de innstilte prosjektene. Suksessraten for landbruksinstituttene lander dermed på 21 %, dvs. på samme nivå som i årsrapporten for 2009.

Naturlig nok mobiliserer landbruksinstituttene sterkest i BIO-programmet, etterfulgt av Environment. Suksessraten i BIO-programmet er imidlertid relativ lav, bare 8 av de 53 søknadene er innstilt for finansiering.

Bioforsk, etterfulgt av Nofima Mat, mobiliserer sterkest i FP7 av landbruksinstituttene. Til sammen har disse to aktørene nesten tre fjerdedeler av alle deltakelsene i søknadene i denne gruppen. Bioforsk har en høyere suksess med sine søknader enn Nofima Mat. Bioforsk utmerker seg også med en høy koordinatorandel, mens Nofima Mat ikke har noen koordinatorroller så langt. VI (Veterinærinstituttet) er det andre landbruksinstituttet som ofte påtar seg en koordinatorrolle i søknadene, og som også lykkes relativt godt med det.

Alle de seks landbruksinstituttene har vært aktive i FP7.

Fiskeriinstituttene;

Program kortnavn	DELTAKELSER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatører i SØKNADER	Ant NO koordinatører i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord.andel deltakelser i SØKNADER	NO koord.andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
BIO	60	15	25 %	13	3	22 %	20 %
ICT	1						
ENERGY	1						
ENVIRONMENT	15	7	47 %	3	1	20 %	14 %
TRANSPORT	4	2	50 %				
SPACE	2	2	100 %				
Sum Cooperation:	83	26	31 %	16	4	19 %	15 %
RI	9	7	78 %				
SME	28	4	14 %	3		11 %	
POTENTIAL	1	1	100 %				
SIS	1	1	100 %				
Sum Capacities:	39	13	33 %	3		8 %	
ERC/Ideas	1			1		100 %	
MCA/People	10	1	10 %	6		60 %	
SUM ALLE PROGRAMMER:	133	40	30 %	26	4	20 %	10 %

Tabell 5.15 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatører på programmer for fiskeriinstituttene.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Fiskeriinstituttene har 133 deltakelser i søknadene og 40 i de innstilte prosjektene så langt i FP7. Det gir en meget god suksessrate på 30 %, tre prosentpoeng høyere enn ved utgangen av fjoråret. Fiskeriinstituttene er mest aktive i henholdsvis BIO-, SME- og Environment-programmene.

Nofima Marin har flest deltakelser i søknadene av fiskeriinstituttene, etterfulgt av Havforskningsinstituttet. Havforskningsinstituttet stiller imidlertid i en egen klasse i de innstilte prosjektene. Med en suksessrate på 56 % er Havforskningsinstituttet den norske aktøren som har aller høyeste suksess med sine søknader hittil i FP7. Da har vi sett bort fra Forskningsrådet, som stiller i en egen divisjon, og NP (Norsk Polarinstitutt) som bare har ti søknader så langt. Koordinatorandelen til Havforskningsinstituttet i de innstilte prosjektene er imidlertid lav, og på kun 13 %. Godt over halvparten av alle deltakelsene til Havforskningsinstituttet er innenfor BIO- og Environment-programmene, med nesten samme antall prosjektdeltakelser i begge programmene.

Alle de fem norske fiskeriinstituttene har deltatt i søknader til FP7.

Hittil har vi mottatt kontraktsdata for 42 av de totalt 63 deltakelsene til primærnæringsinstituttene i de innstilte prosjektene i FP7. 24 av disse deltakelsene tilhører fiskeriinstituttene, mens 18 er fra landbruksinstituttene. Havforskningsinstituttet har klart flest kontrakter, og deltar i to tredjedeler av kontraktene til fiskeriinstituttene.

6.3.3.2 Samfunnsvitenskapelige institutter

Tabellen nedenfor viser hvordan deltakelsene til de samfunnsvitenskapelige instituttene fordeler seg på programmene.

Program kortnavn	DELTAKERER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord. andel deltakelser i SØKNADER	NO koord. andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	2	1	50 %				
BIO	3						
ICT	5						
ENERGY	1	1	100 %	1	1	100 %	100 %
ENVIRONMENT	10	2	20 %				
TRANSPORT	3						
SSH	72	9	13 %	12	1	17 %	11 %
SPACE	1	1	100 %				
SECURITY	15	6	40 %	3	1	20 %	17 %
Sum Cooperation:	112	20	18 %	16	3	14 %	15 %
RI	1	1	100 %				
SME	1						
REGIONS	2						
SIS	5	2	40 %	1	1	20 %	50 %
INCO	1			1		100 %	
Sum Capacities:	10	3	30 %	2	1	20 %	33 %
ERC/Ideas	7			3		43 %	
MCA/People	10	3	30 %	2	1	20 %	33 %
SUM ALLE PROGRAMMER:	139	26	19 %	23	5	17 %	19 %

Tabell 5.16 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for de samfunnsvitenskapelige instituttene. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

De samfunnsvitenskapelige instituttene har 139 deltakelser i søknadene og 26 i de innstilte prosjektene. Det gir en suksessrate på 19 %, som er den laveste raten av alle instituttgruppene. Rundt hver femte aktør i denne gruppen har en koordinatørrolle i de innstilte prosjektene.

Litt over halvparten av alle deltakelsene i søknadene er innenfor SSH-programmet. Det er imidlertid kun en av tolv søknader med samfunnsvitenskapelige instituttkoordinatore i SSH-programmet, som er innstilt for finansiering. Verd å merke seg er det imidlertid at den eneste søknaden som de samfunnsvitenskapelige instituttene har deltatt i innenfor Energy-programmet, og som de også koordinerer, er innstilt. Deltaker er SIFO (Statens institutt for forbruksforskning).

PRIO (Institutt for fredsforskning) er det samfunnsvitenskapelige instituttet som mobiliserer sterkest, og som har den høyeste suksessen i denne gruppen. PRIO deltar i halvparten av alle de innstilte prosjektene til de samfunnsvitenskapelige instituttene, og har en svært god suksessrate på 39 %.

Ved utgangen av 2010 har det deltatt 19 aktører fra de samfunnsvitenskapelige instituttene i søknadene og 8 i de innstilte prosjektene.

Av de 26 deltakelsene i de innstilte prosjektene er 17 blitt til kontrakter ved utgangen av 2010. Seks av de 17 kontraktene er innenfor SSH-programmet, mens tre er innenfor Security-programmet.

6.3.3.3 Miljøinstitutter

Slik fordeler deltakelsene til miljøinstituttene seg på programmene;

Program kortnavn	DELTAKELSER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord. andel deltakelser i SØKNADER	NO koord. andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	1	1	100 %	1	1	100 %	100 %
BIO	8	4	50 %	1	1	13 %	25 %
ICT	5	1	20 %	1		20 %	
NMP	4	1	25 %				
ENERGY	5						
ENVIRONMENT	94	28	30 %	14	2	15 %	7 %
TRANSPORT	35	8	23 %	6	1	17 %	13 %
SSH	18	2	11 %	5		28 %	
SPACE	11	4	36 %				
SECURITY	1						
Sum Cooperation:	182	49	27 %	28	5	15 %	10 %
RI	13	6	46 %	1		8 %	
SME	1						
SiS	2						
Sum Capacities:	16	6	38 %	1		6 %	
ERC/Ideas	1	1	100 %				
MCA/People	13	4	31 %	8	3	62 %	75 %
SUM ALLE PROGRAMMER:	212	60	28 %	37	8	17 %	13 %

Tabell 5.17 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for miljøinstituttene.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Miljøinstituttene er blant de instituttgruppene, som har høyest suksess med sine deltakelser. Suksessraten er på 28 %. Koordinatorandelen for deltakelsene i søknadene ligger på snittet for alle instituttgruppene, mens koordinatorandelen til miljøinstituttene i de innstilte prosjektene er lav. Kun to av de innstilte prosjektene i Environment-programmet er koordinert av et miljøinstitutt. Foruten at det er ressurskrevende for miljøinstituttene å påta seg et koordineringsansvar, kan dette også skyldes at det er stor grad av tverrfaglighet i prosjektene. Miljøinstituttene påtar seg derfor heller ansvaret for en delenhets av prosjektet, der de har sin nøkkelkompetanse.

Aktiviteten til miljøinstituttene er naturlig nok høyest innenfor Environment-programmet. Nesten halvparten av alle søknader og innstilte prosjekter er innenfor dette programmet. Suksessraten er også svært god.

NILU (Norsk institutt for luftforskning) er den aktøren som har vært mest aktiv blant miljøinstituttene de fire første årene av FP7. NILU har også oppnådd en svært god suksessrate for sine søknader med 39 %, selv om NINA (Norsk institutt for naturforskning) har den aller høyeste suksessraten av miljøinstituttene med 43 %.

Alle miljøinstituttene har vært aktive i de 212 søknadene til FP7 så langt, og alle har også fått minst en kontrakt hver. Hittil har vi mottatt FP7-kontrakter for 46 av de 60 deltakelsene til miljøinstituttene i de innstilte prosjektene. Cirka halvparten av kontraktene er i Environment-programmet. Kontrakts-resultatene bekrefter at koordinatorandelen til miljøinstituttene er lav.

6.3.3.4 Teknisk-industrielle institutter

Deltakelsene til de teknisk-industrielle instituttene fordeler seg på programmene på følgende måte;

Program kortnavn	DELTAKELSER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord. andel deltakelser i SØKNADER	NO koord. andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	7	2	29 %	1		14 %	
BIO	19	3	16 %	1		5 %	
ICT	190	37	19 %	49	12	26 %	32 %
NMP	57	22	39 %	9	6	16 %	27 %
ENERGY	77	31	40 %	16	6	21 %	19 %
ENVIRONMENT	33	11	33 %	6	2	18 %	18 %
TRANSPORT	42	10	24 %	8	3	19 %	30 %
SSH	4	1	25 %	1		25 %	
SPACE	9	5	56 %				
SECURITY	44	10	23 %	4	1	9 %	10 %
ERA-NET	1	1	100 %				
Sum Cooperation:	483	133	28 %	95	30	20 %	23 %
RI	19	8	42 %	2		11 %	
SME	15	2	13 %	3		20 %	
REGIONS	4						
POTENTIAL	1						
SIS	1						
Sum Capacities:	40	10	25 %	5		13 %	
ERC/Ideas	5			3		60 %	
MCA/People	32	8	25 %	10	5	31 %	63 %
FISSION/Euratom	1						
SUM ALLE PROGRAMMER:	561	151	27 %	113	35	20 %	23 %

Tabell 5.18 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for teknisk-industrielle institutter. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

De teknisk-industrielle instituttene utgjør den største instituttgruppen med flest deltakelser. De har 561 deltakelser i søknadene, og 151 i de innstilte prosjektene. Mer enn hver fjerde deltakelse er innstilt for finansiering i denne gruppen. Koordinatorandelen for deltakelsene i de teknisk-industrielle instituttene er den høyeste blant alle i instituttsektoren. Det skyldes først og fremst Stiftelsen SINTEF og SINTEF Energiforskning.

De teknisk-industrielle instituttene mobiliserer sterkest og har flest innstilte prosjekter i ICT-programmet, etterfulgt av Energy-programmet. Aller høyest suksess oppnår disse instituttene i NMP-, Energy- og Environment-programmene, men suksessratene er gode også i flere andre programmer.

Så langt har femten av de totalt seksten teknisk-industrielle instituttene vært aktive i søknadene til FP7.

Av de 151 teknisk-industriell instituttdeltakelsene i prosjekter innstilt for støtte, har vi fått bekreftet at det er inngått kontrakter for 111 av dem. Stiftelsen SINTEF deltar i to tredjedeler av kontraktene, og innehar de fleste koordinatorrollene i disse. Cirka en tredjedel av kontraktene til Stiftelsen SINTEF, samt halvparten av deres koordinatorroller i disse, er innenfor ICT-programmet. SINTEF Energiforskning AS deltar i 9 kontrakter og er koordinator i 3 av dem. 7 av kontraktene, inkludert de 3 koordinerte, er innenfor Energy-programmet. SINTEF Energiforskning har en sterk innvilgelsesrate for sine søknader på hele 39 %.

6.3.3.5 Andre institutter

Tabellen nedenfor viser hvordan deltakelsene i gruppen andre institutter er fordelt på programmene. Denne gruppen består av aktører, som ikke passer inn i noen av de andre gruppene. Hvilke institutter dette er følger av vedlegg 4.

Program kortnavn	DELTAKELSER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatører i SØKNADER	Ant NO koordinatører i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord.andel deltakelser i SØKNADER	NO koord.andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	19	7	37 %	1		5 %	
BIO	7	2	29 %	2		29 %	
ICT	23	4	17 %	2	1	9 %	25 %
NMP	3	1	33 %				
ENERGY	5						
ENVIRONMENT	38	17	45 %	5	3	13 %	16 %
TRANSPORT	8	4	50 %	1		13 %	
SSH	2						
SPACE	17	10	59 %	4	3	24 %	30 %
SECURITY	2						
Sum Cooperation:	124	45	36 %	15	7	12 %	16 %
RI	19	12	63 %	1		5 %	
SME	94	24	26 %	3	1	3 %	4 %
SIS	2	1	50 %				
Sum Capacities:	115	37	32 %	4	1	3 %	3 %
ERC/Ideas	10			9		90 %	
MCA/People	17	6	35 %	2	1	12 %	17 %
SUM ALLE PROGRAMMER:	266	88	33 %	30	9	11 %	10 %

Tabell 5.19 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatører på programmer for andre institutter.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Av de 266 deltakelsene i søknadene fra denne gruppen, er 88 innstilt for støtte. Det gir en svært god suksessrate på 33 %. Dette er den høyeste suksessraten av alle instituttgruppene. Koordinatorandelene for deltakelsene i denne gruppen er imidlertid svært lav, både i søknadene så vel som i de innstilte prosjektene. I tillegg står NERSC (Stiftelsen Nansen senter for miljø og fjernmåling) bak 10 av de 30 koordinatorrollene i søknadene, og hele 6 av de 9 i de innstilte prosjektene. I motsetning til de aller fleste andre aktørene i denne gruppen har NERSC en svært høy koordinatorandel. I de innstilte prosjektene er denne på hele 43 %.

Klart mest aktiv er gruppen andre institutter i SME-programmet. Det skyldes TI (Teknologisk Institutt), som står for 92 av de 94 deltakelsene i søknadene i dette programmet. Andre større aktører i denne gruppen er NERSC, MET.no (Meteorologisk institutt) og Folkehelseinstituttet. NERSC er den aktøren som har den høyeste suksessraten i denne gruppen, med nesten annenhver søknad innstilt, etterfulgt av MET.no. Da har vi sett bort fra NP (Norsk polarinstitutt), som har et begrenset antall søknader så langt. NP har deltatt i 10 søknader så langt, hvorav hele 6 er innstilt for finansiering.

Alle de 11 ulike aktørene i denne instituttgruppen har vært aktive i søknadene til FP7.

Ved utgangen av 2010 har vi mottatt kontraktsdata for 59 av de 88 deltakelsene i de innstilte prosjektene til de andre instituttene. TI har flest kontrakter, etterfulgt av Folkehelseinstituttet. Mens alle TIs kontrakter er i SME-programmet, er halvparten av kontraktene til Folkehelseinstituttet innenfor Health.

6.3.4 BEDRIFTSSEKTOREN

I dette kapitlet omtales resultatene for de norske bedriftene. Dessverre har vi foreløpig ingen mulighet, ut fra de søknadsdataene vi mottar fra Kommisjonen, til å skille ut deltakelsene til SMB-ene (små- og mellomstore bedrifter) fra de øvrige bedriftsdeltakelsene. EU har en målsetting om at 15 % av all EU-støtte i Cooperation-delen av FP7 skal gå til SMB-ene. Vi vet at de norske bedriftenes søkte støtte i de innstilte prosjektene i Cooperation utgjør 17 % av all søkt norsk støtte. I tillegg vet vi at bak de 151 norske bedriftsdeltakelsene i Cooperation så skjuler det seg en god del større aktører med flere deltakelser, som for eksempel DNV (Det Norske Veritas), Telenor ASA, Borregaard og medlemmer av Kongsberg-gruppen. Med bakgrunn i dette kan vi konkludere med at Norge ikke har nådd målsetningen om 15 % EU-støtte til SMB-ene i Cooperation-delen.

Tabellen nedenfor viser hvordan bedriftsdeltakelsene er fordelt på programmene;

Program kortnavn	DELTAKELSER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord.andel deltakelser i SØKNADER	NO koord.andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	26	3	12 %	3	1	12 %	33 %
BIO	66	8	12 %	4		6 %	
ICT	242	31	13 %	10	1	4 %	3 %
NMP	49	21	43 %	2	1	4 %	5 %
ENERGY	88	30	34 %	7		8 %	
ENVIRONMENT	45	8	18 %	4		9 %	
TRANSPORT	93	30	32 %	5	2	5 %	7 %
SSH	10			1		10 %	
SPACE	20	6	30 %	4	2	20 %	33 %
SECURITY	46	14	30 %	2	1	4 %	7 %
Sum Cooperation:	685	151	22 %	42	8	6 %	5 %
RI	20	11	55 %	1		5 %	
SME	366	105	29 %	88	22	24 %	21 %
REGIONS	6			1		17 %	
SIS	2						
INCO	1			1		100 %	
Sum Capacities:	395	116	29 %	91	22	23 %	19 %
MCA/People	53	13	25 %	4		8 %	
SUM ALLE PROGRAMMER:	1 133	280	25 %	137	30	12 %	11 %

Tabell 5.20 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for bedriftene.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Bedriftene har 1 133 deltakelser i søknadene og 280 i de innstilte prosjektene. Det utgjør 26 % av alle de norske deltakelsene i de innstilte prosjektene så langt i FP7. Bedriftenes andel av de norske deltakelsene i rammeprogrammet har dermed falt med fire prosentpoeng fra FP6 og fram til utgangen av 2010.

Suksessraten for deltakelsene til bedriftene, samlet sett, ligger rundt snittet for alle norske deltakelser i rammeprogrammet så langt.

Størst representasjon har de norske bedriftene innenfor SME-programmet, som jo nettopp er et program for forskning til støtte for små- og mellomstore bedrifter. Suksessraten er høy i programmet, dvs. på 29 %. Nest størst er mobiliseringen av bedriftene til ICT-programmet, hvor uttellingen imidlertid er lav og litt lavere enn den norske uttellingen totalt sett i dette programmet. Disse to programmene har til sammen nesten halvparten av de norske bedriftsdeltakelsene i de

innstilte prosjektene. For øvrig har de norske bedriftene svært høy suksess med sine søknader innenfor programmene NMP og RI, samt flere av de andre programmene.

Koordinatorandelen til bedriftsdeltakelsene ligger under snittet for koordinatorandelen til alle norske deltakere totalt. Den er imidlertid svært god i SME-programmet, hvor bedriftene ofte er assistert av andre mer erfarne FoU-aktører. Generelt sett kunne de norske bedriftene vært mer offensive ved oftere å påta seg en koordinatorrolle.

530 ulike norske bedrifter står bak de 1 133 bedriftsdeltakelsene som har søkt om EU-støtte så langt.

Av de 280 bedriftsdeltakelsene i prosjekter som er innstilt for finansiering, har vi foreløpig mottatt kontrakts data for 222 av dem. DNV og Nor-Tek Teknologisenter AS har flest kontrakter så langt. De fleste kontraktene som DNV deltar i er innenfor Transport, mens nesten alle kontraktene til Nor-Tek er innenfor SME-programmet. De to nevnte bedriftene har også den høyeste mobiliseringen av alle norske bedrifter etter de fire første årene av FP7, med deltakelse i tilnærmet samme antallet søknader. Begge bedriftene har høy suksess med sine søknader, men DNV har den aller høyeste suksessraten. Hele 45 % av DNVs søknader er innstilt for finansiering. Den samme høye suksessraten har også Marlo AS, med Kongsberg Satellite Services rett bak. Også flere av de norske bedriftene som har deltatt i færre enn ti søknader har en svært høy kvalitet på sine søknader. Til tross for høy kvalitet på søknadene, er DNV imidlertid koordinator i kun tre av de totalt 47 søknadene de deltar i.

6.3.5 ANDRE

Deltakere tilhørende denne sektorgruppen er deltakere som ikke faller inn under noen av de tre andre sektorgruppene. Det gjelder myndigheter (departementer, ytre etater og institusjoner underlagt departementene, kommuner, fylker), helseforetak, ulike organisasjoner og foreninger. Helseforetakene utgjør en betydelig andel av deltakelsene i denne gruppen. Resultatene for disse vises spesielt i kapittel 5.3.5.1 Helseforetakene.

Tabellen nedenfor viser hvordan deltakelsene i sektoren andre er fordelt på programmene;

Program kortnavn	DELTAKELSER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord.andel deltakelser i SØKNADER	NO koord.andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	80	17	21 %	3	1	4 %	6 %
BIO	20	2	10 %				
ICT	78	11	14 %	2		3 %	
NMP	9	6	67 %				
ENERGY	17	10	59 %	1	1	6 %	10 %
ENVIRONMENT	23	6	26 %				
TRANSPORT	15	5	33 %				
SSH	21	8	38 %	1		5 %	
SECURITY	23	5	22 %	3		13 %	
ERA-NET	7	6	86 %	1	1	14 %	17 %
Sum Cooperation:	293	76	26 %	11	3	4 %	4 %
RI	13	9	69 %	1	1	8 %	11 %
SME	46	17	37 %	11	6	24 %	35 %
REGIONS	8			2		25 %	
SiS	13	7	54 %				
INCO	8	8	100 %				
COH	1						
Sum Capacities:	89	41	46 %	14	7	16 %	17 %
ERC/Ideas	8			7		88 %	
MCA/People	25	10	40 %	12	5	48 %	50 %
FISSION/Euratom	6	5	83 %				
SUM ALLE PROGRAMMER:	421	132	31 %	44	15	10 %	11 %

Tabell 5.21 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for sektoren andre.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Denne gruppen har 421 deltakelser i søknadene og 132 i prosjekter innstilt for finansiering. Dermed har denne gruppen 12 % av alle de norske deltakelsene i de innstilte prosjektene i FP7. Det er noen få prosentpoeng lavere enn i FP6.

Hele 31 % av alle deltakelsene i søknadene er blitt innstilt, og denne sektorgruppen innehar dermed den høyeste suksessraten av alle sektorgruppene. Det skyldes i hovedsak Forskningsrådets resultater (se nedenfor). Koordinatorandelen for deltakelsene er derimot lav i denne sektoren, og aller lavest av alle sektorgruppene. Aktørene i sektoren andre koordinerer kun 10 % av de søknadene de deltar i.

Gruppen mobiliserer sterkest i programmene Health og ICT. Den høye deltakelsen i Health skyldes at helseforetakene er sterkt representert i denne sektoren. Også i ICT-programmet er helseforetakene sterkt inne, med over halvparten av deltakelsene i søknadene fra sektorgruppen andre.

Oslo-helseforetakene, som tidligere ble rapportert som egne enheter (Aker universitetssykehus, Rikshospitalet-Radiumhospitalet og Ullevål universitetssykehus), regnes nå som en juridisk enhet og resultatene for disse rapporteres samlet under OUS (Oslo universitetssykehus). Det medfører dermed at OUS er den aktøren i denne sektorgruppen som mobiliserer sterkest. Mer enn hver femte søknad med norsk deltakelse innenfor sektoren andre, har deltakelse fra OUS. Det er imidlertid Forskningsrådet som er sterkest representert i de innstilte prosjektene. Forskningsrådet deltar i hvert tredje innstilte prosjekt innenfor denne gruppen, og dets suksessrate er på sterke 88 %. Deltakelsene til Forskningsrådet er spredt nokså jevnt over mange programmer. Den gode suksessraten til Forskningsrådet kan forklares med god kjennskap til instrumentene i rammeprogrammet og gode samarbeidspartnere, spesielt i Norden. I programmer som INCO og ERA-NET blir Forskningsrådet ofte invitert til å være med i gode nettverk.

Flere av aktørene i sektorgruppen andre har oppnådd svært gode suksessrater, men de fleste av disse har et begrenset antall søknader så langt.

140 unike aktører står for de 421 deltakelsene i søknadene til sektorgruppen andre.

Vi har hittil mottatt kontraktsdata for 90 av de 132 innstilte prosjektene i denne sektoren. Forskningsrådet deltar i en tredjedel av alle kontraktene. Kontraktene sprer seg på flere ulike programmer, men aller flest kontrakter for denne gruppen har vi mottatt innenfor SME-programmet.

6.3.5.1 Helseforetak

Dette kapitelet omfatter alle helseforetak som har deltatt i FP7 så langt, inklusiv de regionale helseforetakene.

Tabellen nedenfor viser hvordan deltakelsene til de norske helseforetakene er fordelt på programmene i FP7;

Program kortnavn	DELTAKELSER			KOORDINATORER			
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER	NO koord.andel deltakelser i SØKNADER	NO koord.andel deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	57	9	16 %	1		2 %	
BIO	2						
ICT	41	4	10 %	1		2 %	
NMP	2						
ENVIRONMENT	2						
TRANSPORT	1						
Sum Cooperation:	105	13	12 %	2		2 %	
RI	1						
SME	7	1	14 %				
REGIONS	2						
SiS	2						
Sum Capacities:	12	1	8 %				
ERC/Ideas	5			5		100 %	
MCA/People	11	3	27 %	5	1	45 %	33 %
FISSION/Euratom	1	1	100 %				
SUM ALLE PROGRAMMER:	134	18	13 %	12	1	9 %	6 %

Tabell 5.22 Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for helseforetakene.
Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Hittil har vi registrert 134 norske deltakelser fra helseforetakene i søknadene, og 18 i de innstilte prosjektene. Det betyr at helseforetakene står for nesten en tredjedel av all mobilisering i sektorgruppen andre. Gruppen har imidlertid lav suksess med sine søknader, slik at deltakerandelen til helseforetakene er betydelig lavere i de innstilte prosjektene. I tillegg har bare 12 av de 134 deltakelsene fra denne gruppen påtatt seg en koordinatorrolle, og kun en av disse har lyktes med sine søknader.

Som forventet mobiliserer helseforetakene sterkest til Health-programmet, som etterfølges av ICT.

OUS (Oslo universitetssykehus) har godt over halvparten av alle deltakelsene i søknadene, samtidig som 16 av de 18 deltakelsene i de innstilte prosjektene til helseforetakene tilhører OUS.

Det er 8 aktører fra helseforetakene som har vært aktive så langt, og som dermed står bak de 134 deltakelsene i søknadene.

Pr. 31.12.2010 har vi mottatt kontraktsdata for 14 av de 18 deltakelsene i de innstilte prosjektene. OUS har nesten alle disse kontraktene.

6.4 Resultater for andre land og sammenligninger med Norge

Oppsummering kapitel 5.4

Halvparten av alle deltakelser og søkt støtte i FP7 tilhører de fem største landene (Tyskland, Storbritannia, Frankrike, Italia og Spania) som deltar i rammeprogrammet. Dette til tross for at det deltar totalt 199 land ved utgangen av 2010. EUs 27 medlemsland står for 85 % av all deltakelse, og en enda høyere andel av all søkt støtte i rammeprogrammet.

Norge ligger på en femtende plass blant alle deltakerlandene når det gjelder antall deltakelser, og på en syvende plass målt ut fra suksessraten til deltakelsene. De aller høyeste suksessratene for deltakelsene er finner vi hos Frankrike og Belgia.

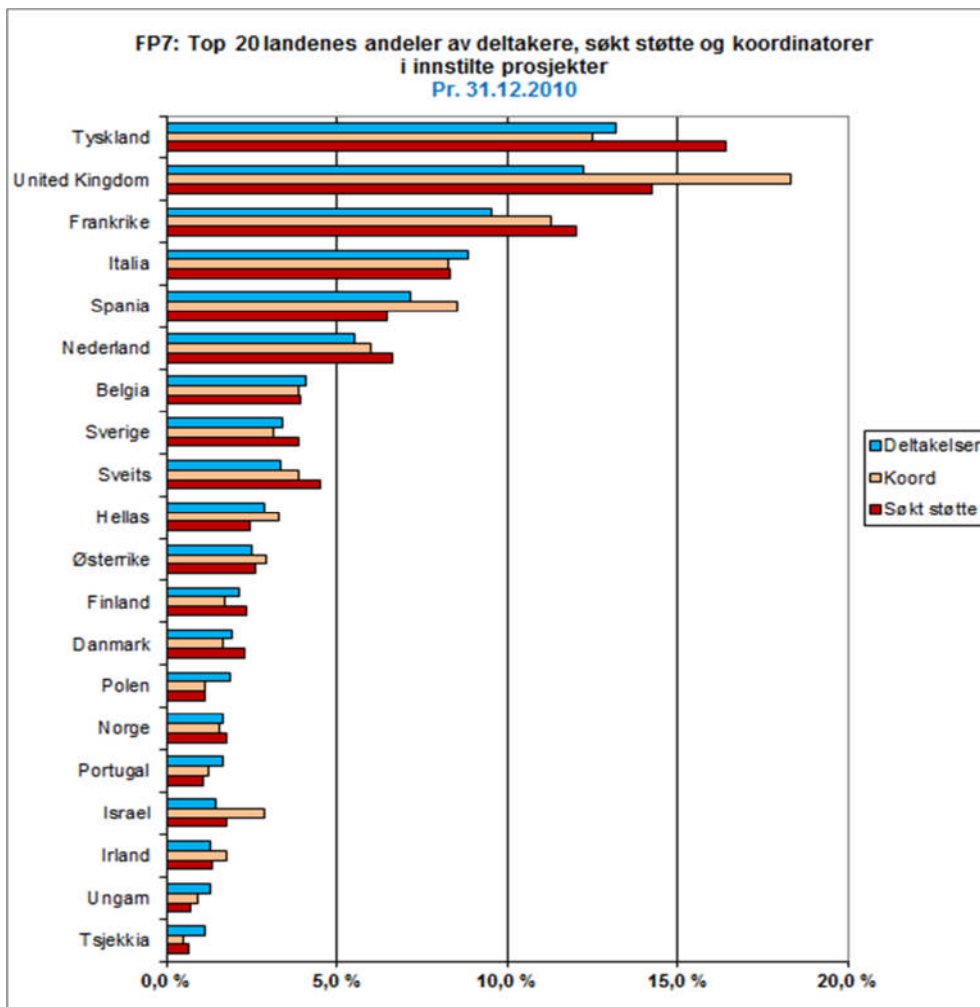
Aller høyest søkt støttebeløp pr. deltakelse i prosjektene har Sveits med 399 000 euro. Norge ligger på en ellefte plass i så måte, med 313 000 euro pr. deltakelse. Det er et godt stykke bak de andre nordiske landene, foruten Island. Forskjeller i deltakerprofil bidrar til at Norge får mindre tilbake fra rammeprogrammet i rene penger enn våre nordiske naboer. Det gjennomsnittlige støttebeløpet er langt høyere i Ideas enn noen av de andre særprogrammene i FP7, og betydelig høyere i Cooperation- enn i Capacities-delen av FP7. Både Sverige, Danmark og Finland har alle en markant høyere andel av sin prosjektportefølje i Ideas enn Norge. I tillegg har de samme landene også en noe høyere andel av sin portefølje innenfor Cooperation, enn hva som er tilfelle for Norge. Hovedtyngden av prosjektene med norsk deltakelse ligger i Environment-, ICT- og SME-programmene. I Environment og SME-programmene, hvor Norge er langt mer aktive enn gjennomsnittet i FP7, er støttebeløpene pr. deltakelse relativt lave.

Når det gjelder kvaliteten på søknadene, dvs. suksessraten, er Norge rangert som nummer ni blant alle EUs medlemsland og de assosierte landene. Det er Island som topper denne listen. Hvis vi derimot ser på kvaliteten på søknadene for de enkelte tematiske programmene, så ligger Norge helt på topp i Energy-programmet. Den høye kvaliteten i de norske søknadene innenfor disse programmene bekrefter Norges sterke posisjon som energi-, miljø- og klimanasjon. I tillegg er vi rangert som henholdsvis nummer tre i Health og nummer fire i både Environment- og Space-programmene.

Dette kapitlet sammenligner de norske resultatene mot resultatene til de andre deltakerlandene i FP7 innenfor noen utvalgte områder, enten samlet sett eller enkeltvis.

6.4.1 TOP-20-LANDENES ANDELER AV DELTAKELSER, SØKT PROSJEKTSTØTTE OG KOORDINATORER

Nedenfor vises topp 20 landenes andeler av henholdsvis alle deltakelser, søkt støtte og koordinatører i de innstilte prosjektene. Landene er sortert i fallende rekkefølge etter antall deltakelser. Tallene er ikke vektet ut fra størrelsen på landene.

Figur 5.10 Top 20-landenes andeler av deltakelsene, koordinatorene og søkt støtte i innstilte prosjekter.
Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Diagrammet viser at de store landene som Tyskland, Storbritannia, Frankrike, Italia og Spania har de høyeste andelen. Disse fem landene har samlet sett halvparten av alle deltakelsene, samt over halvparten av all søkt støtte og av alle koordinatorene i de innstilte prosjektene. EUs 27 medlemsland står for 85 % av alle deltakelsene og for 89 % av all søkt støtte. Dette til tross for at det er totalt 199 land som deltar i søknadene så langt.

Ut fra absolute tall er Norge på en femtende plass når det gjelder antall deltakelser i innstilte prosjekter, mens vi ligger på en god syvende målt ut fra suksessraten for våre deltakelser. Frankrike og Belgia har de aller høyeste suksessratene for deltakelsene.

Norge er nest mest aktiv av de assosierte landene etter Sveits. Vi har alle de nordiske landene, foruten Island, foran oss på listen. Norge har omtrent en like stor andel av alle deltakelsene og den søkte støtten i FP7 (1,8 %), men har en lavere andel av koordinatorene i de innstilte prosjektene (1,5 %).

Gjennomsnittlig søkt støtte pr. deltakelse i de innstilte prosjektene er høyest for Sveits med 399 000 euro, etterfulgt av Frankrike med 373 000 euro og Tyskland med 370 000 euro. Danmark har et søkt støttebeløp på 352 000 euro pr. deltakelse, mens Finland og Sverige følger ett stykke

etter Danmark. Deretter er det et nytt hopp ned til Norge, som har et gjennomsnittlig søkt støttebeløp på 313 000 euro pr. deltakelse. Norge ligger dermed på ellefte plass når det gjelder søkt støttebeløp, bak alle de nordiske landene foruten Island. Danmark har et søkt støttebeløp pr. deltakelse i de innstilte prosjektene som er 39 000 euro høyere enn for de norske deltakerne.

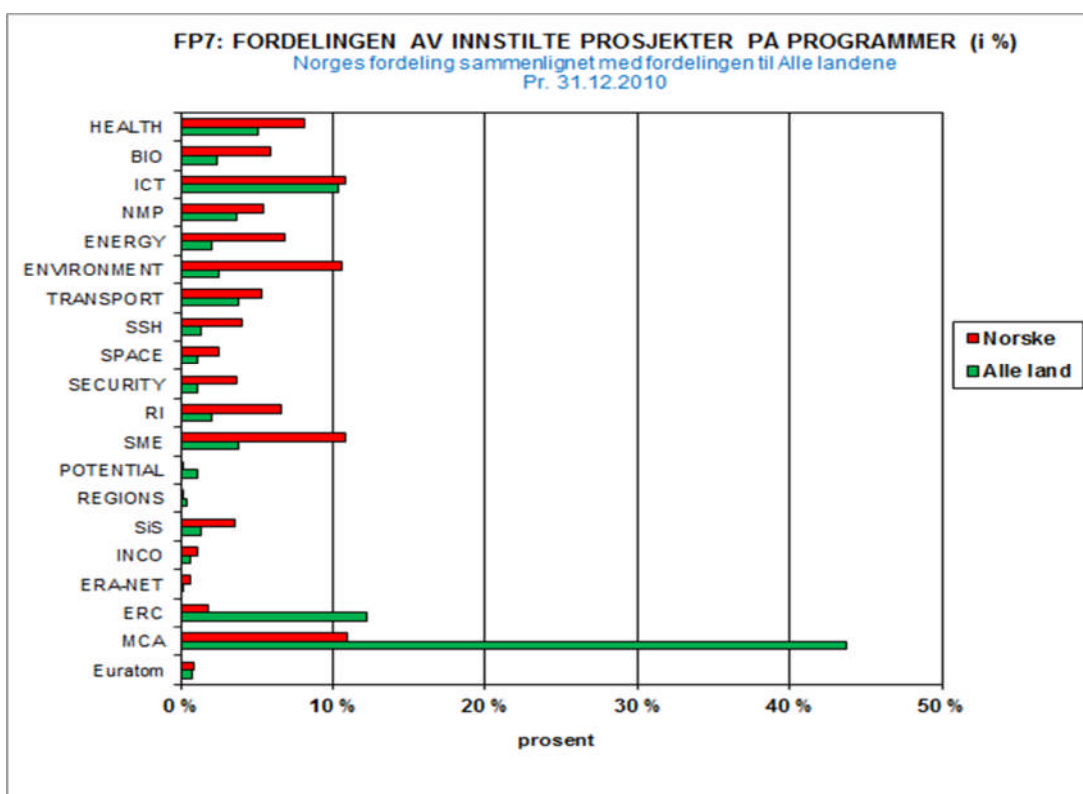
Det gjennomsnittlige søkte støttebeløpet pr. deltakelse er betydelig høyere i Cooperation-delen av FP7, enn i Capacities. For øvrig er det i ERC/Ideas det klart høyeste støttebeløpet pr. deltakelse finnes, med et snittbeløp på hele 1,5 mill. euro pr. deltakelse. Både Danmark, Sverige og Finland har langt høyere andeler av sine porteføljer i ERC-programmet enn Norge. Mens 1,3 % av alle de innstilte prosjektene til Norge tilhører ERC, så er tilsvarende tall for de nevnte landene fra 2,4 % til 3,8 %. Gjennomsnittlig støttebeløp pr deltakelse i ERC er på nesten 1,5 mill. euro. Tilsvarende tall i for eksempel Environment-programmet, hvor Norge har en betydelig andel av sin prosjektportefølje, er på 217 000 euro pr. deltakelse. Det betyr at en deltakelse i et innstilt prosjekt i ERC er verdt nesten syv deltakelser i Environment-programmet, målt i rene penger. Den økonomiske returen er imidlertid ikke det eneste målet på hvor vellykket et lands deltakelse i rammeprogrammet er, da det i tillegg oppnås mye annet ved å delta.

Danmark, Sverige og Finland har også en høyere andel av sin prosjektportefølje i Cooperation, enn hva som er tilfelle for Norge. Det samme gjelder innenfor Health, Energy og ICT sett under ett. Disse tre programmene har de høyeste støttebeløpene pr. deltakelse i Cooperation. De aller høyeste andelene av Norges prosjektportefølje finnes i SME-, ICT og Environment-programmene. I SME- og Environment-programmene er støttebeløpene pr. deltakelse lave sammenlignet med mange av de andre programmene.

Disse forskjellene i deltakerprofil, som blant annet skyldes ulikheter i nærings- og samfunnsstruktur, rammebetingelser og i nasjonale forsknings- og finansieringssystemer, bidrar sterkt til at Norge får igjen mindre fra rammeprogrammet i rene penger enn sine nordiske naboer.

6.4.2 FORDELINGEN AV INNSTILTE PROSJEKTER PÅ PROGRAMMER FOR HENHOLDSVIS NORGE OG ALLE DELTAKERLANDENE

Grafen nedenfor viser den prosentvise fordelingen av alle innstilte prosjekter på programmene for henholdsvis Norge og for alle deltakerlandene i EUs FP7. De røde søylene viser hvilken andel de innstilte prosjektene med norsk deltakelse utgjør i de enkelte programmene, i forhold til alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse. Søylene utgjør til sammen 100 %. De grønne søylene viser den samme fordelingen for alle landene som deltar i rammeprogrammet. Grafen viser altså hvordan den norske deltakelsen er fordelt på programmene sammenlignet med tilsvarende fordeling for alle landene som deltar i rammeprogrammet.

Figur 5.11 Fordelingen av innstilte prosjekter på programmer. Norge sammenlignet med andre land.
 Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Norges deltakerprofil viser at vi er mest aktive innenfor bedriftsprogrammet SME, miljøprogrammet Environment og ICT-programmet. I SME og Environment er vi langt mer aktive enn gjennomsnittet for alle deltakerlandene, mens vi er tilnærmet like aktiv som gjennomsnittet i ICT-programmet. Den norske deltakelsen er imidlertid vesentlig lavere i de innstilte prosjektene i ERC- og i MCA-programmene enn gjennomsnittet for alle landene som deltar i FP7.

Når det gjelder all deltakelse i FP7 er det klart flest innstilte prosjekter innenfor MCA-programmet, dvs. nesten halvparten av alle innstilte prosjekter er i dette programmet. Det er imidlertid ikke tilfelle for Norges del, kun 11 % av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse er i MCA. Av de tematiske programmene er det ICT, etterfulgt av Health, som har flest innstilte prosjekter. Det henger sammen med at disse programmene har de høyest budsjettandelene.

6.4.3 KVALITETEN PÅ SØKNADENE TIL EUs MEDLEMSLAND OG DE ASSOSIERTE LANDENE

Tabellen nedenfor viser resultatene for EUs 27 medlemsland, samt for 12 av de 13 assosierte landene i FP7, rangert etter suksessrate for søknadene. Tabellen viser resultatene for land med 25 eller flere søknader så langt i FP7, og dermed faller Færøyene utenfor.

	Land navn	Antall søknader	Ant innstilte prosjekter	Suksess-rate %
1	Island	383	106	27,7%
2	Sveits	6 318	1 623	25,7%
3	Nederland	9 162	2 301	25,1%
4	Danmark	3 737	931	24,9%
5	Estland	1 032	254	24,6%
6	Frankrike	14 032	3 440	24,5%
7	Belgia	7 171	1 744	24,3%
8	Sverige	6 306	1 507	23,9%
9	Norge	3 069	722	23,5%
9	Irland	2 819	663	23,5%
11	United Kingdom	19 636	4 568	23,3%
12	Finland	3 997	907	22,7%
13	Israel	3 328	749	22,5%
14	Tyskland	18 475	4 096	22,2%
15	Latvia	579	126	21,8%
16	Østerrike	5 320	1 157	21,7%
16	Luxembourg	405	88	21,7%
18	Montenegro	111	24	21,6%
19	Tsjekkia	2 801	600	21,4%
20	Ungarn	3 195	661	20,7%
21	Spania	13 409	2 763	20,6%
22	Portugal	3 792	773	20,4%
23	Slovakia	1 087	216	19,9%
24	Litauen	905	179	19,8%
25	Polen	4 821	924	19,2%
26	Malta	459	86	18,7%
26	Italia	16 111	3 013	18,7%
28	Slovenia	2 125	378	17,8%
28	Makedonia	276	49	17,8%
30	Kypros	1 068	189	17,7%
31	Hellas	7 359	1 251	17,0%
31	Tyrkia	2 670	453	17,0%
33	Bulgaria	1 878	313	16,7%
34	Kroatia	896	145	16,2%
35	Romania	2 886	459	15,9%
36	Bosnia-Herzegovina	164	25	15,2%
37	Albania	154	22	14,3%
38	Lichtenstein	36	5	13,9%
39	Serbia	851	116	13,6%

Tabell 5.23 Rangering etter suksessrate for søknadene til EUs medlemsland og de assosierte landene i FP7.

NB: Tabellen omfatter ikke land som har 25 eller færre søknader.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Resultatene ovenfor viser at Norge fortsatt er niende beste nasjon målt ut fra kvaliteten på søknadene, dvs. suksessraten. Dette er samme plassering som vi hadde ved utgangen av 2009. Vi ligger bak Island og Danmark, og rett etter Sverige på listen, men foran blant annet Finland. Den aller høyeste kvaliteten på sine søknader har Island, deretter kommer Sveits og Nederland. Danmark ligger på en fjerdeplass, og har dermed falt et par plasser ned på denne rankingen i forhold til ved fjorårets rapportering. Hvis vi kun ser på resultatene i Cooperation-delen av FP7, så er det imidlertid Danmark som har den høyeste suksessraten. Dette omtales nedenfor.

Tabellen nedenfor viser resultatene for EUs medlemsland og de assosierte landene pr. tematisk program, dvs. i Cooperation-delen av FP7, rangert etter suksessrate. En oversikt over landskodene med tilhørende landsnavn følger i vedlegg 3.

	ENERGY (Energi)	HEALTH (Helse)	ENVIRONMENT (Miljø og klima)	SPACE (Romfart)	SECURITY (Sikkerhet)	SSH (Samf.vit og humaniora)	TRANSPORT (inkl. luftfart)	BIO (Matvarer, landbr, fiskeri og biotekn)	NMP (Nanovitenskap- og tekn.)	ICT (Informasjon- og kommunik.-tekn.)
1	NO	IS	IS	DK	MT	IS	DK	CH	EE	MK
2	EE	NL	DK	FI	EE	MT	SE	NL	SK	NL
3	LV	NO	IE	AT	LV	EE	CH	BE	DK	BE
4	CH	SE	NO	NO	FI	BE	AT	EE	IL	IE
5	NL	CH	LV	NL	DK	FR	BE	IE	PL	DK
6	DK	FI	CH	PT	LU	DK	FI	SE	CH	FR
7	BE	EE	NL	BE	IE	NL	FR	CZ	HU	SE
8	FR	BE	HR	TR	NO	NO	NL	LT	CZ	CH
9	HR	FR	FR	BG	AT	SE	IE	FR	BE	AT
10	IL	DK	CZ	CH	FR	UK	LT	DK	FI	SK
11	RS	IE	SE	FR	NL	LV	DE	LV	RO	RS
12	PT	UK	FI	SE	SE	HU	NO	FI	TR	DE
13	LT	DE	AT	DE	CZ	DE	HU	UK	ES	FI
14	FI	LT	EE	ES	BE	AT	LU	SI	IE	EE
15	IE	AT	DE	UK	SK	IE	UK	HU	NL	HU
16	SE	LV	BE	IE	PL	CY	PT	DE	FR	CZ
17	DE	ES	LU	PL	PT	IT	SK	CY	DE	PT
18	UK	SI	TR	CZ	IL	IL	PL	NO	UK	IL
19	IT	IT	SI	HU	ES	CZ	CY	TR	IT	UK
20	ES	IL	UK	RO	LT	FI	IT	IT	SI	IT
21	CY	PL	LT	IT	DE	BG	ES	PT	NO	ES
22	PL	HU	BG	SI	UK	ES	EE	BG	SE	LU
23	CZ	PT	ES	EE	SI	SI	RS	AT	LT	PL
24	MT	RO	RO	EL	CY	SK	RO	ES	EL	NO
25	EL	CZ	PL	IL	CH	PT	HR	RS	PT	CY
26	HU	EL	HU	SK	HU	TR	MT	HR	AT	EL
27	SK	TR	AL		IT	CH	EL	MK	HR	BA
28	AT	BG	RS		RO	PL	CZ	PL	CY	HR
29	SI	SK	EL		TR	RO	BG	SK	BG	SI
30	BG	LU	PT		EL	EL	TR	IS	LU	LT
31	TR	CY	IT		BG	HR	SI	EL	LV	MT
32	RO	HR	IL		HR	LT	LV	IL	LI	RO
33		MT	MT			AL	IL	RO	IS	IS
34		RS	SK			LU		MT	MT	BG
35			MK			MK			RS	LV
36			CY			RS			MK	TR
37						BA				

Tabell 5.24 Rangering etter suksessrate for EUs medlemsland og de assosierte landene pr. program i Cooperation-delen av FP7. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

NB: Tabellen omfatter ikke land som har 15, eller færre søknader, innenfor et program.

Som tabellen ovenfor viser har Norge den aller høyeste suksessraten av alle EUs medlemsland og de assosierte landene i Energy-programmet, den tredje høyeste i Health og den fjerde høyeste i både Environment og Space. Som en betydelig energinasjon har Norge en omfattende verdiskaping og en sterk internasjonal posisjon innenfor både olje, gass og vannkraft. På helseområdet gjør Norge det spesielt godt innenfor folkehelse- og helsetjenesteforskning. I tillegg har vi også sterke miljøer innenfor miljø og klimaforskning, samt innenfor jordobservasjon og GMES (Global Monitoring for Environment and Security).

Kvaliteten på søknadene med norsk deltakelse i Health er blitt styrket i løpet av det siste året. Ved utgangen av 2009 lå Norge på en tiende plass rangert ut fra suksessrate i Health, mens vi nå ved utgangen av 2010 ligger på en meget god tredje plass. Tilsvarende har Norge rykket opp fra en niende plass i Space-programmet i fjor, til en fjerde plass nå.

Danmark er fortsatt det landet som gjør det aller best i Cooperation samlet sett, og har den aller høyeste suksessraten i flere av de tematiske programmene.

6.5 Norges samarbeidsrelasjoner med andre land

Oppsummering kapitel 5.5

Norge aller viktigste samarbeidsland i FP7 er Storbritannia og Tyskland. I underkant av 70 % av alle prosjektene Norge deltar i, så deltar det også minst en institusjon fra hver av disse landene. Målt mot folketallet er det imidlertid våre nordiske naboland vi samarbeider mest med.

De aller høyeste suksessratene for våre søknader oppnår vi totalt sett i samarbeidsrelasjoner med små land som Lativa, Malta og Estland, mens det er Danmark vi lykkes best sammen med av de nordiske landene. Når vi ser på enkeltprogrammene innenfor Cooperation, er det i samarbeid med Irland Norge oppnår sin høyeste uttelling.

Norge samarbeider med 73 % av deltakerlandene i søknadene, og med 65 % av alle de mulige landene i de innstilte prosjektene. Det er stor variasjon fra program til program i bredden av land som Norge samarbeider med. I de innstilte prosjektene i ICT og Health samarbeider Norge med under halvparten av alle landene som deltar, mens vi derimot samarbeider med nesten tre fjerdedeler av alle de potensielle landene i SSH- og Security-programmene. I programmer med mange potensielle samarbeidsland, slik som ICT og Health, er det naturlig nok mange tredjeland som deltar i tillegg til EUs medlemsland og de assosierte landene.

Blant tredjelandene samarbeider Norge mest med Russland, deretter med USA. I over 5 % av Norges prosjektportefølje samarbeider vi med Russland, mens tilsvarende tall for samarbeidet med USA er noe over 4 %. Vi mobiliserer også bra sammen med Kina, men der er uttellingen den dårligste i vårt samarbeid med tredjelandene.

Australia og Japan er de tredjelandene, som Norge har oppnådd de høyeste suksessratene sammen ved utgangen av 2010.

6.5.1 NORGES VIKTIGSTE SAMARBEIDSLAND

I rapportens del I, kapitel 3.1.2.1, omtales Norges 20 viktigste samarbeidsland. Der fremkommer det at Storbritannia, Tyskland, Italia, Frankrike og Spania er Norges viktigste samarbeidsland. De samme landene dominerer rammeprogrammet ved at de til sammen har halvparten av alle deltakelsene. Ved vektning av Norges fellessøknader opp mot folketallet i de ulike landene, er imidlertid situasjonen en annen. Dette omtales nedenfor.

Totalt samarbeider Norge med 146 av 199 mulige land i søknadene og med 106 av 164 mulige land i de innstilte prosjektene. Tabellen nedenfor viser hvor stor andel fellesprosjektene med våre ulike samarbeidsland utgjør av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse. Oversikten gjelder Norges 20 viktigste samarbeidsland.

	Land navn	Antall felles innstilte prosjekter	Samarbeid i andel av alle NO innstilte prosjekter
UK	United Kingdom	497	68 %
DE	Tyskland	489	67 %
FR	Frankrike	391	54 %
IT	Italia	359	49 %
ES	Spania	357	49 %
NL	Nederland	330	45 %
SE	Sverige	258	35 %
BE	Belgia	229	31 %
DK	Danmark	201	28 %
EL	Hellas	191	26 %
FI	Finland	178	24 %
CH	Sveits	171	23 %
AT	Østerrike	167	23 %
PT	Portugal	136	19 %
PL	Polen	128	18 %
IE	Irland	124	17 %
HU	Ungarn	114	16 %
RO	Romania	80	11 %
CZ	Tsjekkia	79	11 %
IL	Israel	77	11 %

Tabell 5.25 Norges 20 viktigste samarbeidsland: Andel fellesprosjekter med Norge i prosent av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse pr. land.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Som man ser er det tysk og britisk deltakelse i litt under sytti prosent av alle de innstilte prosjektene Norge deltar i. Ved utgangen av 2009 var disse andelene på litt over sytti prosent. Den samme synkende tendensen er gjeldende for Norges samarbeid med alle våre 20 viktigste samarbeidsland. Vi samarbeider med syv flere land pr. 31.12.2010 enn på tilsvarende tidspunkt i fjor. Det er ingen stor økning, og kan derfor ikke være hovedårsaken til nedgangen i samarbeidsandelene. Forklaringen er trolig heller at vårt samarbeid med tredjelandene øker relativt mer enn vårt samarbeid med de øvrige landene.

Det er innenfor Environment vi har flest fellesprosjekter sammen med de fem største landene, deretter følger ICT- programmet. Det er også i disse programmene, foruten SME-programmet, at Norge har flest innstilte prosjekter så langt.

Tabellen nedenfor viser hvilke land Norge samarbeider mest med pr. program i Cooperation, samt totalt for alle programmene. Tabellen omfatter de landene som Norge mobiliserer aller mest sammen med, både i absolutte tall og målt pr. million innbyggere. Den viser også hvem vi samarbeider mest med i de innstilte prosjektene, og de landene vi oppnår den høyeste suksessraten sammen med.

	MOBILISERING		UTTELLING	
	Flest felles søknader med NO	Flest felles søknader med NO pr. mill. innbygger	Flest felles innstilte prosjekter med NO	Høyest suksessrate med NO
Alle programmer i FP7	Storbritannia	Island	Storbritannia	Latvia
HEALTH	Storbritannia	Island	Storbritannia	Estland
BIO	Storbritannia	Island	Storbritannia	Tsjekia
ICT	Tyskland	Luxenburg	Tyskland	Irland
NMP	Tyskland	Slovenia	Tyskland	Finland
ENERGY	Tyskland	Danmark	Nederland	Portugal
ENVIRONMENT	Storbritannia	Island	Storbritannia/Tyskland	Irland
TRANSPORT	Storbritannia	Finland	Storbritannia	Irland
SSH	Storbritannia	Island	Storbritannia	Estland
SPACE	Tyskland/Frankrike	Finland	Tyskland	Nederland
SECURITY	Storbritannia	Slovenia	Spania	Israel

Tabell 5.26 Norges viktigste samarbeidsland totalt i FP7 og pr. program i Cooperation.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

NB: For hvert enkelt program så omfatter ikke tabellen land som har 10 eller færre søknader innenfor det aktuelle programmet.

Tabellen viser at det er Storbritannia som er Norges aller viktigste samarbeidsland i rammeprogrammet. Det er også Storbritannia som deltar i flest søkte og innstilte prosjekter av alle deltakerlandene, med Tyskland et lite stykke bak. Disse to landene vil dermed være de viktigste samarbeidslandene for svært mange av deltakerlandene i rammeprogrammet, da de har et betydelig volum på sin deltakelse.

Samarbeidssituasjonen er imidlertid en annen for Norge når man måler antall fellessøknader mot folketallet i de enkelte landene. Da er det Island, Danmark, Finland og Sverige vi samarbeider aller mest med (alle programmer medregnet, og ikke bare i Cooperation-delen av FP7). De fem store landene i rammeprogrammet (Tyskland, Storbritannia, Frankrike, Italia og Spania) faller da et godt stykke ned på listen.

De nordiske landene gjør det jevnt over svært godt i rammeprogrammet, og Island og Danmark er blant de nasjonene som ligger helt på topp målt ut fra suksessrate for alle EUs medlemsland og de assosierte landene. Dette er omtalt i kapittel 5.4.3 ovenfor. Island, som innehar førsteplassen, har riktig nok færre søknader og prosjekter enn de andre europeiske landene som deltar. Vi har ellers fjernet land med færre enn 10 søknader innenfor hvert program fra analysen, for å unngå skjeve utslag. Islands gode resultater gjenspeiler seg også i samarbeidet med Norge. Som man ser av tabellen ovenfor så er det nettopp Island Norge samarbeider aller mest med i fire av de ti tematiske programmene når vi vektet resultatene mot folketallet. I flere av de øvrige tematiske programmene har ikke Island flere enn ti FP7-søknader så langt.

Norge oppnår sin aller høyeste suksessrate totalt sett i samarbeidet med Latvia, etterfulgt av Malta og Estland. Alle sammen små land. Det er imidlertid andre land som rangeres aller høyeste når det gjelder suksessrate i Norges samarbeid innenfor de enkelte Cooperation-programmene. I flere av programmene har hverken Latvia, Malta eller Estland ti eller flere søknader, og er dermed ikke med i tallgrunnlaget. Blant annet oppnår vi den aller høyeste innvilgelsesraten sammen med Irland, både i ICT-, Environment- og Transport-programmene. I Environment-programmet er både Norge og Irland blant de fire nasjonene med høyest suksessrate, mens Irland er nummer fire og Norge nummer tjuen i ICT-programmet. I Transport-programmet har Norge den tolvte høyeste suksessraten av alle EUs medlemsland og de assosierte landene, mens Irland ligger noen

plasser høyere opp på listen. Det er viktig å være klar over at det også er andre momenter utover Norge og det aktuelle samarbeidslandets innsats i fellessøknadene, som påvirker utfallet. Konsortiene omfatter jo som oftest partnere fra mange land.

Følgende tabell viser hvor mange land Norge samarbeider med i de innstilte prosjektene pr. program i Cooperation og totalt i FP7. I tillegg viser den hvor stor andel av de mulige landene Norge samarbeider med.

	UTTELING		
	Ant samarb.land med NO i innstilte programmer	Totalt antall land som deltar i innstilte prosjekter	Andelen land NO samarbeider med av alle land i innstilte prosjekter %
Alle programmer i FP7	106	164	65 %
HEALTH	52	115	45 %
BIO	58	102	57 %
ICT	48	102	47 %
NMP	41	64	64 %
ENERGY	43	65	66 %
ENVIRONMENT	63	114	55 %
TRANSPORT	36	64	56 %
SSH	58	76	76 %
SPACE	39	62	63 %
SECURITY	34	44	77 %

Tabell 5.27 Antall samarbeidsland i de innstilte prosjektene for Norge, med andeler pr. program i Cooperation og totalt for FP7. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Norge samarbeider totalt sett med 73 % av alle landene som har deltatt i FP7-søknadene. Andelen reduseres til 65 % i de innstilte prosjektene, slik tabellen ovenfor viser.

Spredningen av samarbeidet varierer mye fra program til program. Mens vi samarbeider med under halvparten av alle potensielle land i de innstilte prosjektene i ICT- og Health-programmene, så samarbeider vi med tre fjerdedeler av landene i SSH- og Security-programmene. ICT og Health-programmene er programmer med mange deltakerland, i motsetning til SSH- og spesielt Security-programmene. Norge samarbeider med de fleste av EUs medlemsland og de assosierte landene i nesten alle programmene i Cooperation. I programmer med mange potensielle samarbeidsland er det derfor et bredere spekter av tredjeland som deltar. I hvilken grad vi samarbeider med tredjelandene varierer fra program til program.

6.5.2 NORGES SAMARBEID MED TREDJELAND

Begrepet tredjeland omfattes av internasjonalt samarbeidet utover EUs medlemsland, kandidat- og assosierte land. Dette kapitlet omhandler resultatene for de viktigste tredjelandene, som Norge samarbeider med.

Tabellen nedenfor viser antall fellessøknader og innstilte prosjekter med Norge pr. tredjeland, samt tredjelandets deltakelser i disse. Landene er sortert i fallende rekkefølge etter antall felles innstilte prosjekter med Norge.

Land navn	Ant felles søknader med NO	Ant felles innstilte prosjekter med NO	Suksessrate i %
Russland	157	39	25 %
USA	129	32	25 %
Sør-Afrika	89	30	34 %
Australia	48	25	52 %
Kina	109	22	20 %
Canada	52	19	37 %
Brasil	62	16	26 %
India	45	12	27 %
Japan	23	11	48 %
Argentina	23	7	30 %
Chile	22	5	23 %

Tabell 5.28 Norges viktigste samarbeidsland blant tredjelandene.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Av tredjelandene mobiliserer Norge sterkest sammen med Russland, deretter med USA og Kina. Vi deltar også i flest innstilte prosjekter sammen med Russland, etterfulgt av USA. Kvaliteten på fellessøknadene i samarbeidet med Sør-Afrika og Australia er imidlertid høyere enn i samarbeidet med Kina, så vi deltar derfor i flere innstilte prosjekter sammen med disse landene enn med Kina

Aller høyest uttelling har vi i samarbeidet med Australia og Japan, hvor annen hver fellessøknad har blitt innstilt for finansiering. Ellers så er det jevnt over høy kvalitet på fellessøknadene mellom Norge og våre viktigste samarbeidsland blant tredjelandene. Suksessraten har økt med fem prosentpoeng i samarbeidet med USA og med fire prosentpoeng i samarbeidet med Sør-Afrika det siste året. For samarbeidet med Russland er imidlertid suksessraten uendret i forhold til ved utgangen av 2009.

Flest deltakelser pr. fellesprosjekt har Kina, med i snitt nesten 1,6 deltakelser i de innstilte prosjektene som de deltar i sammen med Norge.

En utdypning av de ulike landenes resultater i samarbeidet med Norge, og hvordan disse fordeler seg på programmene, følger nedenfor i omtalen av de enkelte tredjelandene.

Land navn	Ant innstilte prosjekter	Ant felles innstilte prosjekter med NO	Felles innstilte prosjekter med NO i andel av alle innstilte prosjekter
Russland	240	39	16 %
USA	420	32	8 %
Kina	192	30	16 %
Sør-Afrika	152	25	16 %
Brasil	132	22	17 %
Canada	108	19	18 %
Australia	120	16	13 %
India	134	12	9 %
Argentina	80	11	14 %
Japan	49	7	14 %
Chile	48	5	10 %

Tabell 5.29 Andel fellesprosjekter med Norge i prosent av alle innstilte prosjekter pr. tredjeland.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Som tabellen ovenfor viser samarbeider Canada, Brasil, Russland, Kina og Sør-Afrika med Norge i mellom 16 % til 18 % av sine prosjektporteføljer i FP7.

Omvendt viser tabellen nedenfor hvor stor andel dette samme samarbeidet utgjør av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelser.

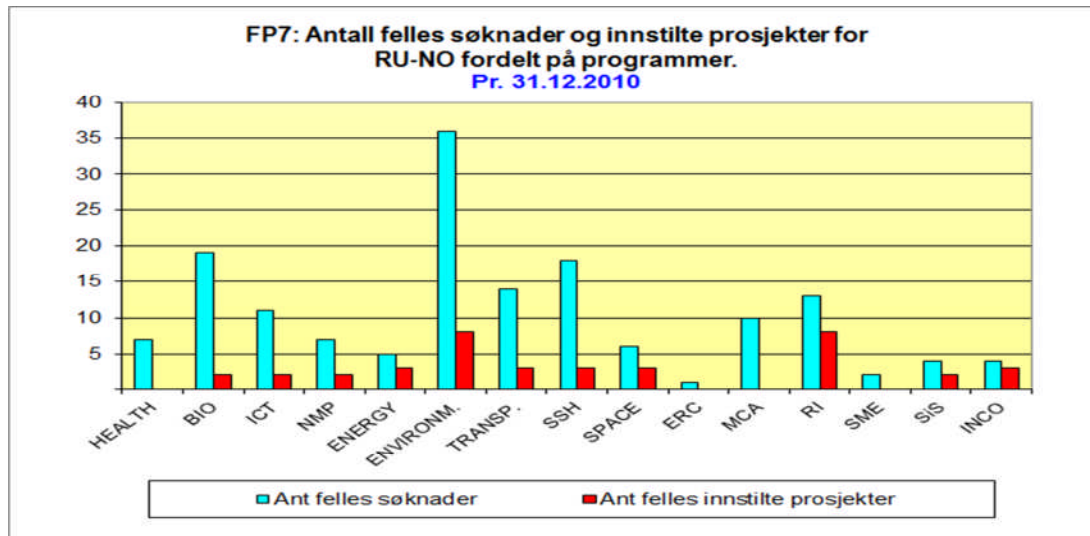
Land navn	Ant felles innstilte prosjekter med NO	Samarbeid i andel av alle NO innstilte prosjekter
Russland	39	5,4 %
USA	32	4,4 %
Kina	30	4,1 %
Sør-Afrika	25	3,5 %
Brasil	22	3,0 %
Canada	19	2,6 %
Australia	16	2,2 %
India	12	1,7 %
Argentina	11	1,5 %
Japan	7	1,0 %
Chile	5	0,7 %

Tabell 5.30 Andel fellesprosjekter med Norge i prosent av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse pr. land. For Norges viktigste samarbeidsland blant tredjelandene. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Mens samarbeidsprosjektene Norge-Russland utgjør 16 % av Russlands prosjektportefølje, utgjør det samme samarbeidet 5,4 % av Norges portefølje. Samarbeidet med Canada, som er det tredjelandet som har den høyeste samarbeidsprosenten med Norge i sin prosjektportefølje med 18 %, utgjør 2,6 % av Norges portefølje. Ergo er Norge, som er en liten nasjon, en betydelig samarbeidspartner for disse større nasjonene i FP7. Det samme gjelder også blant annet for Kina.

Diagrammene nedenfor viser hvor mange felles søknader og innstilte prosjekter Norge har med de nevnte tredjelandene, og hvordan disse fordeler seg på programmene.

Russland

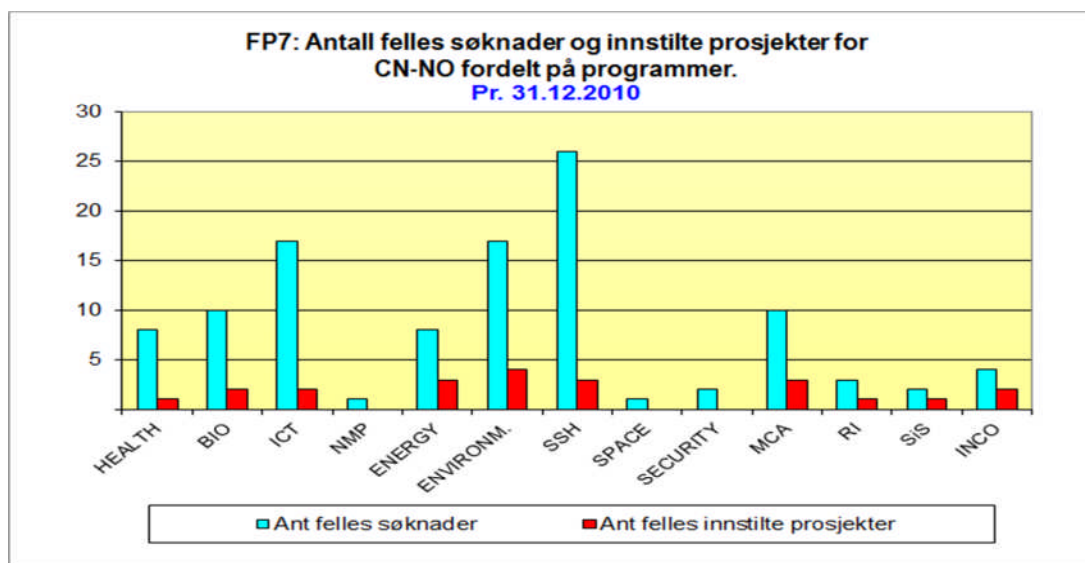

Figur 5.12 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i russisk-norsk samarbeid fordelt på programmer. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Så langt har det vært 157 fellessøknader, hvor både Norge og Russland har deltatt. 39 av disse er innstilt for finansiering. Det gir en suksessrate for dette samarbeidet på 25 %, det samme som ble rapportert i fjorårets årsrapport. Det er en god suksessrate, godt over snittet for alle prosjektsøknadene i FP7 så langt. Totalt har Russland deltatt i 1 268 søknader i FP7, og har oppnådd en suksessrate på rundt 19 % for sine søknader. Norges suksessrate er på nesten 24 %.

Diagrammet ovenfor viser at Norge-Russland samarbeidet er størst innenfor Environment. Så langt har det vært norsk-russisk samarbeid i 36 søknader i Environment i FP7, derav er 8 innstilt for finansiering. Environment er et program hvor både Norge og Russland mobiliserer stort, men hvor Norge har en langt høyere uttelling for sine søknader enn Russland. Det er også norsk-russisk samarbeid i 8 innstilte prosjekter i RI, som omhandler forskningsinfrastruktur.

Kina

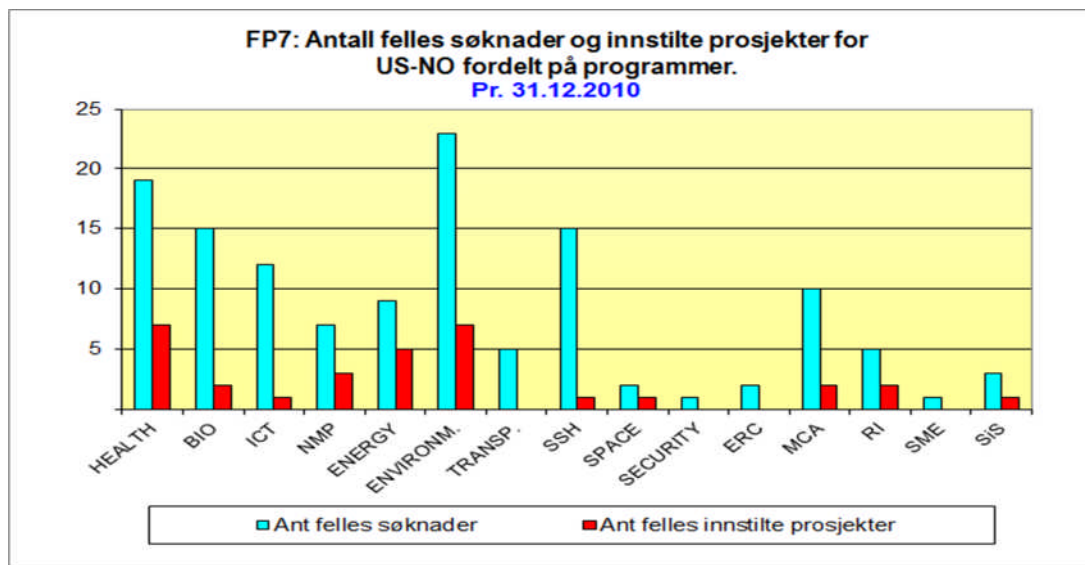

Figur 5.13 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i kinesisk-norsk samarbeid fordelt på programmer. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Ved utgangen av 2009 har Kina totalt deltatt i 871 søknader i FP7, og har oppnådd en suksessrate for alle sine søknader på 22 %. Samarbeidet Norge-Kina omfatter 109 av disse søknadene, hvorav 22 er innstilt for finansiering. Det gir en suksessrate for dette samarbeidet på 20 %.

Diagrammet viser det norsk-kinesiske samarbeidet i søknadene så vel som i de innstilte prosjektene. Sammen med Kina er vi aller mest aktive innenfor SSH-, Environment- og ICT-programmene. Kina gjør det for øvrig svært godt innenfor BIO- og Transport-programmene i FP7. Det påvirker imidlertid ikke samarbeidet med Norge i vesentlig grad. I BIO har Norge 10 fellessøknader med Kina, hvorav 2 er innstilt, og i Transport samarbeider ikke Norge-Kina i det hele tatt.

USA

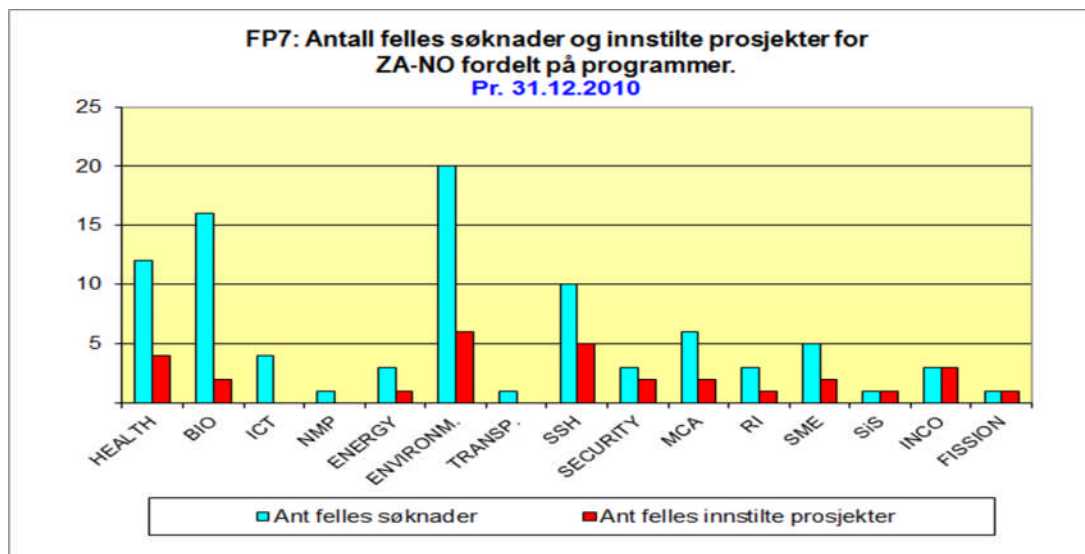
Figur 5.14 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i US-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

I løpet av de tre første årene av FP7 har USA deltatt i totalt 1 856 søknader. Suksessraten for disse søknadene er på nesten 23 %. Nesten halvparten av alle søknadene til USA er innenfor MCA-programmet.

Av USA's 1 856 søknader, deltar Norge og USA sammen i 129 av dem. 32 av disse fellessøknadene er innstilt for støtte. Det gir en suksessrate på 25 % for Norge-USA samarbeidet. En klar økning i suksessraten på hele fem prosentpoeng i forhold til i årsrapporten for 2009.

Diagrammet ovenfor viser fordelingen av felles norsk-amerikanske søknader og innstilte prosjekter på programmene. Profilen på vårt samarbeid med USA viser at de to landene har klart flest fellessøknader innenfor Environment, etterfulgt av Health. I tillegg er kvaliteten på fellessøknadene svært god i disse programmene, hvor hver tredje er innstilt for finansiering. Suksessratene er langt over snittet for alle deltakerlandene i disse programmene. I Energy-programmet er det færre fellessøknader, men suksessen er svært høy. Både Norge og USA har oppnådd gode resultater i Energy i FP7. Her er 5 av 9 norsk-amerikanske søknader innstilt for støtte. I Energy-programmet gjør Norge det spesielt godt.

Sør-Afrika

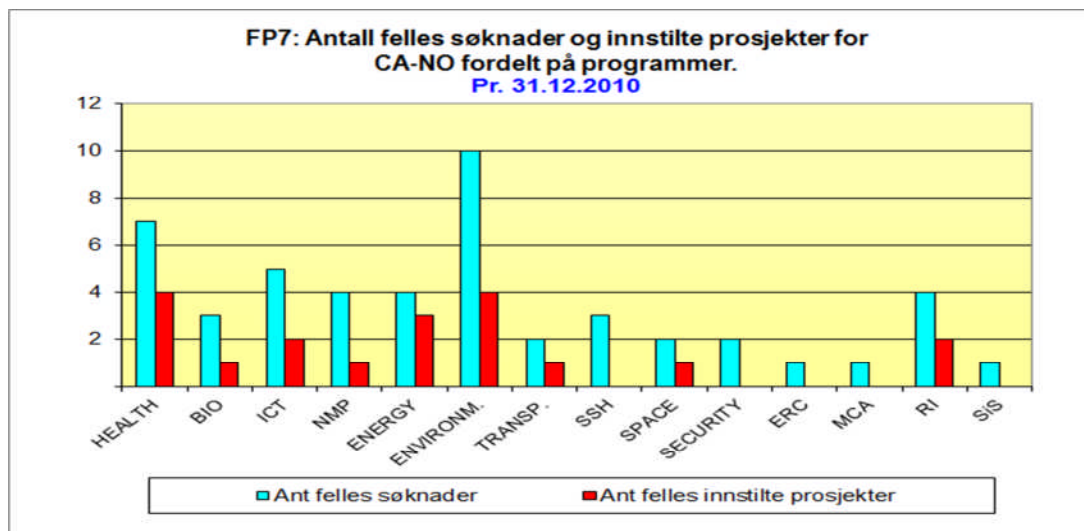

Figur 5.15 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i sør-afrikansk-norsk samarbeid fordelt på programmer. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Sør-Afrika har totalt deltatt i 566 søknader så langt i FP7 og oppnådd en suksessrate på 27 %. Av disse søknadene har 89 både sørafrikansk og norsk deltakelse. Derav er 30 prosjekter innstilt, noe som gir en meget god suksessrate i dette samarbeidet på 34 %. Det er en økning på fire prosentpoeng i forhold til ved utgangen av 2009.

Fordelingen av fellessøknader og innstilte prosjekter for Norge-Sør-Afrika vises ovenfor. I likhet med flere av de andre samarbeidslandene til Norge, så mobiliserer vi også sterkest med Sør-Afrika innenfor Environment. Det er jevnt over god uttelling i samarbeidet Norge-Sør-Afrika innenfor de fleste programmene, selv om det er forholdsvis få søknader i flere av programmene så langt. Sør-Afrika har oppnådd den høyeste suksessraten for sine søknader i BIO-programmet, langt høyere enn Norge i det samme programmet. Det har imidlertid ikke gitt seg utslag i samarbeidet med Norge innenfor dette programmet, der er suksessraten lav.

Canada

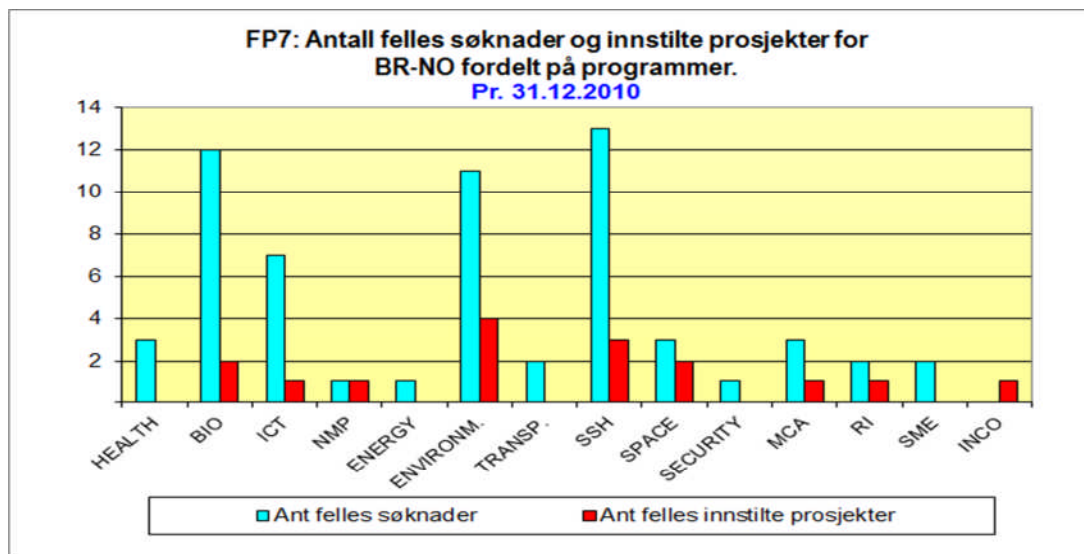
Figur 5.16 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i canadisk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Canada har totalt deltatt i 441 søknader, og oppnådd en innvilgelsesrate på 24 % så langt i FP7. Over en tredjedel av Canadas søknader er innenfor MCA-programmet.

Norge-Canada deltar i 52 fellessøknader, hvorav 19 er innstilte for finansiering. Suksessraten er dermed meget god i dette samarbeidet, på hele 37 %. Den høye suksessraten er nok påvirket av at både Canada og Norge har gode suksessrater i FP7 for alle sine søknader, begge på rundt 24 %.

Fordelingen av fellessøknader og innstilte prosjekter for Norge-Canada på programmene vises i grafen ovenfor. Også i Norges samarbeid med Canada, så er det flest fellessøknader innenfor Environment. Ikke oppsiktsvekkende, siden Norge er svært aktiv der. Environment etterfølges av Health når det gjelder mobilisering, og i begge programmene er det 4 innstilte prosjekter hvor både Norge og Canada deltar. Canada har et begrenset antall søknader i Environment og Health i FP7, men en svært høy kvalitet på de søknadene de deltar i innenfor disse programmene.

Brasil

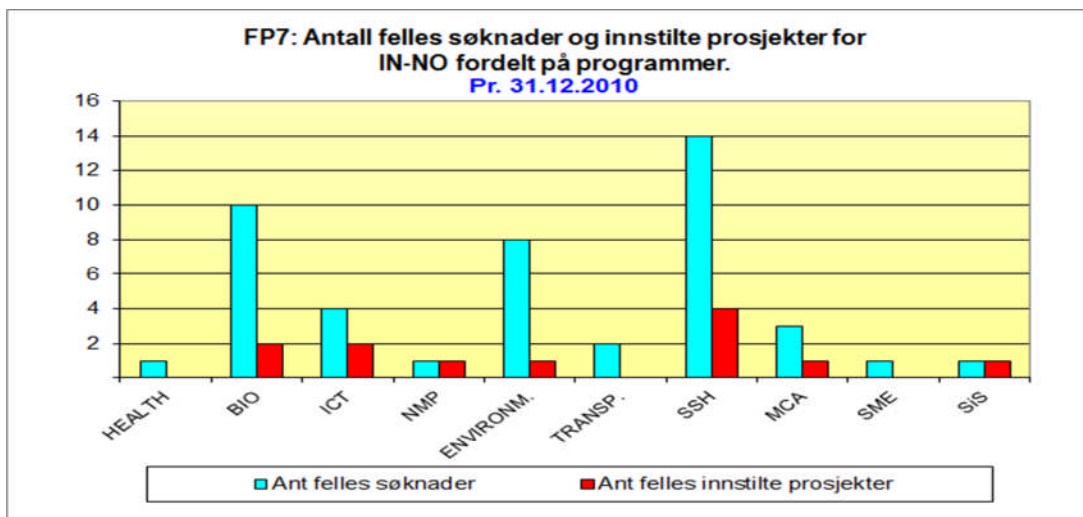
Figur 5.17 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i brasiliansk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Ved utgangen av 2010 har Brasil deltatt i totalt 649 søknader i FP7 og oppnådd en suksessrate for sine søknader på 20 %.

Norge deltar i under 10 % av alle søknadene til Brasil, dvs. at det er 62 fellessøknader med norsk og brasiliansk deltakelse så langt. 16 av disse er innstilt for finansiering. Det gir en suksessrate for dette samarbeidet på 26 %, som er en god økning på seks prosentpoeng i forhold til ved årsrapporteringen for i fjor.

Av de 62 brasilianske fellessøknadene med Norge, er 13 av dem i SSH-programmet, 12 i BIO-programmet og 11 i Environment. Flest innstilte prosjekter har dette samarbeidet i Environment-programmet, hvor det er 4 innstilte prosjekter. I BIO-programmet i FP7 gjør Brasil det bedre enn Norge, mens de norske resultatene i SSH- og Environment-programmene ligger langt over de brasilianske.

India

Figur 5.18 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i indisk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

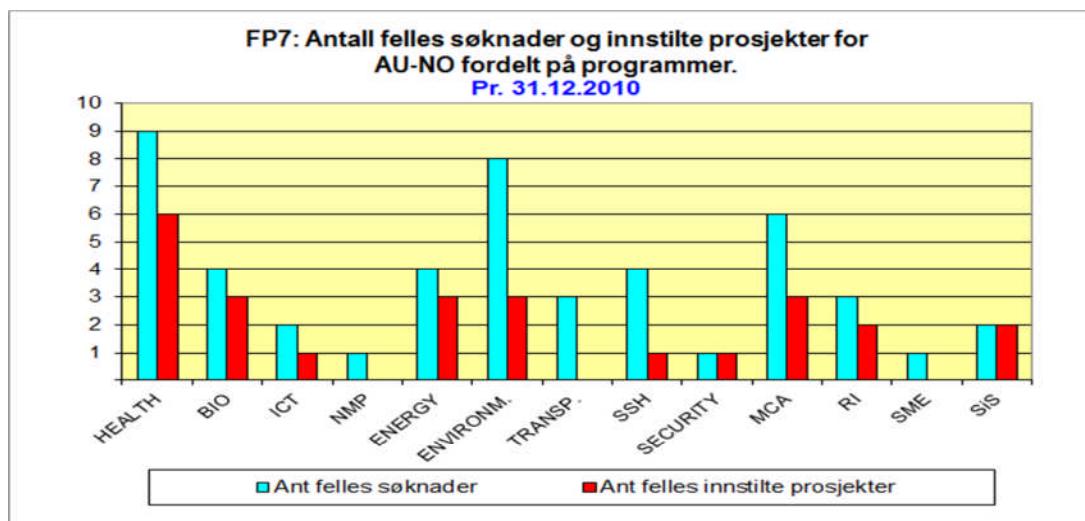
Det er indisk deltakelse samlet sett i 655 søknader så langt i FP7. Innvilgsraten for disse søknadene er på 21 %.

Så langt samarbeider Norge og India i 45 fellessøknader i FP7. 12 av disse er innstilt for finansiering og suksessraten lander da på 27 %. Dermed har suksessraten i dette samarbeidet økt med hele syv prosentpoeng siden utgangen av fjoråret.

Diagrammet ovenfor viser hvordan de felles norsk-indiske søknadene og innstilte prosjektene fordeler seg på programmene. Aller sterkest er samarbeidet innenfor SSH-programmet, hvor det er 14 fellessøknader og neste hver tredje av disse er innstilt for finansiering. Dernest mobiliserer vi mest sammen innenfor BIO og Environment. Det er imidlertid litt underlig at kun en av de 8 fellessøknadene i Environment med både Norge og India som deltakere, er blitt innstilt, tatt i betraktning Norges gode resultater i dette programmet.

BIO, Health, SiS og Transport er programmer India gjør det godt i så langt i FP7. Aller sterkest mobiliserer de innenfor MCA- og Health-programmene.

Australia

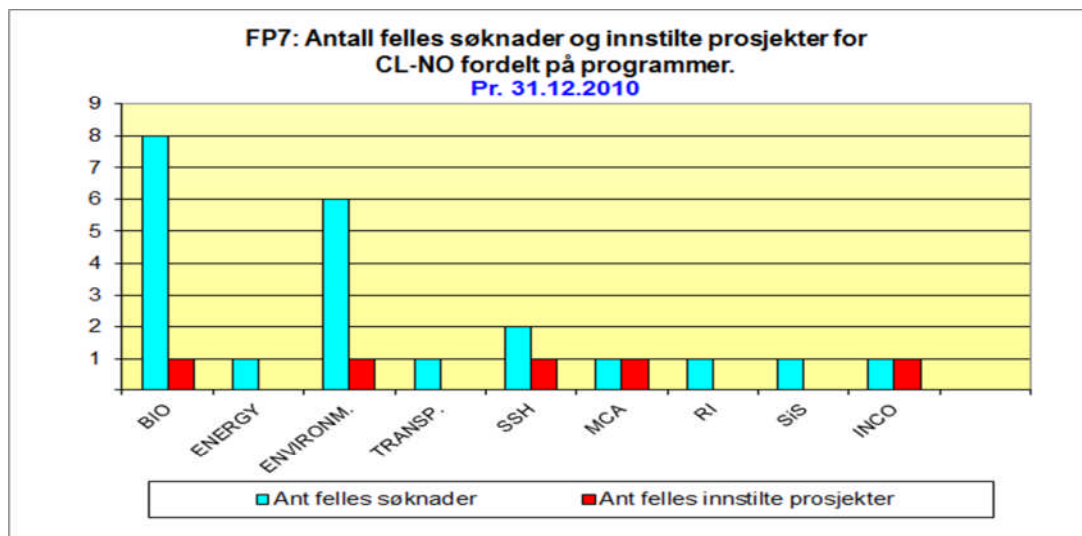
Figur 5.19 Antall felles søknader og innstilte prosjekter australsk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Ved utgangen av 2010 har Australia deltatt i 403 søknader i FP7. Over en tredjedel av disse søknadene er i MCA-programmet. Australia har oppnådd en svært god suksessrate for alle sine søknader på hele 30 %.

I samarbeidet med Australia er litt over halvparten av de 48 fellessøknadene innstilt for støtte, og det er jevnt over svært gode suksessrater i vårt samarbeid innenfor alle programmene.

Aller sterkest er det norsk-australske samarbeidet i Health. Der deltar vi sammen i 9 søknader, og hele 6 av disse er innstilt for finansiering. I både BIO- og Energy-programmene er 3 av de 4 fellessøknadene vi deltar i innstilt for finansiering. Australia gjør det svært bra i BIO-programmet i FP7, hvor 14 av de 20 søknadene de deltar i er innstilt for finansiering.

Chile

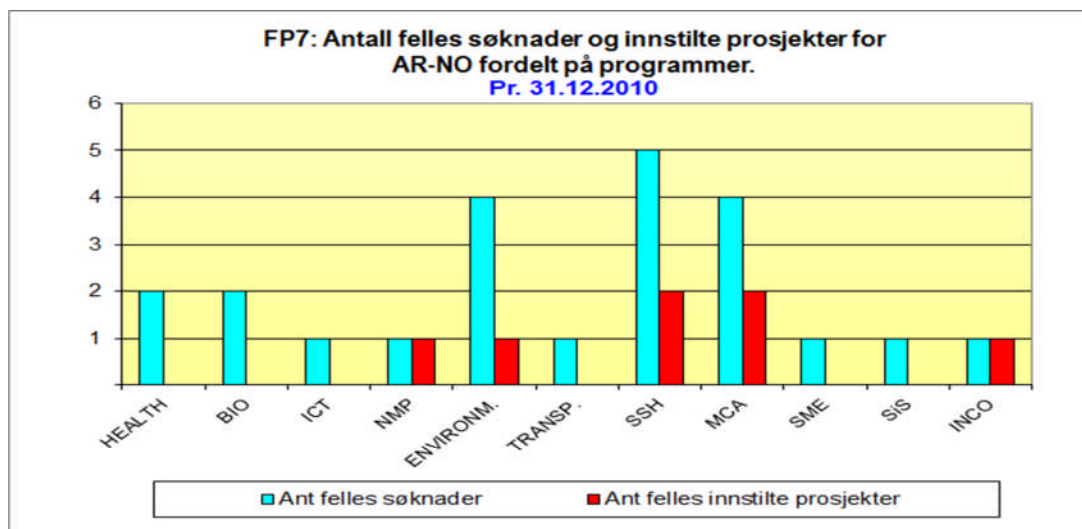

Figur 5.20 Antall felles søknader og innstilte prosjekter chilensk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

I løpet av de fire første årene av FP7, har Chile deltatt i totalt 232 søknader og oppnådd en suksessrate på 21 %. I 22 av disse søknadene samarbeider de med Norge. Av disse igjen er 5 innstilt, noe som gir en suksessrate på 23 %.

Sammen med Chile mobiliserer Norge sterkest innenfor BIO, etterfulgt av Environment. Godt over halvparten av de 22 fellessøknadene finnes innenfor disse to programmene. Suksessratene i dette samarbeidet er imidlertid ikke så høye i BIO og Environment, med bare ett innstilt fellesprosjekt i hver av programmene.

Argentina

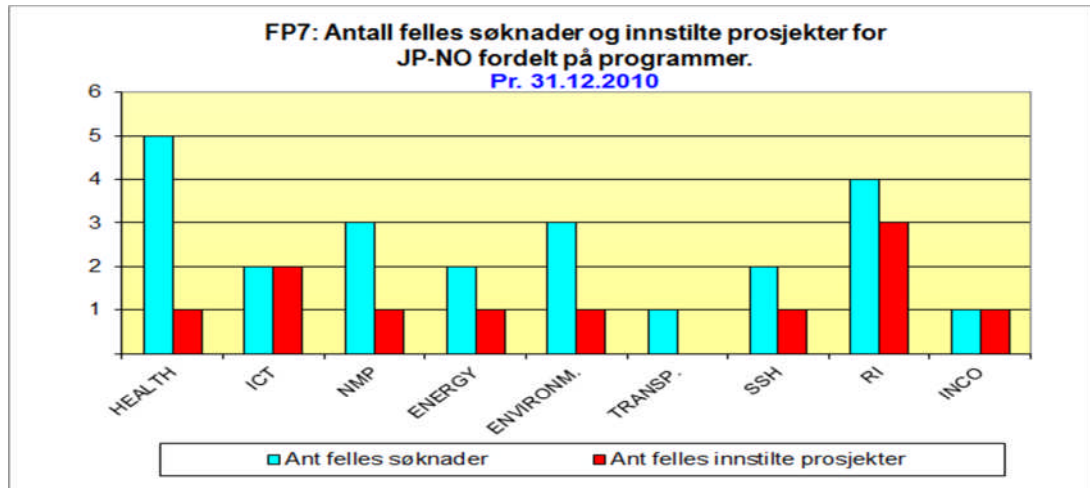
Figur 5.21 Antall felles søknader og innstilte prosjekter argentinsk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Argentina har deltatt i 318 søknader. Disse søknadene har en innvilgelsesrate på 25 %.

Det er samarbeid med Norge i 23 av disse søknadene. 7 av disse 23 fellessøknadene er innstilt for finansiering, noe som gir en innvilgelsesrate på gode 30 %.

De norsk-argentinske fellessøknadene fordeler seg nokså jevnt over flere programmer, med flest søknader i SSH-, Environment- og MCA-programmene. I noen utlysninger i MCA-programmet rapporteres det kun resultater for en forsker (dvs. koordinator) som deltaker i hvert prosjekt. Data for samarbeid innenfor dette programmet har dermed en liten begrensning.

Japan

Figur 5.22 Antall felles søknader og innstilte prosjekter japansk-norsk samarbeid fordelt på programmer. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Japan har deltatt i totalt 195 søknader i FP7 ved utgangen av 2010. Suksessraten til de japanske søknadene er på 25 %.

Japan deltar sammen med Norge i 23 fellessøknader, hvorav halvparten er innstilt for støtte. Uttellingen for det norsk-japanske samarbeidet er altså svært godt.

Tallstørrelsene er begrenset i samarbeidet Norge-Japan, men flest fellessøknader har de to landene i Health (5), mens det er flest felles innstilte prosjekter i RI (3).

DEL III: EUROPEAN RESEARCH AREA (ERA)

7 UTVIKLINGEN I EUs FORSKNINGSSAMARBEID, ERA OG DE FEM NYE ERA-INITIATIVENE.

7.1 European Research Area (ERA) – Bakgrunn, utvikling og utfordringer på vei mot en europeisk forskningspolitikk.

7.1.1 INNLEDING

ERA ble først vedtatt i mars 2000 som en del av Lisboastrategien. Men det var usikkerhet om hvordan en slik ide kunne realiseres og hvilke tiltak som skulle initieres. Da Lisboastraktaten trådte i kraft den 01.12.2009 var ERA traktatfestet og tatt inn som en felles målsetting. Med ERA som et traktatfestet mål blir tiltak for å realisere ideen en forpliktelse og forskningssamarbeidet i EU og i Europa har fått helt nye rammebetingelser. Når man skal ta stilling til de forslagene som i dag fremmes i ERA-samarbeidet, er det også viktig å forstå at disse har vært drøftet over lengre tid og er noe som gradvis har tatt form. Nedenfor følger derfor en oppsummering av hvordan forskningssamarbeidet i EU¹ og ERA har utviklet seg frem til i dag med vekt på sentrale dokumenter og vedtak.

7.1.2 BAKGRUNN

Samarbeid om forskning og teknologi har alltid vært et sentralt tema i det europeiske samarbeidet, men motiver og målsettinger har endret seg vesentlig over tid. I etterkrigstidens Europa var det et mål å få kontroll over og samarbeid om viktige teknologier og industriproduksjon. Energi var den gang like viktig som i dag, og i 1951 ble Den europeiske kull- og stålunion opprettet. Romtraktatene ble undertegnet i 1957. Den ene traktaten opprettet European Economic Community (EEC) og den andre etablerte Det europeiske atomenergi fellesskap (EURATOM) med Felles forskningssentra (JRC - Joint Research Centre).

I 1960- og 70-årene ble forskning et stadig viktigere tema i det europeiske samarbeidet både innen EU og ellers. Men det kom også inn nye tanker og begrunnelser for forskningssamarbeidet. Rapporten *The Limits to Growth*² som ble publisert i 1972 førte i hvert fall til tre viktige dreininger i utviklingsperspektivet. For det første reiste rapporten spørsmålet om vekst kunne være en fast målsetting, for det andre viste rapporten at politikktutforming i mye større grad måtte knyttes til forskningsbasert kunnskap, og for det tredje viste rapporten at kunnskap og utvikling måtte settes i et globalt perspektiv.

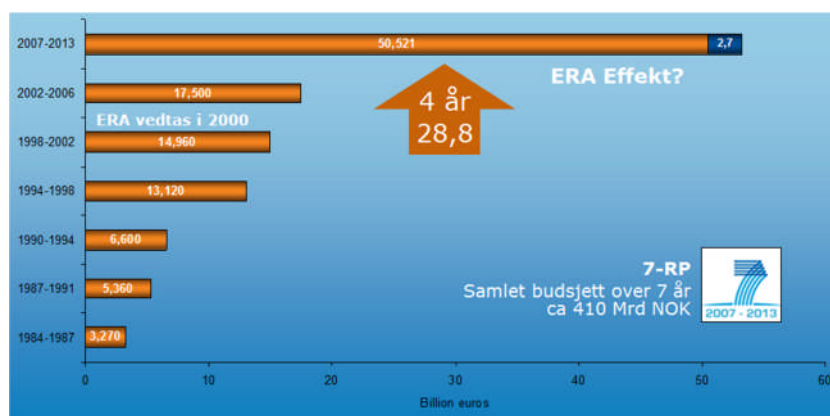
Flere nye forsknings- og utredningsinstitutter ble opprettet, men knyttet til avgrensede tema og utredningsområder som knyttet seg til EUs felles tiltak. Men det ble også opprettet komiteer og bedre administrativ kapasitet gjennom et nytt generaldirektorat for forskning. Noen eksempler kan være følgene:

¹ Selv om det europeiske samarbeidet ikke har hatt navnet European Union (EU) i hele perioden som omtales, benyttes dette av praktiske grunner som gjennomgående i presentasjonen.

² Meadows, m.fl. (1972) *The Limits to Growth* (Universe Books)

- I 1973 oppretter Kommissjonen et eget Generaldirektorat for forskning (DG XII).
- Ministerrådet oppretter en forskningskomite med navnet Committee on Scientific and Technical Research (CREST) i 1974.
- Diskusjonen om å opprette et Europas forskningsråd mislykkes, og som alternativ ble European Science Foundation (ESF) etablert i 1974.
- I 1975 opprettes European Space Agency (ESA), European University Institute (Firenze) og European foundation for the improvement of living and working conditions (Dublin).
- I 1978 etableres European Molecular Biology Laboratory (EMBL) og EU oppretter flere tematisk meget avgrensede forskningsprogrammer i perioden 1979-1980, bla. innen energi, klimatologi og innen medisin og helse.

Utviklingen i både politikk og forskning på 1970-tallet innen EU ble på mange måter formende for det som skjedde i europeisk forskningssamarbeid i 1980 og 1990-årene. I 1981 fremmer

Figur 6.1: Budsjettutvikling fra første til syvende rammeprogram.

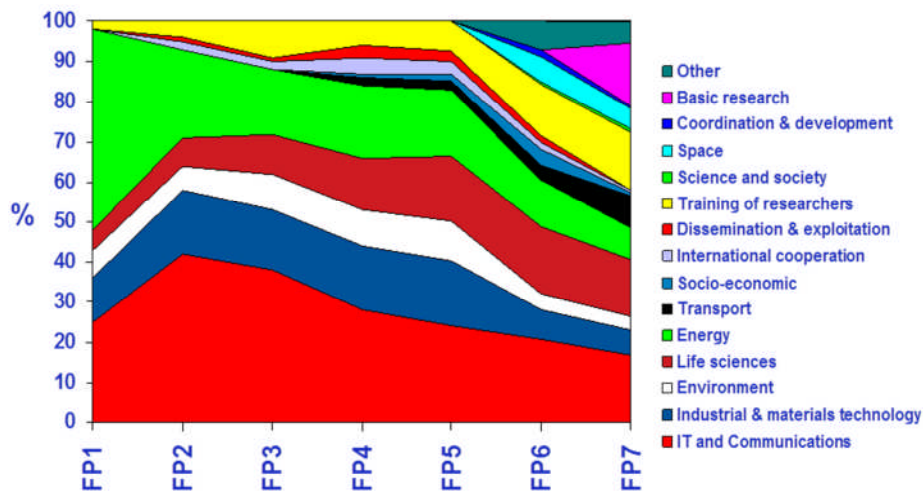
Kommissjonen et forslag til Ministerrådet om en strategi for forskningssamarbeidet i 1980-årene og i 1983 vedtas det første rammeprogrammet for perioden 1984 - 1987. Fortsatt var forskningssamarbeidet svært avgrenset og knyttet til industri og teknologi. Men med vedtak om opprettelse av et felles indre marked³ i 1986, ble forskning for første gang et felles anliggende og det heter i vedtaket at EU og medlemslandene skal koordinere sin forskningsinnsats. Lite ble imidlertid gjort med denne koordineringen.

Et særlig viktig skille i forskningssamarbeidet kom imidlertid med Maastricht-traktaten⁴ i 1993. Nå heter det i Traktaten at man skal koordinere forskningsinnsatsen og sikre at politikk på EU-nivå og nasjonalt nivå er gjensidig konsistente. EU endrer med dette sin forskningsinnsats fra å være knyttet til bestemte avgrensede tiltak, til å bli et samlet politikkområde som skal sees i sammenheng med nasjonale satsninger. Da EUs fjerde rammeprogram (1995-1998) skulle utformes, ble EUs ulike aktiviteter innen forskning samlet i ett program, budsjettet ble økt og det var nå dobbelt så stort som forrige rammeprogram, en økning fra 6,6 til 13,1 mrd. euro slik det går frem av figur 6.1. Norge kom for første gang med i EU samarbeid i rammeprogrammet fra slutten av tredje rammeprogram, men fikk full deltakelse med representasjon i komiteer fra fjerde rammeprogram.

³ Single European Act. Vedtatt 17.02.1986, trådte i kraft 01.07.1987 med mål om å ha et åpent indre marked innen utgangen av 1992.

⁴ Treaty of Maastricht som oppretter Den Europeiske Union. Vedtatt 07.02.1992 og trådte i kraft 01.11.1993.

Perspektivet på utvikling og kunnskapsbehov slik det kom frem i rammeprogrammets prioriteringer, ble preget av nye trender som globalisering, kunnskapsøkonomi og informasjonssamfunn. Rammeprogrammet hadde endret seg fra å være et teknologi og industrirettet program til å bli et bredt anlagt program både tematisk og faglig. I figur 6.2 vises denne utviklingen gjennom ulike tematiske prioriteringer. Fra en oppstart med vekt på energi og informasjonsteknologi i første rammeprogram, har syvende rammeprogram 24,5 % av sitt budsjett knyttet til tematisk fri forskning (Basic research og Training of researchers).

Figur 6.2: Tematiske prioriteringer fra første til syvende rammeprogram.

Frem til midten av 1990-tallet hadde det vokst frem et nytt landskap av organisasjoner, initiativ og finansieringsformer i europeisk forskning. Tanken om forskningssamarbeid i Europa på tvers av landegrenser gjennom felles budsjetter og programmer hadde funnet en form, men koordinering og samspill mellom nasjonalt og europeisk nivå ble fortsatt ikke utviklet videre. Men med felles prosjekter gjennom rammeprogrammet ble også alle hindringene synlige. Tilgangen på data og infrastruktur mellom land var ikke enkel, og ulike lover, regler, lønnsnivå og prioriteringer i Europa skapte vanskeligheter. Det var ut fra denne bakgrunnen at Kommisjonen i januar 2000 vedtok et dokument med tittel *Towards a European Research Area*⁵. Forslaget om ERA ble langt på vei en oppfølging utviklingen som allerede hadde funnet sted. Men begrepet ERA var nytt og ble et samlende fokus, noe som kunne drøftes, formes, og som kunne gi retning på utviklingen i europeisk forskningssamarbeid.

7.1.3 TOWARDS A EUROPEAN RESEARCH AREA OG LISBOASTRATEGIEN

Towards a European Research Area har en innledende begrunnelse for hvorfor ERA bør realiseres. Det vises til at Europa sakker akterut i forskning sammenlignet USA og Japan, og at antallet forskere i Europa er vesentlig lavere. Både offentlig og privat sektor bør styrke sine investeringer i kunnskap. Et viktig poeng er fragmenteringen i europeisk forskning. Hvert land gjennomfører de samme tematiske satsningene. Et samlende og koordinerende perspektiv på organisering og finansiering av europeisk forskning blir nå sentralt. I Towards a European Research Area konkretiseres det 19 punkter hvor en vil initiere strategisk samarbeid. Noen eksempler kan være:

- Skape nettverk mellom nasjonale Centres of Excellence.

⁵ European Commission (2000) .Towards a European Research Area - COM(2000) 6 - Datert 18.01.2000.

- Samarbeid om infrastruktur.
- Koordinert oppstart av nasjonale programmer.
- Bedre samarbeid mellom europeiske forskningsorganisasjoner.

Videre nevnes bl.a. mobilitet, forskerkarrierer, opphavsrettigheter, kvinner i forskning, forskningsetikk og tiltak for yngre forskere.

Forslaget om ERA ble drøftet av Ministerrådet og senere tatt inn i teksten til Lisboastrategien som ble vedtatt i rådsmøte i mars 2000 og skulle gjelde for perioden 2000-2010.

Lisboastrategien hadde som hovedmål å utvikle og forberede utviklingen mot en kunnskapsøkonomi og informasjonssamfunn, modernisere en europeisk "social model", utvikle den menneskelige ressurs, bidra til økonomisk vekst og skape flere arbeidsplasser. Forskning og ERA får en sentral plass og forslagene fra Towards a European Research Area omtales i strategien. Det understrekes at en på frivillig basis skal få til samarbeid og skape nettverk mellom nasjonale forskningsprogrammer. Oppfølging av vedtakene om ERA viste seg ikke å være så enkelt. Den videre utviklingen av ERA kan stort sett deles inn i tre faser.

Førte fase fra 2000 til 2006: For å realisere strategien ble det skapt en ny arbeidsform som kalles Open Method of Coordination (OMC). Men gjennomføringen av strategien gikk langsomt både når det gjelder forskning og de øvrige satsningsområdene. I 2004 ble gjennomføringen av strategien evaluert, og konklusjonen var at det gikk for langsomt og at en måtte reformere prosessene.

Når det gjelder forskning var rammeprogrammet det viktigste virkemidlet for å implementere ERA og det ble tatt en rekke ERA-relaterte initiativ som ERA-Net, European Technology Platforms (ETP) og Joint Technology Initiatives (JTI). ERA hadde nå blitt et referansepunkt for både samarbeidet i EU og andre organisasjoner i Europa som nå knyttet sine målsettinger og strategier til det å bidra i utviklingen av ERA. Det kom mange nye initiativ fra europeisk nivå, men få fra nasjonalt nivå med sikte på koordinerte satsninger. På en måte kan det sies at de europeiske initiativene ikke samsvarte med hensikten, de førte snarere til ytterligere fragmentering enn det å utvikle et samlende koordinert fokus.

Andre fase fra 2007 til 2009: Evalueringen av Lisboastrategien følges opp, og i mars 2007 presenterer Kommissjonen en grønnbok med tittelen: The European Research Area - New perspectives.⁶ Dokumentet slår fast at lite er gjort for å koordinere nasjonale ressurser eller programmer i Europa og det er betydelige hindringer for samarbeid på grunn av forskjeller i lover og regler mellom landene. Under overskriften "en visjon for ERA" presenteres det flere forslag som må gjennomføres dersom forskere åpent og fritt skal kunne samarbeide over landegrensene. Hindringene for bedre samarbeid skal fjernes gjennom felles initiativ og helt konkrete tiltak. Resultatet var at det ble valgt ut fem sentrale tiltaksområder og oppnevnt fem komiteer som skulle fremme forslag på følgende områder:

1. Vitenskapelig infrastruktur.
2. Forskermobilitet og karriere
3. Internasjonalt samarbeid
4. Opphavsrett og kunnskapsoverføring
5. Samarbeid om felles programmer.

⁶ European Commission (2007) The European Research Area - New perspectives - COM(2007)161 – Dateret 04.04.2007

Komiteene som nå kalles for de fem ERA-initiativene, kom hurtig i gang med sitt arbeid, og har allerede tatt flere initiativ. (*En rapport fra norsk deltakelse i de fem komiteene følger i de neste avsnittene.*)

Etter grønnboken kom det nytt liv i ERA-prosessene, og den 15. april 2008 vedtok EUs forskningsministre på uformelt rådsmøte det som kalles Ljubljana-prosessen. Det skulle nå lages en visjon for ERA, utarbeides forslag til en styringsstruktur og en plan for implementering. Den norske forskningsministeren deltok også i møtet og støttet forslaget.

Visjon 2020 for ERA⁷ ble vedtatt av Ministerrådet i desember 2008, og de to øvrige punktene er langt på vei til å bli realisert. I visjonen slås det fast noen grunnleggende målsetninger for å videreutvikle ERA og en felles policy for forskningssamarbeid:

- The "fifth freedom" across the ERA: free circulation of researchers, knowledge and technology;
- Attractive conditions for carrying out research and investing in R&D intensive sectors in Europe;
- Offer an attractive, Europe-wide single labour market for researchers as well as single markets for knowledge and for innovative goods and services;
- Benefit from a strong publicly-supported research and technology base and world-class research infrastructures and capacities across Europe;
- Provide for the joint design of research, education and innovation policies and programmes at all levels;
- Address major challenges by strategic partnerships involving the Community, Member States and Associated States, based on common foresight; and
- Enable Europe to speak with one voice in international fora and with its main international partners.

Det er viktig å merke seg at i teksten til visjonen har en tatt med assosierte land slik at Norge inkluderes i ERA-utviklingen på lik linje med EUs medlemsland. Med Visjon 2020 hadde en nå lagt grunnlaget for å videreutvikle og konkretisere ERA.

Tredje fase fra 2009 til 2011: Da Visjon 2020 ble vedtatt hadde det lenge vært arbeidet med en ny traktat for EU, og det var godt kjent at ERA kom til å bli nedfelt i Traktaten. Den nye Traktaten trådte i kraft den 01.12.2009, og der står det nå følgende:

Lisboatraktaten - Avdeling XIX, Artikkel 179.1

The Union shall have the objective of strengthening its scientific and technological bases by **achieving a European research area** in which researchers, scientific knowledge and technology circulate freely, and encouraging it to become more competitive, including in its industry, while promoting all the research activities deemed necessary by virtue of other Chapters of the Treaties.

Hva innebærer det at ERA står i Traktaten? Kanskje tre forhold er viktige å understreke. For det første betyr det at alle EUs 27 medlemsland er enige om å realisere ERA. For det andre betyr det at Kommisjonen har plikt til å ta initiativ for å realisere ERA. For det tredje er forskning nå et delt politikkområde mellom EU og medlemslandene. Det skal være en felles europeisk forskningspolitikk og initiativ gjennom EU, og samtidig en egen nasjonal forskningspolitikk. Dette stiller store krav til koordinering dersom målsettingen om å utnytte ressursene i Europa

⁷ En oppdatert oversikt over status og utviklingen av ERA finnes på følgende adresse hvor Vision 2020 også kan lastes ned: http://ec.europa.eu/research/era/index_en.htm

bedre skal realiseres, og en skal unngå dobbeltarbeid, dobbelfinansiering og ytterligere fragmentering.

Og med ERA i Traktaten var det helt nødvendig med en styringsstruktur. Etter vedtak i Ministerrådet i mai 2010 ble den tidligere forskningskomiteen CREST omdøpt til European Research Area Committee (ERAC) og komiteen fikk nytt mandat. Det drøftes nå hvordan de fem ERA-initiativene kan knyttes opp til denne komiteens arbeid. Norge deltar i komiteens arbeid som observatør, men gir innspill og kommentarer på lik linje med EUs medlemsland. Og Norge har representanter i komiteene for alle de fem ERA-initiativene.

7.1.4 FRA LISBOASTRATEGIEN OG LISBOATRAKTATEN TIL ET NYTT EUROPEISK FORSKNINGSLANDSKAP

ERA har beveget seg fra å være en ide og mål i en strategi til å bli traktatfestet. Det skal nå utformes en policy for hva som skal være innholdet i EUs forskningssamarbeid og hvordan dette kan koordineres med nasjonale initiativ og prioriteringer. utfordringene for EU selv blir ikke minst å kunne samle alle de ulike europeiske initiativene og programmene som allerede finnes på europeisk nivå til en samlet politikk: rammeprogrammet, innovasjonsprogrammet, tiltak under strukturfondet, European Institute of Technology, Joint Research Centres (JRC) og en serie målrettede og tematisk avgrensede programmer eller samarbeidstiltak. Det skal nå skapes et nytt europeisk forskningslandskap etter målsettingene i Visjon 2020 - et åpent samarbeidende Europa. Prosessene for å nå dette målet er allerede i gang og skal være gjennomført innen utgangen av 2014.

Det grunnlaget som ble lagt for utvikling av ERA i Lisboastrategien, rammeprogrammet og andre initiativ i perioden 2000 til 2010 følges nå opp i den nye strategien Europa 2020⁸ som skal gjelde for de neste 10 årene. Det pågår flere prosesser hvor utforming av en samlet policy for det europeiske forskningssamarbeidet er en viktig del:

- Det syvende rammeprogram som nå pågår avsluttes i 2013, og forberedelsene til neste rammeprogram som skal starte i 2014 er allerede i gang.
- EUs nye strategi for de neste 10 årene er vedtatt. Forskning får stor plass og knyttes sterkere til innovasjon og kunnskapstriangel.
- EU arbeider med et nytt langtidsbudsjett (Multiannual Financial Framework - MFF) for perioden 2014 til 2020. Første utkast ventes i juni 2011 og budsjettet for et nytt rammeprogram er en del av MFF. Budsjettet vil vise hvordan strategien Europa 2020 skal implementeres og her kommer de første signalene om budsjett for et nytt rammeprogram.
- Kommisjonen har sendt utkast til en ny forskningspolitikk og nytt rammeprogram til høring i form av en grønnbok. Frist for å gi kommentarer 20.05.2011

Men også utenfor EUs samarbeid skjer det viktige endringer i det organiserte landskapet som følge av ERA og det nye europeiske samarbeidet. Nye strukturer ble formet i perioden under Lisboastrategien og etablerte organisasjoner får nye målsettinger knyttet til ERA. Noen eksempler kan være:

- Åtte av de største infrastrukturene for forskning (CERN, EFDA-JET, EMBL, ESA, ESO, ESRF, European XFEL, ILL) har formet en felles organisasjon EIROforum.
- European Science Foundation (ESF) og organisasjonen for forskningsråd i Europa (EUROHORCs) drøfter sammenslåing og opprettelse av en ny organisasjon med navn Science Europe. Hovedpoenget er å møte utfordringene fra ERA.

⁸ European Commission (2010) Europe 2020 - A strategy for smart, sustainable and inclusive growth COM(2010)2020 - Datert 03.03.2010

- European Research Council (ERC) er etablert og i full virksomhet.
- Omlag 850 europeiske universiteter har samlet seg i organisasjonen European University Association (EUA) og noen har også samlet seg i en elitegruppering med 21 universiteter med navn League of European Research Universities (LERU).
- The European Network of Innovation Agencies (TAFTIE) ble etablert i 1992

I den nye strategien Europa 2020 er det omtalt syv flaggskip eller prioriteringer. Et av dem heter Innovaition Union og har med satsning på forskning. Strategien ble hurtig fulgt opp og i oktober 2010 vedtok Kommissjonen dokumentet "Europe 2020 - Flagship Initiative Innovation Union".⁹ Dokumentet er en plan for å kunne realisere en "Innovation Union" innen 2020. Her blir utfordringene beskrevet i de tre følgende hovedmålsettingene:

- Taking collective responsibility for a strategic, inclusive and business-oriented research and innovation policy, to tackle major societal challenges, raise competitiveness and generate new jobs. The Commission will reflect this strategic approach to innovation in all its policies and invites the other EU institutions to do likewise.
- Prioritising and protecting investments in our knowledge base, reducing costly fragmentation and making Europe a more rewarding place for innovation and for bringing ideas to market. A deadline of 2014 should be set for delivering the European Research Area.
- Agreeing to launch European innovation partnerships, the first on active and healthy ageing, to pool resources and expertise to find solutions to societal challenges and to build competitive advantage in key markets.

Videre beskriver dokumentet 34 meget konkrete tiltakspunkter. På mange måter kan en si at dette en strategi for å realisere en politikk for kunnskapstrianglet - sammenhengene mellom forskning, utdanning og innovasjon. Når innovasjon blir et sentralt poeng både i strategien og i utforming av en forskningspolitikk er det ikke minst på bakgrunn av den økonomiske krisen i EUs medlemsland med statlige budsjettunderskudd og høy arbeidsledighet.

Men som nevnt er det ikke bare i strategien Europa 2020 at forskning prioriteres. Et nytt rammeprogram og en ny forskningspolitikk skal også utformes. En første skisse i form av spørsmål og utfordringer ble vedtatt av Kommissjonen i februar 2011 i form av en grønnbok eller hørings-dokument som har fått tittelen: From Challenges to Opportunities: Towards a Common Strategic Framework for EU Research and Innovation funding.¹⁰ Gjennom en rekke spørsmål og problemstillinger knyttes utviklingen av både en forskningspolitikk og rammeprogrammet til det som kalles et Common Strategic Framework (CSF). Målsettingen er å kunne koble EUs budsjetter og tiltak på tvers av det som til nå har vært drevet som til dels isolerte tiltak. Det siktes mot å utvikle en felles strategi og tiltak på tvers av følgende igangværende initiativ:

- EUs rammeprogram som i dag har et samlet budsjett på 53,3 Mrd. Euro
- Innovasjonsprogrammet (Competitiveness and Innovation Framework Programme - CIP) som i dag har et samlet budsjett på 3,6 Mrd. Euro
- European Institute of Innovation and technology (EIT) som har fått 309 Mill. Euro for å skape nettverk mellom kunnskapsinstitusjoner.
- Strukturfondet med et samlet budsjett på 347 Mrd. Euro og hvor 25 % eller 87 mrd. Euro av budsjettet i dag går til forskningsrelaterede tiltak.

⁹ COM(2010)546 - Europe 2020 Flagship Initiative Innovation Union - COM(2010)546 - Datert 06.10.2010

¹⁰ European Commission (2011) From Challenges to Opportunities: Towards a Common Strategic Framework for EU Research and Innovatuion funding - COM(2011)48 - Datert 09.02.2011

Spørsmålene om å utvikle et slikt felles strategisk rammeverk er nå sendt ut til høring. Det er svarfrist i mai 2011 og i juni presenterer Kommisjonen resultatene av høringsrunden på en stor konferanse i Brussel. Deretter er det ventet at Kommisjonen vil presentere første utkast til nytt rammeprogram og en europeisk forskningspolitikk (CSF) i desember 2011.

Hvordan er så Norges plass i dette nye forskningslandskapet som tegnes opp gjennom ulike tiltak og strategier? Helt avklart er det ikke, men departementer, Forskningsrådet og norske forskningsmiljøer deltar i komiteer og organisasjoner hvor policy og synspunkter utformes. Både innen forsknings, utdanning og næringsliv er Europa en hovedsamarbeidspartner for Norge. Og norske initiativ har blitt hørt og tatt inn i EUs felles prioriteringer.

7.2 Felles europeiske forskningsprogrammer (Joint Programming Initiatives – JPI)

Norske delegater til komiteen:

- Ekspedisjonssjef Kari Balke Øiseth, Kunnskapsdepartementet
- Avdelingsdirektør Simen Ensby, Forskningsrådet

Felles forskningsprogrammer, Joint Programming Initiatives (JPI), er en prosess hvor EUs medlemsland og assosierte land foreslår tema til store satsinger knyttet til sentrale felles samfunnsutfordringer. Både tema og omfang i en JPI tilsier at det er behov for felles europeisk samordning både gjennom programmer og finansiering.

Opplegget for å initiere en JPI er slik at samarbeidende land fremmer forslag til program etter en felles mal. Forslaget fremmes for en komite, kalt Groupe de haut niveau pour la Programmation Conjointe (GPC), som så vurderer om forslaget er tilstrekkelig utviklet og fyller de kriteriene som er satt for en JPI. GPC fremmer deretter forslag til Ministerrådet i samarbeid med Kommisjonen. Når forslagene er vedtatt av Rådet, bearbeides disse videre av de samarbeidende landene. Europakommisjonen bidrar i arbeidet, blant annet med sikte på mulig europeisk finansiering av initiativet.

Bakgrunn

Spørsmålet om større felles programmer og åpning av nasjonale programmer ble først tatt opp som en del av Lisboastrategien da European Research Area (ERA) ble vedtatt som del strategien i 2000. Noen nye tiltak og virkemidler ble deretter initiert, slik som ERA-NET, men felles programmer var en ny tanke. I 2007 publiserte Kommisjonen et dokumentet med flere tiltak for å revitalisere utviklingen av ERA¹¹, og her ble det foreslått satsninger som førte til de fem nye ERA-initiativene med komiteer. Felles programmer er et av de fem nye tiltaksområdene, og i juli 2008 publiserte Kommisjonen et eget dokument om felles programmer.¹² Ministerrådet drøftet forslaget og vedtok flere viktige punkter om JPI i møte den 02.12.2008. For det første slås det fast at JPI er medlemslandenes initiativ og at Kommisjonen skal støtte opp under arbeidet ut fra sitt mandat og kompetanse. Videre ble det vedtatt å starte en JPI som pilot med tema nevrodegenerative sykdommer (Alzheimer). Det ble vedtatt å opprette en egen komite (GPC) og gitt mandat til denne komiteen, og det ble vedtatt kriterier for å identifisere tema for et JPI-initiativ.

¹¹ European Commission (2007) – The European Research Area: New Perspectives – COM(2007)161

¹² European Commission (2008) – Towards joint programming in research – COM(2008)468

I mandatet til GPC ble komiteen gitt to hovedoppgaver:

- Identifisere tema for JPI, evaluere forslagene og fremme forslag til tema for JPI for Ministerrådet i samarbeid med Kommisjonen.
- Utarbeide forslag til veiledende regelverk eller rammebetingelser som JPIene kan legge til grunn for organisering og arbeidsform.

I Ministerrådets vedtak ble det satt opp følgende kriterier som forslaget til en JPI skulle vurderes i forhold til:

- There is a sufficient and effective commitment of Member States concerned;
- The theme addresses a European or global challenge and is sufficiently focused so that clear and realistic objectives can be laid down and followed up;
- It brings a clear added value to overall current research financed from national and Community public funds, as regards both economies of scale and better thematic coverage;
- Relevant regional, national and European stakeholders, including where appropriate the private sector besides scientific communities and funding agencies, have been involved in developing the theme;
- A joint programming approach has the potential of translating the output of good public research into benefits for European citizens and European competitiveness, and of increasing the efficiency and impact of public R&D financing by involving the key public initiatives in the area;

GPC har i 2010 hatt et meget aktivt år og fulgt opp mandatet både når det gjelder forslag til JPI som kan initieres, og det er utarbeidet en rapport om veiledende retningslinjer eller rammebetingelser som kan legges til grunn for arbeidet i en JPI. For å kunne ferdigstille de mange oppgavene har GPC derfor avholdt syv møter i løpet av 2010. Nedenfor følger en gjennomgang av de sakene GPC har arbeidet med, og til slutt er det gitt en særskilt omtale av JPI-forslaget Seas and Oceans som er initiert fra Norge i samarbeid med Spania og Belgia.

Forslag til JPI fremmes og vedtas

Medlemsland og assosierte land ble så invitert til å foreslå tematiske satsninger i samsvar med de vedtak som var gjort av Ministerrådet i 2008. GPC drøftet innkomne forslag til tematiske JPI-er som kunne fremmes for vurdering i Ministerrådet og den 3. desember 2009 vedtar Ministerrådet igangsetting og videreutvikling av de tre første JPI-ene. Vedtak på dette tidspunkt innebærer ikke at JPI-en får tildelt budsjett eller at det er et endelig vedtak om igangsetting, men at forslagene klareres for videreutvikling og at arbeidet med å utvikle programplaner kan videreføres. De tre første temaene var følgende:

- Landbruk, matproduksjon og klimaendring
- Mat og helse, forebygging av livsstilssykdommer
- Kulturarven og globale endringer – En ny utfordring for Europa.

GPC fortsatte diskusjonen om flere tema som kunne initieres som felles programmer, og det var enighet om at seks nye forslag kunne anbefales fremmet for vedtak i Ministerrådet. I mai 2010 vedtok så Ministerrådet at ytterligere seks tema kan videreutvikles til JPI:

- Mikrobielle utfordringer – en voksende trussel mot menneskets helse
- Sammenstilling av kunnskap om klima i Europa
- Flere år, bedre liv – potensial og utfordringer ved demografisk endring
- Urbant Europa – Globale utfordringer og lokale løsninger

- Vannressursforvaltning for en verden i endring
- Sunne og produktive sjøer og hav

Spørsmålet om norsk deltakelse i de foreslåtte JPI-ene har vært drøftet i berørte departementer og tematisk nærliggende programmer i Forskningsrådet. Etter vurdering i departementer og i Forskningsrådet hvor tematisk berørte programmer har hatt en viktig rolle, deltar Norge nå i arbeidet med videreutvikling av alle de 10 foreslåtte JPI-ene slik som vist i tabell 6.1.

JPI-ene er brede tematiske satsinger som berører mer enn et departement og et program i Forskningsrådet, og det er derfor lagt ned betydelig arbeid i å forberede norske synspunkter. Arbeidet videre er nå organisert slik at det er et hovedansvarlig departement og tilsvarende er det et program i Forskningsrådet som er hovedkontakt selv om flere programmer er berørt faglig.

Forslaget om JPI-en Seas and Oceans innen det marine og maritime området ble initiert av Norge i samarbeid med Spania og Belgia. Nasjonalt har både Fiskeri- og kystdepartementet og Forskningsrådets programmer deltatt aktivt i arbeidet med å fremme forslaget. For å følge opp arbeidet er det etablert et sekretariat ved Forskningsrådets Liaison-kontor i Brussel, og Kathrine Angell-Hansen ble ansatt som prosjektdirektør fra september 2010. Sekretariatet har et nært og godt samarbeid med representanter fra både Spania og Belgia som også stiller administrativ kapasitet til disposisjon. Da Seas and Oceans er en betydelig norsk satsning innen JPI-samarbeidet, er det tatt med en egen statusrapport fra dette arbeidet.

Felleseuropeiske programsatsinger - Joint Programming Initiatives (JPI)	Departement med hovedansvar	Status for deltakelse
Pilot JPI som er i gang:		
Alzheimer og andre nevrodegenerative sykdommer	HOD	Aktiv i MB
JPI-er under etablering:		
Landbruk, matproduksjon og klimaendring	LMD	Aktiv i MB
Kulturarven og globale endringer - En ny utfordring for Europa	MD	Aktiv i MB
Mat og helse, forebygging av livsstilsykdommer	HOD	Aktiv i MB
JPI-er under forberedelse:		
Sammenstilling av kunnskap om klima for Europa	MD	Aktiv i MB
Vannressursforvaltning for en verden i endring	MD	Aktiv i MB
Urbant Europa - Globale utfordringer, lokale løsninger	MD	Aktiv i MB
Sunne og produktive sjøer og hav	FKD	Aktiv i MB
Mikrobiell utfordringer - en voksende trussel mot menneskets helse	HOD	Aktiv i MB
Flere år, bedre liv - potensial og utfordringer ved demografisk endring	AD	Observatør

Tabell 6.1: Status for norsk deltakelse i JPI-ene.

MB= Management Board

Mot et felles rammeverk for gjennomføring av JPI

Da Ministerrådet fattet vedtak om å starte arbeidet med å utvikle tema for JPI-er, ble GPC også bedt om å utarbeide et felles rammeverk (Framework Conditions) for hvordan arbeidet med JPI-ene skulle gjennomføres. Det ble understreket følgende seks punkter hvor GPC skulle fremme forslag:

1. Peer Review Procedures
2. Foresight Activities
3. Evaluation of Joint Programmes
4. Funding of Cross-border Research by National or Regional Authorities
5. Optimum Dissemination and Use of Research Findings

6. Protection, Management and Sharing of Intellectual Property Rights

GPC leverte sin rapport ¹³ om et veiledende rammeverk i november 2010. Rapporten gir innledningsvis noen generelle prinsipper for hvordan et rammeverk bør utformes: det må være i samsvar med kriterier for JPI, frivillig, enkelt å starte og gjennomføre, fleksibelt, åpent og inkluderende mot omverden og enkel administrasjon. Deretter drøfter rapporten de seks hovedpunktene GPC ble bedt om å vurdere.

GPC ville ikke levere en rapport som presenterte et ferdig opplegg som alle JPI-ene kunne anvende og implementere. De seks punktene drøftes og det understrekes behov for å bearbeide de foreslåtte retningslinjene etter hvert som det blir klarere hvordan en JPI vil bli endelig utformet.

Det vanskeligste punktet i rapporten er kanskje finansiering av den enkelte JPI-en og bevilgningsformene eller utforming av virkemidler. I utgangspunktet er JPI-ene tenkt å kunne ha flere ulike samarbeidende finansieringskilder. De deltakende landene skal bidra til budsjettet, men det skal samtidig være åpent for medfinansiering av andre interesserte aktører både i næringsliv og offentlige institusjoner. Samtidig er det forventet at JPI-ene vil bli knyttet opp mot det nye rammeprogrammet og motta en vesentlig del av budsjettet fra europeisk nivå. Men foreløpig er det uklart i hvilken grad finansieringen av JPI-ene vil kunne skje over fellesbudsjettet i EU og knyttes opp mot utformingen av et nytt rammeprogram.

Når ulike nasjonale forskningsinstitusjoner skal bidra, kommer også spørsmålet om hvordan nasjonale regelverk kan influere på budsjett og bevilgningsformer. I rapporten fra GPC er det derfor laget en oversikt over ulike ordninger og regelverk som i dag finnes når det gjelder samfinansiering av forskningsprogrammer mellom forskningsråd eller mellom forskningsfinansierende institusjoner på tvers av landegrenser i Europa. Samlet blir det i rapporten vist til seks ulike muligheter eller modeller for hvordan bevilgninger som samfinansieres mellom nasjonale budsjetter kan håndteres. En av mulighetene det vises til er også åpning av nasjonale programmer for søknader fra forskere i andre europeiske eller samarbeidende land. Forslagene som nevnes er følgende:

- 1) To ulike finansierings og samarbeidsformer:
 - a) *Money follow people* (som betyr at forskere kan ta med seg prosjektbevilgning gitt i et land til et annet samarbeidende land.)
 - b) *Money follow research activity* (som betyr at et land behandler søknader som omfatter bevilgning fra flere land og andre land aksepterer utfallet av evalueringen. En forsker kan da også overføre eller konvertere bevilgningen fra en institusjon, for eksempel et Forskningsråd, i et land til en institusjon i et annet land.)
- 2) Tre ulike budsjett og finansieringsformer i JPI-ens budsjett:
 - a) *Real common pot* (som innebærer at alle deltakende land innbetaler til et felles budsjett og at dette forvaltes i sin helhet gjennom vedtak i programmet.)
 - b) *Virtual common pot* (som innebærer at deltakende land gir tilsagn om å delta med et bestemt beløp og finansierer bare nasjonal del av prosjekter som innvilges.)
 - c) *Mixed mode common pot* (som er en blanding av forslagene gitt i a og b.)
- 3) *Opening of national research programs* (som innebærer at forskere fra andre land kan søke nasjonale forskningsprogrammer om prosjektbevilgning.)

GPC har ikke tatt stilling til hvilke finansieringsmodeller som er best egnet for å gjennomføre en JPI, men i rapporten er det satt opp en tabell (Tabell 6.2) som viser fordeler og ulemper ved de ulike alternativene.

¹³ Rapporten fra GPC og andre sentrale dokumenter knyttet til prosessen med JPI kan lastes ned fra følgende adresse: http://ec.europa.eu/research/era/areas/programming/more_info_programming_en.htm

	Advantages	Disadvantages/Problems
Money follows Cooperation Line	- Stimulate cross-border funding	- National legislation or administrative rules might need modification
Money follows researchers	- Allow better exploitation of individual expertise	- Salary differentials and imbalances
Virtual Common Pots	- Compatible with independent financial planning by funding bodies - Funding only within national border simplifies rules	- Some proposals approved to be funded may be declined - Potential conflict between the funding of "Excellence" and the available national contributions
Real Common Pots	- Proposal selection always follows the ranking list - Simpler selection procedure	- Difficult to set up - Cross-border funding might seem to clash with national interests - Need for an agreed system to determine contributions, eligible costs, overheads etc. - Possible exclusion of some players on the grounds of national legislation
Balanced Common Pots	- Proposal selection might follow ranking list, without the problems of a Real Common Pot - Topping-up money could be made available by EU - ERA-NET Plus experience	- Long term commitment required - Distorted exploitation of the system needs to be avoided

Tabell 6.2: Ulike finansierings eller bevilgningsformer i en JPI.

Det understrekes i rapporten fra GPC at diskusjonen om finansiering og bevilgningsformer i JPIene må fortsette og at forslagene under rapportens seks punkter må gjennomgås og drøftes videre på et senere tidspunkt.

Sunne og produktive sjøer og hav (Healthy and Productive Seas and Oceans)

Land som har meldt interesse for å delta

a) *Ledende land:* Norge, Belgia og Spania

b) *Andre:* Danmark, Sverige, Finland (inkludert forskningsprogrammet BONUS), Island, Irland, Storbritannia, Nederland, Frankrike, Tyskland, Portugal, Italia, Tyrkia og Romania. Europakommisjonen deltar som medlem av Management Board uten stemmerett.

Merknad: Alle disse, med unntak av Tyskland, har gitt beskjed om at de har eller kommer til å utnevne medlemmer til Management Board. Tyskland har meldt fra om at de skal diskutere sin deltakelse på departementsnivå i juni 2011.

Status for arbeidet med JPI Seas and Oceans

Norge var initiativtaker til JPI Seas and Oceans og har sammen med Belgia og Spania utgjort en kjernegruppe dette første året. I første del av 2010 utviklet man et utkast til hva JPI Seas and Oceans kunne bli. Utkastet fikk støtte fra GPC-komiteen og ble godkjent for videre arbeid av Ministerrådet i mai. I juni møttes landene første gang for å drøfte det videre arbeidet, og samlet var det 10 land som hadde meldt sin interesse.

Deltakelsen både i interimsstyret og i sekretariatet vokste mot det neste møtet som ble holdt i oktober. Gjennom de tre ledende landenes representanter i GPC ble det formidlet at man ønsket en åpen prosess der alle land var invitert til å delta i utviklingen av JPI-en. Norge har deltatt i interimstyrets møter gjennom oppgavene som både leder, nestleder og sekretariatsleder, og det er stilt til rådighet ytterligere ressurser for interimstyrets arbeid fra sekretariatet i Brussel.

I andre halvdel av 2010 har det vært fokus på å utvikle og konsolidere deltakelsen i JPI Seas and Oceans. Det er utarbeidet et omfattende visjonsdokument, kartlegging av deltakerlandenes budsjett for marin og maritim forskning, og et dokument med "Terms of Reference". I tillegg har sekretariatet deltatt på en rekke arrangementer med ulike interessegrupper og organisasjoner, og det er opprettet en egen hjemmeside side på internett.

I mai 2011 vurderte Europakommisjonen JPI Seas and Oceans med sikte på videreutvikling. Konklusjonen var at JPIen nå er godt forberedt og at man kan gå videre i arbeidet med programmet, med sikte på at det blir fremmet en anbefaling i løpet av september 2011. JPI Seas and Oceans er nå godt etablert, og det første styremøte holdes den 20. september 2011.

Norske deltakere

I interimstyret har Norge vært representert ved avdelingsdirektør Christina Abildgaard (Forskningsrådet) og avdelingsdirektør Jartrud Steinsli (Fiskeri- og kystdepartementet). prosjektdirektør Kathrine Angell-Hansen har ledet sekretariat fra september og Erik Sandquist kom inn i sekretariat fra oktober. I tillegg har spesialrådgiver Lars Horn, spesialrådgiver Gudrun Langthaler, avdelingsdirektør Simen Ensby, avdelingsdirektør Kristin Danielsen og spesialrådgiver Yngve Foss (alle fra Forskningsrådet) deltatt på møter i interimstyret og i arbeidsgrupper i 2010.

I Norge har det vært opprettet en egen interdepartemental arbeidsgruppe, ledet av Fiskeri- og kystdepartementet og med deltakelse fra Kunnskapsdepartementet, Miljøverndepartementet Nærings- og Handelsdepartementet, Olje- og energidepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Utenriksdepartementet som diskuterer den norske medvirkningen i JPI Seas and Oceans.

Bevilget og forventet eller planlagt budsjett

Kartlegging av deltakerlandenes og Europakommisjonens budsjetter til marin og maritim forskning viser i underkant av 2 mrd. euro årlig. I dette beløpet ligger også bevilgninger til institusjoner og drift av infrastruktur. I tillegg til dette kommer næringslivets budsjetter. Etersom JPI Seas and Oceans vil kunne benytte mulighetene både til programsamarbeid gjennom eksisterende programmer så vel som humanressurser og deling av tilgang på infrastruktur, er det vanskelig å oppgi noe eksakt beløp. Norge har for eksempel innrapportert årlige utgifter til marin og maritim forskning tilsvarende ca 300 mill. euro.

I 2012 forventes det at JPI Ocean vil få tilslag på en søknad om 2 mill. euro fra FP7 over 3 – 4 år (Coordination and Support Action). Midlene vil blant annet bidra til å utvikle en strategisk forsknings- og innovasjonsagenda og få på plass rammevilkår, styringsstruktur og organisasjon.

Norske representanter:

a) Management Board:

- Fiskeri og Kystdepartementet: Ekspedisjonssjef Arne Benjaminen, og vararepresentant er avdelingsdirektør Jartrud Steinsli.
- Forskningsrådet: Avdelingsdirektør Christina Abildgaard, og vararepresentant er spesialrådgiver Lars Horn.

b) *Scientific Advisory Board:*

JPI Seas and Oceans vil ikke etablere et Scientific Advisory Board, men et Strategic Advisory Board der forskere, næringsliv, forvaltere og samfunnsorganisasjoner vil være representert. Dette utvalget vil først bli klart etter at styret har blitt enige om retningslinjene og kriteriene for oppnevning av medlemmer, og denne prosessen er nå i gang.

Hjemside på internett og andre relevante nettsider eller dokumenter

Programmet har følgende adresse på internett: www.jpi-oceans.eu

På nettsiden finner man nyheter om utviklingen av JPI Seas and Oceans og sentrale dokumenter som visjonsdokumentet og kontaklinformasjon.

7.3 Strategic Forum for International S&T Cooperation (SFIC)

Norske delegater til komiteen:

- Avdelingsdirektør Karen Nossund Bie, Kunnskapsdepartementet
- Spesialrådgiver Svend Otto Remøe, Forskningsrådet

7.3.1 KOMITEENS FORMELLE STATUS, MÅLSETTING OG NORSK DELTAKELSE

Internasjonalt samarbeid var et av de fem ERA-initiativene som ble oppfølgingen av grønnboken om ERA som ble vedtatt i 2007. Rådet vedtok deretter i desember 2008 å etablere komiteen SFIC. Komiteen ble sett på som et partnerskap mellom medlemslandene på den ene siden og Kommisjonen på den andre. SFIC velger selv sin leder, og de to første årene har dette vært Volker Rieke fra det tyske forskningsministeriet.

SFIC har primært rolle som en rådgivende komite overfor Rådet og Kommisjonen, og har som mål å stimulere til et mer strategisk og koordinert samarbeid mellom EU og såkalte tredje land. Mer presist er mandatet å:

- Systematisk dele og strukturere informasjon om internasjonalt samarbeid i medlemslandene
- Samle informasjon om tredje land
- Sikre regelmessig konsultasjon mellom medlemslandene knyttet til prioriteringer internasjonalt
- Hvor mulig, koordinere aktiviteter i medlemslandene som er av lignende art;
- Hvis nødvendig, foreslå initiativ for internasjonalt samarbeid
- Bidra til nettverk mellom medlemslandenes og Kommisjonens forskningsråder i tredje land

Norge deltar med observatør-status i SFIC. I den første perioden ble Forskningsrådet representert ved avdelingsdirektør Jesper Werdelin Simonsen, men fra høsten 2010 overtok spesialrådgiver Svend Otto Remøe denne oppgaven. SFIC har etablert en Task Force for prioriteringer som etter hvert er blitt et stående arbeidsutvalg for SFIC, og Simonsen/Remøe har også vært medlem i denne gruppen.

7.3.2 AKTIVITETER I 2010. NORSK INNSPILL OG SYNSPUNKTER UNDERSTREKES.

SFICs aktiviteter følger et arbeidsprogram hvor følgende prinsipper skal følges:

- Aktivitetene skal bidra til utviklingen av en strategi for internasjonalt samarbeid for EU og medlemslandene
- Parallell utvikling av pilot aktiviteter, tiltak og analytisk arbeid skal understøtte rollen som strategisk rådgiver
- Strategiske prioriteringer skal være i tråd med globale utfordringer slik disse blir definert av høy-nivå politiske prosesser
- Klargjøring av tilleggsverdien av intervensjon på europeisk nivå i forhold til bilaterale aktiviteter
- Inkludering av den internasjonale dimensjonen ved alle ERA initiativ på nasjonalt eller EU-nivå
- SFIC skal søke sterk involvering av og konsultasjon medinteressenter og samarbeidsinstitusjoner

De viktigste aktivitetene i SFIC i 2010 har vært følgende:

- a) Utviklingen av et partnerskap med India: Dette har vært en viktig pilotaktivitet for SFIC. Vannrelatert forskning ble tidlig valgt som tema for dette samarbeidet, og det ble høsten 2010 gjennomført en større konferanse i India med sikte på å etablere et bredt samarbeid og synliggjøre ulike prioriteringer og mulige virkemidler. Spesialrådgiver Hans M. Borchgrevink (Forskningsrådet) deltok aktivt i forberedelsen og gjennomføringen av denne konferansen. Et EU - India toppmøte den 10. desember 2010 ga full støtte til denne aktiviteten. Likevel er det viktig å understreke at India-piloten kun er en pilot som skal gi læring til hvordan EU og medlemslandene kan koordinere seg bedre overfor India.
- b) Utvikling av en strategi vis a vis Kina: Dette initiativet ble tatt ut fra en annen målsetting enn India-piloten ved at man ønsket å etablere et strategisk grunnlag for samarbeidet. I SFIC-møtet i september 2010 ble det holdt en egen sesjon angående Kina, og det ble besluttet å gå videre med en strategisk prosess med sikte på å avholde en egen SFIC workshop første halvår 2011 for en mer detaljert diskusjon. Kinaprosessen er også en utprøving av samarbeidet mellom EUs og medlemslandenes forskningsråder i Kina. Fra norsk side holdes det et høyt aktivitetsnivå ved at Forskningsrådets representant i SFIC og i den underliggende arbeidsgruppen, er en av to hovedansvarlige for å planlegge prosessen og gjennomføre workshopen i 2011.
- c) Samarbeid med USA ble videreført. Denne piloten ble lansert som et samarbeid med et viktig industriland, og det er gjort en bred kartlegging av medlemslandenes og assosierte lands aktiviteter overfor USA.
- d) Energi ble tidlig lansert som et pilotinitiativ av tematisk art. Arbeidet gjennomføres i et godt samarbeid med SET-Planen og USA piloten.
- e) Andre aktiviteter har vært mer generelle, som brede policydiskusjoner, diskusjon om rollen i forhold til bi-regionale prosesser, og informasjonsdeling gjennom etablering av et "sharepoint-system".

7.3.3 SENTRALE UTFORDRINGER VIDERE I KOMITEENS ARBEID MED SIKTE PÅ UTVIKLINGEN AV ERA OG DET NYE RAMMEPROGRAMMET

SFIC har i sine to første år hatt utfordringer med hensyn til å definere sin rolle. Komiteen gjennomførte derfor et eget strategiseminar høsten 2010 for EUs medlemsland. Det ble gjort nyttige avklaringer angående SFICs rådgivende rolle, og man presiserte at denne skulle forsterkes slik at man kunne gi strategiske bidrag overfor Rådet og Kommisjonen. Dette henger også

sammen med at etableringen av pilotaktivitetene ikke er godt nok i samsvar med SFICs mandat og dermed ikke har bidratt i tilstrekkelig grad til å tydeliggjøre den strategiske rollen.

Komiteens strategiske rolle blir særlig viktig den nærmeste tiden hvor Innovasjonsunionen og det åttende rammeprogram blir viktige policy prosesser som SFIC må engasjere seg i. Førstnevnte reiser utfordringen knyttet til å avklare den internasjonale dimensjonen ved innovasjonspolitikken som blir en tydeligere komponent i EUs forskningspolitikk. Videre vil SFIC ventelig måtte engasjere seg når det gjelder strategiske råd i forhold til den internasjonale dimensjonen ved andre ERA-initiativ, særlig gjelder dette felles programmer (Joint Programming Initiative - JPI) og infrastruktur (ESFRI) i tillegg til energi (SET-Planen). Utfordringen blir å gi verdifulle bidrag til disse initiativene som beriker deres internasjonale muligheter og ambisjoner.

7.4 Working Group on Knowledge Transfer

Norske delegater til komiteen:

- Seniorrådgiver Erik F. Øverland, Kunnskapsdepartementet
- Spesialrådgiver Yngve Foss, Forskningsrådet

7.4.1 KOMITEENS FORMELLE STATUS, MÅLSETTING OG NORSK DELTAKELSE

Bakgrunnen for etablering av en egen arbeidsgruppe for kunnskapsoverføring er relanseringen av det europeiske forskningsområdet (ERA), og Lisboa-strategiens mål om å fremme forskningsinvesteringer i Europa.

Arbeidsgruppen har som særskilt oppgave å følge opp rådsresolusjonen av 30. mai 2008 – Forvaltning av intellektuell eiendomsrett i forbindelse med kunnskapsoverføring – det såkalte "IP Charter- initiativet".

Rådet sluttet seg til Kommisjonens forslag av 10. april 2008 om opphavsrett i forbindelse med kunnskapsoverføring, og et regelverk (Code of Practice) som kunne vedtas og brukes av universiteter og andre offentlige forskningsorganisasjoner.

Rådsresolusjonen oppfordret medlemsstatene og Kommisjonen til i fellesskap å fastlegge lette og effektive styringsordninger, herunder overvåkning og evaluering av innførelsen og resultatet av rekommandasjonen og adferdskodeksen, på grunnlag av indikatorer og deling av god praksis. På grunnlag av resolusjonen ble det i januar 2009 vedtatt å etablere en arbeidsgruppe for kunnskapsoverføring. Gruppen består av en representant fra hvert medlemsland og assosierte land deltar som observatører.

Arbeidsgruppen ble gitt følgende oppgaver:

- Utveksle informasjon om status og fremdrift for policy og initiativer, både i Kommisjonen og nasjonalt, knyttet til fremming og styrking av kunnskapsoverføring
- Identifisere og formidle god praksis knyttet til policy/programmer for å forbedre kunnskapsoverføring og håndtering av intellektuell eiendom, både nasjonalt og på tvers av grenser
- Vurdere og drøfte resultater fra 'University-Business Knowledge Transfer Forum for stakeholders'

- Drøfte og studere forskjellige temaer (f.eks. internasjonalt samarbeid, anvendelse av rekommandasjonen og adferdskodeksen i forhold til relevante EU-policy/programmer), og, hvor dette er tjenlig, utvikle retningslinjer for særskilte temaer eller problemer av felles interesse
- Engasjere seg i forward-looking activities for å identifisere langsiktige behov for policy og tiltak i kunnskapsoverføring innen Europa og verden, identifisere potensielle problemer foreslå mulige løsninger
- Samvirke og koordinere sitt arbeid med andre arbeidsgrupper etablert som følge av de fem ERA-initiativene
- Definere og anvende felles indikatorer for å kunne følge opp implementeringen og virkningen av rekommandasjonen og adferdskodeksen (Code of Practice)
- Ferdigstille en konsolidert rapport i 2010, og deretter hvert annet år, over tiltakene som blir gjennomført for å følge opp resolusjonen og implementere adferdskodeksen, og resultatene av disse tiltakene

Gruppen nedsatte to undergrupper, en gruppe for arbeid med indikatorer og en gruppe skulle vurdere oppgavene i en internasjonal sammenheng.

7.4.2 AKTIVITETER I 2010. NORSK INNSPILL OG SYNSPUNKTER UNDERSTREKES

Gruppen har i 2009-2010 arbeidet med følgende oppgaver:

- Identifisert indikatorer for å måle fremskritt i implementering av rekommandasjonen og adferdskodeksen
- Gjennomgått og rapportert hvilke initiativ som tas nasjonalt for å implementere rekommandasjonen og adferdskodeksen
- Identifisert særskilte temaer knyttet til internasjonal kunnskapsoverføring (dvs. utenfor EU), inkludert utforming av praktiske retningslinjer der det er tjenlig
- Gjennomgått hvordan rekommandasjonen og adferdskodeksen fremmes i relevante EU-initiativ (f.eks. i EIT, 7RP, CIP etc.)

Gruppen har i 2010 levert rapport om sitt arbeid. Rapporten inneholder en oversikt over nasjonale initiativ og tiltak som er gjennomført for å implementere rekommandasjonen og adferdskodeksen. Denne delen av rapporten ble ferdigstilt på grunnlag av en spørreundersøkelse til medlemsland og assosierte land.

Gruppen arbeidet i 2010 med utforming av praktiske retningslinjer for universiteter, offentlige forskningsinstitusjoner og SMB-er som ønsker å inngå avtale med parter i tredjeland utenfor EU. Det er viktig å merke seg at EU er her forstått som "EUs medlemsland og landene assosiert til syvende rammeprogram". Retningslinjene skal ferdigstilles våren 2011, og forelegges SFIC og ERAC.

7.4.3 SENTRALE UTFORDRINGER VIDERE I KOMITEENS ARBEID MED SIKTE PÅ UTVIKLINGEN AV ERA OG DET NESTE RAMMEPROGRAMMET

Komiteen har sett det som viktig å arbeide med konkrete tiltak som gir praktisk nytteverdi. I 2011 er det planlagt å påbegynne arbeid med praktiske retningslinjer for kunnskapsoverføring rettet mot medlemsland og assosierte land og knyttet til deres samarbeid med tredjeland. I denne sammenhengen er samspillet med SFIC, og gruppens støtte til SFICs strategiske rolle i forhold til Rådet og Kommisjonen, av sentral betydning.

Det ventes at komiteen vil ha en sentral rolle knyttet til utvikling av Innovasjonsunionen, og vil kunne gi verdifulle bidrag til en nærmere kobling av EUs og medlemslandenes policy for kunnskapsoverføring.

Gruppen vil måtte engasjere seg ytterligere i arbeid knyttet til policy for kunnskapsoverføring i forhold fellesprogrammer (Joint Programming) og infrastruktur (ESFRI) i tillegg til SET-planen, og vil i dette arbeidet søke å gi konstruktive og praktiske bidrag.

7.5 European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI)

Norske delegater til komiteen:

- Administrerende direktør Bjørn Henrichsen, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste
- Spesialrådgiver Odd Ivar Eriksen, Forskningsrådet

Utvikling av framtidig, felleseuropeisk forskningsinfrastruktur og økt utnyttelse av eksisterende forskningsinfrastruktur i europeisk forskning er ett av EUs hovedtiltak for å utvikle European Research Area (ERA).

European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI) ble opprettet i 2002 for å fremme arbeidet med å etablere framtidig felleseuropeisk forskningsinfrastruktur. Norge deltar aktivt i ESFRI-arbeidet, som er organisert som et samarbeidsprosjekt mellom EUs medlemsland, og har derfor en noe annen status en de fire øvrige komiteene. Det er to delegater fra hvert land og nasjonale fagpersoner i arbeidsgrupper og ekspertgrupper. ESFRI er et viktig rådgivende organ for Kommisjonen. ESFRI arbeider for en sammenhengende tilnærming til politikktutvikling vedrørende infrastruktur for forskning i Europa, og skal være en inkubator for internasjonale forhandlinger om konkrete initiativ. Komiteen fungerer som en møteplass for nasjonale representanter når det gjelder diskusjon om strategiske saker og aktuelle problemstillinger relatert til infrastrukturer for forskning.

Følgende vitenskapelige områder er identifisert av ESFRI og har sine egne arbeidsgrupper (Thematic Working Groups):

- Biological and Medical Sciences (BMS)
- Energy (ENE)
- Environmental Sciences (ENV)
- Physical Sciences and Engineering (PSE)
- Social Sciences and Humanities (SSH)

De tematiske arbeidsgruppene overvåker den vitenskapelige utviklingen innen sine fagområder, behovet for forskningsinfrastruktur og gir råd til ESFRI om mulig samarbeid med internasjonale forskningsorganisasjoner for å utrede fremtidige behov. Arbeidsgruppene følger også opp prosjektene i ESFRI Roadmap og gir sine anbefalinger om hvilke prosjekter som skal bli stående i oppdateringer av veikartet. Arbeidsgruppene gir også råd til ESFRI om mulige forbedringer i tilgangen til og styringen av eksisterende forskningsinfrastruktur.

ESFRI er i økende grad opptatt av at de nye infrastrukturene i ESFRI Roadmap sees i sammenheng med eksisterende europeisk infrastruktur. En egen arbeidsgruppe har i 2010 utarbeidet en rapport som skal gi råd til medlemsland og assosierte land i ESFRI-samarbeidet om evalueringer av forskningsinfrastrukturer. Forskningsrådet har tatt aktivt del i dette arbeidet.

Rapporten gir veiledning i forhold til "best practise" for evalueringer av RI (Research Infrastructure) på både nasjonalt og europeisk nivå. ESFRI har igangsatt dette arbeidet på bakgrunn av landenes behov for et felles, enhetlig system med tydelige kriterier og indikatorer for å evaluere vitenskapelig kvalitet av infrastrukturen i Europa. Rapporten gir også råd og forslag til kriterier og indikatorer for å evaluere den samfunnsmessige betydningen av infrastrukturen. Et slikt felles-europeisk verktøy vil også kunne bli et viktig instrument i arbeidet med å identifisere de infrastrukturene i Europa som har størst betydning for utviklingen av ERA.

ESFRI har i samarbeid med Kommisjonen diskutert behovet for at de europeiske infrastrukturene i sterkere grad kan tilby åpen tilgang for de beste forskerne internasjonalt utelukkende basert på kvalitet. En mulighet for å styrke forskeres tilgang til den fremste forskningsinfrastrukturen er at EU gjennom sitt rammeprogram betaler en forholdsmessig andel av driftskostnadene for disse infrastrukturene.

Deputy Director-General Anneli Pauli (DG Research and Innovation, DG-RI) har i løpet av 2010 erstattet Robert-Jan Smiths som Kommisjonens representant til ESFRI. Sekretariatet ivaretas av Kommisjonen gjennom Head of Unit Herve Perot (DG-RI – Unit Research Infrastructures). I 2010 har følgende norske eksperter deltatt i arbeidsgruppene:

- Komiteen BMS: Professor Stig Omholt, Universitetet for miljø- og biovitenskap
- Komiteen ENV: Professor Peter M. Haugan, Universitetet i Bergen
- Komiteen PSE: Professor Jon Rekstad, Universitetet i Oslo
- Komiteen ENE: Sjefsingeniør Morten Grønli, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
- Komiteen SSH: Administrerende direktør Bjørn Henrichsen, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste

7.5.1 ESFRI ROADMAP

ESFRI publiserte i 2006 en liste med 35 storskala infrastrukturen av felleseuropeisk interesse, presentert som Europas første "Roadmap for new Research Infrastructures of pan-European Interest". De foreslåtte prosjektene dekker vidt forskjellige fagområder som Humaniora og Samfunnsvitenskap, Miljø, Energi, Biologi og Biomedisin, Materialvitenskap, Astronomi/astrofysikk, kjerne/partikkelfysikk og tungregning. Norske fagmiljøer er aktive i ESFRI-prosessen og har deltatt i forberedende prosjekter knyttet til 12 av infrastrukturene som ble inkludert på ESFRI's første veikart.

I desember 2008 ble ESFRI Roadmap Update kunngjort, med i alt 44 prosjekter på listen. Forskningsrådet arbeidet systematisk i prosessen som førte frem til det oppdaterte veikartet. Norge fremmet forslag om "Svalbard International Arctic Earth Observing System" (SIOS) og "European Carbon Dioxide Capture and Storage Laboratory Infrastructure" (ECCSEL), forslag som ble tatt inn i det nye veikartet. I tillegg kom EISCAT 3 D med i ESFRI Roadmap 2008. EISCAT 3D er fremmet av Sverige og både Norge og Finland har uttrykt stor interesse og støtte til forslaget uten å forplikte seg økonomisk så langt i prosessen. ESFRI har i løpet av 2010 arbeidet med en oppdatering av veikartet innen områdene *Energy* og *Biology and Medical sciences* (BMS). ESFRI Roadmap 2010 vil bli offentlig i løpet av våren 2011 og inneholder 6 nye europeiske forskningsinfrastrukturen; 3 innen Energi-området og 3 innen BMS.

ESFRI utarbeider årlig rapporter om implementeringen av infrastrukturen i ESFRI Roadmap.

7.5.2 NORSK DELTAKELSE I PROSJEKTER PÅ ESFRI ROADMAP

Kunnskapsdepartementet (KD) ba Forskningsrådet høsten 2006 om å lede arbeidet med en strategisk tilnærming til ESFRI's forslag til infrastrukturer. Forskningsrådet skal utarbeide beslutningsgrunnlag og fremme anbefalinger for KD.

Forskningsrådet følger opp den norske deltakelsen i alle ESFRI-prosjektene etter oppdrag fra Kunnskapsdepartementet, og gir departementet jevnlig informasjon og vurdering av status for prosjekter med norske interesser.¹⁴ Forskningsrådets policy er å gi generell støtte til ESFRI-prosessen, samt oppfordre norske fagmiljøer om å være aktive i forberedelsesfasen av prosjektene (ESFRI *Preparatory Phase*, PP). Forskningsrådet har på grunnlag av søknad gitt norske deltagere status som nasjonale medlemmer av PP-konsortiene. En forutsetning for å motta et slikt støttebrev er at et relevant nasjonalt konsortium stiller seg bak, samt at Norge har relevant infrastruktur og eksisterende finansiering på feltene. Støttebrevene innebærer ikke økonomiske forpliktelser for Forskningsrådet.

Forskningsrådet følger opp alle ESFRI-prosjektene med norsk deltakelse individuelt ved å arrangere nasjonale brukermøter, kontaktmøter på departementsnivå, konferanser og planleggingsmøter. Forskningsrådet har en løpende utlysning av nasjonale tilleggsmidler med formål å avklare eventuell norsk deltagelse i etableringen av infrastruktur som allerede står på ESFRI's Roadmap. Norske institusjoner som leder eller er vertskap for slike prosjekter kan søke, så vel som norske institusjoner som deltar i ESFRI-prosjekter som er i en forberedende fase.

Seks prosjekter på ESFRI's veikart der Norge har inngått forpliktende avtaler, eller gitt tydelige politiske signaler om deltakelse, er synliggjort på det norske veikartet:

- a) *Tre prosjekter der Regjeringen har besluttet deltakelse med Norge som vertskap:*
 - SIOS (Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System)
 - ECCSEL (European Carbon Dioxide Capture and Storage Laboratory Infrastructure)
 - CESSDA (Council of European Social Science Data Archives)
- b) *To prosjekter der Regjeringen har besluttet norsk deltakelse:*
 - ESS (European Spallation Source)¹⁵
 - ESRF (European Synchrotron Radiation Facility)
- c) *Ett prosjekt der Norge bør spille en viktig rolle i henhold til Regjeringens nordområdestrategi:*
 - EISCAT_3D (Next generation European incoherent scatter radar system)

Norge deltar eller har interesser i totalt 21 forskningsinfrastrukturer i ESFRI Roadmap 2008. De fleste infrastrukturene der norske fagmiljøer er involvert er distribuerte og har en eksisterende norsk infrastruktur som utgangspunkt. Norges deltakelse vil kreve en oppgradering og videreutvikling av denne infrastrukturen gjennom nasjonale investeringer. I tillegg vil Norge også måtte bidra til dekning av drift av en slik felleseuropeisk forskningsinfrastruktur.

Norge deltar i forberedelsen av følgende 14 forskningsinfrastrukturer på ESFRI Roadmap fra 2006:

- *Social sciences and Humanities (SSH):* CESSDA (samfunnsvitenskapelige databaser), CLARIN (språkteknologi) og ESSurvey Upgrade (European Social Survey).

¹⁴ Se "Status for arbeidet med norsk deltakelse i ESFRI". Orientering til Hovedstyret 16. juni, 2010.

¹⁵ Brev fra KD datert 4. september 2009.

- *Environmental sciences (ENV)*: ICOS (karbonfluxobservasjoner), EMSO (havbunnsobservatorier), LIFEWATCH (biodiversitet), EURO-ARGO (havbøyer) og AURORA BOREALIS (isbryter). Disse har relevans for områdene energi, miljø og klimaforskning og vil kunne understøtte opptrappingen av forskningen innen klima- og energifeltet. EMSO, EURO-ARGO og AURORA BOREALIS har spesielt relevans for området Marin/Hav.
- *Biological and Medical Sciences (BMS)*: EATRIS (translasjonsforskning), BBMRI (biobanker) og ELIXIR (bioinformatikk).
- *Materials and Analytical Facilities*: ESRF Upgrade (synkrotron).
- *Physical sciences and engineering (PSE)*: ESS (nøytronstrålekilde)
- *eInfrastruktur*: PRACE skal etablere tungregneanlegg i verdensklasse og tilby disse som en enhetlig ressurs for europeiske forskningsmiljøer.

Arbeidet i *Preparatory Phase* for alle infrastrukturene med norsk deltakelse rapporteres i ESFRI med meget god eller tilfredsstillende fremdrift med unntak av Aurora Borealis og EMSO. For disse infrastrukturene rapporteres det et spesielt behov for nøye oppfølging framover.

Norge deltar nå i arbeidet med å forberede følgende 7 nye forskningsinfrastrukturer på det oppdaterte ESFRI roadmap (2008):

- **SIOS** – *The Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System*
- **ECCSEL** - *European Carbon Dioxide Capture and Storage Laboratory Infrastructure*
- **EPOS** - *European Polar Observing System*
- **EU-Openscreen** - *European Infrastructure of Open Screening Platforms for Chemical Biology*
- **EMBRC** - *European Marine Biological Resource Centre*
- **Euro-BioImaging** - *European Biomedical Imaging Infrastructure*
- **Eiscat-3D** - *Next generation European incoherent scatter radar system*

7.6 Steering Group for Human Resources and Mobility (SGHRM) Better careers and more mobility – A European Partnership for Researchers

Norske delegater til komiteen:

- Seniorrådgiver Mette Lending, Kunnskapsdepartementet
- Spesialrådgiver Hans M. Borchgrevink, Forskningsrådet

Steering Group for Human Resources and Mobility (SGHRM) ble etablert allerede i 2002, men fikk senere styrket sin rolle gjennom å skulle følge opp initiativet “*Better careers and more mobility – A European Partnership for Researchers*” som ble vedtatt i 2008. Målsetningen er å legge til rette for økt forskermobilitet og -rekruttering til Europa som grunnlag for konkurransedyktig kunnskapsbasert innovasjon og Næringsliv.

7.6.1 DELEGATER

Gruppen består av representanter fra EUs 27 medlemsland og 12 assosierte land. Delegationene er oftest fra landenes forskningsdepartement med co-delegat fra en annen sentral nasjonal institusjon. Formann for komiteen er Professor Fulvio Esposito (Italia). Sekretariatsfunksjonen ivaretas av Kommisjonen.

7.6.2 ARBEIDSFORM

Gruppen holder fire-fem møter pr år. På prioriterte satsingsområder nedsettes arbeidsgrupper som forbereder saksdokumenter som forelegges komiteen for drøfting og godkjenning. Hver arbeidsgruppe har en formann og sekretariatsfunksjonen ivaretatt av Kommisjonen. Forut for komitemøtene holdes koordinerings- og informasjonsmøter hvor de norske delegatene også drøfter aktuelle saker med andre representanter fra Kunnskapsdepartementet og Forskningsrådet.

7.6.3 PRIORITERTE SATSINGSOMRÅDER

Det er vedtatt fire prioriterte satsningsområder for komiteens arbeid:

1. Open Recruitment and Portability of Grants
2. Meeting the Social Security and Supplementary Pensions Needs of Mobile Researchers
3. Attractive Employment and Working Conditions
4. Enhancing the Training, Skills and Experience of European Researchers

I 2009 ble alle landene som deltar i komiteen bedt om å rapportere status og tiltak på de nevnte fire områdene for økt mobilitet og rekruttering, og utarbeide en nasjonal handlingsplan. De fleste landene rapporterte om nasjonal status og tiltak, og resultatet fra denne rapporteringen ble tatt inn i komiteens rapport for 2009. Kun 8 land laget en egen handlingsplan, inkludert Norge. Den norske rapporten ble ferdigstilt i februar 2010 og den samlet flere relevante tiltak i Forskningsmeldingen. Nye og gjennomførte tiltak i 2010 er rapportert av landene til den oppdaterte rapporten for 2010.

For satsningsområde 2 ble det i 2009 nedsatt en ekspertgruppe og samtidig initiert en studie fra et utredningsinstitutt. Studien som ble presentert i 2010, konkluderte blant annet med at det er mulig å etablere et felles europeisk pensjonsfond for å ordne problemene med pensjonsrettigheter for forskere som har midlertidige arbeidsforhold i andre land. Et pensjonsfond kan etableres med basis i allerede vedtatte direktiver. Saken berører imidlertid også arbeidet til flere ulike generaldirektorater i Kommisjonen, og vil derfor bli noe mer arbeidskrevende. Det har blant annet vært reist spørsmål om hvorfor slike ordninger skal etableres for forskere og ikke andre yrkesgrupper.

I 2009 ble det etablert tre arbeidsgrupper knyttet til de tre prioriterte saksområdene, og alle gruppene avla rapporter i 2010:

- Arbeidsgruppe 1: Working conditions, including open recruitment and portability of grants. Gruppen presenterte en rekke anbefalinger, inklusiv om kvinner i forskning. Spansk representant ledet gruppens arbeid. Norsk medlem av gruppen: Underdirektør Anders Trodal (Kunnskapsdepartementet).
- Arbeidsgruppe 3: Training, Skills and Industry-Academia Relationship. Gruppen presenterte forslag til en kategorisering av forskere (fem nivåer) med definerte ferdigheter som skulle gjøre det lettere å rekruttere på tvers av fag og sektorer. Forslaget ble presentert av EUs kommissær for forskning i oktober 2010 og er for tiden til høring i landene. Gruppen ble ledet av Irlands representant og norsk medlem av gruppen var seniorrådgiver Berit Hyllseth (Universitets- og høyskolerådet).
- Arbeidsgruppe 4: Monitoring and Indicators. Gruppen presenterte forslag til 12 indikatorer for registrering av status og endring med hensyn til forskermobilitet, rekruttering og outcome-parametere etter løpende drøfting med ekspertgrupper på området. Seks av de foreslåtte indikatorene er inkludert i arbeidet med Innovation Union og de er tatt med i Innovation Scoreboard for 2009. Gruppen ble ledet av Norges representant, spesialrådgiver Hans M. Borchgrevink (Forskningsrådet).

I 2010 ble det fortatt følgende endringer i arbeidsgruppene under komiteen:

- Arbeidsgruppen med tema “Monitoring and Indicators” fikk et forlenget mandat ut juni 2011 for å kunne bistå i arbeidet med en studie om optimalisering av indikatorer inkludert bibliometriske indikatorer.
- Arbeidsgruppe 1: Gruppen fikk oppgaven med å utforme en kortfattet strategi rettet mot landene på myndighetsnivå for å fremme økt antall utlysninger av forskerstillinger på EURAXESS JOBS nettportal. Portalen ble i 2010 oppgradert til å kunne utveksle data med andre job-databaser automatisk, og denne utvekslingen er nå under implementering. Forskningsrådet har kontaktet NAV om automatisk overføring av norske forskerstillinger til JOBS-portalen. Spania leder arbeidsgruppen, og norsk medlem er seniorrådgiver Thorbjørn Gilberg (Forskningsrådet).
- Arbeidsgruppe 3: Gruppen skal kartlegge europeiske forskerskoler, samt tilsvarende ordninger i andre land, bl.a. i USA. Gruppen skal vurdere behovet for en felles tilnærming for å forbedre kvaliteten på PhD-utdanningen. Gruppen samarbeider med flere organisasjoner som blant annet European University Association (EUA) og League of European Research Universities (LERU). Kartleggingen vil bli innspill til både arbeidet i syvende rammeprogram og arbeidet med strategiske innspill til utforming av et nytt rammeprogram. Irland leder komiteen og norsk medlem er seniorrådgiver Berit Hyllseth (Universitets- og høgskolerådet).

7.6.4 EURAXESS

EURAXESS ble etablert etter initiativ fra komiteen. EURAXESS er en nettportal som inneholder praktisk informasjon om arbeids- og dagligliv, jobb og finansieringsmuligheter for mobile forskere. Det finnes tilsvarende nettportaler i alle land som deltar. Nasjonale forskningsinstitusjoner assisterer innkommende og utgående forskere og deres familier i planlegging og organisering av utenlandsopphold. Informasjon om jobbmuligheter og praktiske spørsmål i andre europeiske land finnes på nasjonale nettportaler i 35 europeiske partnerland. Alle tjenester er kostnadsfrie.

EURAXESS er organisert med nasjonale Bridgehead Organisations (BHO) for koordinering mellom landene, det er Service Centres (ESC) og Local Contact Points (LoCP) ved forskningsinstitusjoner for assistanse til forskere. Det er etablert nasjonale nettportaler for informasjon og stillingsutlysninger for forskere, og databaser over europeiske forskere i USA, Japan, China og India. EURAXESS koordineres av Kommisjonen og arbeidet rapporteres til komiteen. Forskningsrådet er BHO og ESC for Norge og har i 2010 deltatt aktivt i EURAXESS med inviterte foredrag på konferanser. Rådgiver Elin Kollerud (Forskningsrådet) har deltatt som gruppeleder i en arbeidsgruppe, og spesialrådgiver Hans M. Borchgrevink har vært medlem av styringsgruppen for prosjektet EURAXESS TOP som skal videreutvikle nettverket mellom deltakerlandene. Rådgiver Kathrine Vangen (NTNU) har representert Norge i arbeidsgruppen med tema knyttet til “Network Management”.

7.6.5 CHARTER & CODE (C&C)

Forskningsrådet har deltatt aktivt i utarbeidelsen av European Commission Recommendation on the *European Charter for Researchers and Code of Conduct for Researchers (2005)*. Forskningsrådet tiltrådte målsettingene i 2006 som første nordiske institusjon. Universitets og Høgskolerådet signerte dokumentet i 2007 og forestod en avviksanalyse 2008 som viste at målsettingene i C&C stort sett var ivaretatt i norsk lov og praksis.

Den praktiske implementeringen har imidlertid gått tregt i hele Europa. Komiteen nedsatte derfor en serie arbeidsgrupper for å bidra til økt implementering. Høsten 2009 ble det lansert en *“Human Resource Strategy for Incorporation of Charter & Code”* som beskriver en trinnvis prosedyre for implementering i deltakende land og det ble etablert en *“Human Resource Strategy Group”* for å bidra til utveksling av “best practice” mellom landene. Det er også utviklet en egen logo for *“HR Excellence in Research”* som tildeles forskningsinstitusjoner som er i gang med implementering av C&C i sin HR-strategi. Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet (NTNU) og Universitetet i Oslo (UiO) ble tildelt logoen tidlig i 2010. Som første forskningsfinansierende organisasjon i Europa vedtok Forskningsrådet i mai 2010 å sette krav til alle prosjekter som innvilges at de skal følge prinsippene i C&C. Det arbeides nå med oppfølgingen i Forskningsrådet og en mottok HR Excellence logoen i januar 2011.

7.6.6 EU PRESIDENCY CONFERENCES

De fleste land arrangerer en konferanse om rekruttering og mobilitet i sin presidentskapsperiode, og komiteen blir i den forbindelse ofte kontaktet. Da konferansen “Mobility and Career of the Researcher” ble holdt under det belgiske formannskapet i november 2010 var spesialrådgiver Hans M. Borchgrevink (Forskningsrådet) invitert som innleder, og han var også “session rapporteur” under konferansen.

BEGREPER:**NCP**

NCP =National Contact Points. Hvert program i FP7 har som oftes en, unntaksvis flere, kontaktpersoner (NCP-er) i Forskningsrådet. NCP for Space-programmet er tilknyttet Norsk Romsenter.

Søknad/Prosjektsøknad

Søknad og prosjektsøknad er det samme, og begrepene brukes om hverandre. En søknad er et prosjektforslag.

En norsk søknad er en søknad som har norsk deltakelse.

Prosjekt

En søknad blir til prosjekt når den er signert som kontrakt. Et norsk prosjekt er et prosjekt som har norsk deltakelse.

Merk: Begrepet ”innstilt prosjekt” brukes allikevel om en prosjektsøknad som er innstilt for finansiering, men ennå ikke blitt signert som kontrakt.

Deltaker

Brukes synonymt med partner eller aktør. En norsk deltaker har adresse i Norge. En deltaker er en institusjon (ikke person).

Deltakelser

En deltaker kan ha flere deltakelser. Eks UiO kan delta to ganger i samme prosjekt, med to deltakere fra ulike fakulteter.

Koordinator

Koordinator er det samme som prosjektleder. Koordinatoren skal ivareta den faglige fremdriften og den administrative gjennomføringen av prosjektet, samt være sentralt kontaktpunkt for prosjektet. Blant mange oppgaver som tilligger koordinatoren er en av dem å undertegne kontrakten med Kommisjonen på vegne av konsortiet.

Det er med få unntak bare en koordinator pr prosjekt.

Søknadsstatus

Det finnes forskjellige typer søknadsstatus;

- Innstilt prosjekt: en prosjektsøknad som er innstilte for finansiering/støtte, men ennå ikke har blitt kontrakt.
- Reserve: en prosjektsøknad som ligger over poenggrensen for å få finansiering, men som man i utgangspunktet ikke har budsjettmidler nok til å kunne finansiere. Hvis man får tilført mer midler, eller at noen av de opprinnelige innstilte prosjektene faller ut av listen, så kan (noen) prosjekter på reserveliste bli flyttet opp. Det er kun de beste søknadene av de som har oppnådd poenggrensen, men som ikke er innstilt for finansiering, som blir satt på reserveliste.
- Avslått søknad: en prosjektsøknad som enten ikke nådde opp til poenggrensen, eller som nådde opp men som det ikke fantes budsjettmidler til å finansiere.

Eligible søknader

Gyldige søknader, dvs. de søknadene som evalueres.

Kontrakt

Et prosjekt som det er signert kontrakt for. I forkant har prosjektsøknaden vært innstilt for finansiering, og den har gjennomgått en kontraktsforhandlingsperiode.

Sektorer

Det rapporteres på følgende fire sektorgrupper;

- UoH-sektoren: Universitets- og høyskolesektoren. Omfatter alle universiteter, universitetssentret på Svalbard, universitetsstudiene på Kjeller, vitenskapelige, statlige og andre høyskoler.
- Institutter: Instituttene kan deles inn i følgende grupper; primærnæringsinstitutter (landbruks- og fiskeriinstitutter), samfunnsfaglige institutter, teknisk-industrielle institutter, miljøinstitutter og andre institutter.
- Bedrifter: Omfatter alle bedriftene.
- Andre: Omfatter aktører som ikke kan henføres til noen av de tre andre sektorene. Det gjelder myndigheter (departementer, ytre etater og institusjoner direkte underlagt departementene, fylkeskommuner og kommuner), et bredt spekter av ulike organisasjoner og foreninger.

Prosjekttyper:

Det finnes ulike prosjekttyper, som angir samarbeidsformene i prosjektene.

Innholdet i de ulike prosjekttypene i FP7 er beskrevet i rapportens kapittel 5.1.4.

VARIABLER:

Suksessrate

Suksessraten viser innvilgelsesprosenten, og kalles også innvilgelsesrate. Det finnes følgende fire ulike typer suksessrate;

- Suksessrate: Antall innstilte prosjekter delt på antall evaluerte søknader (andel). Det er denne vi vanligvis bruker i Forskningsrådet når vi snakker om suksessrate.
- Suksessrate deltakelser: Antall deltakelser i innstilte prosjekter delt på antall deltakelser i evaluerte søknader (andel).
- Finansiell suksessrate: Søkt støtte i innstilte prosjekter delt på søkt støtte i evaluerte søknader (andel).
- Suksessrate koordinatører: Antall koordinatører i innstilte prosjekter delt på antall koordinatører i evaluerte søknader (andel).

Norsk andel av total

Den viser den prosentmessige andelen, som innstilte prosjekter/søknader med norsk deltakelse utgjør, av alle innstilte prosjekter/søknader.

Koordinatorandel

Antall koordinatører i prosjektene delt på alle prosjekter (andel).

Det er to hovedgrupper av koordinatorandeler;

1. KOORDINATORANDEL SØKNADER/PROSJEKTER:

Beregnes med utgangspunkt i søknadene eller de innstilte prosjektene på følgende måte;

- Norsk koordinatorandel i søknadene; Antall norske koordinatore i evaluerte søknader delt på antall evaluerte søknader med norsk deltakelse (andel).
- Norsk koordinatorandel i innstilte prosjekter; Antall norske koordinatore i innstilte prosjekter delt på antall innstilte prosjekter med norsk deltakelse (andel).

2. KOORDINATORANDEL DELTAKELSER:

Denne beregnes med utgangspunkt i deltakelsene i søknadene eller deltakelsene i de innstilte prosjektene på følgende måte;

- Norsk koordinatorandel deltakelsene i søknadene; Antall norske koordinatore i evaluerte søknader delt på antall norske deltakelser i evaluerte søknader med norsk deltakelse (andel).
- Norsk koordinatorandel i deltakelsene i innstilte prosjekter; Antall norske koordinatore i innstilte prosjekter delt på antall norske deltakelser i innstilte prosjekter med norsk deltakelse (andel).

AERO-	Aeronautics and space
AAL-	Ambient Assisted Living
ARTEMIS-	Embedded Computing Systems Initiative
BIO-	Food, Agriculture and Fisheries, and Biotechnology
BIOFORSK-	Norwegian Institute for Agricultural and Environmental Research
BNP-	Bruttonasjonalprodukt
BSG-	Research for the benefit of specific groups
CICERO-	Senter for klimaforskning
CSA-	Coordination and Support Action
CP-	Collaborative Projects
CCS-	Carbon capture and storage (karbonfangst og lagring)
DG-	Directorate General
DG INFSO-	Directorate General Information Society and Media
DG RTD-	Directorate General Research Technology and Development
DG TREN-	Directorate General for Energy and Transport
DNV -	Det Norske Veritas
EFPIA-	European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations
ENIAC-	European Nanoelectronics Initiative Advisory Council
ERA-	European Research Area (Felles europeisk forskningsarena)
ERA-NET-	Support for the coordination of activities/Instrument for cross-border joint funding of R&D
ERC-	European Research Council
ESA-	European Space Agency
ESFRI-	European Strategy Forum on Research Infrastructures
ETP-	European Technology Platforms (Teknologiplattformer)
EU-	European Union
EU-rådgiver	Kontaktperson ved norsk institusjon som deltar i EUs rammeprogram
EØS-	Det europeiske økonomiske samarbeidsområde
EURATOM-	European Atomic Energy Community
EUREKA	Pan-European network for market-oriented, industrial R&D
FCH-	Fuel Cells and Hydrogen
FME-	Forskningssentre for miljøvennlig energi
FP7	EUs 7. rammeprogram for forskning og teknologiutvikling (2007-2013)
ICT-	Information and Communication Technologies
IFE-	Institutt for energiteknikk
IGLO-	Informal Group of Liaison Offices
IMI -	Innovative Medicine Initiative (innovativ medisinsk teknologigrunnlag)
IMR-	Havforskningsinstituttet
INCO-	Activities of International Co-operation/Specific measures in support of international cooperation
IRIS-	International Research Institute of Stavanger.
IPR-	Intellectual Property Rights
IPY-	The International Polar Year
JRC -	Joint Research Centre
JTI -	Joint Technology Initiatives
MCA-	Marie Curie Actions/Human resources and mobility
MML-	Mobilization and Mutual Learning
CE-	Norwegian Centres of Expertise
NCPP-	National Contact Points
NGI-	Norges Geotekniske Institutt

NIFU STEP-	Norsk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning
NILU-	Norsk institutt for luftforskning
NINA-	Norsk institutt for naturforskning
NIVA-	Norsk institutt for vannforskning
NMP-	Nanotechnologies and nanosciences, knowledge-based multifunctional materials and new production processes
NoE-	Network of Excellence
NTNU-	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
PES-	Prosjektetableringsstøtte
POTENTIAL-	Research Potential
PPPs -	Public-Private Partnerships
PRACE-	Partnership for Advanced Computing in Europe
REGIONS-	Regions of Knowledge
RI-	Research infrastructures
RR-HF-	Rikshospitalet-Radiumhospitalet/Rikshospitalet
SESAR-	Single European Sky ATM Research Joint Undertaking
SFF-	Sentre for fremragende forskning
SFI-	Sentre for forskningsdrevet innovasjon
SINTEF-	Næringsdrivende stiftelse
SiS-	Science in Society
SMB-	Små og mellomstore bedrifter (=SME)
SME-	Small and medium enterprises (=SMB)
SSH-	Socio-economic Sciences and the Humanities
TI-	Teknologisk Institutt
TØI-	Transportøkonomisk institutt
UiA -	Universitetet i Agder
UiB -	Universitetet i Bergen
UiO -	Universitetet i Oslo
UiS -	Universitetet i Stavanger
UiT -	Universitetet i Tromsø
UoH-	Universitet- og høgskole
UMB-	Universitet for miljø- og biovitenskap

Land	Land navn	Land	Land navn
AE	Forente arabiske emirater	EG	Egypt
AF	Afganistan	EL	Hellas
AL	Albania	ER	Eritrea
AM	Armenia	ES	Spania
AN	Nederlandske Antiller	ET	Etiopia
AO	Angola	FI	Finland
AQ	Antarktis	FJ	Fiji
AR	Argentina	FM	Micronesia
AT	Østerrike	FO	Færøyene
AU	Australia	FR	Frankrike
AW	Aruba	GA	Gabon
AZ	Azerbajjan	GE	Georgia
BA	Bosnia-Herzegovina	GF	Fransk Guiana
BB	Barbados	GH	Ghana
BD	Bangladesh	GI	Gibraltar
BE	Belgia	GL	Gronland
BF	Burkina Faso	GM	Gambia
BG	Bulgaria	GN	Guinea
BH	Bahrain	GQ	Ekvatorial Guinea
BI	Burundi	GT	Guatemala
BJ	Benin	GW	Guinea-Bissau
BM	Bermuda	GY	Guyana
BN	Brunei	HK	Hong Kong
BO	Bolivia	HN	Honduras
BR	Brasil	HR	Kroatia
BS	Bahamas	HT	Haiti
BT	Bhutan	HU	Ungarn
BW	Botswana	ID	Indonesia
BY	Hviterussland	IE	Irland
BZ	Belize	IL	Israel
CA	Canada	IN	India
CD	Kongo, Demokratiske republikk	IO	Britiske områder i Indiahavet
CF	Sentralafrikanske republikk	IQ	Irak
CG	Kongo	IR	Iran
CH	Sveits	IS	Island
CI	Elfenbenskysten	IT	Italia
CK	Cookøyene	JM	Jamaica
CL	Chile	JO	Jordan
CM	Kamerun	JP	Japan
CN	Kina	KE	Kenya
CO	Colombia	KH	Kambodsja
CR	Costa Rica	KM	Komorene
CU	Cuba	KO	Kosovo
CV	Kapp Verde	KP	Nord-Korea
CY	Kypros	KR	Sør-Korea
CZ	Tsjekkia	KW	Kuwait
DE	Tyskland	KG	Kirgisistan
DJ	Djibouti	PH	Filippinene
DK	Danmark	PK	Pakistan
DO	Den dominikanske republikk	PL	Polen
DZ	Algerie	PS	Palestinske områder
EC	Ecuador	PT	Portugal
EE	Estland	PY	Paraguay

Land	Land navn	Land	Land navn
KZ	Kasakstan	SB	Solomonøyene
LA	Laos	SC	Seysshellene
LB	Libanon	SD	Sudan
LC	Sankt Lucia	SE	Sverige
LI	Lichtenstein	SG	Singapore
LK	Sri Lanka	SH	Sankt Helena
LR	Liberia	SI	Slovenia
LS	Lesotho	SK	Slovakia
LT	Litauen	SL	Sierra Leone
LU	Luxembourg	SM	San Marino
LV	Latvia	SN	Senegal
LY	Libya	SO	Somalia
MA	Marokko	SR	Surinam
MC	Monaco	ST	Sao Tome og Principe
MD	Moldova	SV	El Salvador
ME	Montenegro	SY	Syria
MG	Madagaskar	SZ	Swaziland
MK	Makedonia	TD	Tsjad
ML	Mali	TF	Franske syd-territorier
MM	Myanmar	TG	Togo
MN	Mongolia	TH	Thailand
MO	Macao	TJ	Tadjikistan
MR	Mauritania	TM	Turkmenistan
MT	Malta	TN	Tunisia
MU	Mauritius	TR	Tyrkia
MW	Malawi	TT	Trinidad og Tobago
MX	Mexico	TW	Taiwan
MY	Malaysia	TZ	Tanzania
MZ	Mosambik	UA	Ukraina
NA	Namibia	UG	Uganda
NC	Ny Caledonia	UK	Storbritannia
NE	Niger	UM	USAs mindre øybesittelser
NG	Nigeria	US	USA
NI	Nicaragua	UY	Uruguay
NL	Nederland	UZ	Usbekistan
NO	Norge	VA	Vatikanstaten
NP	Nepal	VC	Sankt Vincent og Grenadinene
NZ	New Zealand	VE	Venezuela
OM	Oman	VG	Jomfruøyene, Britisk
PA	Panama	VN	Vietnam
PE	Peru	WF	Wallis og Futunaøyene
PF	Fransk Polynesia	WS	Samoa
QA	Qatar	YE	Jemen
RO	Romania	YU	Jugoslavia
RS	Serbia	ZA	Sør-Afrika
RU	Russland	ZM	Zambia
RW	Ruanda	ZW	Zimbabwe
SA	Saudi-Arabia	ZZ	Uten land

UNIVERSITET- OG HØGSKOLER**UNIVERSITETER**

1. UiO (Universitetet i Oslo)
2. UiB (Universitetet i Bergen)
3. UiT (Universitetet i Tromsø)
4. NTNU (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet)
5. UiS (Universitetet i Stavanger)
6. UiA (Universitetet i Agder)
7. UMB (Universitetet for miljø- og biovitenskap)

HØGSKOLER**Vitenskaplige høyskoler (VH):**

Vitenskapelige høyskoler har rett til å opprette studietilbud på alle nivå innen høyskolens fagretning.

- Norges veterinærhøgskole (NVH)
- Norges musikkhøgskole (NMH)
- Handelshøgskolen BI (BI)
- Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO)
- Norges Handelshøgskole (NHH)
- Norges idrettshøgskole (NIH)
- Det teologiske menighetsfakultet
- Misjonshøgskolen i Stavanger

Statlige høyskoler (SH):

- Akademi for scenekunst
- Politihøgskolen
- Kunsthøgskolen i Oslo /SHKS (KHIO)
- Statens balletthøgskole
- Statens høgskole for kunsthåndverk og design
- Statens teaterhøgskole
- Diakonhjemmet Høgskole Rogaland (RHS)
- Høgskolen i Akershus (HIAK)
- Høgskolen i Bergen (HIB)
- Høgskolen i Bodø (HIBO)
- Høgskolen i Buskerud (HiBU)
- Høgskolen i Finnmark (HIFM)
- Høgskolen i Gjøvik (HiG)
- Høgskolen i Harstad (HiH)
- Høgskolen i Hedmark (HIHM)
- Høgskolen i Lillehammer (HiL)
- Høgskolen i Molde (HIMOLDE)
- Høgskolen i Narvik (HiN)
- Høgskolen i Nesna (HiNESNA)
- Høgskolen i Nord-Trøndelag (HiNT)

- Høgskolen i Oslo (HiO)
- Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST)
- Høgskolen i Telemark (HiT)
- Høgskolen i Tromsø (HiTø)
- Høgskolen i Vestfold (HIVE)
- Høgskolen i Ålesund (HIALS)
- Høgskolen i Østfold (HiØ)
- Høgskolen Stord/Haugesund (HSH)
- Høgskolen i Sogn og Fjordane (HSF)
- Høgskolen i Volda (HIVOLDA)
- Høgskolen Diakonova (HD)
- Nettstudier fra Høgskolen i Bergen
- Nettverksuniversitetet (NVU)
- Samisk høgskole/Sami Allaskuvla(SA/SH)
- Statens trafikklærerskole
- Statens yrkespedagogiske høgskole

Andre i UoH-sektoren

- Universitetssentret på Svalbard (UNIS)
- Universitetsstudiene på Kjeller (UNIK)
- Centre for Molecular Biology and Neuroscience
- Betanien Diakonale Høgskole
- Center for Advanced Study at the Norwegian Academy
- Bergen Diakonale Høgskole

INSTITUTTER

PRIMÆRNÆRINGSINSTITUTTER

Består av Landbruksinstitutter og Fiskeriinstitutter.

Landbruksinstituttene:

BIOFORSK

NOFIMA-Mat.

Norsk senter for bygdeforskning (Bygdeforsk)

Norsk Institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF)

Norsk institutt for skog og landskap

Veterinærinstituttet (VI)

Fiskeriinstituttene:

NOFIMA-Marin

NOFIMA-Norconserv

SINTEF Fiskeri og havbruk (SINTEF Marin)

Havforskningsinstituttet (IMR)

Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES).

SAMFUNNSVITENSKAPELIGE INSTITUTTER

Agderforskning

IRIS Samfunns og Næringsutvikling (IRIS)

Møreforskning

Nordlandsforskning

NORUT NIBR Finnmark
NORUT samfunnsforskning
Telemarksforskning-Bø
Telemarksforskning-Notodden
Trøndelag Forskning og Utvikling
Vestlandsforskning
Østfoldforskning
Østlandsforskning
Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)
Institutt for samfunnsforskning (ISF)
Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS)
Statens institutt for forbruksforskning (SIFO)
Chr. Michelsens Institutt (CMI)
Fridtjof Nansens Institutt (FNI)
Institutt for fredsforskning (PRIO)
Norsk institutt for studier av forskning, innovasjon og utdanning (NIFU STEP)
Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI)
Arbeidsforskningsinstituttet as (AFI)
Forskningsstiftelsen Fafo (FAFO)
Institutt for forsvarsstudier (IFS)
Samfunns- og næringslivsforskning as (SNF)
NTNU Samfunnsforskning AS

MILJØINSTITUTTER

Norsk institutt for vannforskning (NIVA)
Norsk institutt for naturforskning (NINA)
CICERO Senter for klimaforskning (CICERO)
Norsk institutt for luftforskning (NILU)
Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR)
Transportøkonomisk Institutt (TØI)

TEKNISK-INDUSTRIELLE INSTITUTTER

SINTEF Stiftelsen for industriell og teknisk forskning (omfatter også SINTEF Materialer og Kjemi, SINTEF Byggforsk, SINTEF IKTog SINTEF Teknologi og Samfunn)
SINTEF Energiforskning AS
SINTEF Petroleumsforskning AS
SINTEF Raufoss Manufacturing
SINTEF Helse
SINTEF NBL
Chr. Michelsen Research AS (CMR)
Norsk Regnesentral (NR)
Institutt for energiteknikk (IFE)
SINTEF MARINTEK (Norsk Marinteknisk Forskningsinstitutt AS) - Inngår i SINTEF Marin
NORSAR
Norges Geotekniske Institutt (NGI)
NORUT Informasjonsteknologi Tromsø (NORUT Tromsø)
NORUT Teknologi AS Narvik (NORUT Narvik)
Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)
IRIS Teknologi (International Research Institute of Stavanger)
Telemark Teknisk-industrielle utviklingscenter (TELETEK)

ANDRE INSTITUTTER

Folkehelseinstituttet
Teknologisk Institutt AS (TI)
Stiftelsen Nansen senter for miljø og fjernmåling (NERSC)
Simula Research Laboratory
Simula Innovation AS
PFI AS (Papir- og fiberinstituttet)
Meteorologisk institutt (DNMI eller met.no)
Norsk Polarinstitutt (NP)
Norsk samfunnsvitenskapelig datatjenste (NSD)
Norges geologiske undersøkelse (NGU)
Unifob AS

ANDRE (SEKTORGRUPPE)

Deltakere tilhørende denne sektorgruppen er deltakere som ikke faller inn under noen av de tre andre sektorgruppene (UoH, institutter, Bedrifter). Det gjelder myndigheter (departementer, ytre etater og institusjoner underlagt departementene, kommuner, fylker), helseforetak, ulike organisasjoner og foreninger.

MØTER ARRANGERT AV EU-KONTORET 2010

VEDLEGG 5

Startdato	Tittel	Sted	Delt.	NCP	Sentrale foredragsholdere
4. feb	NCP-Forum	NFR	30		Reidar Buvik, SINTEF Carina Hundhammer, NOFIMA
16. feb	Informasjonsmøte	Alta	17	P.M. Kommandantvold Tom-Espen Møller Erik Hans Eriksen Reg.repr. Dagny Haga	
17. feb	Informasjonsmøte	Vadsø	18	P.M. Kommandantvold Tom-Espen Møller Erik Hans Eriksen Reg.repr. Dagny Haga	
18. feb	Norsk ERA-Forum	NFR			Arvid Hallén, NFR Anneli Pauli, Kommisjonen Kyrre Lekve, KD Karen Nossum Bie, KD Kari Balke Øiseth, KD Erik Øverland, KD Mette Lending, KD Bjørn Henrichsen, ESFRI Gudrun Langthaler, NFR Brusselkontor Simen Ensby, NFR EU- kontoret Jesper Simonsen, NFR Yngve Foss, NFR
8. mars	EU-rådgivere/NCP-samling m/hovedvekt på randsoneaktivitene	Gardermoen	90	Solveig Flock Hans Borchgrevink Ingunn Borlaug Lid Randi Basmadjian	Kari Balke Øiseth, KD Simen Ensby, NFR Elisabeth Wiker, NFR Trygve Lande, NFR Torgeir Edvardsen, SINTEF Roald Gulbrandsen, NHO Mat og drikke Sveinung Sægrov, NTNU Svein Danielsen, SINTEF Per Gløersen, SINTEF Petter Romàn Øien, Høgskolen i Bodø Arne Flåøyen, Veterinærinstituttet
8. april	Infomøte	Høgskolen i Sogn og Fjordane	34	Steinar H. Kvitsand Tom-Espen Møller Vebjørn Walderhaug Yngve Foss Per M. Kommandantvold	Georg Arnestad, HiS&F Simen Ensby, NFR EU- kontoret Merete Lunde, Lerum Fabrikker Otto Andersen, Vestlandsforskning

8. april	NCP-Forum	NFR	30		
21. april	Infomøte Security-programmet	Holberg Terrasse, Oslo	40	Björg Ofstad Erik Hans Eriksen Till Chr. Lech	Peter Burgness, PRIO Hans Chr. Gran, FFI Are Vittring, Vittco AS Frank Roberg Berg, Finanstilsynet
22. april	NCP-Forum	NFR	25		
3. mai	Informasjonsmøte, i samarbeid med NTNU Samfunnsvitenskap og humaniora			Tom-Espen Møller Per M. Kommandantvold Solbjørg Rauset Mari Solerød Björg Ofstad	Jan Robert Dystad, NTNU Geir Karlsen, PLU Bjørn Myskja, Det humanistiske fakultet
11. mai	Informasjonsmøte, Environment, KBBE, Energy	VilVite, Bergen	30	Ingunn Borlaug Lid Øystein Rønning	Aage Stangeland, NFR Benjamin Pfeil, Bjerknessenteret Christoph Heinze, UiB
19. mai	Informasjonsmøte Marie Curie	VilVite, Bergen	44	Per M. Kommandantvold	
19. mai	Informasjonsmøte Marie Curie	Haukeland sykehus		Per M. Kommandantvold	
20. mai	Informasjonsmøte i samarbeid med NTNU og SINTEF Health, Environment, KBBE	NTNU, Gløshaugen		Ingunn Borlaug Lid Øystein Rønning Berit Nygaard	Bjørn Hafskjold, NTNU Sveinung Sægrov Mikael Lindgren Reidar Bubik, SINTEF Øyvin Sæther, NTNU
3. juni	Annual Event 2010	Brussel	125		Arvid Hallén, NFR Robert-Jan Smits, Kommisjonen Gudrun Langthaler, NFR
4. juni	NCP-Forum	Brussel			
10. juni	Informasjonsmøte; Research for the benefit of SMEs	Vika Konfr.senter, Oslo	45	Vebjørn Walderhaug	Ray Phillips, Pera Rune Nilsen, Nor-Tek Teknologisenter Frode Paulsen, Teknologisk institutt Sveinung Grimsby, Nofima Mat Maja Sommerfelt, Bionor Immuno Morten Øien, NTNU Hans Eirik Melandsø, EEN/Innovasjon Norge

15. juni	Informasjonsmøte; IKT	Felix, Oslo	20	Kim Davis	Bernt Bremdal, NCE Energy and Emissions Trad. Oddvar Grim, NFR Hilde Erlandsen, NFR Eline Skard, NFR Marita Aasrum, Innovasjon Norge
22. juni	Informasjonsmøte i samarbeid med UiO	Helga Engs Hus		Per M. Kommandantvold Björg Ofstad Mari Solerød Berit Nygaard Ingunn Borlaug Lid	EU-kontoret UiO
24. juni	NCP-Forum	NFR	25		
20. aug	Søknadskriverkurs, samarbeid NFR og UiB "How to write..."	VilVite, Bergen			Sean McCarthy
26. aug	NCP-Forum	NFR	30		
30. aug	Nasjonale informasjonsdag	Felix, Oslo		Till Chr. Lech Tom-Espen Møller Solbjørg Rauset Mari Solerød Steinar H. Kvitsand Björg Ofstad Ingunn Borlaug Lid Øystein Rønning Berit Nygaard Betate Kristiansen Tor Einar Johnsen Frøydis Gaarder Øystein Strandli	Kari Balke Øiseth, KD Simen Ensby, NFR Yngve Foss, NFR Arne Flåøyen, Veterinærinstituttet Merete Lunde, Lerum Fabrikker Arne Bugge Amundsen, IKOS, UiO Hans Borchgrevink, NFR
30. aug	Frokostmøte for næringslivet	Felix		Vebjørn Walderhaug Erik Hans Eriksen	Merete Lunde, Lerum Fabrikker
30. aug	Informasjonsmøte Security 4. utlysning	Felix		Steinar H. Kvitsand Björg Ofstad Erik Hans Eriksen	Marianne Jahre, Handelshøyskolen BI Bernt G. Apeland, Røde Kors
31. aug	Søknadskrivekurs "How to write..."	Felix		Per M. Kommandantvold	Sean McCarthy
3. sept	Informasjonsmøte om EU-midler til samarbeid om forskningsinfrastruktur	NFR/Abel		Per M. Kommandantvold Solveig Flock	

7. sept	Informasjonsdag i samarbeid med UiB	VilVite Bergen	90	Ingunn Borlaug Lid Per Ivar Høvring Øystein Rønning Tom-Espen Møller Berit Nygaard Erik Hans Eriksen Till Chr. Lid	Helwig Hauser, Institutt for informatikk
14. sept	Go' morgen møte; Mulighetenes arena for næringslivet i samarbeid med Bergen Næringsråd og Innovasjon Norge	Bergen			
16. sept	NCP-Forum	NFR	30		
20. sept	Informasjonsmøte, samarbeid med NTNU og SINTEF	Gløshaugen		Ingunn B. Lid Solbørg Rauset Mari Nes Till Chr. Lech Tor Einar Johnsen Erik Hans Eriksen Øystein Rønning Frøydis Gaarder Steinar H. Kvitsand	EU-rådgiver fra institusjonene v/NTNU og SINTEF Edgar Hertwich, NTNU
23. sept	Informasjonsdag i samarbeid med UiT	LINKEN		Per M. Kommandantvold Ingunn Borlaug Lid Øystein Rønning Erik Hans Eriksen	Curt Rice, UiT Gudrun Langthaler, NFR
21. okt	Prosjektforslag til EUs 7RP/Security Call 4 Hvordan høyne mulighetene for godkjent prosjektforslag	NFR	4	Till Lech Björg Ofstad Steinar H. Kvitsand	

25. okt	JPI: Morgendagens samarbeid tar form Informasjonsmøte om de ti nye felleseuropeiske programsatsingene	Gardermoen	120	Alle NCPene	Fra NFR: Simen Ensby Kathrine Angell Hansen, Seas and oceans Per Backe-Hansen, Water Management Mari Nes, Neurodegenerative Diseases Øystein Rønning, A Healthy Diet for a Healthy Life Eivind Hoven, More Years, Better Lives Mari Nes, Antimicrobial Resistance Jostein Sundet, Climate Knowledge for Europe Jonas Enge, Urban Europe Kari B. Øiseth, KD Harald Ribe, LMK, Agriculture, Food Security and Climate Change Terje Nypan, Riksantikvaren, Cultural Heritage and Global Change: a new challenge for Europe
26. okt	Fellesmøte for NCP og EU-rådgivere	Gardermoen	65	Alle NCPene	Pål Sjøgaard, KD Trygve Lande, NFR Elisabeth Wiker, NFR Svend Otto Remøe, NFR Lars Holden, FFA Anne Marie Haga, UiB Alena Bartonova, NIVA Lena Endresen, UiO Troels Jacobsen, UiS
5. nov	Søknadsverksted ICT-programmet	Gløshaugen		Till Chr. Lech	Øivin Sæther, NTNU
5. nov	Lunsmøte for næringslivet	Trondheim		Vebjørn Walderhaug	
8. nov	IAPP: Workshop for utveksling og rekruttering	NFR	15	Per M. Kommandantvold	Ewald Quak, Tallinn University of Technology
11. nov	Lunsmøte for næringslivet om EUs 7RP	Kr.sand		Vebjørn Walderhaug	
18. nov	NCP-Forum	NFR			

1. des	Regrepsamling – mobiliseringsmøte	NFR	22	Vebjørn Walderhaug Erik Hans Eriksen Gunnar Bolstad	
2. des	NCP-Regrepsamling/ NCP-forum	NFR	35		
9. des	Muligheter i EU for norske maritime bedrifter	Stord		Vebjørn Walderhaug	
15. des	Worskhop ERC Advanced Grand	Trondheim		Per Ivar Høvring	
16. des	NCP-Forum	NFR			

FIGURER

Figur 2.1	Budsjett for FP7.
Figur 2.2	Randsoneaktiviteter i FP7.
Figur 3.1	Nøkkeltall for norsk deltakelse i EUs FP7.
Figur 3.2	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i FP7.
Figur 3.3	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i FP7.
Figur 3.4	Norske deltakelser pr. sektor i kontrakter i FP6.
Figur 3.5	Norges 20 viktigste samarbeidsland.
Figur 3.6	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Health.
Figur 3.7	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i Health.
Figur 3.8	Dekningsprofil Health.
Figur 3.9	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i BIO.
Figur 3.10	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i BIO.
Figur 3.11	Dekningsprofil BIO.
Figur 3.12	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i ICT.
Figur 3.13	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i ICT.
Figur 3.14	Dekningsprofil ICT
Figur 3.15	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i NMP.
Figur 3.16	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i NMP.
Figur 3.17	Dekningsprofil NMP.
Figur 3.18	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Energy.
Figur 3.19	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i Energy.
Figur 3.20	Dekningsprofil Energy.
Figur 3.21	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Environment.
Figur 3.22	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i Environment.
Figur 3.23	Dekningsprofil Environment.
Figur 3.24	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Transport.
Figur 3.25	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i Transport.
Figur 3.26	Dekningsprofil Sustainable Surface Transport (SST).
Figur 3.27	Dekningsprofil Aeronautics and Air Transport (AAT).
Figur 3.28	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i SSH.
Figur 3.29	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i SSH.
Figur 3.30	Dekningsprofil SSH.
Figur 3.31	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Space.
Figur 3.32	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i Space.
Figur 3.33	Dekningsprofil Space.
Figur 3.34	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Security.
Figur 3.35	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i Security.
Figur 3.36	Dekningsprofil Security.
Figur 3.37	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i ERC.
Figur 3.38	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i People.
Figur 3.39	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i People.
Figur 3.40	Dekningsprofil People.
Figur 3.41	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i RI.
Figur 3.42	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i RI.
Figur 3.43	Dekningsprofil RI.
Figur 3.44	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i SME.
Figur 3.45	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i SME.
Figur 3.46	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Regions.

- Figur 3.47 Norske deltakelser pr. sektor i søknader i SiS.
- Figur 3.48 Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i SiS.
- Figur 3.49 Dekningsprofil SiS.
- Figur 3.50 Dekningsprofil INCO.
- Figur 3.51 Havrelaterte prosjekter i forhold til alle innstilte med norsk deltakelse i 12 delprogrammer i FP7.
- Figur 5.1 Innstilte prosjekter med norsk deltakelse pr. program, med markering for koordinatorene med koordinatorandel.
- Figur 5.2 Kjønnfordeling koordinatorene pr. program.
- Figur 5.3 Norsk deltakelse i henholdsvis FP7 og FP6 pr. fylke.
- Figur 5.4 Andelen norske deltakelser i FP7 og forskerårsverk pr. fylke.
- Figur 5.5 Fordelingen av prosjekttypene pr. program i innstilte prosjekter.
- Figur 5.6 Fordelingen av norsk søkt støtte i søkte og innstilte prosjekter på sektorgrupper, med finansielle suksessrater.
- Figur 5.7 Fordelingen av norske kostnader og søkt støtte i innstilte prosjekter på sektorgrupper.
- Figur 5.8 Fordelingen av norsk søkt støtte på sektorgrupper i innstilte prosjekter.
- Figur 5.9 Institutt-deltakelser pr. instituttgruppe i de innstilte prosjektene.
- Figur 5.10 Top 20 landenes andeler av deltakelsene, koordinatorene og søkt støtte i innstilte prosjekter.
- Figur 5.11 Fordelingen av innstilte prosjekter på programmer. Norge sammenlignet med andre land.
- Figur 5.12 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i russisk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.13 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i kinesisk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.14 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i USA-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.15 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i sørafrikansk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.16 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i canadisk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.17 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i brasiliansk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.18 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i indisk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.19 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i australsk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.20 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i chilensk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.21 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i argentinsk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.22 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i japansk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 6.1 Budsjettutviklingen fra første til syvende rammeprogram.
- Figur 6.2 Tematiske prioriteringer fra første til syvende rammeprogram.

TABELLER

Tabell 3.1	Nøkkelresultater for norsk deltakelse i henholdsvis FP6 og FP7.
Tabell 3.2	Nøkkelresultater for utviklingen av den norske deltakelsen i FP7.
Tabell 3.3	Status norske prosjektsøknader og koordinatore totalt.
Tabell 3.4	Antall søknader og innstilte prosjekter fordelt på programmer.
Tabell 3.5	Antall søknader og innstilte prosjekter fordelt på randsoneaktiviteter.
Tabell 3.6	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Health
Tabell 3.7	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i BIO.
Tabell 3.8	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i ICT.
Tabell 3.9	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i NMP.
Tabell 3.10	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Energy.
Tabell 3.11	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Environment.
Tabell 3.12	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Transport.
Tabell 3.13	Status prosjektsøknader fordelt på transportform i Transport.
Tabell 3.14	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i SSH.
Tabell 3.15	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Space.
Tabell 3.16	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Security.
Tabell 3.17	Status norske prosjektsøknader i ERC.
Tabell 3.18	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i MCA.
Tabell 3.19	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i RI.
Tabell 3.20	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i SME.
Tabell 3.21	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Regions of Knowledge.
Tabell 3.22	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i SiS.
Tabell 3.23	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i INCO.
Tabell 3.24	Status norske prosjektsøknader i Euratom.
Tabell 4.1	Tilsagnsbeløp PES 2010.
Tabell 4.2	Utbetalt PES-støtte i perioden 2007-2010.
Tabell 4.3	Fordeling av PES-søknader som har fått støtte i perioden 2007-2010.
Tabell 5.1	Antall søknader totalt og søknader over threshold fordelt på programmer.
Tabell 5.2	Antall norske koordinatore med koordinatoreandeler fordelt på programmer.
Tabell 5.3	Søkt støtte for norske koordinatore fordelt på programmer.
Tabell 5.4	Kjønnsfordeling koordinatore i henholdsvis søkte og innstilte prosjekter.
Tabell 5.5	Fordelingen av prosjekter med norsk deltakelse og søkt støtte på prosjekttyper.
Tabell 5.6	Antall kontrakter og tildelt støtte i kontraktene fordelt på programmer.
Tabell 5.7	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på sektorgrupper.
Tabell 5.8	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på aktører i UoH-sektoren.
Tabell 5.9	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for universitetene.
Tabell 5.10	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for høgskolene.
Tabell 5.11	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på instituttgruppene i instituttsektoren.
Tabell 5.12	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for instituttene.
Tabell 5.13	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på landbruks- og fiskeriinstituttene.
Tabell 5.14	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for landbruksinstituttene.
Tabell 5.15	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for fiskeriinstituttene.
Tabell 5.16	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatore på programmer for de samfunnsvitenskapelige instituttene.

Tabell 5.17	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatorene på programmer for miljøinstituttene.
Tabell 5.18	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatorene på programmer for de teknisk-industrielle instituttene.
Tabell 5.19	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatorene på programmer for andre institutter.
Tabell 5.20	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatorene på programmer for bedriftene.
Tabell 5.21	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatorene på programmer for sektoren Andre.
Tabell 5.22	Fordelingen av norske deltakelser og koordinatorene på programmer for helseforetakene.
Tabell 5.23	Rangering etter suksessrate for søknadene til EUs medlemsland og de assosierte landene i FP7.
Tabell 5.24	Rangering etter suksessrate for søknadene til EUs medlemsland og de assosierte landene pr. program i Cooperation-delen av FP7.
Tabell 5.25	Norges 20 viktigste samarbeidsland: Andel fellesprosjekter med Norge i prosent av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse pr. land.
Tabell 5.26	Norges viktigste samarbeidsland totalt i FP7 og pr. program i Cooperation.
Tabell 5.27	Antall samarbeidsland i de innstilte prosjektene for Norge, med andeler pr. program i Cooperation og totalt for FP7.
Tabell 5.28	Norges viktigste samarbeidsland blant tredjelandene.
Tabell 5.29	Andel fellesprosjekter med Norge i prosent av alle innstilte prosjekter pr. tredjeland.
Tabell 5.30	Andel fellesprosjekter med Norge i prosent av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse pr. land. For Norges viktigste samarbeidsland blant tredjelandene.
Tabell 6.1	Status for norsk deltakelse i JPI-ene.
Tabell 6.2	Ulike finansierings- eller bevilgningsformer i en JPI.